AKTUÁLNÍ ANKETA
KE KRAJSKÝM PŘEHLÍDKÁM

DĚTSKÁ SCÉNA

ZPRÁVY
Z KRAJSKÝCH PŘEHLÍDEK

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 0 pátek - 14. června 2002

TRUTNOV

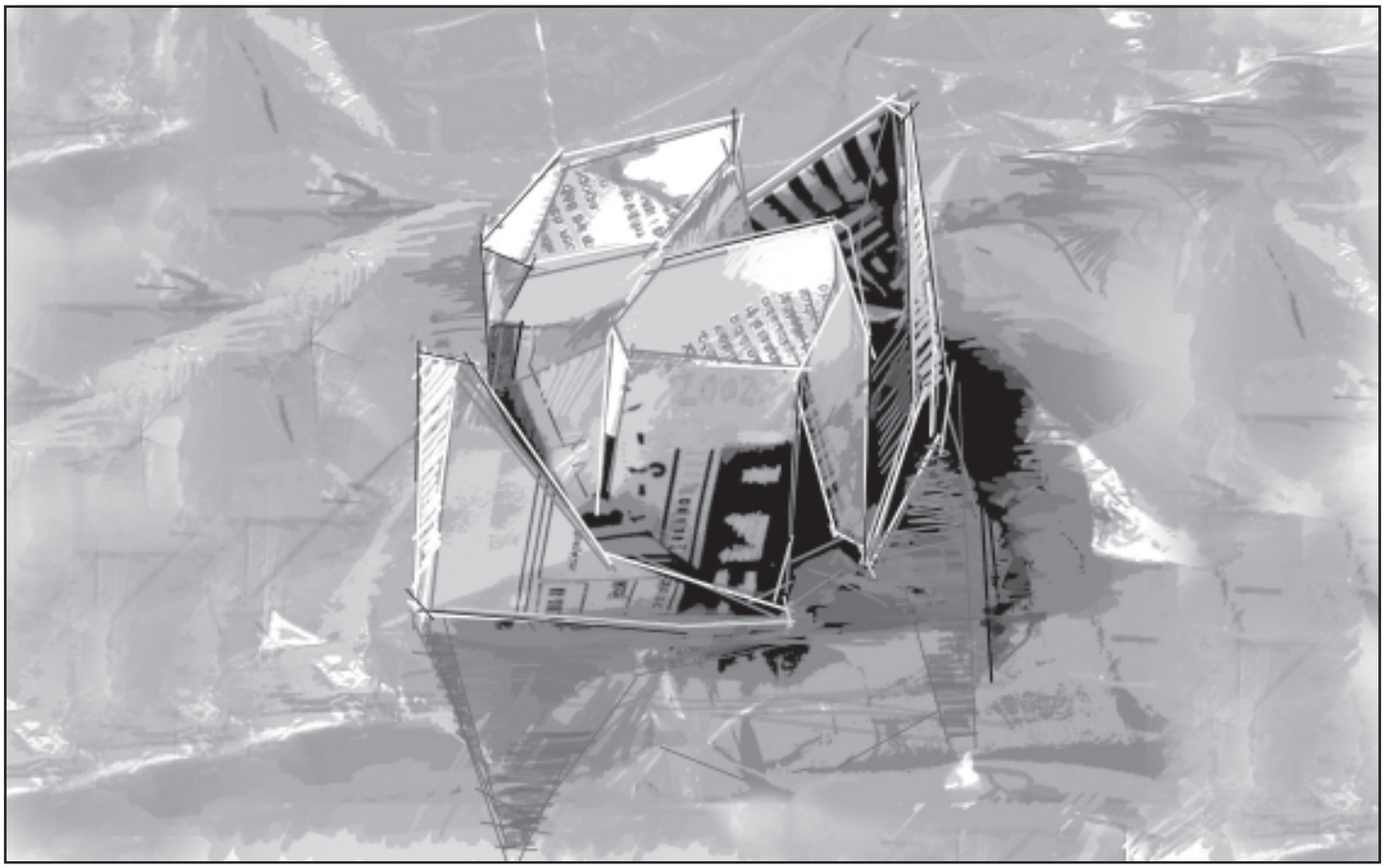

ANKETA

Jaké otázky vás napadaly na letošním krajském kole dětské recitační/ divadelní přehlídky?

Jak od příštího roku zajistit, aby se soubory a sólisté dozvěděli, kde a kdy se konají krajské přehlídky?

Mají být na krajskou a posléze i celostátní přehlídku navrhovány jen "velké", "ambiciózní", objevné inscenace, nebo také kvalitní, byť "malé" pořady, na nichž je vidět, jak lze pracovat s dětmi menšími nebo se začátečníky?

Jak to udělat, aby o přehlídky dětských souborů měla zájem média, a tudíž se o nich dozvěděla širší veřejnost?

Čím to, že tolik (a nejen malých) dětí trpí artikulačními vadami?

Co při recitaci s písňovými texty (Suchý, Nohavica, Brel, Svěrák...)?

Jak přesvědčit učitele základních škol, že přednes je vydatným prostředkem literární výchovy, dokážu-li s ním pracovat?

J. Provazník

Jak se už provždy vypřádat s každoročními námitkami některých učitelů gymnázií a ZŠ, ze společně soutěží se žáky ZUŠ? Vždy dokládám: 1. Že jde o osobnost učitele, o jeho chuť se věnovat přednesu. 2.Že skutečně nemohu po týdenni či čtrnáctidenní práci očekávat stejné výsledky jako od půlroční. 3. Že i učitelé ZUŠ u 1. a 2. kategorie dělaji přednes dobrovolně, nemají ho též v osnovách - a tudíž ani vyhrazené hodiny. 4. Že jsou učitelé ze ZŠ a gymnázií, kteří mají výsledky, neboť se dětem více věnují (u nás v kraji Nejdek, Mariánské Lázně, Aš). Ale bohužel... uběhne rok a přijde další....a další....a budou chodit.

I. Konývková

Vyjdeme, či nevyjdeme?
Kde na to každý rok vyžebrat?
Troufneme si na tohle i za rok?

S. Rychecký

Otvírání 2002 – Pražská přehlídka dětského divadla - Karlínské Spektrum 20.4.2002

Při zpětném pohledu (s téměř dvouměsíčním odstupem) na to, co jsem viděl na Pražské regionální přehlídce se mi nejvíce vracejí dvě představení. Jedno jako divadelně neobvyklé (Japonské pohádky souboru TY-JÁ-TR (Co?!), vedoucí Radka Tesárková) a druhé jako sociálně neobvyklé (Odporná FBI Dramatického kroužku Frajeris ZŠ Grafická, vedoucí Helena Poláková). K oběma těmto inscenacím se dále ještě na konci článku vrátím. A tak teď tedy k ostatnímu, co přehlídka nabídla.

Viděli jsme dvě vcelku zdařilá představení, která lze zařadit do kategorie recitačních pásem (**My a bajky, ZUŠ u Prosecké školy**, vedoucí J. Morávková a **Epizody Školní, Gymnázium J. Keplera**, vedoucí Eva Wasková). Děti se v prvém případě Bajek dosti ztěžka potýkaly především s rekvizitami - polštáři, které měly pomáhat spojit jednotlivé výstupy v celek představení, ve druhém případě – Epizodách školních - byla znát určitá nevyváženost a to jak v řazení a akcentování některých textů, kdy nebylo zřejmé (především v případě úvodního textu), zda se jedná o rámec celého představení, nebo jen o jeden z listů školního leporela, tak i v určité nevyváženosti kvality recitačních partů jednotlivců.

Dalším z nabídnutých žánrů byla "klasická" pohádka (**Dlouhý, Široký a Bystrozraký, ZŠ Umělecká**, vedoucí Běla Ježková). Inscenace byla zpracována v intencích školního představení, kdy se proti poctivé snaze všech aktérů vytvořit pěkné iluzivní představení staví ne příliš vysoká kvalita použitého textu, kostýmů a rekvizit na jedné straně a nepřipravenost dětí na hraní "velkých" rolí na straně druhé.

Do další kategorie by bylo možné zařadit sympatický pokus o vlastní divadelní ztvárnění literárního textu (**Medvídek PÚ, SUNAR Praha**, vedoucí Adéla Gemrothová), kdy si člověk (který si to v životě i sám zažil na vlastní kůži) uvědomuje, jak daleká a náročná je cesta mezi kvalitní literaturou, kterou má rád a divadlem, které chce předvést divákům.

Další kategorii, a to studentské recesistické divadlo (**Bludička, Gymnázium J. Nerudy**, vedoucí Jindřich Mára) se dostalo na přehlídce ke hranici svých současných možností, kdy spontánně vzniklé představení pro obveselení svých blízkých narazí ve "velkém světě" přeci jen na nutnost poněkud kultivovat herecké výkony a nehledat zdroj komiky například v tom, že se hrající odbourávají vlastními gagy.

A teď na závěr ke dvěma představením, která patřila na přehlídce k nejzajímavějším:

Divadelně neobvyklým a příjemným představením byly **Japonské pohádky**, které vznikly ve spolupráci českého souboru **TY-JÁ-TR**, vedeného českou vedoucí a hostujícího japonského režiséra (Noriuki Sawa). Kromě zdařilé výtvarné stránky a zajímavého členění hereckých partů mezi dvě skupiny dětí, které se v rolích střídají, je nepřehlédnutelná schopnost dětí sdělit divákovi poněkud exotické a místy i kruté pohádky z japonského prostředí. Inscenace dosahovala nejpůsobivějšího dojmu především v okamžicích stylizovaného a rytmizovaného pohybu dětských herců.

Za sociálně neobvyklé představení jsem označil inscenaci **Odporná FBI dramatického kroužku Frajeris ze ZŠ Grafická**, které nám nabízí nezvyklý pohled do usměrňované improvizační tvořivosti skupiny romských dětí, které hrají (improvizují) vlastní detektivní příběh. Na představení je fascinující nejen taneční a pohybová dovednost dětí, ale také absolutní soustředěnost všech hrajících na probíhající akci. Spád představení většinou dává zapomenout na to, jaký souboj s jazykovým i sociálním handicapem musely děti zvládnout, než vzniklo toto představení, které je spíše úkazem, než divadlem v klasickém slova smyslu.

Porota, která pracovala ve složení Eva Machková, Jaroslav Provazník a Radim Svoboda, (kávu a čaj vařil Jakub Hulák) vybrala k přímému postupu na Dětskou scénu 2002 Japonské pohádky souboru TY-JÁ-TR (CO?!). Do širšího výběru nominovala Epizody školní souboru Gymnázia Jana Keplera.

Radim Svoboda

Pražská přehlídka dětských recitátorů opět v Kobylisích

Byla doba, kdy jsem na pražské (krajské) přehlídky sólových recitátorů nechodíval moc rád. Často trpěly organizačními zmatky, někdy až totálním chaosem v přípravných fázích i v průběhu akce samé, mnohdy se konaly v nedůstojných nebo zcela nevhodných podmínkách (Divadlo Solidarita), nahuštěny do co nejmenšího možného času, takže nejen porotci, ale i děti, učitelé a rodiče mohli mít pocit (a leckdy ho opravdu měli), že by bylo nejlepší, aby příliš nezdržovali,když už se "to" musí konat… Zkrátka pražské přehlídky měly mnohdy charakter akcí "pro čárku".

Neříkám, že všechny neduhy pražských přehlídek zmizely, ale leccos se v posledních několika letech daří výrazně vylepšovat. Podstatnou zásluhu na tom mají - samozřejmě, jak jinak - konkrétní lidé, kteří vědí co, proč a jak v pravou chvíli udělat. A kteří pochopili, že nejde o žádný "relikt" totalitního systému, který je vymyšlen jen proto, aby otravoval život učitelům a potažmo školám, ale že přednes - dělají-li ho s dětmi a mladými lidmi poučení pedagogové - může mít podstatný vliv na to, co dnešním dětem tolik chybí: na získávání vztahu ke kvalitní literatuře, ke schopnosti (a dovednosti!) text aktivně vnímat a orientovat se v něm, k získávání mluvních dovedností a ke schopnosti kultivovaně vystupovat na veřejnosti a samozřejmě k rozvoji tvořivosti a aktivnímu přístupu ke světu, ve kterém žijí. Mezi těmi, kdo význam dětského přednesu (a přehlídek jako prostředku k rozvoji tohoto oboru a k vzájemné inspiraci dětí i pedagogů) pochopili, na prvním místě v Praze jmenujme Evu Bazikovou z DDM Přemyšlenská v Praze-Kobylisích. Ta se pražské (krajské) přehlídky dětských recitátorů obětavě ujala před čtyřmi lety, v roce 1998 (troufla si na ni až po předchozí několikaleté zkušenosti s příkladným pořádáním obvodních přehlídek). O jejím přístupu k věci svědčí výmluvně i to, že letos byla ochotná přehlídku pořádat i s rizikem, že od Magistrátu hl. m. Prahy nedostane na akci ani korunu. (Ostatně ještě necelý měsíc před přehlídkou to tak vypadalo…) Vydatně ji přitom pomáhaly její spolupracovnice Jana Machalíková a Hana Šimonová, které navíc vedly i dílny pro recitátory, a další kolegové z DDM Přemyšlenská, díky nimž měla přehlídka a dílna důstojný a pohodový průběh. Nelze pominout ani Jakuba Huláka z ARTAMY, který kromě toho, že je "ústředním" odborným pracovníkem pro dětské divadlo a dětský přednes s celorepublikovou působností, se každoročně obětavě ujímá mravenčí a často nepříliš vděčné koordinační role v rámci Prahy, a to v obou "podoborech" - dětském divadle a přednesu. Jsou obvodní přehlídky, které fungují dobře nebo alespoň standardně (Praha 8, Praha 6, Praha 7), ale jsou obvody, které tuto pomoc potřebují jako sůl, protože tam přehlídky pořádají lidé, kteří jsou buď organizačně málo zdatní, nebo prostě netuší - či nechtějí tušit -, jaký smysl dětský přednes má, a co tudíž potřebuje. Např. na Praze 3 mají - obávám se - představu, že přednes je jakousi sportovní disciplinou, takže je třeba přehlídku "sfouknout" v co nejkratším čase - už aby bylo po všem a šli jsme všichni domů. Samostatnou kapitolou byla letos obvodní přehlídka na Praze 10, kterou Irena Hušinová pořádala z nepochopitelných důvodů zcela nekoordinovaně mimo domluvené termíny a opět ve velmi problematických podmínkách divadla Solidarita.

Navzdory všem těmto problémům je však třeba přesto poděkovat - stejně jako to učinila Eva Baziková na závěr kobyliské krajské přehlídky - všem, kdo se v obvodech nezalekli zmatku, který letos způsobilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy tím, že vyřadilo recitační přehlídky z akcí typu A, a přehlídky nakonec uspořádali. Organizátoři obvodních kol a jejich poroty se tak zasloužili o to, že úroveň pražské přehlídky byla letos ve všech kategoriích skutečně vysoká. Porota (Nina Martínková, Jakub Hulák a Jaroslav Provazník) tak měla vesměs příjemnou povinnost oprávněně chválit, bavit se převážně o dílčích problémech a rozdávat nejen ceny s postupem, ale v každé kategorii i množství dalších cen a čestných uznání.

Už statistika je výmluvná: V I. kategorii vystoupilo 21 recitátorů, z toho pěti udělila porota cenu a čtyřem ještě k tomu čestné uznání. V II. kategorii vystoupilo 25 dětí, přičemž kromě dvou recitátorů, kteří postupují do Trutnova, udělila porota dvě ceny bez postupu a devět čestných uznání. Ve III. kategorii recitovalo 21 dětí, dva chlapce vyslala porota na celostátní dílnu, dvěma recitátorům udělila cenu bez postupu a pěti čestné uznání. Z vystoupení ve IV. kategorii poslala porota tři recitátory (opět chlapce) do Trutnova, dvěma udělila cenu bez postupu a čtyřem čestná uznání.

Přednesy I. kategorie, jak napovídají předchozí čísla, měly většinou velmi dobrou, až výbornou úroveň. Na rozdíl od starších kategorií tu převažovaly kvalitní veršované texty, zejména z posledních třiceti let. Vedle J. Žáčka a J. Vodňanského se recitovaly verše J. Bruknera, E. Frynty, M. Lukešové, L. Štíplové…, tedy repertoár, který je dětem tohoto věku blízký a přístupný. Bylo potěšitelné, že i těmto začínajícím recitátorům se nejednou podařilo přirozeně, adekvátně svým možnostem vyjádřit to, co je pro interpretaci nezbytnou podmínkou, tedy vztah k zvolenému textu (např. Filip Rut při přednesu Fryntových Pěti koťat nebo Andrea Šleichrtová v Žáčkově Zemi Gramofónie). Jen tu a tam jsme zaslechli nepřirozená

intonační schémata ("vlnkování"), popisné ilustrace přehnaným protahováním vokálů ("dlóóóuhý", "vééélký"…) nebo zlozvyk, jinak dost častý u nejmladších recitátorů, číst všechny čárky, nepřirozeně frázovat, až drobit věty či verše.

U druhé kategorie už prózy tvořily více než polovinu repertoáru. Ale i tady porota s radostí konstatovala, že si recitátoři z velké části zvolili vhodné a kvalitní texty (převažovaly autorské pohádky a pohádkové prózy - J. Kahoun, D. Hevier, M. Macourek, I. Hurník, P. Šrut, D. Mrázková…) a že některým problematickým nebo méně výrazným textům zaujatý přednes dětí dokonce pomohl (J. Molavcová, A. Vostrá). Do značné míry výjimečným vystoupením v této kategorii byl přednes Ortenovy Pohádky, k níž si David Semler našel na své úrovni cestu díky zázemí v rodině. Kobyliská přehlídka prokázala, že recitátoři tohoto věku už dokáží - pokud se s nimi ovšem systematičtěji pracuje - vystavět své vystoupení jako celek a uvědomovat si, kde je jádro sdělení. Jako výhodné se pro tento věk jeví zvláště texty založené na dialozích, které dětem umožňují uvědomovat si přesněji mluvčího i adresáta, a učit se tak jednat slovem, jak to dokázala zvl. Natálie Smaginová při přednesu Kahounovy Tělesné výchovy. Více než v předchozí kategorii se však objevovaly tendence uchylovat se při charakterizaci postav k prvoplánové hlasové deformaci. Překvapivé bylo relativně velké množství recitátorů, kteří mají ještě v tomto věku potíže se sykavkami.

Drtivá převaha próz na úkor veršovaných textů u III. kategorie je vcelku pochopitelná. Prozaické texty, které mají z větší části epický charakter, a pracují tedy s různými postavami, tedy s různými pohledy na tutéž situaci, nabízejí dětem tohoto věku důležitý prostředek, jak si ověřovat, že na tentýž problém je možné se podívat z různých úhlů pohledu. Žánrový rozptyl byl v této kategorii potěšitelně velký - od autorských pohádek (K. Čapek, I. Hurník) přes text s dětským hrdinou (K. Poláček) až po útvary publicistické (F. Nepil). Také co do kvality byly předlohy většinou dobře voleny, protože dětem poskytovaly dostatek materiálu k interpretaci, k hledání vlastních témat. Z veršovaných textů se objevila dokonce i klasika: příjemná, svébytná interpretace J. Nerudy (Zdeněk Charvát - Romance o Karlu IV.) a přednes staré čínské poezie (Tu Fu a Li Po, jejichž verše si vybral Marek Zima). Jako problém se opět - v posledních letech je to problém téměř tradiční - ukázaly písňové texty (tentokrát byl kamenem úrazu nejen J. Nohavica, ale i J. Brel). Většinou vyčpěle zapůsobily v ústech starších recitátorů texty J. Žáčka. Na pražské krajské přehlídce jsme s radostí konstatovali, že někteří vedoucí a učitelé, kteří pracují s recitátory ze 6. a 7. tříd, si už troufají vést děti tohoto věku k promyšlenější a jemnější práci na tvaru včetně schopnosti pracovat s gradací, že u dětí úctyhodně rozvíjejí dovednosti související s hledáním osobité stylizace. Jen citlivý a poučený pedagog však dokáže odhadnout, kam až může tímto směrem jít, aby nenutil dětského přednašeče ke křečovitému projevu nebo dokonce k nepřirozenému exhibování. (I takové náznaky jsme v Praze tu a tam zahlédli a zaslechli.) To je ovšem mimořádně náročný úkol, na který nestačí jen prostá učitelská intuice, ale je k tomu třeba systematičtější vzdělávání v literární teorii, a hlavně v metodice práce s dětským přednašečem (včetně metodiky mluvní výchovy).

IV. kategorie - byť i tady mohla porota ocenit několik pozoruhodných vystoupení (zvl. Jan Cina s velmi pěkně vystavěnými Medovými léty I. Krause, Jonáš Zbořil s Nalezenými rukopisy W. Allena, přednesenými s očividným nadhledem a smyslem pro autorovu poetiku) - nastolila několik problémů, které jsou pro tento věk příznačné a vyskytují se na přehlídkách v poslední době častěji. V první řadě je to problém přednesu vlastních textů, které zřídkakdy bývají opravdu kvalitní, ale hlavně neumožňují recitátorům získat nutný odstup k jejich interpretaci. Typickým příznakem tohoto věku, který by neměl žádný pedagog přehlédnout, je pochopitelný, z ontogeneze známý pokles celkové kultivovanosti projevu. Je zcela normální, že jsou děti v tomto věku na jevišti (ale i v civilu) "zhroucené", povolené v těžišti nebo zas nepřirozeně přepjaté. Kultivační funkce veřejného vystupování je tu evidentní. Dokáže ji však u pubescentů rozvíjet jen ten pedagog, který ví, jak na to. Ještě více než u předchozí kategorie je u těchto recitátorů zřetelná snaha cíleně hledat osobitou, výraznou stylizaci, která však nejednou ještě naráží na malé přednašečské dovednosti nebo i malou technickou vybavenost. Takoví přednašeči se pak uchylují k povrchní výraznosti nebo až k přehrávání, přeexponovávání svého projevu a někdy dokonce až k nebezpečné forzi, nehygienickému, až nebezpečnému tlaku na hlasivky. I tady je na místě připomenout, že pedagog tu může sehrát rozhodující roli. Je-li poučený, pak může výrazně pomoci, v opačném případě může ovšem i uškodit.

Samostatnou kapitolou je problém hranice mezi přednesem a divadlem. Někteří přednašeči z nejstarší kategorie se do epického textu "pokládají" do té míry, že vstupují do rolí jednotlivých postav, ztrácejí ze zřetele klíčovou roli vypravěče, a svůj projev drobí do série izolovaných promluv jednotlivých postav, realizovaných v podstatě divadelně. To se v Praze stalo např. Olze Staňkové při přednesu úryvku z knihy V. Vackeho Sonáta pro zrzku, a zejména Petru Čermákovi v Krylovově bajce Vlk a beránek.

Letošní kobyliská přehlídka byla bezpochyby setkáním příjemným a pro děti i pro jejich rodiče důstojným. (Pomíjím nevrlý kuloárový projev jednoho nervózního tatínka, který se rozčílil, proč že to ta porota tak protahuje a chce nějaké druhé texty, když už se mělo podle plánu skončit před třičtvrtě hodinou…) Co mě však zarazilo, bylo to, že tu byli s dětmi převážně rodiče, zatímco učitelé byli v povážlivé menšině. (Že by si učitelé nemohli vyšetřit čas o víkendu, když vystupuje jejich svěřenec?) Byla to škoda nejen proto, že nebyli svědky toho, jak se přednes většinou jejich dětem povedl, ale také proto, že propásli příležitost inspirovat se (a přiučit se) od kolegů, respektive od jejich dětí. A inspiračních podnětů tu bylo víc než dost! Znovu se mi tak v Kobylisích vracela představa, jak by se právě takováto přehlídka (a její obvodní předkola) dala dobře využít jako ideální příležitost pro další vzdělávání učitelů ZŠ, ZUŠ i gymnázií a vedoucích recitačních souborů. Před léty (v lednu 1998) uspořádalo Centrum tvořivé dramatiky v Praze 6 na Červeném Vrchu víkendovou dílnu o dětském přednesu pro učitele z celé Prahy. Nestálo by za to o něčem podobném pouvažovat znovu? Případně takovouto dílnu koncipovat jako kontinuální (od úvodního inspiračního a dramaturgického setkání někdy v prosinci až k dílně shrnující výsledky krajské přehlídky). Možná že by takovýto Klub dětského přednesu mohl být i dobrým impulzem i pro učitele literární výchovy, kteří by mohli objevit v přednesu jednu z cest, jak dětem otevírat cesty ke kvalitní literatuře a k porozumění textu.

Na závěr si neodpustím ještě jednu poznámku: Pražská přehlídka dětských recitátorů se téměř odnepaměti jmenuje Pražské vajíčko. Je to pozůstatek z dob, kdy se konala v těsné blízkosti velikonočních svátků. Časy se však dávno změnily, přehlídka se posunula o měsíc později (neboť to daleko lépe vyhovuje dětem i pedagogům, protože časový odstup mezi okresními/obvodními přehlídkami a přehlídkou celostátní není tak velký jako býval), a tak ten tradiční název a velikonoční rekvizity působí koncem dubna - letos se pražská přehlídka konala 27.-28. dubna - už poněkud kuriózně. Co kdybychom začali uvažovat o změně názvu, který by lépe vystihoval smysl a zaměření akce?

Jaroslav Provazník

STŘEDOČESKÝ KRAJ

Mělník

V Mělníku se konala opět po roce soutěž regionálního kola v dětské recitaci. Jak o ní psát? Že zaplaťbůh i přesto, že MŠMT vyřadilo v letošním školním roce soutěž recitátorů a recitačních kolektivů (bez konzultace s odborníky!) z přehledu soutěží vyhlašovaných či alespoň spoluvyhlašovaných MŠMT, se našlo dost učitelů, kteří cítí potřebu pracovat ve škole s dětmi víc, než jim ukládají jejich povinnosti? Že se našli i pořadatelé okresních a regionálních přehlídek, kteří si uvědomují, že vzdělanost a kultura národa se nedá poměřovat jen vědomostními soutěžemi? Že těžko všichni tito zúčastnění se dočkají pochvaly či vděku svých nadřízených institucí, neb soutěž, kterou ministerstvo ani nevyhlašuje ani nespolufinancuje ani (alespoň!) doporučuje uskutečnit, se stává soutěží okrajovou či zbytečnou (alespoň z pohledu MŠMT)? Zajímalo by mě, jak reagovalo ministerstvo na otevřený dopis Jaroslava Provazníka a Jakuba Huláka, ve kterém žádají přehodnocení stanoviska ministerstva na dětskou recitační soutěž a zda v příštím školním roce se bude moci tato soutěž konat za jiných podmínek. (Pro objektivitu chci ještě dodat, že ve Středočeském kraji přispěl ze svého rozpočtu na soutěž alespoň Krajský úřad.) Těžko pak obviňovat pořadatele, že ani v letošním roce nedokázali připravit pro děti a pro jejich pedagogy žádné doprovodné akce jako odborné semináře či praktické dílny.

Soutěže se zúčastnilo sedmdesát dětí. Jako nejkvalitnější hodnotila porota 2.kategorii, ve které kromě dvou postupujících bylo uděleno pět čestných uznání. Na Dětskou scénu do Trutnova pak postupují z první kategorie Štěpán Laštůvka ze Slaného a Jaroslav Knespl z Brodců, ve druhé kategorii Michaela Hubáčková z Mělníka a Adéla Rumlová ze Slaného.

Třetí kategorii bude na celostátní soutěži reprezentovat Jan Uzel z Černošic a Petr Vízdal z Kralup a ve čtvrté kategorii postoupili Tereza Macháčková z Benešova a Miroslav Kříž z Čáslavi.

Jiřina Lhotská

Stochov se stává pojmem

Když v kruzích, kde se zasvěceně diskutuje o dramatické výchově, dětském divadle a přednesu, padnou jména jako Kaplice, Mělník, Ústí, Trutnov, Bechyně, Ostrov, nemusí se k tomu nic víc dodávat. Všichni vědí, že je řeč o místech, kde má nebo měl tento obor zázemí, kde mnozí dospělí a děti prožili chvíle objevování, setkávání, chvíle, na které se jen tak nezapomíná a ze kterých se čerpá ještě po dlouhou dobu. Takovýmto místem se stává i středočeský Stochov.

V areálu kulturního domu se o v dubnovém víkendu setkali již pátým rokem děti, studenti, jejich učitelé a vedoucí na regionální přehlídce Dětská scéna 2002. Od rána do pozdních večerních hodin se zde přednášelo, hrála se zde divadelní představení, diskutovalo se a pracovalo v seminářích. Navíc se zde ještě nesoutěžně měla možnost setkat i středoškolská divadla (nabídku využily tři soubory, dva ze ZUŠ Rakovník a středoškolský soubor Vrtule ze Slaného.). Vedení následné diskuse o těchto představeních se ujali sami středoškoláci, konkrétně členové divadelního souboru z Gymnázia v Novém Strašecí. Nutno taky dodat, že veškerá iniciativa, nápady, shánění peněz, samotná organizace přehlídky, její uvádění, v neposlední řadě i dvě vystoupení (dokonce i svícení svého představení), je dílem Ivy Dvořákové, profesorky Gymnázia v Novém Strašecí a učitelky LDO ZUŠ tamtéž. Kde na to všechno bere čas, chuť a hlavně sílu… bůh ví. Nebylo by ale namístě pominout všechny ostatní spoluorganizátory v čele s vedoucím KD Tomášem Barochem a jeho týmem, kteří pak zvenčí ne příliš útulnému kulturáku dodali atmosféru místa, kde se člověk cítí být vítaným hostem. Přiznám se, že toto vše mi přišlo na té letošní přehlídce hodnotou nejvyšší. Ne, že bych tím chtěla snižovat kvalitu jednotlivých představení, ale co by bylo platné, mít ve Středočeském kraji kvalitní soubory a nemít kde se vzájemně potkávat a inspirovat.

Z patnácti soutěžních představení se tentokrát dařilo lépe souborům recitačním. Všech sedm (**Sluníčko při ZŠ Kladno, Nepindej při ZUŠ Žatec, děti ze ZŠ Třebotov, Recitační kroužek 3.ZŠ Slaný, Hudlice při ZŠ Hudlice, LDO ZUŠ Nové Strašecí a Bonbónek při ZŠ Letců R.A.F.Nymburk**) přivezlo kvalitní dramaturgii, texty, které děti až na výjimky (Mořena ze Slaného) vzaly za své a s chutí a vědomím společné kolektivní výpovědi je dokázaly sdělit divákovi. Divadelním souborům se zas až tolik nedařilo. Přijelo jich rovněž sedm (**Strašuláci Březnice, Mrsťa Prsťa při ZUŠ Kouřim, Páni kluci ze ZUŠ Žatec, Janek při 3.ZŠ Rakovník, Vrtule ze Slaného, DDS při 9.ZŠ Mladá Boleslav a Dramatický kroužek při KIC Jílové**, který uvedl dvě představení). Ambiciónímu představení DS Vrtule Slaný *Docela inteligentní moucha* podle bajek J.Thurbera chyběl řád, sdělnost a potřeba komunikovat s divákem. Kouřimské *Od La Platty k Fergussonu* na motivy povídky I. Vyskočila s rámcem představení inspirovaným cimrmanovskou poetikou bylo vybudováno v přesné stylizaci, ale použité prostředky, které se opakovaly a vyčerpávaly, způsobily, že představení postupně ztrácelo temporytmus a gradaci. DDS z Mladé Boleslavi se pokusil volně přenést půvabné literární vyprávění o divadle – soubor fejetonů K.Čapka Jak vzniká divadelní hra v představení *Jak se dělá divadlo.* Soubor pěvecky i herecky disponovaný s velkým nasazením představil svoji variantu o tom, jak se taky dělá divadlo. Nasazení bylo ovšem tak velké, že někteří (týká se hlavně postavy režiséra) upadali do šarží. Přes jednotlivé problémy tato tři představení spojovala divadelní kvalita a schopnost vytvářet divadelní situace. Ostatní divadelní představení zůstala na úrovni školních představení. Přílišná verbalizace na úkor divadelního sdělení. Představením, které zcela jistě neodpovídá kvalitě regionální přehlídky, byla březnická pohádka *O statečném Kašpárkovi.* Vousatá, hloupá a nevkusná předloha sehraná namalovanými a okostýmovanými dívkami, kterým text nenabídl jinou možnost něž se předvádět. Snad jen připomenout, že to nebyla tak úplně jejich chyba, že se musely konfrontovat se svými vrstevníky. Z dvanácti středočeských okresů, proběhla okresní kola pouze v pěti (a to ještě někde pouze díky intervenci I. Dvořákové), takže soubor se může přihlásit na regionální přehlídku přímo. Tak se může stát, že z některého okresu nepostoupí do regionu soubor, který snese podstatně tvrdší měřítka, než soubor z jiného okresu, který jde přímo. Mohou ale soubory za to, že se v jejich okrese nenajde žádný pořadatel, který je ochoten přehlídku uspořádat? Těžko. A organizátorům krajských přehlídek pak zbývá dilema – pozvat soubor, který nechce zůstat v izolaci i za cenu, že se může stát, že kupuje zajíce v pytli (ani zaslaný videozáznam nemůže zcela objektivně informovat o inscenaci, pokud jej vůbec někdo dokáže dobře natočit). Bude vůbec někdo v budoucnu schopen systémově zastoupit kdysi fungující síť okresních kulturních středisek, budou na to lidi a finance? Těžká odpověď.

Vraťme se ale zpátky do Stochova. K příměnu postupu na celostátní přehlídku navrhl lektorský sbor ve složení Iveta Dřízhalová, Tomáš Komárek a Jiřina Lhotská recitační soubor dětí ze ZŠ Třebotov s verši E.Frynty a písněmi P.Skoumala *Život je pes aneb "Copak se, tupče, říká lfi?".* Začínající soubor složený z dětí druhých a třetích tříd (společně s jejich panem ředitelem, který zajišťoval hudební doprovod) předvedl až nečekaně vybudované, hravé představení, kde děti v pravdivých situacích a fungujících vztazích soustředěně a spontánně přenesly svoji radost ze hry s verši a písničkami na posluchače. Do širšího výběru pak byly navrženy soubory dva. Recitační soubor Sluníčko při 1.ZŠ Kladno s pásmem *Škola roku 1902* a divadelní soubor DDS při 9.ZŠ Mladá Boleslav s již výše zmíněnou inscenací *Jak se dělá divadlo* na motivy K.Čapka. Kladenské pásmo přineslo neotřelou dramaturgii, kdy východiskem veškerých jevištních situací byla retrospektiva. Společně s interprety, dětmi pátých a šestých tříd, jsme se ocitli ve škole jejich předků před sto lety. Byli jsme svědky zajímavého setkání s lidovou poezií, hádankami a říkadly. Setkání dnešních dětí s dětstvím jejich babiček a prababiček bylo zážitkem po publikum. Děti si na to zahráli s chutí a přirozeně. Lektoři doporučili vedoucí souboru, ještě přesněji vypointovat závěr představení.

Víkend ve Stochově byl inspirativní a tvůrčí. Díky Vám, stochovští, za to.

Jiřina Lhotská

JIHOČESKÝ KRAJ

Bechyňské jaro 2002

Ve dnech 12. - 13. dubna 2002 se v Bechyni konal již 10. ročník krajské přehlídky dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů Bechyňské jaro.

Nejprve trochu statistiky: přehlídky se zúčastnilo 9 souborů z původně 11 plánovaných, neboť Dramatický kroužek z Českých Budějovic nemohl přijet kvůli nemoci členů a nepřijelo ani HUDRADLO ze Zlivi, jemuž prý ředitel školy kvůli nevyjasněné situaci v souboru účast na přehlídce zakázal.

Jak tedy vypadala samotná přehlídka a které soubory budou hrát na Dětské scéně v Trutnově?

Na letošním Bechyňském jaru se samozřejmě objevily pohádkové příběhy inspirované klasickými pohádkami:

Dětský divadelní soubor Petrovice, který vede *Petr Štěpánek,* se představil dvěma z nich. Nejprve jsme měli možnost zhlédnout představení s názvem **Tři zlaté vlasy děda Vševěda**, jehož základem byla dramatizace Erbenovy pohádky. Představení trvalo více než hodinu a po takovou dobu je obtížné udržet dynamiku představení, výkony herců i soustředění diváků - a souboru se to nepodařilo. Představení bylo zasazeno do rámce vyprávění - babička vypráví malému děvčátku příběh a holčička pak sleduje "zhmotněný" děj na jevišti. Babička i děvčátko jako průvodci celým příběhem jsou po celou dobu představení na jevišti, což se pro představitelku děvčátka ukázalo být příliš náročné. Ze začátku pěkný kontakt mezi ní a představitelkou babičky postupně mizel, a hra pak už nebavila ani holčičku.

Obtíže se projevovaly i v technické oblasti. Cesta Plaváčka za dědem Vševědem byla ztvárněna pomocí stínohry. Texty však byly dlouhé, gesta nevýrazná, takže představení bylo v těchto místech až příliš monotónní. Určitá režijní neobratnost se projevila i v závěru představení, neboť diváci jen velmi obtížně určili jeho konec.

Zcela odlišný charakter mělo druhé představení tohoto souboru. Také zde se vycházelo z pohádkové předlohy, tentokrát z knihy J. Jecha Žerty s hastrmany a čerty, a hrálo se **O nebojácném Honzovi**. Na rozdíl od první inscenace měli Petrovičtí velmi jednoduchou scénu - stačil jim stůl uprostřed jeviště, který v jedné scéně představoval pec v rodné chalupě, v další stůl v hostinci atd. Diváci se však dobře orientovali, neboť prostředí bylo vytvářeno i akcemi protagonistů. Líný Honza se na své cestě do světa dostal do začarovaného zámku a musel vydržet tři noci nepromluvit, i když byl stále intenzivněji ohrožován čerty. Zdá se však, že si režie neujasnila, jaký vlastně Honza je, proč je nebojácný: z neznalosti nebezpečí (táta mu řekl, že se nemusí bát ani čertů), a nebo je líný se i bát (i když je pravda, že při dramatizaci textu se výrazně přidržovali předlohy). Celkově však lze říci, že toto druhé představení souboru mělo spád a působilo svěže, což se odrazilo i na příznivém diváckém ohlasu. Největší problém souboru je však v oblasti mluvy. V okamžiku, kdy děti hrají citově vypjaté scény, kdy vstupují do rolí "drsňáků", přepínají hlasivky, hlas tvoří nesprávně, což škodí jak celkovému vyznění postavy, tak především hercům samotným.

S další pohádkou přijel českobudějovický soubor **Vanelka**, který vede *Stanislava Bumbová*. Pro své vystoupení si soubor vybral příběh o dívce

zrozené ze sněhu, stejně bílé, čisté a pomíjivé. Ano, hrála se **Sněhurka**. Zdá se, že režisérka přecenila možnosti souboru i své vlastní a prostý příběh neúměrně zatížila symbolikou, ve které se mladé herečky jen obtížně orientovaly. Tak se však nemohli orientovat ani diváci. Jako hlavní jevištní výrazový prostředek byla zvolena látka - bílá představovala nevinnost, černá zlo, červená oheň. Slibné byly pasáže, kdy se roční období charakterizovala pomocí flétny a písniček, typických pro dané období. Inscenaci by jistě prospělo, kdyby režisérka chtěla kromě svých představ více realizovat i představy dětí.

S podobným problémem (podílu dětí na podobě inscenace) se potýkalo představení malotřídní školy z **Novosedel**. Žáci této školy hráli pohádku **Popelka**. Už v programu uváděné okolnosti vzniku inscenace napovídaly, jakým směrem se celá práce bude ubírat. Tato pohádka se totiž před 30 lety hrála právě v této škole. Po jejím zrušení a znovuobnovení chtěl pan Stanislav Talián obnovit i tradici hraní divadla. Dokázal inspirovat patrně velký okruh lidí - vznikly detailně propracované kulisy (scéna však byla nevyvážená - v jednom obraze realistická náves, ve druhém stylizovaný královský sál…), vznikly bohatě zdobené kostýmy, hrálo všech 11 žáků školy. Cílem bylo ukázat, že i na tak malé škole lze dělat "opravdové" divadlo.

Co však je opravdové divadlo? To přece nespočívá ve vnějších povrchních efektech, ale v opravdovosti zachycení vztahů mezi postavami. Mladí herci si však nemohli poradit s postavou bodrého hospodského, s postavou tajemné stařeny, která pomáhá Popelce, ani s Duchem českého národa, který v závěru hry promluvil ke všem zúčastněným a vyzýval k obrodě národa a k tomu, aby pravda a láska zvítězila nad lží a nenávistí. Přes všechnu snahu působili dětští herci jako karikatury dospělých a celé představení vyznělo jako nepříliš vkusná parodie divadla z dob národního obrození.

Také lidová slovesnost je bohatým inspiračním zdrojem pro dětské divadlo:

Diváci měli možnost zhlédnout recitačně dramatické pásmo, které připravil **Velíšek, soubor ZŠ z Velešína** pod vedením Markéty Ivanové. **Folklórní pásmo** nás provedlo celým rokem - od jara do jara. Děvčata zpočátku zaujala svým temperamentem a výraznou mluvou, ale během 40 minutového představení se jim nepodařilo udržet celistvost pásma. Znovu se potvrdilo, jak důležitá je vhodně volená délka předváděného textu.

Tento problém dobře vyřešila Drahomíra Heverová, vedoucí souboru **Úsměv z Bělčic**, která pro 4 děvčata z 1. a 2. třídy vybrala text **O dvou myškách**. Bez zbytečných rekvizit a pozlátka působily myšky tak přirozeně a bezprostředně, že jim nakonec byla předána i čestná a symbolická cena - "pravý myší" sýr.

Kromě představení inspirovaných lidovou slovesností se na Bechyňském jaru objevily i moderní pohádky a příběhy, které zachycují reálný svět: Velmi příjemným překvapením, zvláště pro domácí diváky, bylo představení Bechyně N, souboru z **1. ZŠ v Bechyni**, které s dětmi nastudoval František Oplatek. Zvolili si Macourkův text **Makarony jdou na procházku**. Přes obtížnou hratelnost tohoto typu prózy, založené především na slovním humoru a absurditě, bylo představení poměrně dobře zvládnuté. Postava vypravěče pomáhala posouvat děj dopředu. Představení mělo spád a dobrou dynamiku, což bylo vidět i na úspěchu, který mělo u diváků. Zdá se, že tento soubor je příslibem do budoucna.

Také další dvě představení se odvíjela v rychlém rytmu. **Úsměv z Bělčic** předvedl ještě jedno vystoupení (tentokrát hrála větší děvčata) s názvem **Ach jo…** Šlo spíše o etudu rozehranou kolem první zkušenosti s kouřením. Děvčata velmi dobře předvedla sourozenecké vztahy, přirozeně na sebe reagovala.

Formu pásma etud mělo i vystoupení **Divadla Růže z Českých Budějovic** pod vedením Aleny Vitáčkové. Představení mělo název **Setkání**. Nebylo zcela jasné, zda je to setkání světa lidí a zvířat, či světa mladých a dospělých. Etudy měly různé zdroje inspirace. Některé byly založené na literárním textu (J. Klapka Jerome: Tři muži ve člunu, A. de Saint-Exupéry: Malý princ), který zachycoval právě vztah světa lidí a zvířat, jiný byl autentickou etudou ze života podnikatele a bezdomovce. Představení skutečně bylo jen letmým setkáváním bez jasné spojovací linie. Kladem však byla dobrá připravenost dívek, které dokázaly zvládnout prostor, udržovat stálý kontakt, vnímat se.

Nejvíce však zaujala porotu, ale i diváky, další dvě představení, která nakonec byla navržena na postup na celostátní přehlídku do Trutnova. Do širšího výběru bylo doporučeno vystoupení **ZUŠ Jindřichův Hradec**, které neslo název **Určitě jste o něm slyšeli**. Vedoucí souboru Zuzana Jirsová a Radek Marušák se inspirovali Šrutovým příběhem o Pedrovi, který žil trochu divoce a nepočestně a dokázal každého přelstít. Dařilo se mu to i po smrti, kdy unikl peklu, ošidil anděly a nakonec se zase dostal na zem, kde ho ještě oslavovali. Představení mělo pevnou kompozici s řadou vtipně řešených výstupů (Pedro nastraží na čerty léčku a ti si do pekla odnesou místo něho někoho jiného) Závěr však byl málo rozvinutý, a tak pro diváky málo srozumitelný. Soubor je sice zvyklý pracovat s improvizací přímo na jevišti, ale někde (především v hromadných scénách) by představení pro lepší orientaci prospěl pevnější řád. Místy bylo hercům i hůře rozumět. Kladem byly jednoduché kulisy, které prostředí spíše jen naznačovaly (Pedrův hrob, nebeská brána). Celkově bylo na výkonu herců znát, že hrají "svůj" příběh, na jehož konečné verzi se podíleli.

K přímému postupu na celostátní přehlídku Dětská scéna do Trutnova bylo vybráno představení **Čtvrté přikázání**, které připravil soubor **Lannovka z Českých Budějovic** pod vedením Pavla Petrovského. Autorem textu je současný dánský spisovatel Michael Ramlose. Motto celého příběhu zní: "Cti otce svého a matku svou a vy, otcové a matky, buďte cti hodni". Ve hře se řeší závažné problémy, které se mohou dotýkat opravdu každého člověka: osamělost, nepochopení, manipulace. Celý příběh je nazírán z hlediska malého děvčátka, které je ve světě dospělých nadbytečné a hledá porozumění u květin, ale ke kterému se matka nakonec snaží najít cestu. Tím nejchápavějším člověkem ve spletitých rodinných vztazích však zůstává právě děvčátko.

Toto velmi těžké téma bylo zachyceno s velkým vkusem, pomocí úsporných scénických prostředků. Scéna byla představována čtyřmi dřevěnými praktikábly, které tvořily jakési jeviště na jevišti a mohly velmi rychlým seskupením měnit prostředí nutné pro jednotlivé výstupy. Hercům se podařilo podat přesvědčivé výkony, i když představitelka matky občas svůj projev poněkud "předimenzovala". Představení bylo rámováno čteným textem zesilovaným reproduktory. Text sám byl příliš návodný, snad až didaktický a neponechával divákům prostor (hlavně v závěru) pro doznění příběhu. Závěr hry sám o sobě byl dostatečně působivý. Na vystoupení bylo znát, že herci s tématem dlouho pracovali a dokázali ho zvládnout.

Organizátoři Bechyňského jara - ředitel Kulturního domu v Bechyni Josef Brůček a jeho spolupracovnice Květa Dopitová se svými kolegy - připravili všem příjemné prostředí, ve kterém se souborům dobře hrálo a divákům i porotě (ve složení Jaroslav Provazník, Radim Svoboda, Jindřiška Bumerlová) dobře sledovalo. Všichni ostatně dostali dárek v podobě vystoupení divadla DRAK z Hradce Králové a jeho Černošské pohádky. Všichni také dostali symbolické diplomy, které je vyhlašovaly za nejlepší soubory.

Co tedy říci závěrem? Při pohledu na všechna vystoupení si opět musím klást ty zásadní otázky, které se vztahují k divadlu hraném dětmi:
Co je vlastně cílem takového divadla? Pro koho děti hrají? (Pro sebe, pro diváky, pro ambice svého vedoucího?).
S tím souvisí i další otázka: Co vlastně hrají? (Text, který jim samotným něco říká? Text, který se vedoucímu zdál zajímavý? Text, který má ohromit diváky?)
Když si uvědomíme, jaká jsou specifika dětského divadla, je vidět, že ne všichni vedoucí souborů naplnili základní cíle dětského divadla. Jistě, je důležité, aby divák našel klíč, který by mu pomohl porozumět představení, měl by z něj mít potěšení, ale neméně důležité je i to, jak se dětští herci cítí ve své roli, jaké potěšení přináší role jim, zda jim režisér umožnil vložit do postavy i něco svého a neučinil je pouhými nosiči kostýmů a rekvizit.

Opět se ukázalo, že některé soubory ve snaze hrát "velké divadlo" přecenily své síly v otázce jevištní techniky i herecké "vybavenosti" dětí, v otázce volby vhodné předlohy i délce vystoupení.

Opět se ukázalo, že by vedoucí souboru měl mít alespoň základní vědomosti z disciplín souvisejících s divadlem (především z oblasti hlasové výchovy).

Opět se potvrdilo, že jednoduchost výrazu i techniky je často působivější než povrchní pompéznost.

Letošní Bechyňské jaro potvrdilo, že o všech těchto problémech je možné mluvit věcně a společně hledat a nacházet cesty ke zlepšení práce. Důležité bylo, že i přes zmíněné nedostatky byla ve většině představení znát radost dětí i vedoucích souborů ze společného setkávání a stejná vstřícnost se projevovala ze strany diváků. Myslím, že přehlídka v Bechyni byla pro všechny příjemným zážitkem.

Jindřiška Bumerlová

Recitační Bechyně

Jihočeská krajská přehlídka dětských recitátorů se konala 10. května v Bechyni. Letos poprvé přijal pod svá křídla dětské recitátory usměvavý létající hroch, talisman Kulturního domu v Bechyni. Pořadatelé vytvořili velice příjemnou atmosféru a dodávali pozitivní energii jak účinkujícím a jejich doprovodům, tak i lektorskému sboru.

Dopoledne bylo věnováno I. a II. kategorii, odpoledne se představili recitátoři III. a IV. kategorie. Dopolední i odpolední přehlídka probíhala v kategoriích souběžně, takže i porota pracovala ve dvou skupinách.

V porotě krajské přehlídky pracovali: Hana Šimonová, Radka Šulistová, Jaroslav Provazník (I. a III. kategorie), Irena Provazníková, Jakub Hulák

a Josef Brůček (II. a IV. kategorie).

Při celkové rekapitulaci všech kategorií porota konstatovala, že výběr textů na letošním oblastním kole byl vcelku vhodný a přiměřený věku dětí. Při samotné recitaci se však mnohdy objevovaly problémy s interpretací – práce s hlasem, recitace bez obsahu.

Z časového hlediska nemohl být uskutečněn společný rozborový seminář, zájemci však měli možnost oslovit lektorský sbor jednotlivě. Ze stejného důvodu museli organizátoři upustit od myšlenky vytvořit dětské dílny. Příčinou tohoto časového maratonu v Bechyni bylo špatné autobusové a vlakové spojení z celého kraje – pokud aktéři neměli zajištěnou vlastní dopravu, museli již brzy po obědě odjíždět, takže mnozí se zřekli účasti při recitaci druhých textů, což bylo na škodu celé akce.

Na národní přehlídku postoupili Alžběta Černošková z Vodňan, Jakub Pokorný z Milevska(II. kategorie), Denisa Turnhöferová z Českého Krumlova (III. kategorie) a Markéta Pohořálková a Jitka Wailgunyová z Milevska (IV. kategorie)

Na závěr chci ještě jednou poděkovat organizátorům za jejich práci a těším se, že Bechyně bude pořadatelskou stálicí regionálních přehlídek dětských recitátorů, kteří snad napříště nezůstanou osamoceni při hledání řešení dopravního spojení do Bechyně.

Radka Šulistová

PLZEŇSKÝ A KARLOVARSKÝ KRAJ

Plzeň

V letošním roce byla přerušena spolupráce s kulturním domem v Ostrově nad Ohří a krajská přehlídka se k nemalé lítosti většiny zúčastněných vrátila do Plzně. Proč? Organizátoři v Ostrově vždy připravovali krajskou přehlídku se vší odpovědností a poučením o návaznosti na národní přehlídku – hlavně pečlivým výběrem poroty. Nechci tím říci, že Dům dětí a mládeže v Plzni nevytvořil příjemnou atmosféru. Nebyla však dodržena pravidla při výběru poroty a ta nebyla seznámena s propozicemi přehlídky. Jednotliví členové poroty byli sice erudovanými pracovníky divadla a rozhlasu, ale jejich odbornost v oblasti práce s dětmi a znalost kritérií pro výběr na národní přehlídku je zpochybnitelná. Není-li porota schopná rozebrat a zhodnotit výkony dětí a poradit jim, jsou nespokojeni recitátoři i jejich doprovod. Díky tomu byly nakonec i vzneseny námitky proti regulérnosti soutěže. Samozřejmě, že vše bylo poznamenáno letošní složitou situací a že můžeme být rádi, že se přehlídka vůbec konala. Ale právě pro výše uvedené důvody byla soutěž před několika lety přesunuta do Ostrova. Jsem přesvědčena, že pokud se spokojíme s čárkou za uskutečněnou akci, stane se soutěž pouze formální záležitostí a její úroveň se příliš nezvedne.

P.S. Nemohu hodnotit výsledky ve všech kategoriích, ale věřím, že recitátoři druhé kategorie ve srovnání s ostatními obstojí. Zdravím všechny účastníky, přeji vstřícnou porotu a držím palce.

Dana Jandová

Karlovarský kraj - 20.4.2002, Dům kultury Ostrov nad Ohří

Složení poroty:

I. a II. kategorie - Jana Procházková (pedagog ZŠ a PF v Českých Budějovicích, absolventka katedry VD DAMU), Lucie Veličková (pedagog LDO ZUŠ Ostrov, absolventka katedry VD DAMU), Hana Cerhová (studentka katedry TD JAMU).

Porota III. a IV. kategorie - Hana Franková (členka divadla Dagmar, karlovarského Městského divadla, absolventka VD DAMU), Dagmar Hubičková (členka karlovarského Městského divadla) a Jiří Pokorný (dramaturg divadla, pedagog PF a TP České Budějovice, absolvent katedry VD DAMU).

Přestože se obě poroty prakticky míjely, shodli jsme se, že jsme prožili den, který byl naplněn poezií a prózou v míře vrchovaté. Navíc jsme si mohli popovídat s tvůrci, recitátory a podělit se s nimi o naše zážitky z jejich sdělení poezie a prózy. Bylo velice zajímavé sledovat, poslouchat a vnímat, s jakým zanícením, zápalem a urputností (mnozí velice fundovaně na svůj věk) vesměs všichni hovořili o postupu přípravy, o hledání významů v připravovaných textech, o pocitech z přednesu před diváky. Nebyl to pouze monolog poroty k jednotlivým recitátorům a jejich pedagogům. (Platí to ve větší míře pochopiteleně především o III. a IV. kategorii, kde jsou již zkušenější recitátoři.) Organizátoři pro zachování co nejvyšší objektivnosti neuváděli u recitátorů adresu školy. Nicméně některé „ostřílené firmy“ a „líhně“ byly přesto odhaleny už při vstupu před posluchače.

Členové poroty využili možnosti postupu šesti recitátorů na Dětskou scénu 2002 a navíc navrhli organizátorům udělit 12 čestných uznání, především za výběr textu a jeho interpretaci, což samo o sobě svědčí o vysoké kvalitě a úrovni jednotlivých interpretačních výkonů. Zvláště IV. kategorie byla výrazně nadprůměrná. Porota navrhla k postupu 3 recitátory (na úkor prvního postupujícího ze III. kategorie, kde byla průměrná úroveň bez výraznějších výkonů), a dalším 4 navrhla udělit čestná uznání.

V první kategorii (ač nepostupové) porota ocenila Anežku Hladíkovou a Terezu Nesnídalovou a udělila i 2 čestná uznání.

II. kategorii výrazně ovlivnily výkony Tomáše Havlínka a Terezy Pachtové a byla udělena 2 čestná uznání.

Ve III. kategorii na dětskou scénu postupuje Šárka Hájková a k tomu byla udělena 4 čestná uznání.

IV. kategorie - postupují Jonáš Konývka, Irena Skuhrovcová a Dana Sobotková.

Velice příjemnou atmosféru narušilo snad jenom to, že původně naplánované společné krajské kolo s plzeňským krajem bylo ze strany „plzeňáků“ na poslední chvíli zrušeno, a tak pořadatelé v Ostrově zažili horké chvilky. Vzhledem ke skvělému zázemí to ale nikdo z nás nepostřehl.

Jiří Pokorný

Chotěšovské slunce svítilo zvesela

regionální přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů pro kraje Karlovarský a Plzeňský

Plzeňské centrum JOHAN, po loňské, velmi příjemné zkušenosti s chotěšovskými spolupracovníky (základní školou, osvětovou besedou a obecním úřadem), nabídlo třídenní (12. - 14. dubna) tvůrčí setkání dětským divadelním souborů z obou západočeských krajů právě v tomto městečku s dominantou barokního kláštera. Ve třech uplakaných a chvílemi ještě chladných dubnových dnech se v Chotěšově představilo jedenáct inscenací, jež se lišily věkem aktérů, zpracovávanými tématy i využívanými jevištními postupy.

Lektorský sbor (Dana Jandová, Václavka Křesadlová, Ajka Pospíšilová a Roman Černík) se ve třech otevřených, věcných a kultivovaných diskusních blocích společně s vedoucími hrajících souborů snažili dobírat odpovědí na otázky, jež představení nabízela. Letos bylo skutečně o čem diskutovat. Především u představení tvořených dětmi mladšího věku: **„Noviny včera i dnes“ Dramatického kroužku při 1. Základní škole v Plzni** (vedoucí Michal Vybíral), **„Černá pohádka z komína“ souboru V koši plzeňské 1. Základní školy** (vedoucí Ivana Říhová) se ukazovalo, jak podstatná je pro sdělení osobní vybavenost aktérů a dobrá dramaturgická příprava. Právě nedobudovaný sled vystavěných situací neposkytl hrajícím dětem jistotu a neochránil je před přehráváním. Dobře zvolený text drobničky **“Listonoš” souboru ZUŠ ze Kdyně** (vedoucí Dana Žáková) nabídl jednoduchou, ale čistou dramatickou situaci adekvátní této věkové kategorii a zkušenosti dětí. Inscenace se opřela o tradiční prvky divadla vyšlého z dramatické výchovy. Působilo hravě, lehce, čistě, ale doporučeno bylo ještě více těžit z možností příběhu pro jevištní akce, jednání. Ukázku ukázněného výkonu, jehož lze i v této věkové kategorii dosáhout, nabídl divákům Petr Šmíd z **5. ZUŠ v Plzni** (spolupráce Michal Vybíral): V řemeslně dobře připraveném pantomimickém sóle **”Cestující ve vlaku”**, které bylo doporučeno na národní přehlídku do Trutnova pro vyjímečnou, v divadle hraném dětmi ojedinělou kvalitu pohybové techniky (řemesla), pro schopnost udržet napětí představení i komunikaci s divákem.

Druhou skupinu chotěšovských představení tvořila ta věkem aktérů patřící na druhý stupeň. Inscenace souboru **Trn (ZUŠ Kynšperk n. Ohří) –**

„Princezna na hrášku“ nebo **„Tulka“ souboru František I. (ZUŠ Františkovy Lázně)**, ale také **“Fáma” (ZUŠ Domažlice**, Dana Žáková) se opíraly o převzatý už hotový text, využily řady zajímavých scénických prvků, ale především vlastní jednání, budování dramatických situací ještě pokulhávalo. Velkým zklamáním bylo pro mnohé **představení soukromé plzeňské Školy múzických umění Mario**. Jejich naivní, nesourodé pásmo **„Paní,Vy už zase ječíte“** evokovalo téměř padesátá léta.

Pohlazením na duši lektora byla obě představeni **ostrovského Hop - Hopu** (vedoucí Irena Konývková). Precizovaný zpěv, práce s prostorem i jevištním obrazem. K tomu osobitý ostrovský jazyk to byly atributy divácky i lektorsky výrazně přijatých inscenací. Ostrovské dívky v představení **„Za tebou“**, pásmo z veršů čínské poezie, bylo velmi přínosné dramaturgickým výběrem - text je adekvátní aktuálnímu věku dozrávání aktérek. Problémem představení je však užívání vnějších znaků, které mají navodit atmosféru prostředí Číny. Udržení těchto znaků bývá i na úkor plnosti sdělení poezie. Rozhodně se však jedná o ojedinělý jevištní pokus. Také druhé ostrovské představení, tentokrát v podání tří starších chlapců, **”Naslouchej”**, osobité a jevištně (obrazně) vtipně pointované zpracování předlohy Zdeňka Malinského, využívá divadelní zkratku, činoherní i loutkové herectví, postupy ”divadla malé formy”. Celé představení je pro aktéry i diváky živé, hravé, přítomné, komunikující, pracuje s divákovou pozorností tak, že zažijeme ”setkání” jeviště a hlediště. Zajímavé je, jak toto chlapecké představení zvládá jak křehké něžné momenty, tak i mužskou dynamiku.

Johanovští organizátoři i letos uplatnili svůj model přehlídky proložené dílnami pro dětské účastníky. Dílny opět připravili a také vedli studenti Ateliéru dramatické výchovy Fakulty pedagogické Západočeské univerzity v Plzni. V šesti skupinách se v přestávkách mezi představeními mohly děti vydat za dobrodružstvím tajemné planety, za neprobádanými zákoutími místního kláštera, nebo pronikat do tajů fyzické improvizace. Studenti také pomáhali s technickými a organizačními úkoly, s veselou zvládali i obsluhovat v malém občerstvení. Soudě podle zachycených ohlasů byly i letos děti velmi spokojeny. Studenti také v sobotu večer připravili tradiční společenský večer s hudbou (tentokráte dokonce živou) a tancem. Jistou příjemnou novinkou byla účast dětských i dospělých pozorovatelů ze souborů, které zatím s představením z různých důvodů nedojely. Letos také do hlediště regionální přehlídky našla cestu i řada místních diváků - včetně chotěšovské paní starostky. Přehlídka byla reflektována místními a regionálními médii (Plzeňský deník, regionální příloha MF Dnes, dva živé vstupy odvysílal i ČRo Plzeň).

Ačkoli letošní deštivý duben trochu protiřečil usměvavému logu a jménu přehlídky, úsměvy spokojených účastníků se ani letos z tříd a chodeb nebo prostor osvětové besedy nevytratily. I proto patří dík všem, kteří přehlídku podpořili: IPOS-ARTAMA, MK ČR, odbor kultury Plzeňského kraje.

Roman Černík

LIBERECKÝ A ÚSTECKÝ KRAJ

Ústí nad Labem – krajská soutěž dětských recitátorů

V sobotu 27.4. 2002 proběhlo v Ústí nad Labem v Domě dětí a mládeže krajské kolo soutěže dětských recitátorů a recitačních kolektivů.

Zúčastnilo se celkem 55 recitátorů ze všech okresů kraje. Jejich výkony sledoval v jednotlivých kategoriích vždy tříčlenný lektorský sbor (I. kategorie: E. Herdová, V. Waldsteinová, M. Čuban, II. kategorie: J. Vobrubová, J. Strnadová, I. Dostálková, III. kategorie: E. Venclíková, K. Dušková, J. Izavčuk, IV. ketegorie: A. Pavlíková, D. Hlavatá, J. Zelinková).

Většina recitačních výkonů účastníků byla na dobré až velmi dobré úrovni. Potěšující byl i zájem učitelů a rodičů přednašečů.

Achillovou patou přehlídky byla však její celková organizace. Prostory Domu dětí a mládeže nebyly na recitaci připraveny, a tak si každá porota musela úpravu své místnosti zorganizovat a zajistit přemístění stolů a židlí. Nedošlo k představení lektorského sboru soutěžícím a ani k představení porotců vzájemně. Chyběly blankety pro čestná uznání bez postupu. Celý průběh přehlídky byl uspěchaný. Na pohovor s dětmi bylo velmi málo času – v některých případech se čas vůbec nenašel.

Přehlídky se zúčastnily též tři soubory – teprve zde se vedoucí souborů dověděli, že vystupují mimo soutěž, jelikož krajské kolo soutěže souborů proběhlo již před týdnem a na jiném místě…

A tak musím závěrem konstatovat, že zásadním pozitivem přehlídky byly přednašečské výkony. V první kategorii si ocenění odnesla Adriana Svobodová ze ZUŠ Žatec, Kateřina Svobodová ze ZŠ Proboštov, Michal Jírovec ze ZUŠ Louny a Lenka Šimůnková ze ZUŠ Děčín IV. Ve druhé kategorii Michaela Černá ze ZUŠ Louny, Barbora Šlapáková ze ZŠ Hluboká Ústí nad Labem a Nicol Kopečná ze ZUŠ Horská Litvínov. Ve třetí kategorii jakub Štrba ze ZUŠ Děčín, Petra Říhová ze ZUŠ Postoloprty a Dalibor Kokeš z gymnázia Rumburk. Ve čtvrté kategorii Ivana krmíčková ze ZUŠ Litoměřice, Alena Hendrychová ze ZUŠ Děčín a Daniel Zíbrt ze ZUŠ Postoloprty.

Po skončení přehlídky recitátorů došlo ještě ke krátké debatě mezi lektory a organizátory o organizačních nedostatcích průběhu přehlídky. Většinu připomínek přijali organizátoři vstřícně a přislíbili na příští rok zlepšení organizace a průběhu recitační přehlídky.

Eva Venclíková

Recitátoři z Libereckého kraje pod patronací DDM Větrník

Krajské kolo celostátní přehlídky dětských recitátorů Libereckého kraje se konalo v sobotu 4. května 2002. Přehlídku připravil a pořádal liberecký Dům dětí a mládeže Větrník a uskutečnila se v Liberci v příjemném prostředí Experimentálního studia v milé, přátelské a družné atmosféře.

Z okresních kol postoupilo celkem 41 dětských recitátorů, liberecké krajské postupové přehlídky se zúčastnilo 35 dětí (10 v první a třetí kategorii, 6 ve druhé a 9 ve čtvrté kategorii). Zastoupeny byly všechny okresy kraje: Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec a Semily.

Vystoupení dětských recitátorů v libereckém krajském kole sledovala a hodnotila porota, která pracovala ve složení: Eliška Herdová, Libuše Hájková, Štěpánka Prýmková, Ivana Toušová a Lukáš Horáček.

Součástí krajské přehlídky byly krátké “rozehřívačky” recitátorů v jednotlivých kategoriích (jedna kategorie, jeden lektor – s výjimkou čtvrté kategorie, s níž pracovaly lektorky dvě) před přednesovou částí a rozborový seminář pro dětské recitátory i dospělé účastníky (pedagogy a doprovody dětí), vedený opět členy poroty (zejména Eliškou Herdovou, Štěpánkou Prýmkovou a Lukášem Horáčkem). Seminář probíhal za hojné aktivní účasti a zájmu dětí i dospělých.

Úroveň jednotlivých recitátorů ve všech kategoriích byla poměrně solidní a vyrovnaná, pokud někdo v záporném slova vyčníval, byli to stejně jako v loňském roce, ve většině případů zejména recitátoři postupující z okresu Česká Lípa. Jejich přednes byl vnějškový, až nepřirozeně afektovaný, bez vlastního stanoviska, navíc technicky nevybavený. Vede to k opětovnému zamyšlení, je-li vůbec v okrese soustavně a hlavně poučeně pracováno s recitátory, jak probíhají okresní přehlídky a kdo na nich pracuje jako lektor a porotce.

Ocenění, a zejména postupující, recitátoři převyšovali výrazně již zmíněnou solidní úroveň přehlídkových vystoupení, zvláště se to týká postupujících ze III. a IV. kategorie.

Všichni recitátoři, kteří se zúčastnili krajského kola byli odměněni účastnickým listem a drobným (sladkým) dárkem, ocenění a postupující recitátoři obdrželi kromě diplomu též knižní dárek.

Ocenění recitátoři 1. kategorie: Martin Patrman za přednes textu J. Žáčka “Kulihrášek” a Aneta Žitníková za přednes textu M. Kratochvíla “Co lidi vidí”

Recitátoři postupující na národní přehlídku – Trutnov 2002: 2.kategorie: Alena Salačová – Ivan Andrejevič Krylov: “Opička a brýle” *a* Tereza Nohýnková -Jan Skácel: “Uspávanka se studánkou”.

3. kategorie: Anna Losová – T. Janovic: “Zavařeniny”, M. Procházková: “Poděkování za květy” a Lucie Dvořáková - B. Metzeltin: “Život” (překlad J. Šrámková), A. de Saint Exupéry: “Malý princ” – úryvek (překlad Z.Stavinohová)

4. kategorie: Petra Doležalová - Marina Carr: “Maja – monolog Millie”, neznámý autor: “Dnešní den” a Vítězslav Šrek - Z. Šmíd: “Proč bychom se netopili aneb vodácký průvodce pro Ofélii”, J. Žák: “Pusa lidská co perpetum mobile”.

Na závěr ráda pochválím Dům dětí a mládeže Větrník za dobrou organizační přípravu i realizaci krajské přehlídky dětských recitátorů. To se vztahuje na všechny umělecké soutěže, kterých se letos DDM Větrník ujal, a svízelnou finanční situaci vyřešil žádostí o grant MK ČR na pořádání

uměleckých soutěží, který mu byl poskytnut. Mimo jiné mě to vede k úvaze, zda se o totéž nemohli pokusit i organizátoři obdobných soutěží v jiných místech, například pořadatelé krajské přehlídky dětských recitátorů v Ústí nad Labem nebo pořadatelé krajské přehlídky dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů v Novém Boru. Či se snad pokusili a neuspěli?

Mgr. Eliška Herdová

Severočeská přehlídka souborů v Novém Boru

Severočeská přehlídka v Novém Boru (13.4.2002) nabídla představení divadelních i recitačních souborů jak z Libereckého tak Ústeckého kraje. Místem konání bylo příjemné a důstojné prostředí městského divadla. Organizace přehlídky byla poznamenána náhlým odchodem její hlavní pořadatelky Kateřiny Kovalevové na mateřskou dovolenou těsně před termínem konání, a tak i přes veškeré úsilí ostatních pořadatelů byla trochu ve znamení improvizace. Také změna propozic týkajících se postupu na celonárodní přehlídku v Trutnově, která nebyla včas tlumočena vedoucím zúčastněných souborů, přispěla k poněkud nervózní atmosféře v závěru přehlídky.

K zhlédnutí bylo v jednom dni celkem deset představení, z kterých porota ve složení Hana Strnadová, Galina Grzinčičová, Marek Sýkora a Pavel Bednář nakonec doporučila jedno představení k přímému postupu a dvě do širšího výběru.

Přehlídku zahájil divadelní soubor **Kandrdas Junior**, působící při **ZUŠ v Klášterci nad Ohř**i, svým autorským představením **"Konkurs"**. Konkurs je o skupině mladých děvčat, spolužaček připravujících se na konkurs v divadle. Děvčata mezi sebou soupeří o roli (záskok) v divadelním představení. Děj se odehrává střídavě v bytě jedné ze spolužaček, ve škole, u konkursu a v divadle. Mezi jednotlivými scénami jsou řazeny vstupy, ve kterých se dozvídáme o myšlenkových pochodech zúčastněných, komentujících předchozí situace. V těchto komentářích se zveřejňují jejich konfliktní postoje k sobě navzájem, aniž by však vycházely ze situací odehrávajících se na jevišti. Soubor Kandrdas Junior je složen z žáků několika ročníků a jeho tvorba je víceméně autorská. Žáci byli z větší části autory scénáře tohoto představení a odborný dohled učitele spočíval spíše v usměrňování, rozvíjení a podpoře. To se projevilo v menší přehlednosti a neucelenosti. Problematická byla také délka téměř hodinového představení.

Domácí tvorbu zastupoval dětský divadelní soubor **Rubínek působící při Domě dětí a mládeže Smetanka v Novém Boru**. Soubor byl založen v roce 1981 a od roku 1983 až do dnešní doby je jeho vedoucím Jarka Lukášková. V letošním školním roce má 21 členů. Vedoucí spolu s dětmi pracují na úpravách pohádek pro první stupeň ZŠ a děti předškolního věku a letos představili vlastní úpravu pohádky B. Němcové **"O dvanácti měsíčkách"**. Této úpravě chyběla nápaditost a představení bylo poněkud ilustrativní, což ještě zvýrazňovala role vypravěče. Tato popisnost děti svazovala a neumožňovala projevit vhodným způsobem jejich přirozenou hravost.

Z literární předlohy vycházelo i představení **ZŠ Žižkova z Turnova**, od předchozího se však lišilo velkou mírou autentičnosti projevu. Představení **"Z tajného deníku A. Molea"** bylo výsledkem tématických improvizací inspirovaných dospíváním "mladého anglického intelektuála" ze stejnojmenné knihy. Soubor je tvořen žáky 2.stupně ZŠ, kteří navštěvují volitelný předmět literárně dramatické výchovy a Tajný deník A. Molea si nevybrali pouze jako literární předlohu k představení, ale především jako prostředek pro jejich společnou práci v hodinách.. Jde o sled krátkých příběhů ze života jednoho chlapce, jejichž společným jmenovatelem jsou radosti a strasti dospívání. Jednotlivé scény byly vhodně vybrány a sestaveny, a byly velmi blízké problémům samotných představitelů. Autoři měli šťastnou ruku při výběru hlavního představitele, který se zcela přirozeně odlišoval od skupiny svých vrstevníků. Již zmiňovaná autentičnost byla někdy na úkor větší přehlednosti a čitelnosti zobrazovaných situací.

Vystoupení dětského divadelního souboru **Holky na zabití & Pavlík při ZUŠ Semily**, s představením **"Metoda Dr.Téra a Dr.Péra"**, bylo naopak vysoce stylizované a ze všech představení působilo nejdivadelněji. Předlohou divadelního představení byla povídka E.A.Poea z prostředí psychiatrické léčebny, která se může zdát neobvyklou a náročnou pro dětské divadlo. Celý soubor, sestávající ze tří děvčat a jednoho chlapce, se s ní však vyrovnal velmi dobře. Výsledkem je zdařilá dramatizace, které dominují herecké výkony. Vhodně zvolené inscenační prostředky, kostýmy i scéna podtrhují ucelenost a divadelnost tohoto představení. Jediným nedostatkem bylo nedostatečné využití prostoru na jevišti a jistá stereotypnost některých postav a situací.

Také následující představení vycházelo z literární předlohy, tentokrát z knihy J. Wericha Fimfárum. **"Proč je moře slané, ségro"** dětského souboru při **DDM Libertin v České Lípě** je vyprávěním pohádky na jevišti, do které děti postupně sami vstupují a její příběh rozehrávají. Tento přístup je založen na přirozené dětské hravosti a rámcové improvizaci. Děti nebyly příliš svázány předlohou, hrály s chutí a samotná hra je bavila. Někdy však nedokázaly rozlišit hru v roli od pouhé zábavy, což bylo na úkor přehlednosti. Jejich spontaneita vedla často k živelnosti až vulgárnosti, čímž snižovala celkové vyznění a hodnotu tohoto představení.

Prvním z řady recitačních vystoupení byl **"Kolotoč s labutěmi**" v podání souboru **PiHa při DDM Větrník v Liberci**. PiHa je literárně dramatický kroužek sestávající z jedenácti členů. Představili se s pásmem krátkých próz Zbyňka Malinovského. Toto pásmo prezentovali jako výběr nadčasových příběhů, které se mohly přihodit v mezidobí od Matějské pouti do Vánoc. Jednotlivé prózy byly vhodně vybrány, ale jejich přednes postrádal barvitost a potřebný rytmus. Představení bylo poněkud statické a bez nápadu.

Větší očekávání vzbudilo recitační vystoupení **Humorné organizace velmi neseriózních občanů** s dialogy na společné téma **"Opatrnosti nikdy nezbývá"**. Pod tímto názvem se skrývá soubor žáků literárně dramatického oboru při **ZUŠ Frýdlant** pod vedením Elišky Herdové a jejich interpretace samostatných dialogů od Rudolfa Křesťana v úpravě vedoucí souboru. Společným tématem byly nesnáze při komunikaci. Každý dialog končil nečekanou pointou, která vše obrátila v úsměv. Přes nesporné kvality hereckého i hlasového projevu, se však nepodařilo ani jeden z dialogů patřičně vygradovat. Nedostatečné bylo také využití prostoru na jevišti, což přispívalo k jisté statičnosti představení. Opakování prvního dialogu ve stejné podobě (znovu nevypointované) na závěr, nepřineslo očekávané odlehčení, ale zanechalo diváky spíše v rozpacích.

Od současného civilního tématu nás pak žáci dramatického kroužku při **6. ZŠ V Jablonci nad Nisou** opět přenesli zpět do pohádky svým představením **"Pohádky na dobrou noc"** podle literární předlohy Františka Nepila Pohádky z pekelce. Představení mělo formu recitačního pásma, které bylo dobře sestavené, přiměřeně věku a vybavení dětí, a zdárně předvedené. Mělo tempo a spád, děti vystupovaly s chutí a zaujetím, a i po technické stránce (recitace a zpěv) byly na velmi dobré úrovni. Bylo patrné dobré vedení, děti věděly o čem hrají, a i když šlo víceméně o recitační vystoupení, nechyběly ani dramatické situace. Vhodně zvolené kostýmy a scéna spoluvytvářely ucelené představení, které oslovilo publikum také svou osobitou poetikou.

V jistém kontrastu s předchozím pak bylo vystoupení přípravky **Turnovského divadelního studia** pod názvem **"Šli červotoči do houslí"**. Bylo dalším recitačním vystoupením, tentokrát pásmem z poezie Jiřího Dědečka, které se vyznačovalo zcela odlišnou poetikou. Té byla přizpůsobena scéna i výběr rekvizit. Představení mělo spád, dobře zvolený temporytmus a jistota recitátorů přispívaly k vysoké úrovni přednesu. Členové souboru udivovali vzájemnou souhrou, velmi dobře zvládali pohyb po jevišti a práci s rekvizitami. Jednoduché kostýmy a nápadité využití rekvizit přispívalo k ucelenosti celého představení. Jedinou výtkou by mohla až přílišná preciznost, která někdy vedla až k jisté mechaničnosti. Každopádně to byl další z vrcholů celé přehlídky.

Poslední představení pak již bylo sestupem dolů z výšin a poslední cestou do pohádky. Představení **"Cesta do pohádky"** dramatického kroužku při **ZŠ A. České v Ústí nad Labem** bylo do programu přehlídky zařazeno na poslední chvíli, a tento syndrom "na poslední chvíli" byl pro něj symptomatický. Na poslední chvíli také onemocněli někteří členové souboru, a tak celé představení divák spíše trnul, jak to ty děti na jevišti ustojí. Dramatický kroužek pracuje pod vedením Věry Waldsteinové a v letošním roce je tvořen dětmi 2. až 7. ročníku základní školy. Každý rok si děti připravují vystoupení na školní akademii. Letos připravily představení, které vychází z pohádek a je výsledkem různých her a činností kroužku v průběhu roku. Představení chyběla celistvost, šlo o sled jednotlivých situací které nedávaly dohromady ucelený tvar. Bylo zřejmé, že propast mezi školní akademii a regionální přehlídkou nelze překlenout pouhým entuziasmem.

Nakonec se tedy porota zcela jednomyslně usnesla na tom, aby jako přímo postupující do celonárodní přehlídky byla navržena 6. ZŠ v Jablonci nad Nisou, a do širšího výběru pak doporučila Turnovské divadelní studio spolu se ZUŠ Semily. Závěrečné hodnocení jednotlivých představení spolu s vedoucími zúčastněných souborů se bohužel neslo v poněkud konfrontační atmosféře, která byla zapříčiněna nejasnostmi ohledně postupových propozic a kriterií. Toto setkání porotců a vedoucích, které mělo být původně seminářem o kvalitách či nedostatcích jednotlivých představení, se tak spíše stalo obhajobou výběru postupujících. Tuto neblahou skutečnost nelze přičítat pouze nejasnostem okolo propozic, ale spíše samotnému programu, který tomuto setkání vyhradil krátký čas až na úplný závěr přehlídky po samotném vyhlášení postupujících.

Pavel Bednář

KRÁLOVEHRADECKÝ A PARDUBICKÝ KRAJ

Regionální přehlídka dětských recitátorů, Hradec Králové, Divadlo Jesličky, 24.–25.4., 29.–30. 4.

Pořadatelé: Středisko Impuls, Divadlo Jesličky Králové
Lektorský sbor: Nina Martínková, Martina Nováková-Hamaďáková, Klára Jedličková, Petra Zámečníková, Tomáš Komárek
Řízení soutěže a tajemnice lektorského sboru: Ema Zámečníková

Jaký mám pocit z regionálních kol recitačních soutěží dětí a mládeže v Jesličkách…

…docela příjemný. Byl to sice pro mne a moje kolegy v porotě a v „jesličkovském“ baru maratón velice náročný, ale když byl konec, řekla jsem si: stálo to za to. I přes obavy z malého zájmu ze strany organizátorů okresních a školních kol se zúčastnilo dostatek dětí, očekávaný pokles oproti minulým ročníkům se nekonal. I když…co se týče Wolkrova Prostějova, mohlo by to být lepší.V některých okresech se okresní kola vůbec nekonala, kdo se přihlásil, ten postoupil do „regionu“. (Někde, jako u nás v okrese, kde byla úroveň skoro vyšší než v regionu, se konal „lítý boj”). Proto si pak porota a ostatní zúčastnění kladli otázku „kde se to tu vzalo!“. Nu ale, nejde přec jen o soutěž, hlavně, že se recitaci ti malí a mladí věnují.

V dětských soutěžích jsme volili osvědčený program – začít hrami a povídáním ve skupinkách, děti se uvolnily, seznámily se členkami poroty, „nasály“atmosféru prostředí… Pak se teprve recitovalo. Malým dětem jsme vytvořili jakési „komorní doupátko“- seděly vepředu pěkně pospolu na lavičkách, vzájemně si fandily. Snažila jsem se ze všech sil vyrušit napjaté ovzduší (soutěže jsem řídila a uváděla) a myslím, že se to snad i podařilo (alespoň to říkali někteří doprovázející rodiče a pedagogové). V porotě zasedly ženy a dívky (krom čtvrté kategorie, tam, za nadšeného souhlasu porotkyň a dalšího přítomného ženského pokolení, hodnotil výkony Tomáš Komárek) -profesionální vynikající herečka Klicperova divadla Martina Nováková, zkušená lektorka z národních kol Nina Martínková a studentky DAMU Petra Zámečníková a Klára Jedličková – inu, nutno vychovávat „porotovský dorost“! Porota se, stejně jako já, snažila o vstřícnou atmosféru, ovšem její poslání bylo hodnotit, tedy vytknout i některé nedostatky, říci svůj někdy i negativní názor (u malých dětí bylo hovořeno zvlášť s dětmi a zvlášť s doprovodem). Samozřejmě, není vždy příjemné poslouchat od někoho kritiku, ale odmítat ji, reagovat „uraženě“, dokonce dávat najevo, že „ty mi nemáš co povídat“... Byly okamžiky, kdy jsem porotkyně upřímně litovala. Ale některé pedagožky jako by byly hluché a naprosto nepřístupné. Většina však na dialog přistoupila, diskuse byly věcné a zajímavé. Dále mne trápilo nepříjemné pospíchání, tedy – hlavně „dospěláků“. Nemohla jsem to pochopit - soutěže jsou jednou za rok, děti byly spokojené a tvůrčí, ale skoro každý druhý „doprovod“ se neustále dožadoval krátkých porad poroty a rychlého vyhodnocení – prostě nejlepší by bylo, aby „to“skončilo už v poledne (předpokládaný závěr měl být, jak bylo avizováno v pozvánce, až ve tři či ve čtyři, což se podařilo dodržet). Bylo to velice nepříjemné. Nejhorší však byl okamžik při vyhodnocení, kdy výherce nemohl převzít cenu, protože byl odvelen. Skutečně nepochopitelné.

Odborná úroveň soutěží byla dobrá.Objevovaly se neotřelé texty, děti většinou „věděly co říkají“a proč „to“ říkají, dokázaly zaujmout, až na některé výjimky, byla radost je poslouchat, vnímat. Jen té mládeže mohlo být víc.

Recitátorů se sešlo celkem 91. V první kategorii 23, porota udělila celkem 4 ceny poroty a 6 čestných uznání. Ve druhé kategorii 24 soutěžících, 6 čestných uznání, na celostátní přehlídku postupují Kateřina Zemanová a Ondřej Bendl (Královéhradecký kraj) a Jan Kalužný a Helena Kmínková (Pardubický kraj). Ve třetí kategorii 23 recitátorů, 5 čestných uznání, na celostátní přehlídku postupují Přemysl Ježek a Adéla Víchová (Královéhradecký kraj) a Anna Štěpánková a Kateřina Trunečková (Pardubický kraj). Ve čtvrté kategorii 21 soutěžící, 5 čestných uznání, na celostátní přehlídku postupují Milan Dočekal a Renata Hušková (Královéhradecký kraj) a Tereza Báčová a Dominika Stolárová (Pardubický kraj).

Ema Zámečníková

Regionální přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů DĚTSKÁ SCÉNA

Hradec Králové**, Divadlo Jesličky, 20 – 21. dubna 2002**
Pořadatelé: Středisko amatérské kultury Impuls a Divadlo Jesličky Hradec Králové
Lektorský sbor: Jaroslav Dejl, Blanka Šefrnová, Alexandr Gregar.
Počet představení: 17
Počet účastníků: 170

Předposlední dubnový víkend a zase s divadlem, tentokrát dětským. Jesličky jako vždy praskají ve švech. V porotě Blanka Šefrnová, Jarda Dejl a Saša Gregar.

Kromě dětských seminářů vedených učitelkami Jesliček, se porota rozdělila o své dojmy s vedoucími souborů. Základní postřehy z představení si konečně můžete sami přečíst:

ZŠ Husitská Nová Paka, ved. Eva Kaprálová
Jak vepřík uschnul docela na placičku (V. Čtvrtek, J.Turnovská)

Spíše činoherní, trochu v nadsázce parodické, princip „dospělého“ divadla s „hereckými výkony“, potýká se s prostorem, zatím pokus o sdělení, který je dobrou zkušeností pro soubor, ale zatím méně sdělný pro diváka.

Dramatický kroužek IV. ZŠ Železnická, Jičín, ved. Richard Koníř
Osmý John a krvavé koleno (R.Koníř podle P.Šruta)

Pěkné mizanscény, židle jako scénografický objekt i rekvizita, ze souboru tryská energie, děti hrají příběh s chutí, kolektivně, trochu jako hru u táboráku, spontánně. Přispívají k tomu i písničky s pěknými choreografiemi na westernové tance, navíc se tlačí i na jakýsi poučný a vlastenecký apel. Škoda, že sám John nemá až tak mnoho příležitostí ke hraní a proto víc předstírá než jedná.

Recitační soubor ZŠ Bystré, ved. Rudolf Šíp
Zpívání za školou (Žáček, Jurkovič, Danda)
Představení kompilované ze známých veršíků jede jak válec, až mechanicky a stereotypně. Nescházejí nápady a inspirace, které ovšem jsou na dětském projevu navěšeny zvenčí, děti je necítí jako vlastní potřebu, spíš markýrují a napodobují. Vysoké tempo a stále forte, představení se slévá a stává nečitelným – zřejmě i pro hrající děti.

ZUŠ Chrudim, ved. Renata Klečková
Dobrodružství Toma Sawyera (Jan Stejskal na motivy M. Twaina)
Pokus o dětský muzikál, spíše v operetním žánru. Autor hudby a libreta doprovází děti na elektrický klavír. Princip dětského divadla režírovaného jako „velké“ představení, některé situace a scény režijně i herecky působivé (hřbitov-vraždy), herecké výkony manýristické, napodobující psychologické divadlo.

Saša Gregar

LDO ZUŠ Ústí nad Orlicí, ved. Markéta Světlíková
Bubliny (E. Frynta, J. Vodňanský)

Problém je už v sestavení pásma - odkud kam a proč. A tak verše, které by mohly sloužit k chápání rytmu, nadsázky a hry se slovy velmi často jen vyšumí. Každá z básniček má i svůj výrazný konec, což se v inscenaci také neobjevilo. A tak jsme viděli pokus šesti dívek o jevištní ztvárnění hraných básniček. Problematická byla i pohybová složka pásma.

HORNÍ – DOLNÍ, dramatický kroužek při ZŠ Sloupnice, ved. Eva Sychrová
Stalo se v Hameln (na motivy lidové pohádky E. Sychrová)
Hudba: Jana Hudcová

Zajímavá úprava známého příběhu krysaře. Inscenace využívající chóru. Příběh je sice zjednodušen, ale základní poselství nese. Jedná se také o pokus o muzikál, původní hudba i zpěv jsou velmi kvalitní, místy působivé. Prostor je vytvářen pouze těly herců, pracuje se s náznakem. Důležitým prvkem jsou šedé šátky, které nesou řadu významů. Krysy jsou naznačeny zvukem či pohybem šátků. Postavy radních jsou vyčleněny rychle z chóru a mají pouze jednoduchý znak - čepice, pláštěnka.

Jedinou sólovou postavou je krysař. Děti na jevišti působí přiměřeně, ví o čem mluví, pěkně zpívají. Celek je příkladem, že i na základní škole může působit soubor, který umí a ví co a jak chce dělat.

Cena souboru za práci na inscenaci, nominace na Dětskou scénu Trutnov.

Divadýlko ZŠ Provodov, ved. Kateřina Turková
O Šípkové Růžence (K. Turková podle F. Hrubína)

Souborek malých dětí od první do páté třídy, pracují první rok při školní družině.

Sympatická a mladičká vedoucí je na začátku práce, takže inscenace nese všechny rysy začátků - nesoustředěnost dětí, trochu zmatku v dramatizaci. Také zvolené loutky - bedny - hlavy Růženky a prince nejsou zrovna nejšťastnější. Lze jen přát vedoucí i dětem mnoho trpělivosti a nadšení do další práce.

ZŠ Brandýs nad Orlicí , ved. Antonín Sláma
Babičko, proč je moře slané?(na motivy J. Wericha zdramatizoval Z. Pojman)

Vedoucí použil jako předlohu dramatizaci Z. Pojmana ze sedmdesátých let minulého století a ještě ji dál aktualizoval. Původní dvoreček v úvodu rozvinul o postavu babičky. A tak vznikl text, který ztratil poetiku původní laskavě ironické pohádky J. Wericha. Aktualizace jsou místy až brutální, mimo dětský svět. Děti jsou místy nepřirozené až afektované. Na jevišti nemají vytvořen jasně vytčený hrací prostor a jsou bezradné. Scénická hudba je nesourodá, často mimo žánr inscenace. Zpěv místy falešný. Prostě - méně by bývalo lépe.

New-fíci, ZŠ Horní Maršov, ved. Kateřina Klimešová
Pan Kaplan (Leo Rosten + kolektiv)

Milá skupina dětí, milý text, ale výsledek práce je zatím spíše milým pokusem.

Jde spíše o ilustraci textu, práce má více smysl směrem dovnitř souboru. Snad příště.

3. roč. LDO ZUŠ Na Střezině, HK, ved. Ema Zámečníková
Jak se chtěl oženit Yangy Bangy Bou (pásmo nesmyslových příběhů Edwarda Leara v překladu A. Přidala)

Část většího budoucího celku z textů Edwarda Leara. Parta, která ví, co říká, protože všichni znají celý text a až na jevišti si určí, kdo bude kdo. Umí rytmus, nadhled, humor, pohyb. Prostě radost se dívat. Jde o metodickou ukázku, jak čistě dělat recitační pásmo, jak na dobře zvoleném textu lze děti mnohé naučit a nemusí přitom jít o samoúčelnou práci.

Doporučení do širšího výběru DS Trutnov.

Jaroslav Dejl

„My tři“ ZUŠ Žamberk, ved. Olga Strnadová
Čtvero (podle předlohy J. Kahouna: Ze zahrádky do zahrádky)

Se dvěma malými protagonisty, i když doplněnými do tria Olgou Strnadovou v roli proměňujícího se slunce., vypadá inscenace na první pohled křehce. Ale brzo na křehkosti zapomeneme, děti dokážou zahrát své příběhy pěkně razantně, v rámci zvoleného tvaru, s gustem, s humorem a vypointovaně. Děti odehrají role různé, navíc dokážou už předat i „roli“ toho kterého ročního období, ve kterém se se svým příběhem pohybují. (Z jeviště k nám zavanul horký vzduch letního lesa, nebo i to, jak vesele i smutně je na podzim…).

Úprava textu je výborná, situace nejsou zahlceny slovy. O věcech prostých, ale důležitých, se hraje jednoduše a vynalézavě. Ovšem, když se věci mají dít, skutečně se dějí. Jistého povýšení příběhů se dočkáme v písních, které ukončují každou roční dobu. Děti v nich niterně doříkávají to, co předtím rozehrály. Opět, slova k písním jsou dozajista básnické texty.

Nominace na DS Trutnov, protože kvalita všech složek (dramaturgické, režijní, výtvarné i hudební) je nesporná. Představení zapůsobilo velmi harmonicky.

OČKA ZUŠ Žamberk, ved. Olga Strnadová
Můj kocouří deník (podle předlohy J. Kolář: Z deníku Kocoura Modroočka)

Jde samozřejmě o dramatizaci části knihy J. Koláře. Příběh kocoura Modroočka je jemně veden od jeho šťastné sebedůvěry ve vlastní já přes poznávání okolního světa s jeho „kočičími“ trably až po náznak kocourkova dospívání. Modroočko už nemyslí jen na sebe, začíná oplácet, učí teď novým věcem svou kamarádku. Kocourek se podřizuje řádu věcí, nebo snad – splývá s ním a může se pak cítit dobře a šťastný v tom „svém“ světě, který si dobře ohmatal. (Tento dramaturgický úmysl považuji za krásný.)

Vizuálně je inscenace velmi uspokojivá, vkusná a vtipná, na míru čtyřem dětským hercům. Hraje se se šitými loutkami – zvířecími manekýny.

Jednotlivé epizody se rozehrávají na zvětšených částech panelu, na kterém vidíme celý domov kocourka.V příběhu postupně obejdeme tento kocouří mikrosvět. Traktování epizod je zcela pravidelné, což dodává jemnosti vyjádření patřičný klid, ale jak čas běží, stává se monotónním. V každé epizodě je píseň, která je zařazena originálním způsobem. Podotýkám, že kvalita písňových textů i hudby je nesporná.

Děti jsou při věci, přesvědčivě příběhu oddané. Jde o kultivovaný tvar, který by ještě víc zkrásněl vzrušivějšími momenty ve výrazu nebo temporytmu. Aspoň tedy předpokládám.

Doporučení do širšího výběru DS Trutnov

Tak co?“ ZUŠ Chlumec nad Cidlinou, ved. Romana Hlubučková
O lakomé Barce (Jan Werich)

Známou Werichovu pohádku odehrají dvě dívky, ne už děti, s menší dramaturgickou úpravou, zkratkou ve střední části hry. Příběh rámuje i lehce prostupuje „druhý plán“ – s trochu káravým humorem se dívky popichují, jedna z nich totiž tak trochu Barku připomíná… Dívky svůj nadhled nad příběhem nadměrně nezdůrazňují, spolupracují v něm myslím úspěšně.

Inscenace je drobná, na stole je postaveno leporelo a před ním se vše odehraje jednoduchými, malými (z dálky nerozeznatelnými) loutkami a několika rekvizitami. Neotřele a vtipně dopadlo instalování a posléze zamordování farského prasátka. Což dalo zapomenout na předchozí příliš snadné rozhodnutí pana učitele tento čin vykonat.

Jednoduchost a drobnost inscenaci spíš napomáhá, máme dojem svižnosti a hravosti a také přehlednosti. Proto odpustíme i mírnou „kostrbatost“ či nedohranost situace, která se někdy přihodí.

Doporučení do širšího výběru DS Trutnov.

Tak co?“ ZUŠ Chlumec nad Cidlinou, ved. Romana Hlubučková
Kuřátko Tinka (J. Křešnička)

V loutkové hře s rázovitýn kuřetem Tinkou hrály děti šitými, většími maňasy. To byla dobrá volba, tyto loutky umožňují razantnost pohybu i projevu. A to tenhle příběh, jemně si osahávající prvky „rakvičkárny“, potřeboval. Děti dokázaly, že tenhle typ divadla pochopily a hodně toho už herecky

zvládly. Příběh je hrán vesele a bez rozpaků, jen výraznější pointa mu chybí.

Loutkářský kroužek **Myšáci DDM Bájo, Česká Skalice**, ved. Pavla Knápková
Kašpárek a Honza jdou do světa (Jaroslav Průcha)

S Kašpárkem a Honzou, co vyšli do světa, vykročila z České Skalice také tato inscenace a to docela lehkou nohou. Byla přívětivá, milá ve své střídmosti a uspořádanosti. Děti hrály pečlivě s těžko ovladatelnými únanovskými loutkami, které doplnily svou scénou. Starý text byl v zásadě dobře upraven a děti ho zvládly. I přes jisté nemotornosti neslo představení stopy dobré inscenační intuice.

DS JILM, ZŠ Komenského, Jilemnice, ved. Jarmila Andrštová
Strašidlo Bublifuk (V. Novák, S. Oubram)

O strašidlu jménem Bublifuk hrají děti z krásné Jilemnice plnou hodinu a s nasazením. Děti – herci působí ve hře příjemně, škoda jen, že jejich postavy byly napsány tak plošně, nedramaticky a nedávají možnost k žádnému uchopení a jednání. Představení je ale dobře vedeno a děti mají své úkoly zažity. Jen hudební složka se moc nepovedla. Přesto, že se děti snažily co mohly, slyšeli jsme, že každý ptáček není zpěváček.

Blanka Šefrnová

KRAJ VYSOČINA

Přehlídka dětských recitátorů v Třebíči

Nové krajové uspořádání umožnilo hlavnímu organizátorovi krajské přehlídky dětských recitátorů v Třebíči Jardovi Dejlovi, aby letos 18. dubna přivítal účastníky na jejím prvním ročníku, přestože se zde akce koná každoročně. Přeměna regionální přehlídky na krajskou totiž trochu pomíchala okresy, takže sem letos poprvé přijeli havlíčkobrodští, zatímco třeba Brňáci zůstali tentokrát doma v Brně. Známý vtipálek Dejl si ovšem našel mnoho dalších záminek ke svým jemným sarkasmům, takže veškeré náznaky napjaté soutěžní atmosféry vzaly za své hned na samém začátku.

Recitovalo se ve dvou prostorech se dvěma porotami. I. a II. kategorii posuzovali Jaroslav Dejl, Marie Čechová a Jaroslava Kučerňáková, III. a IV. pak Jaroslav Provazník, Igor Dostálek a Jakub Hulák.

Kdyby byla I. kategorie postupová, měla by porota opravdu těžkou práci, neboť úroveň recitačních výkonů byla překvapivě vyrovnaná. Projev recitátorů byl přirozený, bez výraznějších řečových vad, děti snadno navazovaly kontakt s diváky. Velmi kvalitní byl i výběr textů. Výjimečný výkon předvedla Michaela Vosyková z Havlíčkova Brodu v textu Hany Doskočilové Oříšek.

Vysoce vyrovnaná byla i kategorie II. s řadou vynikajících přednesů. Slušný, místy i objevný dramaturgický výběr a mimořádné výkony (Nohová, Halámek, Bednářová, Kubů, Přibylová, Obselková) slibují, že v kraji v příštích letech vyrostou výrazné tvůrčí individuality. Nedostatkem některých vystoupení bylo nepřesné frázování, problémy s dýcháním a udržením počátečního vysokého nasazení. Některým recitátorům by také prospěl ostřejší zásah do délky textu. Mimořádně soustředěnou a promyšlenou interpretaci textu předvedla zejména Zuzana Nohová z Třebíče v textu Pauline Barnesové Paní, vy už zase ječíte.

III. kategorie přinesla řadu problematických výkonů, v nichž jako by se úsilí recitátorů poněkud míjelo s jinak vesměs zajímavě zvoleným textem. Snaha o zajímavý a co nejbarvitější přednes vedla často k nepřirozeně artistnímu, jindy naopak až k neestetickému projevu. I zde se ovšem objevily výrazné recitátorské individuality. Kromě příjemných vystoupení Adély Nohové, Miroslavy Jamborové či Mariky Šoposké zaujal zejména velmi vyspělý, do detailu vypracovaný poutavý přednes Jana Roseckého ze Žďáru nad Sázavou v textu Pavla Šruta Jak spočítat dřevorubce a zajímavý a odvážný pokus Denisy Budilové z Havlíčkova Brodu o interpretaci jiného Šrutova textu Jak mě medvěd sněd.

Díky snaze "přibarvit" a co nejvíc "vyšperkovat" vybraný text, přinesla IV. kategorie. Nejproblematičtější výkony. S vyšší vyspělostí dětí jako by narůstal pocit, že poezii je třeba podat jako Poezii, tedy "vysoké umění". Mnohdy bohužel bez ohledu na to, co samotný text vlastně vyjadřuje. Z výkonů nejstarších recitátorů už nebylo tak snadné vybírat. Přes jisté technické nedostatky doporučila porota na celostátní přehlídku Lucii Michálkovou z Pelhřimova se zaujatou a vnitřně silně prožitou interpretací básně Victora Huga Vzpomínka na noc ze čtvrtého a suverénně zvládnutým vyprávěním prózy Zdeňka Šmída Proč bychom se netopili.

Jakub Hulák s použitím poznámek Jaroslava Dejla

Krajská přehlídka dětského divadla Třebíči

Krajská přehlídka dětského divadla kraje Vysočina v Třebíči se konala 19. dubna a navázala tak na přehlídku dětských recitátorů, která se odehrála den předtím. Konala se ve dvou hracích prostorech Domu dětí a mládeže a o její hladký a příjemný průběh se stejně jako předchozí den postaral Jaroslav Dejl ve spolupráci se svými spolupracovnicemi z Kulturního domu a z DDM Třebíč. Protože se ale nakonec přihlásilo o pár souborů víc, než se předpokládalo, ke konci zavládla mírná nervozita. Souhrnná diskuse vedoucích s lektorským sborem o všech osmi inscenacích se protahovala, v sále skotačící děti postupně ztrácely trpělivost a měnily se v divou zvěř. Ale raději k představením:

Poněkud plakátově působilo představení **Boj s bacily** v podání souboru **ZŠ Na Kopcích Třebíč**, připomínající svou stylizací scény z filmu Woodyho Allena Vše, co jste chtěli vědět o sexu, ale báli jste se zeptat. Inscenace ale oproti filmu trpěla technickou neumělostí a nedostatkem nadsázky. Až tehdy, kdy by se podařilo nápad rozvinout do opravdové jiskřivé hry, nevyznělo by představení jako divadelně ztvárněná reklama na Celaskon.

Popisné ilustrace převažovaly v recitačním pásmu z veršů E. Frynty a J. Dědečka **Život souboru ZŠ Týnská Třebíč**. V některých textech se sice objevily hezké obrazy, škoda jen, že už se dále nerozvíjely. Inscenaci neprospěl ani úvodní "dvoreček", ani neústrojné "slepení" dvou samostatných pásem mladších a starších dětí v jediný celek.

Pohádka o kohoutech, bouřce a duze ZUŠ Světlá nad Sázavou zaujala především svým výtvarným pojetím. Právě soustředění souboru a jeho vedoucí na výtvarnou stránku však prohloubilo přílišnou statičnost a váznoucí temporytmus představení s výraznou převahou epického divadla.

Soubor **ZUŠ Žďár nad Sázavou** si pro své zpracování lidové pohádky zvolil svérázný inscenační klíč využívající půdorysu lidové hry s pravidly a jídla jako základní rekvizity – odtud i název **Svačina**. Tento klíč zatím ale divákům neotvírá bránu k pochopení autorského záměru. Práce s rekvizitami i s pravidly hry je dosud příliš nejasná.

Recitační soubor **ZŠ Humpolec** vlastně žádným souborem ani nebyl. Jednalo se o nepříliš dobře zvládnutý sólový přednes úryvku Kainarovy **Zlatovlásky** sedící dívkou, popisně ilustrovaný zvuky v podání dvou okolo stojících chlapců. Vedoucí souboru ovšem vysvětlila, že za představením nemůžeme hledat žádné ambice. Děti a jejich vedoucí pouze využili možnosti sbírat na přehlídce zkušenosti do budoucí práce.

Prvním výrazným diváckým zážitkem přehlídky byla inscenace **Rok Bullerbynu souboru ZUŠ Nové Město na Moravě**. Z představení je cítit, že půvabná kniha Astrid Lindgrenové je pro nejmladší generaci stále přitažlivá. Zdá se, že vedoucí souboru Ivona Čermáková měla i poměrně šťastnou ruku v přepisu vybraných kapitol knihy do jevištní podoby. Vystoupení obsahuje řadu působivých momentů a zajímavých řešení (např. kolektivní postava Lisy jako průvodkyně jednotlivými příběhy), je ale zjevné, že děti zatím se svou malou divadelní zkušeností na naplnění tak náročného tvaru nestačí. Mnohé situace také ještě nejsou natolik domyšlené, aby dětem umožňovaly věrohodné jednání. V každém případě má ale soubor zaděláno na pozoruhodnou inscenaci.

Je dobře, že se na přehlídce dětského divadla objevilo také loutkářské představení. Přivezl ho **Spolek loutek – Loutkino ze Soukromé MŠ a ZŠ Romarýnová v Brně**. Poměrně ambiciózní inscenace **Král v kukani** dokáže strhnout především velkým nasazením věkově pestrého souboru (od nejmenších předškolních dětí oživujících dole pod paravanem postavičky permoníků, přes starší princezny, krále, královny, nápadníky a draky až po dospělé, naživo obstarávající výraznou a svižnou zvukovou a hudební složku představení). I přes tento velký potenciál souboru převažovaly ze strany lektorského sboru zatím spíše výhrady. Když už se vedoucí rozhodli pracovat s loutkami, měli by děti více zasvětit do základních dovedností této práce. Postavy příběhu byly

většinou statické, bez vzájemného kontaktu, k čemuž přispěly i dlouhé sólové deklamace vcelku nenápaditého a plytkého textu Jana Vodňanského. Moc možností dětem nedává ani paravan, který uzavírá loutky do stísněných průhledů a nemůže tak poskytnout prostor k akci. Inscenace si jistě v Brně našla řadu vděčných diváků, šikovní a aktivní vedoucí by ale mohli příště nabídnout dětem víc.

Představení Pepča, Jožka, Chosita souboru Brepty Sněžné (vedoucí Miloslava Matoušková) zaujalo především vyspělým jevištním projevem starších dívek, kterým jejich životní zkušenost umožňuje naplnit problémové komunikační situace z dívčího kolektivu letního tábora věrohodným psychologizujícím projevem. Problémem inscenace je ale absence klíčových momentů, které by blíže objasnily motivaci postav vedoucí ke konfliktu, a scénicky nerealizované rozuzlení. V důsledku toho nakonec zajímavě rozvíjený příběh vyznívá jako banální historka ve stylu laciných dívčích románků. Dramaturgické nedostatky jsou pak podtrženy ledabylým vytvářením prostředí a náhodným kolísáním mezi prostředky obecného a spisovného jazyka. Přesto je ale představení působivé tím, jak v dílčích situacích autenticky vypovídá o generačních, byť v zásadě dívčích problémech.

Budeme pod drnem je recitační pásmo sestavené z neotřelé a podnětné poezie Ernsta Jandla. Hraje ho soubor **Červ Ovanoha ze ZUŠ Nové Město na Moravě** složený ze starších dívek a jednoho chlapce, pod vedením začínající vedoucí Kláry Dvořákové. Inscenace je sugestivní díky soustředěnému a zaujatému projevu aktérů, neilustrativní princip rozehrávání veršů umožňuje divákovi zapojit vlastní fantazii a dotvářet si významy scénických obrazů. Záměr souboru ale není příliš čitelný. Propojení jednotlivých textů působí nahodile a pohybové ztvárnění některých veršů místy i trochu mechanicky. Nejjiskřivější momenty přicházejí s texty, jejichž rozehrání je založeno na střetu chlapce s chórem dívek.

Třebíčská přehlídka tedy přinesla řadu zajímavých divadelních zážitků a chvíle strávené v hledišti a v diskusním kruhu rozhodně nepokládám za ztracený čas. Lektorský sbor ve složení Jaroslav Dejl, Igor Dostálek a Jakub Hulák se sice nakonec rozhodl, že k přímému postupu na celostátní přehlídku žádný soubor nedoporučí, v nominacích do širšího výběru byla ovšem neobvykle štědrá. Programové radě Dětské scény 2002 byly navrženy inscenace Budeme pod drnem, Pepča, Jožka, Chosita, Král v kukani a Rok Bullerbynu.

Jakub Hulák

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

Recitační přehlídka Brno

Přehlídka dětských recitátorů v Brně letos hledala nejvhodnějšího pořadatele. Po mírném přemlouvání se jí ujala Jaruška Doležalová ze Střediska volného času Labyrint (pobočka CVČ Lužánky) a její průběh snad nenechal nikoho na pochybách, že to byla šťastná volba. Vlídné přijetí v domácky útulném prostředí nastolilo vstřícnou a nekonfrontační atmosféru a já si moc přeji, aby mladí recitátoři "zakotvili" v Labyrintu i na další léta. Příjemné klima přehlídky ovšem pochopitelně nedokázalo zajistit kvalitu recitačních výkonů. Naopak se zde projevilo, že Brno a okolí bylo v posledních letech z hlediska metodiky dětského přednesu poněkud zanedbané. Své dojmy se pokusila zachytit Jana Křenková:

...a pořád dokola... (Jiří Olič)
I letos jsem se zúčastnila jako doprovod i porotce několika přehlídek Dětské scény. Snažím se vydělit pocit z té krajské brněnské, ve Středisku volného času Labyrint, kde ji pojmenovali soutěž (podtrženo mnou) recitace jednotlivců.
Otázky a odpovědi
Jak se vyvléct ze začarovaného kruhu Kocourků, Písniček o škaredých holkách a Psů v lomu? Je to věno, které se dědí?
Jak nevyvolat údiv otázkou, jak mladý interpret právě k tomuto textu dospěl?
Opravdu nelze předejít tomu, aby se texty pro porotu nepsaly na koleně před zahájením?
Odpovědí jsou opět otázky: Platí vydané propozice Dětské scény?
Znají je ti, co s dětmi pracují? Chápou jejich smysl?
Smutky a naděje
Pozoruji a poslouchám mladé lidi (v terminologii přehlídek 4. kategorii). Přednášejí statečně, ale vědomí odpovědnosti (porota, možnost postupu) výlučnost chvíle, černé závěsy a plynoucí čas nemohou nepůsobit, k závěru atmosféra těžkne. Občas probleskne tlumený temperament, mimo přehlídku jsou asi živí, hluční a "normální". Teď vzali na sebe tuto roli. Proč? A přesto se každý rok najdou tací, kteří tohle podstupují. Co je k přednesu láká a vábí? Kolik je pedagogů, kteří si s nimi rádi vychutnají dobrodružství práce nad textem? A kolika z nich je nabídnuta systematická příprava?
(Ale vždyť tohle všichni víme. Proto ten Olič: Dokola)
Svět se nezboří?
Myslím na brněnskou Julii, Taťánu a Herodese, které jsme z městského kola do krajského nenechali postoupit. Naučili se krásné texty. Říkali je s velkým nasazením. Špatně. Byli zklamaní, že nepostoupili. Krajské kolo bylo v tomto směru "učesanější", ale také bezbarvější.
Čí vinou?
Do příští poroty si přivezu

Rozvrzaný mandl (Ernst Jandl)
tato báseň
ještě není dobrá
a měl bys na ní ještě dělat
ale svět se nezboří
necháš-li ji tak
ba nezboří se ani barák

Na závěr několik údajů: Ve II. kategorii postoupily na celostátní přehlídku Eliška Mezulániková (Klobouky u Brna) a Lenka Vejpustková (Hustopeče). Lektorský sbor pracoval ve složení Olga Strnadová, Petra Plechatá a Tomáš Doležal. Ze III. kategorie postoupila Blanka Linkeschová (Brno) na návrh lektorského sboru ve složení Ivona Čermáková, Ekaterini Poutachidou a Eva Růžičková. Z kategorie IV. byl nominován Vojtěch Konečný. Lektorský sbor tvořili Jana Křenková, Marie Pavlovská a Jakub Hulák.

Jana Křenková, průvodní text Jakub Hulák

Dětská scéna 2002 Brno

Pořadatelem Krajské přehlídky dětského divadla, recitačních a loutkářských souborů Jihomoravského kraje DĚTSKÁ SCÉNA 2002 bylo Středisko dramatické výchovy Centra volného času v Brně Lužánkách a studenti katedry dramatické výchovy brněnské JAMU. Finančně přispělo Ministerstvo kultury ČR, Krajský úřad Jihomoravského kraje a Statutární město Brno.

Šikulka Charéz bylo první z devíti představení, které bylo uvedeno v prostorách CVČ Lužánky a první z pátečního odpoledního bloku představení. Ambiciózní soubor **Základní školy Pavlovská 16 z Brna** má několik výhod, která jsou hodné závisti - má svého autora, tým dospěláků, fajn děti a v neposlední řadě jistě báječného ředitele, který divadelní aktivity podporuje. To, že inscenace, natož některá představení „nevyzní" tak úplně podle představ a přání může možná chvilku mrzet, ale není to rozhodující. V tomto smyslu se také neslo povídání vedoucích s lektorským sborem, tvořeným Janou Hrubou, Jakubem Hulákem a Jirkou Pokorným. Ondra Klíč slyšel vyprávět příběh (zpracovaný do filmové podoby) a ten mu byl inspirací k vytvoření předlohy Šikulky. Ne vždy zcela logicky fungující a z dramaturgického pohledu ukotvený příběh, který není tak úplně jasný, přehledný a čitelný i samotným inscenátorům způsobí, že děcka se v prostoru jeviště pohybují a jednají často pouze obecně a nekonkrétně. Pokud je inscenace navíc závislá z velké části na technice a ozvučení, není příliš času a především není nikdo, kdo techniku zvládne tak, aby bylo také slyšet zpívající děti, a ne toliko hudební doprovod, a k tomu ještě přibude ne zcela dostatečné prostorové rozmístění paravánů, které znesnadňují rozehrání jednotlivých mizanscén, stává se, že inscenace

je místy nepřehledná a klademe si i otázky, kdo je kdo, proč je to, o čem to je. Přesto je potřebné inscenátory pochválit za úctyhodný pokus umožnit alespoň pětatřiceti, a možná i ještě více dětem, setkat se jiným než tradičním způsobem s literaturou, hudbou a pohybem. A když k tomu připočteme, že na škole se hraje baseball a autoři jej plně zakomponovali do příběhu a dělají tím také reklamu vlastní škole, co můžeme chtít víc?

Divadélko ZŠ Krásného z Brna - Lucie a zázraky. Vedoucí souboru pracuje velice citlivě s tématem opuštěného dítěte a hledání vztahu. Děti jsou vedeny k přirozenému projevu, vnímání a naslouchání. Určitá neobratnost se projevuje v režijním vedení, scénografickém řešení a jednání v prostoru (malíř a štafle, nenatírání, natírání, zvířátka na polštářcích kontra pes, atd.), které vychází z ne zcela jasné dramaturgické koncepce a jejího naplnění. Nicméně byli jsme svědky příjemného zážitku především z upřímného a bezelstného dětského projevu mladších dětí.

Děti ze základní školy z Rousínova uvedly pořad s neobvyklým názvem **Chrošchorop**, který mohl evokovat cokoliv. Osm dětí, z toho čtyři v červeném a čtyři ve žlutém, se švihadly se v hracím prostoru neustále přeskupují, vytvářejí tu více, tu méně zvláštní obrazce, které tu konvenují, tu pozbývají souvislosti s příběhem. Ten i někteří diváci ztrácí a opět nalézají, jiní nemají s příběhem problémy, neboť jej nehledají, a jiní naopak s příběhem začali a byli dovedeni až do konce. V každém případě jsme viděli představení, ve kterém děti více či méně naplňují představu jejich vedoucí a režisérky, která zpracovala, dramaturgicky krátila, dopisovala, upravovala autorskou poezii svého bratra. Režijně i scénograficky jednoduchými prostředky vyprávěla .... a děti vcelku zvládly to, co bylo od nich požadováno, k čemu byly vedeny, o čem si hrály. Lektorský sbor doporučil inscenaci do širšího výběru.

Kubíci z Centra volného času Lužánky mají štěstí, že mají Petru Rycheckou. Chtěli vytvořit něco dobrodružného, kde budou nejen souboje, ale také přátelství, láska, překonávání překážek. A to se jim svrchovaně podařilo ve zcela autorském, kolektivním zpracování příběhu(ů), které si společně vymýšleli a vyprávěli. **Chlapec Lio** se shodou náhod dostane do Zakázaného města a tam prožívá nejen zápas o svůj život, ale také podstoupí zápas o záchranu života někoho jiného. Je zajímavé vnímat, jak spoluautorka do dramaturgicko režijní koncepce zapojila dovednosti dětí získané v průběhu společných setkání a her. Je škoda, že filmový střih jednotlivých výstupů je přerušován technickou přípravou hracího prostoru, která neumožňuje plynulé přecházení z jedné situace do druhé a napětí se vždy musí znovu budovat. Vzhledem k tomu, že ambice vedoucí byly především v působení dovnitř skupiny, jejímu stmelení, lze jen ocenit výsledek, kterého Kubíci dosáhli.

Představení **Káča a čert** souboru **Basta Fidli ze ZŠ Mokrá** bychom mohli s klidem dát podtitul, kterak Káča za čertem běhala. Vedoucí souboru si s dětmi přehrávala jednotlivé situace a chceme věřit, že dětem se momenty především v pekle a při tancovačce líbily. Je jenom škoda, že se nepodařilo onu hravost, která zřejmě původně fungovala a na kterou vedoucí, režisérka, scénografka a autorka hudební složky v jedné osobě sázela, udržet a správně děti motivovat k přirozenému jednání a poslouchání se.

Recitační soubor **Ťapka ze ZŠ Vídeňská ze Znojma** přivezl rozvernou **kramářskou píseň**, kterou se pokusil inscenovat, ačkoliv paní učitelka vůbec nevěřila, že by se něco takového mohlo podařit. Chtěla dětem pouze zpestřit nudné hodiny hudební výchovy – a zadařilo se. Vzniklo, alespoň v Brně, docela spontánní představení, ve kterém se podařilo skloubit ne vždy znělé zpěvní hlasy s notnou dávkou stylizovaného projevu. Pouze ve chvílích, kdy se jenom zpívá, jsme postrádali větší chuť a zaujetí samotných dětí. Není bez zajímavosti, že se autorům inscenace podařilo velice nenásilně zapojit handicapovaného spolužáka. Byl to příjemný pocit, že to jde, nebyly v tom emoce, snaha o integraci za každou cenu, vyplynulo to zkrátka jen tak... Lektorský sbor doporučil inscenaci do širšího výběru.

Třetí blok zahájil výstup - scénka - zkrátka dva fajn kluci si pro sebe a snad možná i trochu pro nás, říkali **jednu scénu ze hry W+V - Caesar**. Ze **Znojma z DS při ZŠ Pražská** s nimi přijel pouze pedagogický doprovod, který si vyslechl dotazy (proč, proč právě tohle a takhle, jak tomu rozumějí kluci, co se tím sledovalo atd.), na které nemohl odpovědět, a tak vystoupení zůstane pro nás už navždy otazníkem. Škoda....

Divadelní kolektiv **ZŠ Mokrá** (na přehlídce již z této školy v pořadí druhý) uvedl pohádku **Šípková Růženka**. Inscenátoři předpokládali, že pohádku diváci znají, a tak zvolili formu „tanečního, baletního divadla“. Uvozovky dávám záměrně. Domnívám se, že i přes úctyhodnou snahu, a tu je bezesporu potřebné ocenit, sdělení zůstalo na půl cesty. Ne snad, že bychom v zásadě nepřečetli příběh. Inscenace byla založena na třech základních výrazových prostředcích - pohyb, hudba, barva. Příčinou byla nedůslednost pohybová - spíše jen povšechné „jako“ pohyby, které by mohly v jiné situaci znamenat úplně něco jiného, výběr hudby svádějící k protichůdným asociacím (např. Largo jako znovu oživení princezny), barvy, se kterými se pracovalo významově nedůsledně, a k tomu režijní a dramaturgické nedostatky (vedoucí, režisérka a vše v jedné osobě o některých spojích a souvislostech nepřemýšlela), to vše způsobilo, že očekávané se tak zcela nedostavilo. Přesto jsme viděli pokus o ne zcela tradiční výpověď a v oblasti dětského divadla o pokus dosti výjimečný.

Hostem přehlídky byl soubor **LoutKINO,** který se uvedl představením **Král v kukani**. O tom, jaký představení mělo úspěch u diváků, svědčil velký potlesk, o tom, co si o představení povídal lektorský sbor se nedozvíte - představení bylo nesoutěžní, a tak se veřejně o inscenaci nehovořilo. Bylo to dobře.

Dětská porota se nemohla zcela rozhodnout - svoje rozhodnutí (snad to mohu prozradit) měnila, až nakonec vyhlásila svým vítězem Šikulku Chuareze.

Duchové divadla, kteří nás provázeli po celé dva dny, vždy decentně, příjemně, nehlučeli, nesmrděli, povzbuzovali a obdarovávali, obdarovali svou cenou Šípkovou Růženku.

Lektorský sbor obdaroval, jak jste si již přečetli, ale přímo nikoho nenominoval. Nedomnívali jsme se, že žádná z inscenací nebyla tak výrazná, inspirativní, že.... Snad příští rok. Určitě příští rok.

Jiří Pokorný

OLOMOUCKÝ A MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

Přehlídka dětských recitátorů v Zábřehu

Krajská přehlídka dětských recitátorů v Zábřehu proběhla ve středu 10. dubna 2002 podle už vyzkoušeného scénáře. Nejprve společné zahájení ve velkém sále KLUBU-KVDC (spolu s DDM Zábřeh pořadatel přehlídky), potom rozchod do čtyř různých prostor a paralelní vystoupení recitátorů jednotlivých kategorií, organizovaná a posuzovaná vždy vlastním tříčlenným lektorským sborem. U II. kategorie zasedali Hana Šimonová, Romana Unzeitiková a Jakub Hulák, u III. kategorie Jana Trunečková, Ester Minaříková a Igor Dostálek, u IV. kategorie Marie Brožová, Ludmila Lepšíková a Jaroslav Dejl (Složení poroty nepostupové I. kategorie bohužel ze svých záznamů nejsem schopen dát dohromady).

Těžko posuzovat celkovou úroveň přehlídky – jako porotce II. kategorie se mohu vyjádřit jen k vystoupením žáků 4. a 5. třídy ZŠ, tedy většinou dětí ve věku 9 – 10 let. Věkové údaje připomínám záměrně – bylo totiž překvapivé, že namísto ještě očekávané hravosti a bezprostřednosti projevu dětí mladšího školního věku jsme se zde setkali s nešvarem typickým pro starší věkové kategorie – neadekvátním zatěžováním textu přílišným důrazem na detail, přepjatým dramatickým prožíváním a falešnými city. Snad k tomu v některých případech přispěla tréma či bezděčná snaha zaujmout, spíš se ale zdálo, že projev malých recitárorů je formován přemrštěnými ambicemi pedagogů a rodičů. Mezi vypjatými (téměř “hereckými”) výstupy pak zaujal zejména neokázalý a přesný přednes Martiny Žákové (M. Drijverová: Táta k příštím vánocům), Karolíny Papajíkové (Julian Tuwim: O Řehoři Iháři a jeho tetě) či Barbory Šebestíkové (Miloš Macourek: Žirafa).

Jakub Hulák

Regionální přehlídka Dětská scéna Olomouckého kraje v Zábřehu

Přehlídka se konala ve čtvrtek 11. dubna 2002, byla organizačně výborně připravena, ale buď se letos v kraji neurodilo nebo se soubory zapomněly zúčastnit. Souborů bylo pouze pět, inscenační výsledky společensky řečeno nic moc. Při vší úctě k vynaložené práci vedoucích, se vší úctou k práci dětí – prostě to, co jsme viděli na jevišti, mělo ve většině případů množství nedostatků a základních problémů.

Divadlo slunečník při ZŠ Šumperk, Sluneční ul. – Vzpomínky na prázdniny

(vedoucí souboru: E. Šalková)

Text začínající mladé autorky L. Špatné, šumperské rodačky, nese všechny problémy začátečnického textu. V dobré snaze snese autorka množství témat a motivů, žádný ale řádně nemotivuje, nerozvíjí a nedovede k vyřešení.

Dvě dívky vzpomínají na dobrodružství na letním táboře v tajemném lese. Zde žije i ježibaba s dcerkou Leontýnkou, kterou (ač je jí 13 let) nutí do sňatku s kouzelníkem Abrou. Tu se zjeví potulný rytíř se svým songem o luně a kletbě. Ježibaba začaruje dceru v kámen. Ten objevují ony dvě dívky z úvodu. Zaslechnou i song rytíře. Svěří se táborové lékařce, kuchařce i vedoucímu. Až jejich nevinná srdce zachrání Leontýnku a se změní " v člověka". I to nebylo na scéně úplně jasné. No prostě trochu zmatek. Vše doplněno písněmi, jevištně trochu bezbarvé. Škoda. Prý soubor hodně pracuje o prázdninách a soustředěních.

Dramatický kroužek ZŠ Rohle – Princové jsou na draka

(vedoucí:E. Němcová)

Soubor děvčat předvedl kousek z televizní populární pohádky. Asi jsou to hodná děvčata, ale proč je jejich vedoucí nutí do předvádění se. Asi budou mít úspěch na školní besídce či akademii. V Zábřehu zanechala jen rozporuplný dojem. Proč? Škoda.

Dětský amatérský soubor ZŠ Města Libavá – O makarónech, které šly na procházku

(text M. Macourek, vedoucí: M. Nová)

Soubor tvoří šest dívek. Slibný začátek. Černobílý stylizovaný kostým, černé brýle, rytmus. No jo ale! Jak šel čas, mizí nápady, základní princip není dodržen, začíná popisnost, nepřesnost. No a ke všemu je nakonec přilepen taneček (rap) na šmoulí hudbu. A to už bylo úplně o ničem. Proč? Škola.

Dramatický kroužek při ZŠ Bělotín (mladší skupina) – Mach a Šebestová mezi piráty

(vedoucí: M. Orogánová)

A tak čest přehlídky alespoň zachraňují poslední dva soubory. Mladší děti ze ZŠ Bělotín si se svou vedoucí vybraly zrýmovanou kapitolu z populární knihy Mach a Šebestová – tentokrát mezi piráty (z edice " Školy, hrajte divadlo" – J. Křížová). Na jevišti se objeví tlupa bezprostředních dětí, které se vyřádí v rolích oblíbené knihy. Scéna je náznaková. Výsledek sice není novátorský a hledačský, ale je ukázkou poctivé práce s dětmi.

Návrh do širšího výběru na Dětskou scénu Trutnov.

Dramatický kroužek při ZŠ Bělotín (starší skupina) – Dívčí válka

(úprava J. Křížová, vedoucí: J. Kovalová)

Starší děti tohoto souboru se svou vedoucí sáhly po textu od téže autorky. Ta už tentokrát neměla tak ostré pero. Širší téma, neexistence dobré literární předlohy pro veršování. A tak děti nemají šanci opřít se o slovo a dialog, situace nejsou členité a jsou málo dramatické. Představení je sice místy sympatické, ale přece jenom lehce nahozené. Je ale základem pro další práci.

Sečteno a podtrženo. Bylo vloženo mnoho práce organizační i tvůrčí, ale výsledek na jevišti byl matný až bezradný. Škoda. Snad příští rok.
Lektorský sbor pracoval ve složení: Jaroslav Dejl, Igor Dostálek, Ilona Kadlecová, Ludmila Lepšíková a Jana Trunečková.

Jarda Dejl

Regionální přehlídka Dětská scéna Moravskoslezského kraje v Ostravě

Nad půdou ostravského Dramacentra opět vlála zástava dětského divadla a nebo, jak by řekli naši přátelé ze Slovenska, "dětskej dramatickej tvorby". Po tři dny se v sálech DDM Korunní v Ostravě – Mariánských Horách prezentovalo dětské, ale už i mladé divadlo z kraje Moravsko-slezského. Organizace se s úspěchem ujal "domorodý" divadelní kmen zvaný a známý jako DIVIDLO, vedený náčelníkem Sašou Rycheckým. U těchto domorodců se opravdu nedá cítit jinak než jako doma. Přátelská atmosféra byla navozována všude a při všem, co se zde v rámci regionální Dětské scény událo. Jako by snad ani nešlo o to, že přímo postoupit může pouze jeden z osmnácti.

Břímě těchto bez dvou dvaceti představení bylo veliké, jak pro organizátory, tak pro porotu, ale vlastně i pro účastníky, protože jenom malá část souborů nevyužila možnosti zúčastnit se tohoto svátku po celé tři dny – od pátku 5. do neděle 7. dubna 2002. Porota pracující ve složení: Vlado Sadílek (Bratislava), Marián Lacko (Rimavská Sobota), Tomáš Doležal (Brno) a dětská porota složená z dětí karvinského gymnázia LOGEN a členů účinkujících souborů měla opravdu na co koukat.

O tom, že je dětské divadlo zcela svébytnou a kvalitní uměleckou tvorbou nás přesvědčily tři inscenace vycházející ze známých příběhů. **Oddíl Přípravky ostravského DIVIDLA** pod vedením Malvíny Schmidtové interpretoval pohádku **O OTESÁNKOVI**. Zcela netradičně na pomezí divadla a rituálu, kde jako hlavním symbol fungoval kruh jako začátek, konec, hlad, koloběh a kdo ví co ještě. Velice podnětné bylo i to, jakým způsobem se zde pracovalo se slovem – nemělo ve výrazu generální význam a potažmo jen lehce doplňovalo jakousi retrospektivní asociaci vytvořenou koláží obrazů vycházejících ze známé pohádky. Divadelní soubor **LDO ZUŠ z Hlučína** (ved. Lenka Jaborská) se pokusil o dramatizaci jedné z kapitol Mikulášových patálií (Sempe - Gosciny), konkrétně té **O LOJZIČCE**. Důsledně rozpracované situace ve smysluplné struktuře pomáhaly poměrně dobře vybaveným dětským hercům rozehrávat téma o tom, jak se v dětství škádlíme (vztahy mezi dívkami a chlapci) a v dospělosti milujeme (vztah mezi mužem a ženou). Také druhá inscenace **DIVIDLA oddílu Napotřetí** (ved. Jitka Kvasničková) **SNĚHOVÁ KRÁLOVNA** byla velmi inspirativní. Bohužel spíš možná v použití pestrých výrazových prostředků a odlišných divadelních žánrů (stínohra, loutkohra, činohra), než v celkovém vyznění a sdělování Andersenova příběhu. Dětské divadlo jde v mnoha případech "napříč" žánry, ale asi bychom neměli příliš spoléhat na jímavost formy (při vytváření atmosféry inscenace), ale i na její propojenost na obsah sdělení.

Velmi početně byla na ostravské přehlídce zastoupena nejstarší kategorie dětského divadla (13 až 16 let), tzn. skupiny dětských divadelních souborů pohybujících se na pomezí mezi mladým a dětským divadlem. Divadlo **BEZ ZÁBRAN z Kopřivnice** (ved. Miroslav Přívětivý) rozehrálo alegorii **SMALLY**, napsanou jednou z členek souboru Terezou Dočkalovou na motivy pohádky o Smolíčkovi. Samotný příběh v textu je pravděpodobně poutavější než jeho divadelní interpretace. Inscenace je příliš upovídaná, pro mladé herce je zřejmě těžké si najít motivy k herecké akci, udržet si postavu a nějak uchopit její charakter. Otázkou tedy je: Je žánr klasické činohry vhodný pro dětské divadlo? Podobné problémy by se daly najít u inscenace **DON JUAN** druhého **kopřivnického souboru VENDELÍN z DDM** (ved.: Dan Brchel). Vidíme jakousi hru na velké divadlo, chybí divadelní, ale i lidská zkušenost a mnohdy jsou zde porušovány i základní divadelní principy. Naopak potvrzením toho, že i tihle mladí mohou zvládat "náročnější – dospělejší " divadlo bylo **CANTERVILLSKÉ STRAŠIDLO** souboru **BÍLÁ PONOŽKA ze stejného DDM Kopřivnice**. Typově vhodně zvolené rozvržení rolí a nápaditá stylizace napomáhá mladým aktérům zvládnout i hodinovou adaptaci podle hotového scénáře. Zcela z jiného soudku pak byly **RUCE od divadla NA KRAJI při DDM Fokus Nový Jičín** (ved.: Věra Matysková). Spojení tématu rukou, které mohou způsobit spousty dobrého i zlého, s knihou jako kronikou historie lidstva nabízí v jejich podání velice zajímavou a působivou montáž obrazů, které nutí člověka zamyslet se nad osudem lidstva. Snaha sdělit vážné téma a pokusit se o vlastní výpověď, to je to, co je a snad bude mladému divadlu vždycky vlastní. Jen škoda, že to někdy zůstává spíše uvnitř. Je těžké najít způsob, jak navenek vyjádřit to, co si uvnitř myslím. Jedním s přístupů mladých k divadlu je i zdánlivé hraní "o ničem" formami, které bourají klasické divadelní konvence. Zahlédli jsme jej v představení souboru **TĚLESO XY z Kopřivnice**, která pseudo-parodizovala původní text Josefa Skupy **KRÁL SYRAKUSKÝ**.

O tom, jak může inscenace dětského divadla vzniknout z tvořivé hry s předměty nás přesvědčily **KUFRY souboru VĚDÍČEK z DDM Fokus Nový Jičín** (ved.: Věra Matýsková). Nápadité obrazy vytvořené z těl a kufrů nám zprostředkovávají příběhy věcí i jejich majitelů. Je jich možná ale až příliš mnoho na to, aby byl divák schopen udržet pozornost a neztratil se v toku komplikovaného děje.

Poměrně obtížným, přesto však oblíbeným žánrem dětského divadla, jsou recitační vystoupení, které v Ostravě prezentovalo celkem sedm souborů. Převedení děje lidových písniček do divadelního tvaru **HRAJEME SI S PÍSNÍČKAMI** předvedl **BAMBULÍNEK** pod vedením Štěpánky Bojkové a bylo to veselé, spontánní a dětsky hravé. Tvůrčí pedagogický potenciál Anny Ševečkové ze **Základní školy v Komorní Lhotě** je obdivuhodný, neboť se žáky z několika tříd zrealizovala hned čtyři recitační výstupy. Na všech byl patrný velmi vhodný dramaturgický výběr předlohy adekvátní věku interpretů (Josef Hanzlík: **PRINC A ŽELVA**; Ilja Hurník: **JAK VRABCI CESTOVALI**; Jiří Žáček: **APRÍLOVÁ ŠKOLA**; Jiří Havel: **CO SI POTAJÍ VRABCI ŠEPTAJÍ**), ale i to, že tyto pokusy už nejsou zdaleka jen "zpestřením" školní výuky, ale i svébytnou a velmi kvalitní dětskou tvorbou. Podobně by se dalo hodnotit i

představení **O VESELÉ MAŠINCE** (Jan Čarek) od třídního kolektivu **2. B ze ZŠ Školská z Karviné** (ved.: Marta Gelnarová) – obdivuhodný výstup překvapivě u tak malých dětí. Velmi inspirativní, ze shora uvedených hledisek, byla také recitace textů Ivana Jirouse: **KDO TU NECHCE SPÁT** v podaní **STŘELEK z Českého Těšína** pod vedení Ivy Doudové.

Sympatickým zpestřením krajské přehlídky bylo i školní divadlo **ZLATOVLÁSKA souboru KLÍČEK ze ZŠ Fryčovice** v podaní věkově různorodé skupiny dětí. Na obtížnost uchopení hotových scénářů dětského divadla poukázalo představení **PRINCEZNA NA HRÁŠKU** (dramatizace Mirka Slavíka) **herecké školy ROLNIČKA z divadla DUO Frýdek-Místek** (ved.: Jan Kukuczka), které se neubránilo deklamaci textu a možná až příliš obtížném hledání motivu jednání pro aktéry hlavních postav. O co zajímavější by toto představení bylo, kdyby vycházelo z původní předlohy a více se odvinulo od dětské hry a improvizace.

Celkem tento třídenní maratón absolvovalo cca 200 účinkující a zhruba o stovku větší počet diváků. V Ostravě se zkrátka opět "urodilo" - bylo se opravdu na co dívat. Dětská a dospělá porota nakonec k přímému postupu vybrala OTESÁNKA a do širšího výběru doporučila CANTERVILLSKÉ STRAŠIDLO.

Tomáš Doležal

ZLÍNSKÝ KRAJ

Přehlídka recitátorů Uherské Hradiště

(jedinými údaji, které se redakci podařilo získat o průběhu recitační přehlídky v Uherském Hradišti, jsou tyto:)

I. kategorie (2. a 3. tř. ZŠ) –	*ocenění bez postupu:* Petr Vašků, Rožnov pod Radhoštěm
II. kategorie (4. a 5. třídy) –	*postup do celostátního kola:* Martin Henzély, Kroměříž, Petr Žlebek, ZŠ Valašské Meziříčí
III. kategorie (6. a 7. třídy) –	*postup do celostátního kola:* Gabriela Šáchová, Kunovice, Eva Josefíková, Uherské Hradiště
IV. kategorie (8. a 9. třídy) –	postup do krajského kola: Michal Maléř, Rožnov pod Radhoštěm,Lucie Romanová, Uherské Hradiště
Porota:	
1. – 3. kategorie	Doc. Jiří Pelán, JAMU Brno
	Jana Křenková, ZUŠ Žďár nad Sázavou, JAMU Brno
	Jaroslav Dejl, ZŠ Třebíč
3. – 4. kategorie	Ema Zámečníková, ZUŠ Na Střezině, Hradec Králové
	Jaroslav Nešpor, Střední a vyšší pedagogická škola Kroměříž
	Dalibor Hofman, Gymnázium Uh.Hradiště

Dětská scéna v Uherském Hradišti

...ač sama o sobě dosti rozsáhlá, byla součástí akce ještě rozsáhlejší, totiž Divadelního festivalu Žebřiňák, který krom ní čítal ještě oblastní kolo Šrámkova Písku a několik hostů. Žebřiňák pojížděl mezi supersálem Klubu kultury a o něco intimnějším prostorem nedávno krásně obnovené Reduty v budově bývalého jezuitského gymnasia a jeho dětská trasa byla zdolána od čtvrtečního rána 4. 4. do pátečního poledne 5. 4. Milníky bylo osm divadelních inscenací (včetně slovenského hosta - Beranových pokusů ZUŠ z Bánovců nad Bebravou) a pět drobnějších předneso-divadelních kousků. Úlohy postrku se ujala porota ve složení Bohumila Plesníková, Zuzana Varhaníková a Luděk Richter (vozka), která ve čtyřech zastávkách popovídala s cestujícími.

Úroveň jednotlivých vystoupení byla dosti různorodá.

KUK ZŠ Zachar Kroměříž: Ženich pro čertici - Nepříliš dobrý (užvaněný, motivačně i dějově kostrbatý, myšlenkově řídký a špatně vystavěný) text mnoho možností k jednání nedává. Vedoucímu, letitému zkušenému ochotníkovi, se žel nepodařilo najít cestu k otevření dětské tvořivosti, na interpretaci děti nemají a tak zůstalo u reprodukce.

MARETKA ZŠ Vidče: O Tanečnici - Místní pověst v podání menších dětí působí spíše jako sympatické divadelní odskočení si folklórního souboru. Když dojde na tanec, jsou si děti najednou jisté, když dojde na slova, deklamují. Na jednání nedojde.

ZUŠ Uherské Hradiště (H. Nemravová): **Oko mrtvého** - Dětská detektivka je založena na napjatých vztazích mezi kluky a holkami cca dvanáctiletými. Slabinou je mizivá práce s mizanscénou, statičnost v ději a převážně verbální a ne příliš uspokojivé rozuzlení.

ZUŠ Uherské Hradiště (K. Hofmanová): **Ten, kdo tě miluje** - Rozvedená anekdota o tom, co způsobí anonymní a neadresné vyznání lásky v partě děvčat trpí nevystavěností dějovou a zmatkem tématickým. I na anekdotu je pak dlouhá. Zbudou žánrové obrázky.

MALÁ SCÉNA ZUŠ Zlín: Obrázky z dívčí školy - Příběh z anglické dívčí školy, v níž nad hloupými a tyranskými učiteli, vnucujícími své praktické poznatky o držení vařečky, vítězí děvčata se svým snem o motýlcích. Nefunkční scénografie, barvy, kostýmy, muzikálové písničky, „tatínku, nezapomeň, dneska je středa!", herecká suverenita hraničící s předváděním se televizních hvězd.

KLIKA ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm: Prší - Příjemné pásmíčko veršů dětí jevištně přirozených, na tuhle poesii snad už ale trochu přerostlých. Nejpříjemnější jsou tam, kde dostanou šance k pohybové akci. Škoda, že jich nedostanou víc.

ZUŠ Uherské Hradiště (H. Nemravová): **Dlouhá pouť** - Touha doma nepříliš vnímané Roberty po vynucení si zájmu je jistě aktuální. Využití polštářů v proměnlivých funkcích nápadité. Ale kde projevila před rodiči jaké předsevzetí a proč se najednou rodina k ní změnila? Jen proto, že je nemocná? Ale k tomu nebylo předchozího děje příliš potřeba. Téma dobré, leč nezpracované.

GYMNÁZIUM Kroměříž: Půlnoční myš - Pásmo veršů velkého ironika, satirika, parodisty, mystifikátora, prostě člověka humoru mistrně slovesně formulovaného - Christiana Morgensterna, realizované s vážností až existenciálně tragickou. A přitom mluví tak hezky, že jako jedněm z nemnoha je jim i rozumět.

ZUŠ Uherské Hradiště (H. Nemravová): **Prevít** - Vyprávění tříletého a sotva narozeného kluka realizované dvěmi dorůstajícími dívkami jazykem šesti, sedmiletých dětí. Umí vztahy, dobře zpřítomňují... Ale proč tak zle? Máma je zásadně „ona" (a to ještě s patřičným opovržením), říká se jí (s patřičným despektem) „děvenko" a hlavní cíl je rozbrečet ji.

KLIKA ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm: Toman a lesní panna - Tři tragicky vážné vypravěčky a proti nim Toman na tyči dětského koníčka s papírovou hlavou. Pohledná, lyrikou vonící lesní panna v průsvitné říze a také jede na jelenovi z rodu papírových malůvek. Svede Tomana z cesty, tragédie vrcholí a zpoza paravanu vylétají Tomanovy svršky... Žánr?

Nakonec (byť chronologicky by patřilo na začátek) a podrobněji to nejlepší:

ZUŠ Uherské Hradiště (H. Nemravová): **Naša Divá Bára**

Skupina starších děvčat a dvou chlapců si „přivlastnila" Divou Báru nejen jejím přenesením do slovácké jazykové oblasti a doplněním o řadu (vesměs organicky začleněných) písní a her téže provenience, ale i současným divadelním jazykem a náznakem cítění dnešních mladých lidí. Hraje se na bíle laděné scéně, vymezené třemi závěsy, v prostých, převážně bílých kostýmech a s několika náznakovými rekvizitami mnohdy užívanými v metaforických vícevýznamech.To vše vyznívá velmi sympaticky, i přes několik podstatných otázek, z nichž nejdůležitější jsou: Zůstává Bára stranou proto, že je opravdu z jiného těsta, nebo je jiná proto, že je ostatními vystrkována? Kdo je houslista, co pro Báru znamená, čím ji přitahuje? A tedy také jaké je vyznění příběhu? Hraje se především o odstrkování? O osudové lásce? O osudu? O tom, že každý je svého štěstí strůjcem? Nebo o něčem dalším? Shrnuto: Naša Divá Bára je slibná inscenace s řadou nápaditých, metaforicky pojatých míst i citlivě zahraných okamžiků, která k tomu, aby se stala uceleným myšlenkovým, citovým i estetickým zážitkem, potřebuje pár „maličkostí": domyslet a přesně si pojmenovat hlavní téma, myšlenkově dotáhnout a sdělit význam postavy houslisty, za nímž Bára v závěru odchází, dobudovat ve významu a v důrazech řetěz klíčových situací od strašení správce a jeho domnělé smrti přes gradované opuštění Báry nejen vesnickými dívkami, ale i jejími jedinými přáteli farskou neteří a studentem Jozkou, vrcholnou scénu noci v márnici s domněle mrtvým

správcem, až po houslistův zásah a jejich společný odchod; a také zlepšit mluvu a dokázat postavu „ustát“ i navzdory možným pubertálním reakcím publika. Již teď je však inscenace zajímavým příspěvkem k dětskému divadlu jako objevné otevření nabídky klasické české literatury pro současné uvažování divadelní i lidské a skutečným oživením „povinné“ četby. Porota proto nominovala tuto inscenaci k přímému postupu na celostátní Dětskou scénu 2002. (Mimochodem: divadelní plodnost Hany Nemravové je až obdivuhodná.)

TEMPERKA, ZUŠ Třinec: Proxima Centauri Drogensis

Robert by rád Kristě vyprávěl o hvězdách a četl jí Malého prince, ale její dvě kamarádky míří jinam. Prvá sní o bohatství, druhá o kariéře krasavice. Když dosáhnou těchto met, nevydrží ani nevyhraněná Krista a přes Robertovu snahu se vydává za klamným štěstím. To je hra sedmi dospívajících děvčat a dvou mládenců, jejíž modelovost je ještě umocněna postavami tří démonů - chamtivosti, závisti a klamného štěstí, vedených démonem vší závislosti. Téma i prostředky přitažlivé a příznačné pro tento věk. Právě v jejím souladu s tvůrci je jedna z předností inscenace. Těmi dalšími jsou očividné zaujetí, přemýšlivost, pracovitost, snaha dobrat se obsahu i formy a také v rámci dětského divadla nadprůměrné herectví. Naopak na straně otázek, rezerv či nedostatků je: Zbytečné a znejasňující zdvojení lákadel v podobě samotných démonů a ještě květin v jejich rukou. Poněkud papírový chlapec Robert by potřeboval jisté zlidštění. Nevysvětlen je zájem obou závislosti propadlých dívek na „svedení“ Kristy? Ne zcela je vybudován vývoj dívčích postav do náruče závislostí tak, abychom byli ochotni překročit práh pouhé modelové informace a ztotožněním s postavami si připustili, že i my můžeme být takto ohroženi. Ne zcela přesně je vedena postava Kristy, a to jak v základní charakteristice, tak ve vývoji v průběhu děje; zpočátku působí spíše jako povrchní „milování“ chtivá slípka a není tak docela jasné, proč ji Malý princ (a s ním i Robert) imponuje. Ne zcela přesné je pojmenování závislostí reprezentovaných démony: touha po krásných šatech a obdivu není závist a klamné štěstí má oproti dvěma zbývajícím poněkud neurčitý obsah (ostatně projevuje-li se u Kristy touhou po „bouráku“, neliší se příliš od chamtivosti). Ne zcela přesvědčivý je závěrečný boj Roberta o vytržení Kristy ze závislosti - nemá-li vzniknout dojem, že to tak trochu zkusil a vcelku lehce „v tom“ Kristu nechal potřeboval by zesílení; abychom mohli dojít ke katarzi. Používám-li opakovaně spojení „ne zcela“, signalizuji tím, že náznaky či náčrty v inscenaci přítomny jsou - jde jen o to vyzdvihnout je a dát jim správné místo a správnou sílu v tom kterém okamžiku. A nenechme se mýlit ani tím, že opticky zabírá odstavec „výtek“ větší plochu než odstavec „kladů“. Temperka pokračuje - byť tentokrát na modelově uchopeném materiálu - v své cestě za zobrazením současných problémů současných dětí v současné společnosti. Není to naplňování známých a doporučených postupů a forem, nýbrž umělecké hledačství na velmi slušné úrovni; a jako takové samozřejmě tu a tam i narazí. Porota považovala tuto inscenaci za velmi zdatného „soupeře“ hradišťské Divé Báry a po jistém váhání o tom, která miska vah jest o chlup těžší (zatímco Bára dává při dopracování větší naději, Proxima je v tuto chvíli „hotovější“, což může být i její limit), navrhla Proximu Centauri Drogensis do širšího výběru na celostátní Dětskou scénu 2002.

Žebřiňák je pryč, prach za ním se usazuje, ale majitel povoznictví Standa Nemrava jistě už chystá píci, přípřahy i stáje pro jeho návrat v roce příštím. Dobře dělá.

Luděk Richter

CO DNES A CO ZÍTRA

PÁTEK 14. 6.

8.00 - 11.30
SLŠ-A prezence recitátorů s doprovodem
11.45 - 12.00
SLŠ-A informační schůzka s recitátory a jejich doprovodem
12.00 - 13.00
oběd - recitátoři
13.00 - 14.00
SLŠ-2 dílna **pro recitátory II. kat.**
SLŠ-3 dílna **pro recitátory III. kat.**
SLŠ-4 dílna **pro recitátory IV. kat.**
14.00 - 16.00
SLŠ-A zahájení recitační části DS 2002, vystoupení recitátorů II. kat.
14.00 - 21.30
prezence **seminaristů ND**
17.30 - 19.00
SLŠ-A beseda lektorského sboru s recitátory II. kategorie a jejich doprovodem
SLŠ-1 diskusní klub pro doprovod recitátorů III. a IV. kat. + seminář A
SLŠ-3 dílna **pro recitátory III. kat.**
SLŠ-4 dílna **pro recitátory IV. kat.**

19.00 - 20.00
večeře - recitátoři - soubory
21.45
ND informační schůzka se seminaristy

Sobota 15. 6.

7.00 - 8.00
snídaně - recitátoři
7.30 - 8.15
snídaně - soubory
8.00 - 8.45
SLŠ-2 dílna **pro recitátory II. kat.**
SLŠ-3 dílna **pro recitátory III. kat.**
SLŠ-4 dílna **pro recitátory IV. kat.**
8.30 - 12.30
semináře pro dospělé
MěÚ = seminář B
ZUŠ-DT = seminář C
Nivy = seminář D
9.00 - 11.15
SLŠ-A vystoupení recitátorů III. kat.
9.30 - 11.15
1. blok vystoupení souborů
kino Život je pes
Děti ze ZŠ Třebotov
kino Pohádky na dobrou noc
6. ZŠ Jablonec nad Nisou
kino Otesánek
Dividlo - divadelní studio Dramacentra, oddíl Lidičkové, DDM Ostrava - Mariánské Hory
ND Stalo se v Hameln
Horní - Dolní ZŠ Sloupnice
11.15 - 12.30
oběd - recitátoři
12.00 - 14.00
oběd - soubory
12.30 - 14.00
SLŠ-A beseda lektorského sboru s recitátory III. kategorie a jejich doprovodem
SLŠ-1 diskusní klub pro doprovod recitátorů II. a IV. kat. + seminář A
SLŠ-2 dílna **pro recitátory II. kat.**
SLŠ-4 dílna **pro recitátory IV. kat.**
14.30 - 14.45
ND zahájení přehlídky souborů
14.45 - 16.30
1. blok vystoupení souborů
kino Život je pes
Děti ze ZŠ Třebotov
kino Pohádky na dobrou noc
6. ZŠ Jablonec nad Nisou
kino Otesánek
Dividlo - divadelní studio Dramacentra, oddíl Lidičkové, DDM Ostrava - Mariánské Hory
ND Stalo se v Hameln
Horní - Dolní ZŠ Sloupnice
17.00 - 18.00
MěÚ diskusní klub pro seminaristy
17.30 - 18.00
ND-S diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů
17.30 - 18.30
Nivy dětský diskusní klub
17.30 - 19.00
večeře - recitátoři
18.30 - 19.45
večeře - soubory
19.00 - 21.00
SLŠ-T Společenský večer pro recitátory
20.00 - 21.15
Nivy dětský diskusní klub
20.00 - 21.15
MěÚ veřejná diskuse o inscenacích 1. bloku

VYSVĚTLIVKY:

SLŠ	Střední lesnická škola
ND	Národní dům
ZUŠ	Základní umělecká škola
Nivy	Kulturní dům Nivy
kino	kino Vesmír
MěÚ	Městský úřad

DĚTSKÁ SCÉNA

Deník Dětské scény - Trutnov 2002. Číslo 0.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecká, Klára Hradílková, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 13.6.2001 v 23.35. Vychází - 14.6.2002 ve 12.00. Náklad - 300ks.

Z BYSTŘIN A PEŘEJÍ
DISKUZÍ RECITÁTORŮ
čtěte na stranách 18-26

DĚTSKÁ SCÉNA

Tobogán
TEXTY VAŠICH NAŠICH DĚTÍ
strana 21-24

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 1 sobota - 15. června 2002

TRUTNOV

VODA NA MLÝN

■ **Jaké otázky vás napadaly na letošní krajské recitační/ divadelní přehlídce?**

Jak odpovědělo MŠMT na otevřený dopis J.Provazníka a J.Huláka, ve kterém žádají o přehodnocení stanoviska MŠMT o vyřazení soutěže recitátorů a recit. kolektivů z přehledu soutěží organizovaných či alespoň spoluorganizovaných MŠMT. Jaké argumenty uvedlo a jak bude soutěž uvedená v přehledu soutěží v příštím školním roce ?

Jak chtít v této situaci na organizátorech, kteří na akci nedostanou žádnou finanční dotaci ani morální podporu nadřízeného orgánu, aby (když už si vezmou zorganizování přehlídky na triko) vytvářeli ještě zázemí pro děti a pedagogy v podobě seminářů a vzdělávacích akcí?

J. Lhotská, porotkyně

Jak je možné, že někde jde udělat přehlídku recitace v pohodě a příjemně, ne školometsky, ale pro děti, a jinde ne.
doprovod recitátorky 3. Kategorie

Jako organizátora mě v průběhu přehlídky tradičně napadají otázky o spokojenosti účastníků, poroty, diváků. Jestli všechno funguje, jak má a jestli mají všichni všechno, co potřebují.
Na konci přehlídky pak to, proč někteří účastníci odjíždějí dlouho před koncem a jediné, co je zajímá, je, jestli vyhráli.

Standa Nemrava, organizátor

Asi by se měl respektovat věk dětí při výběru prostoru, ve kterém děti budou recitovat. Je problém, když děti jsou zvyklé zkoušet v malém prostoru své domovské školy a najednou se ocitnou na přehlídce na velikém jevišti, s reflektory, které jim brání v komunikaci s diváky, a se všemi těmi překážkami. A přitom by možná stačilo jen zmenšit prostor, jak tomu bylo například v Hradci Králové, kde diváci seděli na jevišti spolu s dětmi.

Olina Strnadová, vedoucí

Má dětská recitace smysl a budoucnost bez systematické přípravy prostřednictvím dramatické výchovy?

Jana Křenková, porotkyně

BYSTŘINY A PEŘEJE

Beseda lektorského sboru s recitátory II. kategorie a jejich doprovodem

Lektoři (R. Marušák, E. Herdová, J. Machalíková, L. Kašičková, L. Vacek a J. Provazník) pro diskusi s recitátory II. kategorie zvolili osvědčený způsob práce ve dvojicích stylem máma-táta . R. Marušák s E. Herdovou obsadili zadní pravý roh auly lesnické školy a obklopeni dychtivými zájemci o jejich postřehy z recitačního vystoupení začali debatovat takřka přesně v šest hodin večer. Totéž učinili v levém "dolním" rohu J. Provazník a L. Kašičková, pravý "dolní" roh zbyl na L. Vacka s J. Machalíkovou. (Levý horní roh auly zůstal stejně jako loni neobsazen – je to náhoda?)

Debata byla věcná a i pro náhodné posluchače a přihlížeče zajímavá. Všechny tři lektorské dvojice postupovaly podobně – nejdříve zdůraznily klady vystoupení, pak upozornily na nejasnosti, nepřesnosti, nedotaženosti. To vše v rovnocenném rozhovoru s recitátory a na základě konkrétních příkladů.

Nejčastěji přetřásaná témata by se dala přiřadit k několika okruhům – dramaturgický výběr textu (nejčastěji kladené otázky: Čím tě tvůj text zaujal? Co rozhodlo, že sis ho vybral?), smysl a poslání textu (Které místo ve tvém textu tě nejvíc zajímá? Která věta ti připadá zvlášť důležitá?), technické dovednosti a návyky (spisovná výslovnost, artikulace, práce s modulací), frázování textu (Které slovo v téhle větě je důležitější – sloveso nebo podstatné jméno?), prostor auly a jeho vliv na přednes (Jak se ti v téhle místnosti recitovalo? Bylo to stejné jako na krajském kole?), ale také o vztahu recitátora a textu, o udržení napětí, o překvapování a i o tom, že některé knížky jsou jen na čtení večer v posteli a recitovat se prostě nedají. Každý z nás má jistě nějakou takovou doma – nebo ne?

Při společném povídání čas letěl jako spřežení. V půl osmé, kdy už měli recitátoři odcházet na večeři, ještě dobrá polovina z nich stále dlela v aule, dychtiva povídání. Ručička hodin se chýlila k osmé, když se aula konečně vyprázdila.

Zůstala jsem tam chvíli sedět. Něco ještě zbylo ve vzduchu – pel porozumění. A za to vám, recitátoři II. kategorie a lektoři, děkuju.

Dodatky:
Náhodně zaznamenané výroky lektorů:
- Některé texty jsou tak bohaté, že je možné s nimi jít dál i několik let, a nebo se k nim vracet. Jiné ne – a ty se rychle vyčerpají.
- Ty jsi pánem vyprávění. Nenech se textem hnát.
- Začátek je důležitý. Pro diváky, aby se stihli soustředit, ale taky pro vás. Abyste se vnitřně uklidnili.
- Učím mluvit dospěláky a ti jsou na tom často mnohem hůř než vy.
- Bylo pro mě velmi zajímavé, co jsem slyšel. Já si ale myslím, že to je pro staršího kluka. Ale nebudu ti to vymlouvat. Je to těžký text a je v něm spousta věcí, které tě třeba ještě nikdy nenapadly.
- Přidej do hlasu energii. Nekřič, ale přidej.
- Je to hezký text, ale druhá půlka ti někam odešla.
- Tréma zahrála skoro u všech, to je jasný.

Náhodně zaznamenané výroky recitátorů:
- Nejdříve jsem si vybírala dětštější texty, ale už se mi nelíbí. Pak mi paní učitelka nabídla svoje desky a v nich jsem našla tenhle text. Líbí se mi, že je vážnější, má svůj význam. Je o tom, že dětská fantazie má velké kouzlo.
- Mám tu knížku doma a celou jsem ji četla. Všechny pohádky. Tahle se mi líbila, protože se v ní rypouš přirovnává k člověku.
- Měla jsem trému. Jak jsem ale začala recitovat, úplně jsem se do toho ponořila.
- Chtěla jsem lidem říct, že ten Stříbrák je živý tvor a představovala jsem si ho jako svého psa.

Douška úplně na závěr:
L. Vacek setrval ještě chvíli v rozhovoru s jedním tatínkem. Ten mu při loučení děkoval a Libor bodře opáčil: "Není zač. A na druhou stranu – nejsme moudrost světa." A tak to je. Myslím, že si dnes recitátoři II. kategorie s lektory velmi rozuměli.

kosatnice Iva

KRUHY NA VODĚ

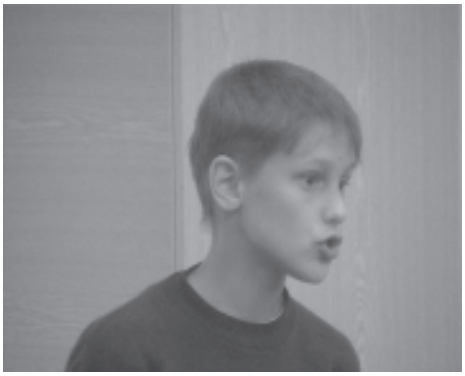

Z TŮNÍ A HLUBIN

Rozhovor s lektory Janou Machalíkovou a Radkem Marušákem

V tůních a hlubinách lze ledacos objevit. Nečekaného, nového, tajemného. Pojďme spolu nahlédnout do hlubin a tůní lektorských – ale jen do takové hloubky, kam nás lektoři ponořit nechají... A otázky, námi kladené, nechť jsou pro nás malými udičkami.

■ **Jakou vodu máte nejraději**?
Jana: Pitnou. Je to jistota.

Radek: Tu, která není moc hluboká, dá se v ní plavat, když se v ní člověk netopí, když se dá pít, když se v ní dá mýt, když nezapáchá – a tak.

■ **Kdy jste se poprvé setkali s recitací?**
Jana: Když mi paní učitelka vybrala text a položila ho přede mě. Tak jsem se to naučila, když si to přála. Bylo mi devět let.

Radek: Já jsem měl takovou čtecí babičku, ale to jsou spíš vzpomínky na to, jak seděla s otevřenou knížkou. Jinak já sám jsem recitoval na národní škole. Byl jsem ten člověk, který šel klidně vystoupit, když to bylo potřeba.

Jana: První báseň, kterou jsem recitovala, byla v ruštině. Ta soutěž se jmenovala Puškinův památník.

■ **Když jste sami recitovali už od raných let, zažili jste také nějaký trapas při recitaci?**
Jana: Já jo. Jednou jsem četla do rádia text jedné paní, která si ho sama napsala. Nechtěla ho sama číst a požádala o " profesionální" recitátorku. Celé se to jmenovalo Miluji šeřík. A já jsem četla: " A je mi dobře, když procházím tou BETONOVOU ulicí..." a ona na mě koukala a šeptala: "BEZOVOU, BEZOVOU" a bylo to živé vysílání! Tak to byl opravdu trapas.
Radek: Já mám taky jeden trapas. Na jedné hodině na DAMU jsme se zabývali uměleckým přednesem a měli jsme v pohybu s výrazem říct část lidového textu Prší, prší, dědek bábu suší a já jsem si hrdě stoupl doprostřed a ten text jsem zaměnil za něco úplně jiného a vůbec mi to nedošlo. Až když jsem viděl svoje spolužáky, jak leží připláclí na zdi a řvou smíchy, teprve jsem si uvědomil, co jsem řekl. Jaká to byla dvojsmyslnost, kterou jsem s patosem vyslovil.

■ **Co je podle vás pro recitátora nejdůležitější?**
Jana: Já myslím, že soustředění. Koncentrace na to, co chci říct, a nenechat se z toho vyrušit.
Radek: Určitě soustředění, ale taky to, když je to "barevný", zajímavý člověk.
Jana: Vnitřní pravdivost. Nepodlehnout klišé.

■ **Překvapilo vás dnes něco u recitátorů druhé kategorie?**
Radek: Překvapení snad ani ne. Bylo to příjemné odpoledne. Jo, vlastně jo. Vstřícnost naslouchat. U dětí i dospělých.
Jana: To, že chtěli fakt slyšet ty připomínky. My jsme začali chválit, ale oni chtěli ty připomínky! A potom mě překvapily některé dramaturgické objevy. Několik textů se mi moc líbilo a neznala jsem je.

■ **Každý z vás je tu letos poprvé v nové roli. Radku,jak se cítíš jako předseda lektorského sboru?**
Radek: Rozhodně se necítím jako šéf. Jsme tým, který skládá mozaiku a nějaká omezení – že nás třeba tlačí čas, to hlídá Jakub.

■ **Nemáš třeba pocit, že bys měl být ještě zodpovědnější, než loni?**
Radek: Já jsem vždycky zodpovědný!

■ **Jana je známá recitátorka ověnčená vavříny z Wolkrova Prostějova – Jano, v čem je to jiné být lektorem na dětské recitační dílně?**
Jana: Jiné je to v tom, jak slyším vždycky spoustu výhrad k svým výkonům a mám naposlouchaný ten slovník, a tak teď to musím podat jinak, přecedit ty informace, aby mi děti rozuměly. To je pro mě těžké. Chci, aby to, co řeknu, bylo pravdivé a vystihovalo to podstatu, a aby to nebylo povrchní. To je pro mě hodně jiné.
Radek: Chceme být těmi, kteří recitátorovi v jeho hledání pomůžou, a ne těmi, kteří jim natlučou tak, že už nebudou mít chuť vystupovat.
Jana: Já se bojím, abych nebyla takovým porotcem, jací mě samotnou negativně formovali, když jsem byla malá. Nechci tu sedět jako ten, který mě tenkrát odradil. Je to velká zodpovědnost.

■ **A co děláte raději? Recitujete nebo pracujete jako lektoři?**
Jana: Já raději pracuji jako lektor, ale s dětmi. Ne s dospělými – to pak raději recituju.
Radek: Já jsem tady za lektora, ale mám větší zkušenosti s divadlem, i když to má hodně společného. Recitace – raději si čtu poezii. Povídat si s dětmi si baví.

Jana: Z dospělých mám trému, ale s dětmi si dobře rozumím.

■ **Když jsem vás poslouchala, jak se bavíte s dětmi, napadla mě taková věc. Co byste řekli tomu, kdyby si každý lektor vylosoval text, měl deset minut na přípravu, a pak by si sem stoupl jako recitátor a zkusil by s textem něco udělat. Šli byste do toho?**
Jana i Radek: My už jsme si to zkusili.
Radek: Bylo to pěkný, taková recese. Zažil jsem to už v Ústí nad Orlicí.
Jana: Já to znám z Prostějova. Lektoři se tím dětem najednou přiblíží. Možná by nás víc brali jako vstřícné osobnosti. Proč ne? Šli bychom do toho.

■ **Kdybyste měli recitátorům doporučit nějaké místo k relaxaci zde v Trutnově, kam byste je poslali?**
Jana: Já bych si klidně taky nechala nějaké doporučit.
Radek: Já nevím, většinou Trutnovem tak prolítávám. Město se mi líbí, ale procházím jen takové ty hlavní trasy. Ale chodil jsem do parku tady hned za školou a tam jsem si lehnul do trávy. Ale konkrétní místo, to tu nemám.
Jana: Já jsem tu byla v takové pěkné cukrárně.

■ **Relaxační místo cukrárna?**
Jana: To je pro mě důležitá věc. Vážně!
Radek: V pozdních večerních hodinách je nejlepším relaxačním místem postel.
Jana: A v poledne taky! Ale to právě nestihneme.

Tak já vám děkuji za odpovědi a doufám, že alespoň jedenou tady relaxaci podle vašich představ stihnete (a recitátoři druhé kategorie též).

kosatnice Iva

BYSTŘINY A PEŘEJE

Diskusní klub pro doprovod recitátorů III. a IV. kategorie

lektorka: Martina Longinová

Kousek nad obojživelníky, plazy a kabinetem Sojky, uprostřed temné tůně místnosti SLŠ-1, sešlo se za hrozby přívalu vod nebeských přes deset odvážlivců, a při čekání na začátek debaty rokovali o tom, zda konečně bude pršet či nikoli. „Jo, jo. Jedou s vodou.“ , pravila jedna a v tu chvíli doběhla lektorka. Nasazením brýlí zaostřila pohled a plnou parou vrhla se do čeření hlubin recitace dětí 2. kategorie. Proud jejích slov však již po chvíli začal být přerušován přítoky příspěvků seminaristů, a tak v klokotu a zurčení proplouvala debata peřejemi poznatků, nápadů, rad a poučení. Následující text je pokusem o její zachycení, přičemž L znamená lektorka a N názory jednotlivých účastníků:

L: Zvláštní je, že mezi příspěvky bylo 16 próz a pouze 9 básní. Čím to asi je?
N: Myslím, že je to dáno určitou ctižádostivostí dětí a jejich touhou se prezentovat na jedné straně a zároveň podvědomým strachem z klasického „kolovrátkového“ přednesu, kterému se děti chtějí vyhnout, na straně druhé. K tomu pak přispívá jejich neschopnost pracovat s volným veršem s zároveň pocit, že přednášet prózu je mnohem snazší.
L: Navíc v próze je širší výběr textů. Přesto si myslím, že stojí za to děti nejprve naučit veršovou formu. Dá to větší práci, ale stojí to za to.
N: Myslím, že výběr textů byl často prací dospělého, což bylo cítit i z výkonů dětí. Příběh, fabule, je totiž něco, o čem nemusím moc přemýšlet, moc jej hledat. Snad jen, jak ho zkrátit. Na první pohled vypadá práce s příběhem jednoduše - tady uděláš pauzu, tady gesto, tohle škrtneme. U poezie je to těžší.
L: Mrzí mě, že po formální stránce se volí ta jednodušší cesta. Přitom u poezie se dítě naučí pracovat s temporytmem, s vyjádřením myšlenky přes přesah, s pointou atd., což se pak dá využít i v próze. Tohle mnoha vystoupením chybělo.
N: Je to tím, že toho děti v tomhle věku ještě nejsou schopny?
N: S dětmi se hlavně o textech a jejich smyslu velmi málo mluví. Je to o tom, jak pro dítě na rovině jeho věku najít správnou cestu, metodu rozkrytí textu. To je základ. I proto je nutné začít s veršem.
N: Úkolem pedagoga je přece nabídnout dítěti nadhled nad textem.
L: Začít s nekonečnou a velmi únavnou prací už s těmi nejmenšími dětmi a na kratičkých básničkách je odnaučovat školometské intonaci.
N: Zarážela mě délka řady textů. I když spousta dětí byla velmi šikovná a dokázala si vytvořit a udržet kontakt s publikem, délka je zrazovala. Ale to by přece měla být práce jejich pedagogů? A na národním kole DS by se tohle, stejně jako řečové vady, už snad vůbec nemělo objevovat?!?
L: Často je problém i v tom,že s dětmi talentovanými už se dále nepracuje a nechává se vše na nich samotných – „on/ona je šikovný/á, ať si to udělá po svém!“. A nebo jsou naopak režírovány zvenčí.
N: Často děti říkaly pouze slova, ale neměly přitom žádnou jejich vnitřní představu. A co hůř – tím, že text „předváděly“. ukradli tuhle představu i divákům. Tahle režijní macha zvenčí mi připadá nejhorší.
L: Ale určitě jsme viděli i děti, které dokázaly obsah textu sdělovat.
N: Měla jsem pocit, že na krajském kole jsem viděla mnohem lepší věci.
L: Často také zůstává u vyprávění příběhu bez osobního vkladu dítěte.
N: Na to existuje termín „hraná přirozenost“.
N: Děti taky velmi často chtějí text „nad svůj věk“, aby vypadaly dospěleji. Nebaví je hravé texty a dospělí jim je nedokážou přiblížit. Často navíc zaměňují délku za kvalitu.
L: Velmi často se jako jediný prostředek přednesu používá důraz, ale ona existuje i dynamika, tempo, pauza, překvapení. Spousta recitátorů využívá jen sílu a zapomíná na čas (tempo) a výšku (melodii). Důležité je začínat členěním textu na logické celky myšlenek a nevytvářet jen jeden velký monolit textu. Toto je zásadní část práce. A k tomu přistupuje práce s interpunkcí, která je často otrocky a nesmyslně zachovávána .
N: Ale to je pořád o smyslu a přesazích textu, což jsou zcela zásadní věci. Zajímalo by mě, jakým způsobem pedagogové s dětmi pracují.
L: Další otázkou je problém přímé řeči v textu. Je potřeba najít její míru, aby nedošlo k oné „hrané přirozenosti“. Asi by se nikdy neměla ztratit hlavní linie textu a jeho postavy, figury, by měly být charakterizovány jen jakoby napůl.
N: Musíme vést děti k tomu, že základní dialog u přednesu je veden mezi přednašečem a posluchačem a ostatní dialogy jsou jen doplňkem, ilustrací.
L: Vždy musí zůstat základem myšlenka, přímá řeč přece není předvádění.
N: A co gestikulace? Kde je to recitace a kde už herectví a kde nešvar?
N: Problémem jsou popisná gesta. Pokud pohyby vycházejí z přirozenosti dítěte a jsou metaforické, je to v pořádku. Gesto by mělo text umocnit a být spontánní.
N: V základu to záleží na typu dítěte a jeho temperamentu, a pak teprve na textu. Musíme vycházet z psychofyzické jednoty a tělo nejprve uvolnit, a pak teprve zkáznit.
N: Neexistuje asi žádný jednotný recept, ale asi není dobré začínat pokaždé stejnou metodou. Je potřeba zkoušet různé možnosti v souvislosti s věkem a vývojem dítěte.
N: Pokud nás gesto neodvádí od myšlenky textu, nevadí.
N: Nebezpečí číhá i na tzv. školní recitátory – děti, které jsou označeny jako šikovné, a tak neustále vystupují na různých besídkách a postupně upadají do klišé, takže pak ke každému textu přistupují zcela stejně.

Po tomhle pojmenování hlavních přehrad a slepých ramen práce recitátora se začali seminaristé zabývat jednotlivými výkony dětí. Ocenili především velmi citlivý a vyspělý výkon Ivana Říhy, ale i Davida Semlera, Terezy Pachtové, Natálie Smaginové a Tomáše Havlínka a také dalších dětí.

Pršet nezačalo, s vodou odjeli a venku konečně vysvitlo slunce, které k létu patří stejně jako neodmyslitelně jako voda zurčící v bystřinách.

Zapsala: Petra potápka

BYSTŘINY A PEŘEJE II

Odpovědi lektorů dílny dětských recitátorů III. kategorie na anketní otázku:

Jakou máte rádi vodu?

■ Tomáš Němec: Slanou... teplou..... mořskou!
Romana Ošmerová: Nejraději studenou..... sladkou.... ze studánky u chaty.

Ačkoliv se na první pohled může zdát, že oba lektoři mají dosti odlišné názory na zásadní otázky (naší redakce), je třeba ihned na úvod tuto mylnou domněnku vyvrátit. V Lesnické škole, která se nachází (jak jinak) u lesa, se koná dílna dětských recitátorů III. kategorie, a jejich průvodci a lektory jsou studenti katedry VD DAMU Romana Ošmerová a Tomáš Němec, kteří se báječně doplňují a shodují při vedení této dílny. Jak jsem zjistil (ještě před příchodem obou lektorů) od jejich svěřenců, jde o zkušené lektory!

Děti se dnes (v první den třídílné dílny) seznamovaly s novým prostředím i s lidmi. Krátké dopolední i o něco delší odpolední setkání bylo vedeno snahou děti uvolnit a naladit, zbavit zbytečného strachu a umožnit jim spřátelit se s ostatními kolegy recitátory. Počáteční stud byl překonán záhy a spontánní reakce, brebentění a výskot při hře na slepičí babu a na upíra svědčily o tom, že děti jsou v těchto hrách jako doma. Každý je sice z jiného koutu republiky, ale až na jednu dívenku jsou všichni členy nějakého „dramaťáku“ či divadelního souboru. To se ukázalo ve hře na

Tobogán

NEZÁVISLÝ VODNÍ, PODVODNÍ, PŘÍVODNÍ A NÁVODNÍ LIST NEDOSPĚLÝCH ÚČASTNÍKŮ DĚTSKÉ SCÉNY

ČÍSLO - 1 SOBOTA - 15. ČERVNA 2002

PŘED SEŠUPEM

(o souborech, které teprve uvidíte)

HORNÍ-DOLNÍ ZŠ SLOUPNICE: KAŽDÝ K MOŘI DOPLUJE, NĚKDO DŘÍVE A NĚKDO POZDĚJI

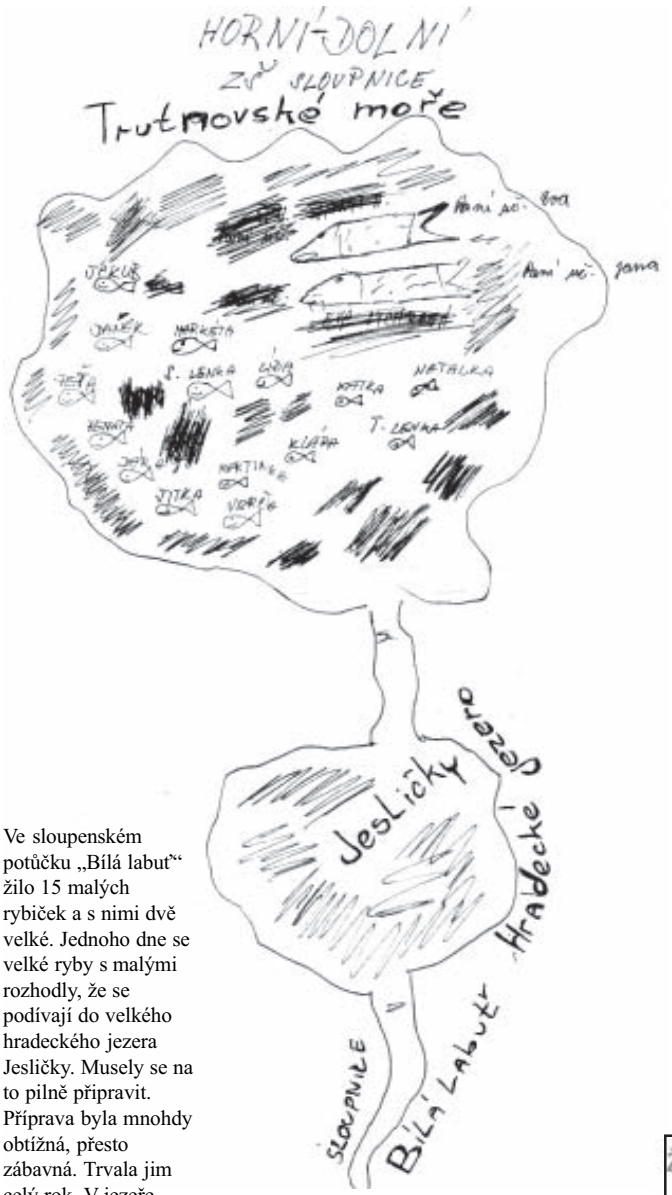

Ve sloupenském potůčku „Bílá labuť“ žilo 15 malých rybiček a s nimi dvě velké. Jednoho dne se velké ryby s malými rozhodly, že se podívají do velkého hradeckého jezera Jesličky. Musely se na to pilně připravit. Příprava byla mnohdy obtížná, přesto zábavná. Trvala jim celý rok. V jezeře bylo mnoho dalších ryb, ale sloupenským rybičkám se podařilo mezi nimi proplout. Proto dopluly až do Trutnovského moře.

Pokud chcete vědět, jak to dopadlo se sloupenskými rybičkami, přijďte se podívat na sobotní představení v 16 hodin do Národního domu v Trutnovském moři.

6. ZŠ JABLONEC NAD NISOU: POHÁDKY Z PEKELCE

My a náš dramaťák

hry (divadelní)
výhra
medvěd
družina
kamarádi
paní vychovatelka
oslava dětí
POHÁDKY Z PEKELCE
dramatická dílna
loutky
hraní pro děti
hraní představení a her
velká příprava
hraní her
středeční radost

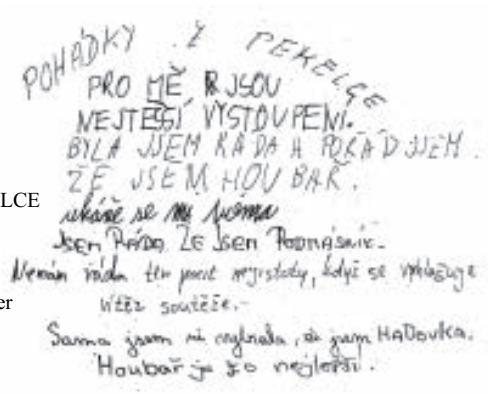
POHÁDKY Z PEKELCE
PRO MĚ JSOU
NEJTĚŽŠÍ VÝSTOUPENÍ.
BYLA JSEM KÁDA A POKÁD JSEM
ŽE JSEM HOUBAŘ.
ukáže se na konci
JSEM RÁDA ŽE JSEM PODNÁJEMNÍK.
Nemám ráda tu pouze nejistoty, když se vyhlašuje
vítěz soutěže.
Sama jsem si myslela, že jsem HADOVKA.
Houbař je to nejlepší.

ZŠ TŘEBOTOV: ŽIVOT JE PES

Život je pes –
a zuby cení
a usmívá se po očku –
život je pes,
a proto není,
rozhodně není pro kočku

Emanuel Frynta
Petr Skoumal

Život je pes
aneb „Copak se, tupče, říká lfi?“

Recitují a zpívají děti ze ZŠ Třebotov

PO VYNOŘENÍ

(příspěvky „po té“ – RECITÁTOŘI II. KATEGORIE)

V pátek máme ve škole nehezké vyučovací hodiny, takže jsem ráda, že recitace v Trutnově připadla právě na tento den. Trému jsem měla ale velikou. Snažila jsem se nepolykat koncovky, mluvit zřetelně a při tom všem ještě nezapomenout text. Tohle všechno už mám za sebou. Moc ráda si poslechnu další kamarády. Díky své malé noze, podle které se určovalo pořadí recitátorů, už můžu jen a jen v klidu poslouchat. Je to tu vážně moc fajn.

Čachtalína Promočená

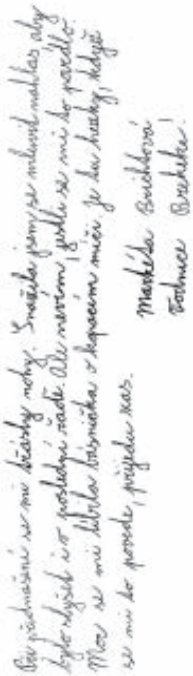

Těšila jsem se a šla jako čtvrtá. Přišla jsem před diváky, uklidnila se a začala recitovat. Ani jsem nevěděla, co říkám, a soustředila se jen na prostor a na to, jak zapůsobím na lidi. Dívala jsem se na ně a sledovala, co kdo dělá. Někdo si zapisoval a někdo se smál. Podívala jsem se na mámu a ta měla ještě větší strach než já. Recitovala jsem a najednou přestala mít strach. Měla jsem pocit, že se to divákům docela líbilo. Pak jsem si uvědomila, že se mi

PŘEDSTAVUJEME SVOU PLAVČICI

Marcela Vaníčková – vedoucí jabloneckého souboru

M ilá na nás velmi je
A le jako holka malá
R áda si také hrála
C elou noc i celé ráno
E nom jestli ji to baví
L ásku nám dávat
A pohádky nám psát

V íme, že je na nás hodná
A také nás má ráda
N ení nikdy zamračená
Í á, iá ráda
Č eká na nás celý večer
K ontroluje všechny
O prázdninách, o
V ánocích
Á namaluje všechny

STÁHLI JSME POD HLADINU:

Lucii Klárovou a Veroniku Lísalovou, lektorky dílen pro recitátory IV. kategorie

Lektorkami naší skupiny jsou Lucie Klárová a Veronika Lísalová. Obě studují DAMU, obor dramatická výchova. Lucie má už vystudovaný český jazyk a literaturu na FF v Ostravě. Ve školním roce 2000/2001 učila na základní škole a dodává, že ji to moc bavilo. To naopak Verča vystudovala speciální pedagogiku v Praze. Nyní studuje již zmiňovanou DAMU, ale je též studentkou pražské psychoterapeutické fakulty. A aby toho nebylo málo, pracuje jako psychoterapeut v Psychiatrické léčebně Bohnice.

Na otázku, která se týkala vodních sportů, obě odpověděly kladně. Například Veronika měla velkou radost z toho, že se jako jediná nevyklopila při sjíždění Sázavy. Na dovolené, kterou strávila na Malorce, si prý vyzkoušela surf, člun a také kanoi. Ale má též zážitky přímo z hlubin moře, do kterého se potápěla. Říká o sobě, že je extremista.

To naopak Lucka, která má jakožto Moravanka zážitky z povodní v roce 1997, by nikdy nenazula vodní lyže. Jak sama řekla, má strach, aby její kolegové na lyžích neujeli a ona nezůstala stát uprostřed moře sama.

Obě se shodují na tom, že mají rády „déšť v pravou chvíli“.

vodní víla Ariel

SPLÁCHNUTO

(divácké dojmy a zážitky)

Právě před malou chvílí vystoupili se svým textem recitátoři II. kategorie. Všichni se mi velmi líbili. Nejhezčí byl však jejich široký úsměv od ucha k uchu. Přesto, že někteří recitující gestikulují rukama, což by správně neměli, nebo špatně vyslovují slůvko „jsem“. Držím všem napjatě palce. Neboť „Štěstí přeje připraveným“.

Kateřina

ZKAPALNĚNÍ

(ANEB RECITÁTOŘI ODPOVÍDAJÍ NA ANKETNÍ OTÁZKU)

NA VSKUTKU POZORUHODNOU OTÁZKU (OBZVLÁŠŤ V OČÍCH DOTÁZANÝCH RECITÁTORŮ DRUHÉ KATEGORIE): „JAKÝM DRUHEM VODY BYS CHTĚL-A BÝT A PROČ?“ ODPOVÍDALY DĚTI RŮZNĚ. OBČAS TO VYPADALO, ŽE SE NECHALY OVLIVNIT NAŠIMI TYPY. ZDE OVŠEM MUSÍME PODOTKNOUT: NENÍ NAŠE CHYBA, KDYŽ SI RECITÁTOŘI VYBEROU Z NÁMI UVOZENÝCH PŘÍKLADŮ (JAKO „MŮŽEŠ BÝT TŘEBA VODA V RYBNÍKU“), JELIKOŽ JSME TĚMITO VĚTAMI MUSELI DOTAZOVANÝM PRAKTICKY VYSVĚTLIT, NA CO SE JICH TO VŮBEC PTÁME.

ALE NYNÍ UŽ K VÝSLEDKU. KAŽDOU PŘESTÁVKU PŘEHLÍDKY RECITACE DRUHÉ KATEGORIE JSME ZMATENĚ POBÍHALI PO AULE A S BLOKEM A TUŽKOU PŘEPADÁVALI VŠECHNY KOLEMJDOUCÍ. JAKO PRVNÍ TO „SCHYTAL“ JAN K., KTERÉHO LÁKÁ MINERÁLNÍ VODA, PROTOŽE JE PODLE NĚJ NEJČISTŠÍ A CELKOVĚ NEJLEPŠÍ. K TOMUTO NÁZORU SE STAVĚL STEJNĚ I MARTIN. Z CELKOVÝCH 100% JIM TEDY PATŘÍ 13,2%.

19,8% ZÍSKALO MOŘE (ADÉLA: „JE PESTRÉ A BAREVNÉ“, MÍŠA: „POTÁPÍM SE, A TAK HO MÁM RÁDA“, LENKA: „LÉČÍ“) A STEJNĚ DOPADLA I VODA ZE STUDÁNKY (DENISA: „STUDÁNKA MI PŘIPADÁ KLIDNÁ A STÁLÁ“, ONDRA: „STUDÁNKA JE PĚKNÁ“, MARTINA: „MÁM RÁDA TU STUDÁNKU Z AMÁLKY. TOU BYCH CHTĚLA BEJT.“).

PO 6, 6% ZÍSKAL JAN R.: VODA NA KOUPALIŠTI (LATIMÉRIE: „TY RÁD CHLÓR?“ JAN: „NE, RÁD PLAVU.“), HÉLA S VODOU NA ŘECE, PROTOŽE JE RYCHLÁ A SVIŽNÁ, KÁJA S MALINOVKOU (MÁ JI RÁDA), MARKÉTA A POTOK („JE V NĚM KLID.“), ELIŠKA MÁ RÁDA NORMÁLNÍ VODU, JE PRÝ UNIVERZÁLNÍ, A ONDRA MÁ RÁD VODOPÁD KVŮLI VELKÝM VÝŠKÁM.

AUTOR TEXTU: LATIMÉRIE PODIVNÁ S KAMARÁDEM PILOBŘICHEM OSTNATÝM A MORÁLNÍ PODPOROU LOCHNESKY

PSÁNO PÁDLEM

TRUTNOV

V Trutnově je Úpa,
je tu dětí Klupa.

Probíhá zde Dětská scéna,
mečká tě žádná cena.

Zato krásný zážitek,
dojmů je tu přebytek.

Všechny dojmy přehlusí,
potom, co lezu do uší.

Beru do košiny rohodíme,
ať se za rok vrátíme.

2002

SARDINKY
a
PLZEŇSKÉ KRÁMKY

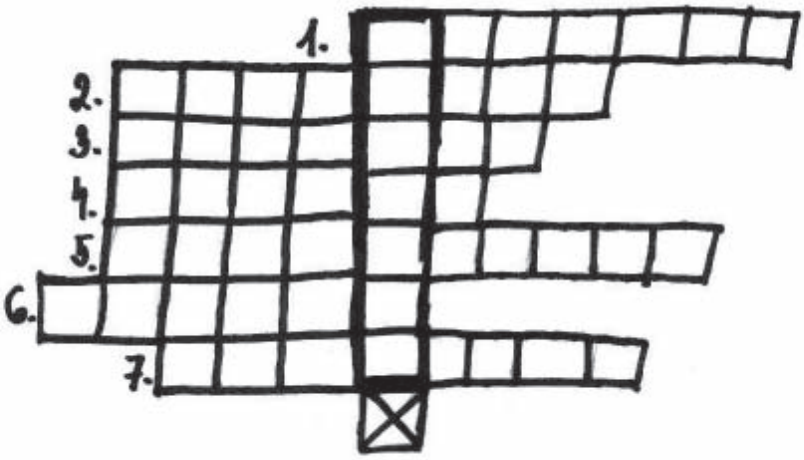

1. Město, ve kterém se odehrává dětská scéna?
2. Co je za sochu u kašny na náměstí?
3. Název časopisu jehož značku má účastník dětské scény?
4. Jak se jmenuje člověk, který hodnotí recitaci?
5. Co tvoří Zdeněk Fibír?
6. Jak se jmenuje letošní scéna?
7. Jak se jmenuje škola ve které jsou ubytováni recitátoři?

Krab z Úslavy

VODOMĚRČINA ČÍTANKA

Zůstává pro dnešní den prázdná. Na zítřek se na tomto místě budu těšit na vaše **povídky „o řece na Ř“**, tzn. povídky, ve kterých budou všechna slova začínat písmenem Ř. Otisknu ty nejzdařilejší, které ovšem do redakce Tobogánu doručíte do 19 hodin.

Vaše Vodoměrka

tu přednášelo moc dobře.

Makrela

Recitovalo se mi velice dobře, protože je tu moc příjemná atmosféra. Dá se tu při recitování bez problémů uvolnit. Moc se mi tu líbí!

Ondřej

Do Trutnova na Dětskou scénu jsem přijela z Loun. Na takovéhle soutěži jsem poprvé, takže jsem nevěděla, jaké to bude. Většinou nejsem velká trémistka, ale když jsem viděla tolik lidí, má sebejistota mi klesla. Přispělo k tomu i to, že většina dětí vystupovala s dlouhými příběhy. Když jsem ale nastoupila na pódium, tréma ze mě hned spadla. Ponořila jsem se do své básničky a soustředila jsem se jen na to, říct ji co nejlépe. Jako vždy mi došlo, že moje básnička Stránka ze sešitu od Jacquesa Préverta vůbec není špatná. Myslím si, že to má svůj význam, že to není jen dlouhé mluvení beze smyslu. Myslím, že za tu dobu, co ji přednáším, už mi přirostla k srdci. Mám ji moc ráda.

Michaela

Jak se mi přednášelo

Přednášelo se mi hezky, až na to, že se mi klepala kolena. Je nás tady hrozně moc všichni recitují moc hezky.

Ráda si vybírám články nebo úryvky, které jsou legrační a lidé se u nich smějí. Před recitováním v

Trutnově jsem měla malinkou trému, ale jak jsem začala recitovat, všechno ze mě spadlo. Myslím, že se mi to povedlo, a na celostátní kolo v Trutnově budu hodně dlouho vzpomínat.
Eliška

Ze začátku bych chtěla říct, že cesta do Trutnova nebyla dvakrát příjemná. Když jsem konečně dojela, proběhlo vše velice rychle. Po zaregistrování už byl docela klid. Hned byl oběd. Tedy, nemohu říct, že by oběd nebyl dobrý, ale představovala jsem si ho trochu jinak. Myslela jsem si, že nás neuvítají dušenou mrkví, ale budiž.

Dále bych chtěla říct něco o dílně. Na dílně mě zaujalo především to, že jsme skoro vůbec nemluvili o recitaci, ale spíš o nohách, což je dost podivující.

A potom už konečně nastala recitace. Konečně. Tím jsem chtěla říct, že už konečně odrecituji. A jak se tak těším, přijde první přestávka. Hrozné čekání. Konečně je to tu. Další a další odcházejí s kostkou, účastnickým listem, a to nejlepší, „sáček na kostku“. A už konečně jdu na řadu já. Paní učitelka mi ještě říká, abych mluvila nahlas. Jdu před to množství dospělých a mnoho skvělých dětských recitátorů. A naráz ti to nepřijde a je konec tvé básničky nebo prózy. Potom dostaneš již zmíněnou kostku, účastnický list a „sáček na kostku“. Potom za mnou přiběhne paní a řekne mi, abych napsala tenhle článek.

A tak chci říct jen tolik. Prostředí je tu super, organizace též a atmosféra velice příjemná. To je popis celého mého záškoláctví. A také, nechci se chlubit, ale také úspěchu. Víc už nemám co napsat, takže už ode mě víc nepřečtete anebo neuslyšíte.
???

TOBOGÁN – nezávislý vodní, podvodní, přívodní a návodní list nedospělých účastníků Dětské scény. Vychází denně. Redakce se na Vás a Vaše příspěvky těší v 1. patře Národního domu. Žádáme zejména nově přijedší soubory, aby nás navštívily nejpozději den před svým vystoupením.

města, ze kterých letošní recitátoři Dětské scény na přehlídku přijely. Podlaha malé místnosti se změnila na neviditelnou mapu České republiky, děti se postavily do míst, odkud pocházejí a ostatní se snažily jejich místo bydliště identifikovat. Někdo sice hledal Liberec u Brna, ale jak řekla Romana Ošmerová: „To nevadí, nejsme na žádné zeměpisné soutěži.“ Poté se děti rozdělily do čtyřčlenných skupin podle regionů, ze kterých přijely, a jejich úkolem bylo vybrat jedno z měst tohoto regionu, představit jej ostatním pomocí živého obrazu, který by město co nejlépe charakterizoval. Tak jsme se postupně dostali do ZOO ve Dvoře Králové nad Labem, do hospůdky v Plzni, do Jablonce, k Želivskému klášteru, na Staroměstské náměstí atd. Všechny ukázky svědčily o tom, že děti mají zkušenost s dramatickou hrou a vytvářely obrazy se smyslem pro celek i detail. V další části cvičení bylo úkolem seminaristů svoje obrazy rozhýbat. Všichni se v poměrně krátkém čase s úkolem vypořádali a naprosté většině skupin se podařilo vytvořit jednoduché etudy i se závěrečnou pointou, se smyslem pro rytmus i gradaci. Zaslouží si pochvalu, pomyslel jsem si, a opravdu v příští vteřině děti sklidily chválu od obou lektorů. Na závěr již jen jednoduchá hra „evoluce“ a dnešní dílna je u konce.

Nedalo mi, abych se nezeptal Romany a Tomáše na pocity a zážitky z dnešního setkání s jejich svěřenci. Odpověď obou by se dala shrnout do jedné věty. Z počátku byli všichni „vyjukaní“, ale teď už je to všechno v nejlepším pořádku.

Protože se z časových důvodů nemůžeme zúčastnit celého semináře, bylo na místě se zeptat, jak bude celý seminář v příštích dnech pokračovat. Tomáš a Romana odpovídali jeden po druhém i obráceně: „Zítra před vystoupením se budeme snažit děti naladit, zbavit trémy a aktivizovat, aby v pohodě a klídku sdělily svůj text. Večer bychom chtěli jít ke kašně, která je nedaleko Lesnické školy, a budeme se společně zabývat prostorem a improvizací. Všechna témata, hry a cvičení jsme vybrali předem, ale chceme se nechat inspirovat i atmosférou a okamžitou situací ve skupině dětí. Na dalším postupu se budeme domlouvat vždy až po skončení každého dne.

Dílna je jistě dobře nastartována a dá-li se usuzovat podle nadšení všech zúčastněných, také dobře dopadne. Jediný povzdech na závěr, který bude pronesen se vší úctou ke snaze a ochotě všech zdejších organizátorů: místnost, v níž seminář probíhá , by mohla být pro více než dvacet dětí větší. Jak ale poznamenala Romana Ošmerová, mohla by být i menší.

Zdeněk Remorkér

Z TŮNÍ A HLUBIN

Rozhovor se Zinou Rýgrovou

Zinu, ředitelku Kulturního domu v Trutnově a místní duši všeho dění na Dětské scéně, se mi podařilo vylovit z tůně papírů, příkazů, smluv, výkazů a dohod, v nichž stále úspěšněji plave už třetím rokem. Jen se otřepala, zeptala jsem se na první otázku:

■ **Máte ráda vodu? A jakou? A proč?**
Odpověď byla hodna rychle se rozhodující organizátorky:
Miluji ji. Čistou. Mořskou. Je mi v ní dobře.

■ **Tak dobrá, zkusme zalovit hlouběji: Lišila se nějak letošní příprava Dětské scény od těch předcházejících**?
Základ práce určitě zůstal stejný, ale jinak každý rok přináší nějaké změny. Letos jsme se například snažili výrazně obohatit program pro děti, takže zkoušíme nové, neověřené věci, jako jsou dvě dopolední dílny a noví lektoři. Také recitátoři přijeli poprvé ve stejný den, kdy začínala jejich vystoupení, a tak bylo více práce. Navíc ještě loni se v sobotu a v neděli hrálo pouze jednou, zatímco letos dvakrát. A soubory mají možnost být na přehlídce po celou dobu trvání. Někteří jí využili, jiní ne, ale snažíme se dát všem šanci a je jen na nich, jak jí využijí.

■ **Čím je tahle přehlídka pro město Trutnov zajímavá?**
Snažíme se spolu s městskou radnicí vybudovat Dětské scéně dobré zázemí a tradici. Samozřejmě je obtížné nalákat místní obyvatele na dětské divadlo a recitaci, ale trutnovská radnice si možnosti spolupodílet se na celostátní přehlídce velmi váží a podporuje nás. A je to nabídka – pro místní školy, učitele, zájemce o divadlo...

■ **Obáváte se něčeho?**
Snad jen, že jsem v tom shonu na něco zapomněla.

■ **Máte něco, na co se v souvislosti s přehlídkou těšíte?**
Loni jsem se na základě své předloňské zkušenosti těšila na Hudradlo, protože se mi moc líbila jejich práce. Letos se zatím nejvíc těším na to, až se přehlídka rozjede a všechny zmatky se uklidní.

■ **Spadla jste do organizování přehlídky dětského divadla jako do hluboké vody a nebo jste v divadle alespoň trochu namočená?**
Já? Já jsem v divadle řádně máchaná, a to už od prenatálního věku, čili od 6. měsíce těhotenství své maminky. A dodnes hraju v divadle v Úpici. I když se někdy obávám, že svou nejlepší roli jsem už odehrála ve svých 16 letech, kdy jsem v režii tehdy začínajícího trutnovského rodáka Petra Kracíka hrála titulní roli Niny – 16-leté dívky z dost děsivé rodiny. Ale i dneska občas dostanu nějakou cenu, a to i za méně oblíbené role.

■ **A jste spokojena se stavem dnešního divadla?**
Jsem, i když mám pocit, že souborů je pořád víc a že brzy už nebudeme mít ani kde hrát. A taky mi vadí nejrůznější schválnosti a složitosti spousty tvůrců, kteří, jak se zdá, vůbec nemyslí na diváky, ale nutí nás, abychom neustále dešifrovali, co tím asi chtěli říct a jak to asi myslí... Takže – prosím – myslete víc na diváky!

Děkuji mockrát a šťastnou plavbu!

ptala se Petra potápka

Rozhovor se Zdislavou Slávkou Komárkovou

Ze zachmuřené oblohy se v lehounkých kapičkách snášela voda, uvnitř Lesnické školy začínal téci proud recitace 2. kategorie, a my se sešly na lavičce blízkého parku k tomuto rozhovoru.

■ **Máte ráda vodu?**
Vodu? Na pití ano, ale ke koupání zrovna moc ne.

■ **V jaké funkci jste na letošní Dětské scéně?**
Jsem zástupkyně ředitelky Domu kultury a mým úkolem je hlavně postarat se o finance. Tady na DS mám navíc na starosti celou část recitační přehlídky.

■ **Máte pocit, že lze vstoupit dvakrát do téže řeky? Lišila se příprava letošní DS od těch dvou minulých?**
Myslím, že letos už máme vychytané mouchy – např. cedulky na záchodcích, aby se děvčata

nebála, že omylem vešla do špatných dveří. Taky jsme si jistější v tom, co nás čeká, jaké jsou naše možnosti, jaké jsou možnosti prostorů Lesnické školy atd.

■ **Přesto – nebudila jste se minulý týden v noci hrůzou z toho, co vás zase čeká?**

Dětská scéna je sice naše největší akce v průběhu roku, ale hrůzou jsem se nebudila. Snad jen žaludek byl lehce sevřený nervozitou.

■ **To asi nejen váš, ale většiny účastníků. Mají podle vás lidé, s nimiž jste se dnes u prezence setkala, něco společného?**

Pohodu, klid, vstřícnost při řešení problémů, které nastaly, úsměv... Jsou milí.

■ **Myslíte, že se stihnete jít podívat na nějaká představení a vystoupení?**

Snad během týdne – ráda bych aspoň něco viděla.

■ **Recitovala jste vy sama někdy před publikem?**

Ano, v 5. třídě jsem dokonce postoupila do okresního kola. A pak na gymnáziu jsem chodila do recitačního kroužku, se kterým jsme vytvořili pásmo k Vítěznému únoru. Přednášela jsem v něm báseň od Nezvala... něco o tom, jak různá zvířátka slavila Vítězný únor. Byl tam vrápenec (což prý je netopýr) a sysel a hlemýžď... A ještě si pamatuji úryvek z románu M. Pujmanové Tvář proti ohni:

„Podívej se na ty kůly!“

„Ne, nedívej se tam, dívej se výš, do nebe!“

Dneska už recituji jenom synovcům, ale rozhodně jinou poezii.

Děkuji vám za rozhovor a umělecký zážitek!

ptala se Petra potápka

KRUHY NA VODĚ

PRAMENY

Krysař z města Hameln

Staré město Hameln leží v severním Německu na břehu řeky Vesery. Dodnes se mezi lidmi vypráví příběh, který se zde odehrál před mnoha lety. Už tenkrát byl Hameln rušné město s krásnými domy. A přece byl pro své obyvatele strašným městem. Proč?

Protože byl přímo zamořený spoustou velkých a dotěrných potkanů, kteří se nebáli ani koček, ani psů a dokonce ani lidí. Stále hladová zvířata se už přestala schovávat v kanálech. Celý den se všude drze hemžila, skákala lidem na stoly a požírala všechno, na co přišla. Od rozbřesku až do pozdní noci běhala po kuchyních, sklepech, obchodech i po ulicích. Už mnohokrát se obyvatelé Hameln pokusili zbavit tohoto neštěstí, ale ať dělali, co dělali, všechno bylo marné. A tak vlekli své trápení dál.

Přišel však den, kdy číše jejich andělské trpělivosti přetekla.

Vydali se na radnici, kde se pustili do starosty. "Co podnikáte proti potkanům?" - křičeli rozzlobeně. "To jen celý den vysedáváte v parádních šatech a čekáte, abyste se v noci mohli nacpat dobrým jídlem, zatímco my trpíme? Hleďte už konečně něco udělat!"

Starosta a konšelé dostali strach. nechtěli přijít o své úřední šaty podšité kožešinou, ani o večeře o sedmi chodech. "Někdo přece musí něco vymyslet!" - naříkal starosta. Pošleme městského sluhu do každého domu, aby sbíral dobré rady a nápady a ten nejlepší pak odměníme..." A tak bylo za několik dnů slyšet hlásného, jak po celém Hameln vyhlašuje starostovo poselství:

"Odměnu tisíc zlatých dostane ten, kdo pomůže městu z jeho neštěstí a zbaví nás potkanů!"

Bohatou odměnu si chtěli vysloužit všichni. Inženýři navrhovali veliké a složité pasti na chytání protivných zvířat, chemici zase celé noci nespali a vyráběli silný jed, který by potkany zničil, ale lidem neublížil.

Lovci chtěli vytvořit družinu a potkany do jednoho vystřílet. Byli i tací, kteří navrhovali prokleté město opustit a daleko odtud postavit nový Hameln...

Týdny plynuly, návrhů už byla na radnici celý hromada, ale ani jeden použitelný.

Potkanů každým dnem přibývalo, byli stále dotěrnější a lidé stále zoufalejší.

Jednoho rána, když zasedala městská rada, se znenadání otevřely na radnici dveře a v nich stanul vysoký hubený cizinec. Byl oblečený do neobvykoých jasně červených a žlutých šatů s rozevlátým perem. Na krku mu na dlouhém provázku visela zvláštní píšťalka. Tajemně se usmíval na polekaného starostu.

Jemným hlasem zdvořile řekl: "Vaše Ctihodnosti, prošel jsem polovinu cesty kolem světa, abych vás zbavil vašeho trápení. Sloužil jsem králům na Západě i sultánům na Východě. Pomocí tajného kouzla jsem se dostal sem, do Hameln, abych město navždycky zbavil potkanů a získal slíbenou odměnu."

Překvapený starosta ani konšelé nechtěli věřit vlastním očím a uším. Jejich modlitby byly přece vyslyšené! Hned začali neznámému slibovat kdeco, nač si pomyslí, jen aby už začal... Naléhali, prosili, žebronili a znovu slibovali...

Cizinec vyšel na ulici a přiložil ke rtům svou píšťalku. Zamrkal, zahrál na ní tři vysoké tóny a čekal. Z dálky se ozval zlověstný zvuk, který postupně sílil. Najednou začali z každého domu, z každé díry, zpoza každého rohu vylézat potkani - staří, mladí, velcí i malí...

Kouzelné volání píšťalky zvířata úplně omámilo a všechna slepě a krotce následovala cizince.

Krysař protančil ladným krokem úzkými ulčikami, náměstími i odlehlými dvory. Nepřestával pískat své pronikavé čarovné tóny a potkani se tlačili za ním v poslušném stádu. Obyvatelé Hameln se dívali z oken a nemohli uvěřit svým očím. Na každém rohu se přídaly další a další stovky zvířat, až to vypadalo, jako by dlažba starého města Hameln oživla.

A tajemný cizinec jen tančil a hrál a vedl za sebou to hrozné pištící stádo přes celé město až k řece Veseře. Už se setmělo, když Krysař přivedl svůj průvod na místo, kde byla řeka nejširší a nejhlubší. Ale nezastavil se. Vkročil do chladné tmavé vody a nepřestával vyluzovat kouzelné tóny. Potkani ho jako slepí následovali, vrhali se do vody po stovkách. Celou noc bylo slyšet píšťalku a šplouchání padajících těl, křučení a pištění, dokud se neutopil poslední potkan.

Následující den vyšli všichni obyvatelé Hameln do ulic. Když se na vlastní oči přesvědčili, že po potkanech už není ani stopy, začali oslavovat. Muži, ženy i děti tancovali a zpívali, odevšad se ozýval smích a volání: "Sláva našemu dobrodinci! Sláva Krysaři z Hameln!"

Jen v městské radě nebylo veselo a ani jeden z pánů konšelů se netvářil vděčně.

Starosta, který celou noc tajně pozoroval topící se potkany, se najednou cítil úplně bezpečně. Zapomněl na všechny sliby a rozhodl se, že cizinci vyplatí za tu trochu muziky jen jeden zlatý. Žádný tisíc za obyčejné pískání!

Krysař poslouchal starostu a nehnul ani brvou. Jen se zachmuřil a bez jediného slova vyběhl z místnosti. Po kamenných schodech se dostal až nahoru, na střechu městské radnice. Tam se, rozhněvaný, na chvíli zastavil, a potom, rezestřel nad městem své široké rukávy. Obloha se zamračila, začal foukat chladný severní vítr.

Potom sešel Krysař na ulici a přiložil ke rtům svou píšťalku. Vyloudil tři dlouhé čisté tóny a čekal. Ve dveřích a v oknech se začaly objevovat tváře. Ženy přestaly klevetit a muži vstávali od své práce. Proč cizinec píská? Proč ještě hraje na svůj kouzelný nástroj, když všechny potkany už vyhubil?

Pojednou začaly z domů vycházet děti. Ve dvojicích i v trojicích, rozesmáté, štěbetající. Nejdříve šly pomalu, jako by si nebyly jisté, kam jdou a proč. Ale Krysař začal znovu hrát a tančit. Děti se rozběhly za ním dolů ulicemi, chytaly se za ruce, poskakovaly, tančily. Na každém rohu se k rozjařeným skupinkám přidávaly další.

Tak jako předešlý den Krysař jen hrál a tančil. Protančil všemi ulicemi a městskými zákoutími, každou čtvrtí. Všude, kudy procházel, jeho lahodná hudba přitahovala víc a víc dětí, které za veselého dovádění vytvářely za jeho zády nedohledný zástup. A dospělí, se starostou a konšely v čele, se jen užasle dívali, neschopní se pohnout nebo vykřiknout.

Tak Krysaře následovaly všechny děti z Hameln, které už uměly chodit. Cizinec odváděl veselý zástup ke stejnému místu v řece, kde zahynuli potkani!

V okamžiku, kdy se už zděšení diváci smiřovali s tím, že v hluboké řece najdou smrt i jejich děti, Krysař uhnul směrem na západ, k vysokému kopci nad městem. "Díky Bohu," - ulevilo se přihlížejícím, "děti nepřejdou strmé svahy Koppelbergu. Celý průvod se bude muset zastavit!"

S hrůzou však zpozorovali průrvu, která se ve skále otevřela a v ní úzkou tmavou chodbu. Zástup tančících dětí se postupně nořil do kamenné tmy, dokud se průrva zase nezavřela. Nastalo ticho. Jen berlička chromého chlapce, který nestačil svým kamarádům, ťukala o skálu. On jediný se zachránil...

A tak se Hameln stal na dlouhá léta smutným a tichým městem. Příběh toho strašného dne lidé vytesali do kamene na vrchu Koppelbergu jako výstrahu pro všechny.

Krysař odvedl děti do země, kde čest je nad peníze, kde lidé dané sliby plní!

(Z anglického originálu přeložila Alexandra Maruniaková a Ľudmila Mazalová)

(Slavné světové pohádky. Krysař z města Hamlen, Kráska a Zvíře, Ali Baba a čtyřicet loupežníků, MARTIS, Martin 1991)

OD PRAMENE K ŘECE

aneb Z deníku vedoucího

Dramatický kroužek HORNÍ – DOLNÍ – Základní škola Sloupnice

„Stalo se v Hameln," tak se jmenuje patnáctiminutové představení patnácti dětí z kroužku Horní – Dolní ze Základní školy v Sloupnici.

Co se to vlastně v Hameln tenkrát stalo? Kdo vůbec zná tento příběh? Je třeba jej někomu připomínat? Bude zajímat děti z mého kroužku? Vezmou problém v něm řešený za svůj? Tak jsem se ptala, když jsem v knize Tři nejkrásnější světové pohádky objevila prozaický příběh o krysaři. Ten kdysi přišel do německého města Hameln, aby pomohl jeho utrápeným obyvatelům a zbavil je jejich pohromy – záplavy krys.

Milovníkům divadla jistě není třeba připomínat slavný a také mnohokrát dramaticky zpracovaný příběh Viktora Dyka, Krysař. Jak ale ztvárnit tuto tematiku s dětmi a pro děti? A kupodivu jsem byla překvapená tím, jak děti k celé práci přistupovaly.

Nejprve jsme si o všem jenom povídali. O nějaké imaginární a krásné Sedmihradské zemi, ve které by chtěly žít. Byla v ní čistá a člověkem neporušená příroda, dobří a přející lidé bez závisti a touhy po majetku. Zkrátka ona Dykova –

Sedmihradská země,
krásná jako sen,
konejšivě, jemně budí spáče den.
Sedmihradská země smutek konejší,
silnější v ní plémě,
lidé šťastnější.
Hoře, zradu, vinu plaší stráže kol,
v sedmi hradů stínu není žal ni bol.

Lidí v městě Hameln si o takové zemi sice vyprávějí, sní o ní, ale sami ve svém městě tak žít nedovedou.

Když se dostanou do nesnází, slibují svému zachránci hory doly, ale když jim otrne?.....

No, a o tom jsme začali hrát. Hrajeme a zpíváme, prožíváme radost i zklamání, pociťujeme moc dobra i lidský nevděk a přejeme si někoho potěšit, povzbudit, posílit a dát mu v té naší trochu bezbřehé době trochu naděje, že Sedmihradská země existuje.

Určitě existuje! Jsme si jisti, že ji přinejmenším musela na vlastní oči vidět naše paní učitelka Jana Hudcová, když nám k tomu zpívání složila tak báječnou hudbu. To ona bude sedět za klavírem a bude hrát ze srdce pro nás i pro vás.

Jak se nám naše představení podaří, to už musíme nechat na posouzení vám, divákům. Jistě i vy všichni si spolu s námi budete na závěr přát: „Dej nám, bože, dojít v Sedmihradskou zem."

Eva Sychrová

Dividlo „Lidičkové", Ostrava

Naše představení vznikalo úplně prostince. Loňské léto jsme přijeli na tábor a vyberte si – budete pracovat na povídce a nebo si vyberte nějakou pohádku. Dobře, tak tedy pohádku a když pohádku, tak Otesánka. Proč? Všude kolem byly lesy a přírodniny, takže rekvizity byly dány a víceméně přisouzeny okolím. Celé naše představení vznikalo přes větvičky a kruh, z nich vytvořený. Přenášeli jsme pocity a nálady na větvičky, pak totéž na pohyb a slova, která už vycházela přímo z textu. Víc už asi nestihnu, dochází papír a hlavně čas.

Malvína Schmidtová

ZŠ Třebotov

Kdo za to může?

Na verše Emanuel Frynty z knihy „Písničky bez muziky" jsem měla už dávno spadeno. A tak mě jednou ze školy domů (rozuměj, naše rodina se přestěhovala, bydlíme teď trochu dál od školy a to byste nevěřili, co ta procházka na čerstvém vzduchu udělá!) napadlo, že vlastně přestávka (nebo raději „přestáfka") je to nejlepší, co se ve škole děje (vy si to nepamatujete?), a že někdy se toho člověk i více dozví než při vyučování, a že dokonce i učitelé by si to rádi užili, a že když to všichni konečně pochopí, mohou si hrát a blbnout a dovídat se a život pak bude úplně bezvadný pes.

A naše děti to pochopily okamžitě, vlastně to už dávno věděly. Při prvním seznámení s mojí představou byly nadšené a při čtení básniček se chechtaly jako blázni – to jim ostatně vydrželo až dosud. No, nedivte se.

Např.:

Mluvil jsem včera s červotočem
jenže už přesně nevím o čem
a taky přesně nevím proč
a jestli to byl červotoč.

Dobrý, že? To se to potom pracuje.

My vlastně žádný soubor nemáme. Jenom jsme se na tohle dali dohromady. Patnáct dětí, co se jim líbí zpívání a recitování, já a moje kolegyně Jana, která tohle všechno má taky ráda. A už se zkoušelo. I o sobotách. A maminky nám pekly buchty a nosily dobrůtky a my všichni jsme se měli. Někdy to byla dřina, někdy velká legrace (například když si náš pan ředitel, který nás doprovází na kytaru, nasadil poprvé kulicha - to bylo něco!).

A často nejlepší nápad vzešel z všeobecného řádění dětí, kdy jsme je už my dospělí chtěli tak trochu přetrhnout, ale naštěstí nepřetrhli. Kdo by to pak předváděl?!?… I když, mohl-li pan Šatra skočit hlavou do hrnce ze čtrnáctého patra a poměrně slušně to zvládl, naše děti by to jistě zvládly i přetržené.

Václava Makovcová

6. ZŠ Jablonec nad Nisou - Pohádky na dobrou noc

Dramaťák se schází každou středu ve své dílně. Je to odpoledne plné her, říkadel, tajemství, snad i kouzel. Kouzel se slovy, dobrodružství – tu jsme potápěči, vzápětí se vznášíme balónem v oblacích nebo jen tak ležíme na pekelci.

Ptáte se kde? Vy nevíte, co je pekelec?

Tak zavřete oči. Stará, vyhřátá, kachlová kamna. Teplo, pruhované peřiny a tichý, příjemný hlas vás přenáší do pohádky. Tak už víte, o čem se dá snít na pekelci? Třeba o tom, jaké problémy mají houby v lese, nebo jaká přání má starý kaštan. My jsme o tom také nevěděli, než jsme otevřeli knížku od Františka Nepila „Pohádky z pekelce".

Marcela Vaníčková

KRUHY NA VODĚ

CO DNES A CO ZÍTRA

Sobota 15. 6.

7.00 - 8.00 snídaně - recitátoři
7.30 - 8.15 snídaně - soubory
8.00 - 8.45
SLŠ-2 dílna **pro recitátory II. kat.**
SLŠ-3 dílna **pro recitátory III. kat.**
SLŠ-4 dílna **pro recitátory IV. kat.**
8.30 - 12.30 semináře pro dospělé
MěÚ = seminář B
ZUŠ-DT = seminář C
Nivy = seminář D
9.00 - 11.15
SLŠ-A vystoupení recitátorů III. kat.
9.30 - 11.15
1. blok vystoupení souborů
kino Život je pes
Děti ze ZŠ Třebotov
kino Pohádky na dobrou noc
6. ZŠ Jablonec nad Nisou
kino Otesánek
Dividlo - divadelní studio
Dramacentra, oddíl Lidičkové,
DDM Ostrava - Mariánské Hory
ND Stalo se v Hameln
Horní - Dolní ZŠ Sloupnice
11.15 - 12.30 oběd - recitátoři
12.00 - 14.00 oběd - soubory
12.30 - 14.00
SLŠ-A beseda lektorského sboru s recitátory
III. kategorie a jejich doprovodem
SLŠ-1 diskusní klub pro doprovod recitátorů
II. a IV. kat. + seminář A
SLŠ-2 dílna **pro recitátory II. kat.**
SLŠ-4 dílna **pro recitátory IV. kat.**
14.30 - 14.45
ND zahájení přehlídky souborů
14.45 - 16.30
1. blok vystoupení souborů
kino Život je pes
Děti ze ZŠ Třebotov
kino Pohádky na dobrou noc
6. ZŠ Jablonec nad Nisou
kino Otesánek
Dividlo - divadelní studio
Dramacentra, oddíl Lidičkové,
DDM Ostrava - Mariánské Hory
ND Stalo se v Hameln
Horní - Dolní ZŠ Sloupnice
17.00 - 18.00
MěÚ diskusní klub pro seminaristy
17.30 - 18.00
ND-S diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů
17.30 - 18.30
Nivy dětský diskusní klub
17.30 - 19.00
večeře - recitátoři
18.30 - 19.45
večeře - soubory
19.00 - 21.00
SLŠ-T Společenský večer pro recitátory
20.00 - 21.15
Nivy dětský diskusní klub
20.00 - 21.15
MěÚ veřejná diskuse o inscenacích 1. bloku

Neděle 16. 6.

7.00 - 8.00 snídaně - recitátoři
7.30 - 8.15 snídaně - soubory
8.00 - 8.45 dílny pro recitátory
SLŠ-2 II. kategorie
SLŠ-3 III. kategorie
SLŠ-4 IV. kategorie
8.30 - 12.00 dílny pro děti ze souborů
DA ZUŠ-1 dílna
ZUŠ-2 dílna DB
ZUŠ-HS dílna DC
DDM dílna DD
8.30 - 12.30 semináře pro dospělé
MěÚ seminář B
ZUŠ-DT seminář C
Nivy seminář D
9.00 - 11.15 **SLŠ-A** vystoupení recitátorů IV. kat.
10.00 - 11.20 2. blok vystoupení souborů
Jak se chtěl oženit Yangy Bangy Bou
Divadlo Jesličky, stálá scéna kino
ZUŠ Na Střezině, Hradec Králové
Budeme pod drnem **kino**
Červ Ovanoha, ZUŠ J. Štursy
Nové Město na Moravě
Metoda Dr. Téra a profesora Péra **ND**
Holky na zabití + Pavlík, ZUŠ Semily
11.15 - 12.30 oběd - recitátoři
12.30 - 14.00 oběd - soubory
12.30 - 14.00
SLŠ-A beseda lektorského sboru s recitátory
IV. kategorie a jejich doprovodem
SLŠ-1 diskusní klub pro doprovod recitátorů II. a III. kat.
+ seminář A
SLŠ-2 dílna **pro recitátory II. kat.**
SLŠ-3 dílna **pro recitátory III. kat.**
14.30 - 15.50 2. blok vystoupení souborů
Jak se chtěl oženit Yangy Bangy Bou
Divadlo Jesličky, stálá scéna kino
ZUŠ Na Střezině, Hradec Králové
Budeme pod drnem **kino**
Červ Ovanoha, ZUŠ J. Štursy
Nové Město na Moravě
Metoda Dr. Téra a profesora Péra **ND**
Holky na zabití + Pavlík, ZUŠ Semily
17.00 - 18.00 **MěÚ** diskusní klub pro seminaristy
17.30 - 18.00 **ND-S** diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů
17.30 - 18.30 **Nivy** dětský diskusní klub
18.30 - 19.45 večeře - soubory
20.00 - 21.00 **Nivy** dětský diskusní klub
20.00 - 21.00 **MěÚ** veřejná diskuse o inscenacích 2. bloku
21.15 **ND** večerní představení
Útěk do Egypta přes Království české
Divadlo Dagmar Karlovy Vary

BUBLINA

Inspiruje Vás gesto muže na fotce? Myslíte si, že víte, co zrovna říká? Doplňte bublinu a doneste nám ji do redakce! Nejvtipnější text bude v zítřejším vydání zveřejněn.

VYSVĚTLIVKY:

SLŠ	Střední lesnická škola
ND	Národní dům
ZUŠ	Základní umělecká škola
Nivy	Kulturní dům Nivy
kino	kino Vesmír
MěÚ	Městský úřad

PSÁNO NA VODU

Obraz ve vodě

To není obraz,
to je stín, jenž vlá
v neviditelném kroužení,
to není obraz, to je hra,
která se promění.

To není obraz,
to je fotografie.
Ach, dej mně ji,
já vím, že se mi rozbije
o kámen v peřeji.
To není obraz,
to je hra a nic,
jež hoří v tříšti duhové
a potom zpátky padajíc
zní, mře a uplove.

Jaroslav Seifert, Jablko z klína

PLIVANEC NAKONEC

Že si někdo nevyzvedl voličský průkaz
je jistě jenom mimořádný úkaz!

DĚTSKÁ SCÉNA

Deník Dětské scény - Trutnov 2002. Číslo 1.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecká, Klára Hradílková, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 14.6.2002 v 23.35. Vychází - 15.6.2002 ve 12.00. Náklad - 300ks.

KRUHY NA VODĚ - str. 30+38

NOVÁ RUBRIKA! POVODÍ
strana 40

strana 40
NEJLEPŠÍ BUBLINA! NENECHTE SI UJÍT!

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 2 neděle - 16. června 2002

TRUTNOV

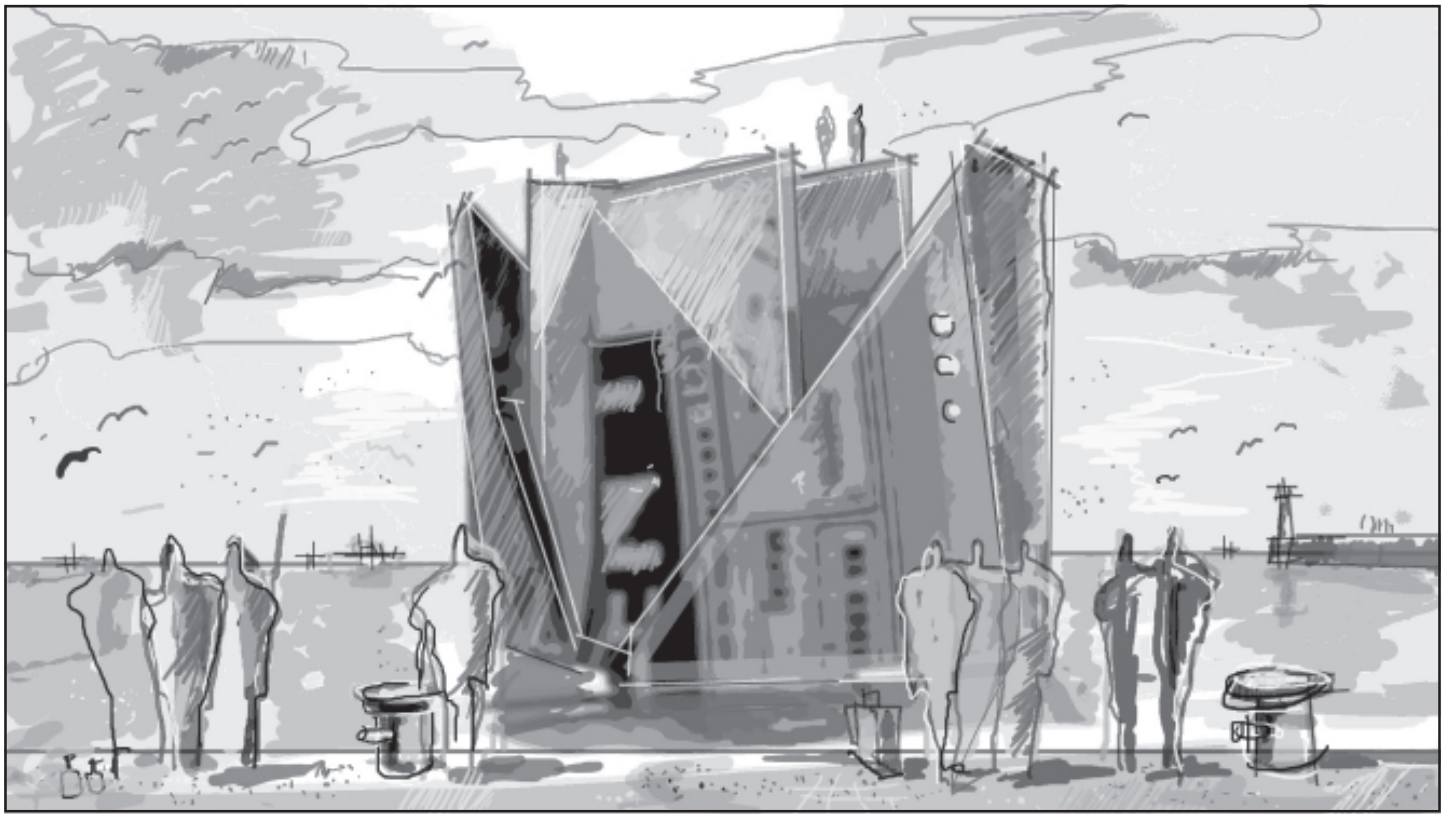

VODA NA MLÝN

Jaké texty pokládáte za zajímavé a vhodné pro dětské recitátory v dnešní době?

■ Snad Wernische. Ten je vhodný pro jakýkoliv věk. Nejsem si jistý těmi nejmenšími prťaty, ale jinak si v něm svoje najdou mladší, starší i dospělí.

Pepa Brůček

■ Žádný konkrétní teď nevím. Myslím ale, že to je vždycky hlavně otázka dramaturgicko režijní práce s recitátorem. Ten, kdo ho vede, musí pomoct najít ten správný text přesně pro toto dítě, a pak škrtat, krátit, přispůsobovat, hledat dle potřeb.

Peter Janků

■ To je velký problém. Starší poezie je pro děti velice těžká a neláká je, ta novější (Žáček, Černík, Hrabě, Kašpar apod.) je zase natolik profláklá, že každý rozumnější pedadog už od ní dítě odrazuje. Proto se taky na přehlídkách objevuje tolik prózy.
Pro starší školní děti je opravdu těžké dneska něco najít. Pamatuji si, jak jsem kdysi přednášela s velkou láskou Šrámkův Raport a jak mě porota od něj odrazovala, což jsem teknrát odmítala přijmout.

Dana Jandová

■ On je problém taky v tom, že nám se různí ti Žáčkové apod. už zdají špatní, ale dětem ještě ne – pro ně jsou jejich texty nové a neotřelé. A navíc jsou cílevědomě pro ně psány. A vybudovat vztah ke klasice chce čas.

Dana Žáková

■ Takové, které korespondují s „dobou“, ve které se právě interpret nachází.

Zuza J.

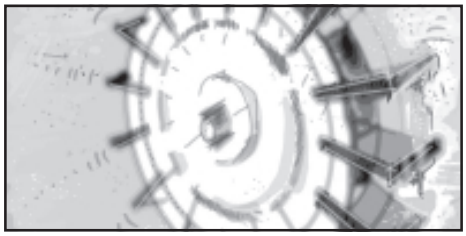

■ Každý text, který ožije prostřednictvím dětského interpreta a stane se pro něj „dnešním“, je vhodný.

Jana Machalíková

■ Ty, které je svým tématem emocionálně i myšlenkově osloví, ať už se jedná o klasický či novodobý text, které jsou schopny na své mentální úrovni i úrovni přednašečské vybavenosti zažít, vstřebat, zvládnout, předat…

bez podpisu

■ Takové, pro které se oni rozhodnou, že je říkat chtějí a začínají už tušit, proč asi. A v procesu přípravy je baví na to přicházet stále víc a hledat cestu i k tomu jak.
Myslím, že na době (třeba dnešní) zas až tak nezáleží. Spíš na tom, aby hledání takového textu bylo společným dobrodružstvím jak pedagoga, tak recitátora.

Jana Křenková

BYSTŘINY A PEŘEJE

Beseda lektorského sboru s recitátory III. kategorie a jejich doprovodem

Hned v úvodu celé sešlosti všech zainteresovaných si nešlo nevšimnout jistého napětí, těkání očí dnešních interpretů, smíšených pocitů a mnohde i obav.....přicházejí ti moudří, kteří vědí...., co řeknou? Laskavá tvář lektorů obavy nerozptýlila. Ale je tu ještě někdo, doprovod - rodiče, vedoucí, učitelé, a ani ti nejsou většinou zcela v poklidu. Lektorský sbor se opět dělí do dvojic (Radek Marušák a Lenka Kašičková, Eliška Herdová a Libor Vacek, Jaroslav Provazník a Jan Machalíková) a bez pravidel a rozdělování nechají zde přítomné, aby usedli do jejich blízkosti. Snad nejlépe charakterizoval celou úvodní atmosféru Radek Marušák, když asi po hodině při rozboru jednoho textu pravil: (Pozn.: Toto není citát, tak nějak to vyznělo.) „ Vy, když jdete recitovat, jste ve stejné situaci jako já, když jsem dnes na začátku otvíral naší diskusi. Na začátku jsem se hledal, nevěděl jsem, jak s vámi hovořit, byl jsem v křeči, hledal jsem možnosti jak s vámi komunikovat, jak vás oslovit, jak vám porozumět, ale po nějakém čase, když se naše komunikace začala dařit, jsem se uvolnil a získal větší jistotu! Vaše situace na jevišti je ještě o něco těžší, protože vy máte na komunikaci jen několik minut, my více jak hodinu. Okamžik první expozice nemusí být poznamenán urputnou snahou oslovit vaše posluchače, počkejte až na místo, které je důležité, nevystřílejte si náboje.“

A tak to také dnes v aule SLŠ vypadalo, tři skupinky lidiček, na začátku poněkud odtažité a snad i trochu nervózní, se postupem času stávaly intimnějšími, jejich členové si opět bez výzev a vnějšího vedení přisedali blíže a blíže, najednou nešlo o hodnocení ani rozbory, byl jsem svědkem komunikace, rozhovorů, pojmenovávání, hledání odpovědí a sdílení. A náhle se skupinky prolínají, mísí a hnětou, děti i jejich doprovod přecházejí od stanoviště ke stanovišti a znovu a znovu (tentokráte s jinými lektory) se zapojují do hovoru. A přitom neslyší jen chválu, některý z lektorů na začátku pronesl: „To, že jste dobří, víte, protože jste se sem dostali, tak vám popravdě řekneme i to, co se nám nelíbilo.“ Rozbory jednotlivých vystoupení často začínají otázkou: Jak se ti dnes říkalo?

Výběr z dnešních poznámek a výroků:

- opět je nastolena otázka prostoru, ve kterém přednes probíhá, každý text i interpret vyžadují jiné parametry
- děti na otázky lektorů odpovídaly zasvěceně, poučeně, se zaujetím pro věc
- lektoři si pamatují, kteří z letošních recitátorů tady byli vloni, dokonce si vzpomínají na některé jejich texty
- nemám nic proti tomu, aby se používalo dalších výrazových prostředků (kroj, hudba…), ale musí se dát pozor na to, aby to situaci spíše nezkomplikovalo
- přednes ovlivňují všechny okolnosti – i ty neviditelné
- pro posluchače může jít o monotónnost, ale ze strany těch, kteří výstup připravili, o velký pokrok
- hledejte i dál texty, které vám budou dávat odpovědi na vaše otázky
- je vidět, že jste si s textem dali práci
- žádná porota není všeobecná moudrost
- když na jevišti někdo stojí, všechno něco znamená, každé gesto, každý pohyb, každá maličkost

Zdeněk Remorkér

diskusní klub pro doprovod recitátorů III. a IV. kategorie, seminář A a lektorku M. Longinovou

Ač bylo krátce po poledni, ocelová mračna slibovala déšť a učebna lesnické školy s tmavým dřevěným rokokizujícím obložením působila poněkud ponuře, napětí žádné nebylo a neklid se nekonal.

M. Longinová zahájila sezení tím, že se představila (jelikož část diskutérů byla nová) a připomněla systém zavedený včera. Bez dlouhých průtahů nabídla témata k přemýšlení a po chvíli se do debaty zapojilo i 10 přítomných seminaristů.

Nejdříve se mluvilo o dramaturgické volbě textů recitátorů III. kategorie. Martina připomněla, že z 23 vystoupení bylo 11 textů básnických a 12 prozaických. Oproti včerejšku se tedy poměr mezi výběrem poezie a prózy vyrovnal. Poezie je pro děti náročnější , nejen děti, ale i učitelé se práce s veršem obávají. Velká část dětí je ovlivněna „školáckým mechanizováním“, ale stojí za to prorazit nechuť a učit se pracovat s veršem přirozeně. Navíc se zkušenosti získané prací na veršové formě vyplatí, dají se pak aplikovat i u prozaického textu.

V dnešních výkonech se opakovaly stejné technické obtíže jako včera: práce s vokály (hlavně dlouhými), s koncovkami, s intonací. Někteří recitátoři pracovali s interpunkcí příliš vážně, až to bránilo propojování myšlenek. Interpunkce je živá, je to signál pro recitátora, který může, ale nemusí využít. Něktří pracovali málo s myšlenkovými celky, nedokázali je udržet, rozpadaly se. Je třeba učit se zdůraznit klíčová místa a potlačit ta nedůležitá, ale ne mechanicky.

Důležitý je i myšlenkový vklad recitátora - osobní prožitek spojený s textem může text povýšit.

Recitátoři třetí kategorie by už měli zkoušet pracovat s větším množstvím výrazových prostředků (větná melodie, tempo, pauza, rytmus) a ne jen s jedním, jak se někdy stává. Měli by zkoušet kombinovat různé výrazové prostředky mezi sebou.

Nejideálnější je, tvoří-li se projev na místě. Je to však těžké, protože od okresní přehlídky k celostátní uplyne půl roku. Za tu dobu se může hodně změnit a text může i vyčpět, ztratit pro dítě přitažlivost.

V této věkové kategorii už se děti učí i počítat se zpětnou vazbou. Vnímat publikum a počkat si na jeho reakci.

Byl navozen i problém přirozenosti recitátora. Jaký podíl na práci má dítě samo a jaký má pedagog nebo rodič? To je ale individuální věc, proto se nedá zobecňovat. Ideální je, aby podíl dítěte byl co největší.

Nakonec došlo i na povídání o konkrétních recitátorských výkonech. Zvláště vyzdvižena byla vystoupení E. Josefíkové a K. Trunečkové.

Konkretizovaná debata přinesla i další širší otázky, jako je např. problém využití rekvizity při přednesu.

zapsat se pokusla kosatnice Iva

KRUHY NA VODĚ

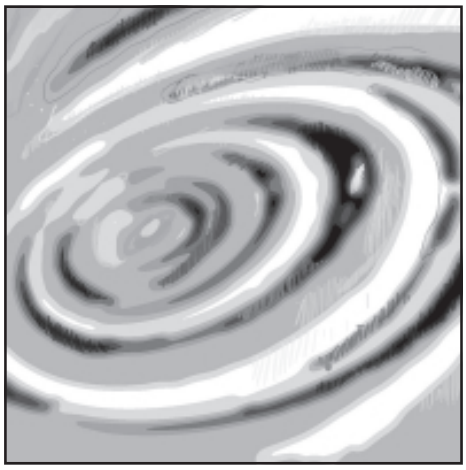

Z TŮNÍ A HLUBIN

Rozhovor s Eliškou Herdovou a Jaroslavem Provazníkem

■ **Liší se nějak letošní recitační dílna od té minulé?**

Eliška: Nad tím jsem se ještě úplně nestihla zamyslet. Hlavně jsem si cestou ve vlaku uvědomila, že jsem si nachystala notes s loňskými poznámkami, který jsem vtipně zapomněla doma, abych si mohla právě toto porovnání udělat. Zatím nejsem s to posoudit, jestli se obě přehlídky liší v dramaturgii, nebo s jakými úskalími se přednašeči potýkají, jestli se množí a zvětšují problémy v interpretaci textu, ve smyslu jít po smyslu a po příběhu. Často mluvíme o tom, že děti frázují text po čárkách. Je pravda, že rozdíl je v úrovni jednotlivých kategorií. V loňském ročníku (a říká se to často) byla III. kategorie poměrně problematická, děti v tomto věku nejsou ani děti ani dospělí, ale letos se tady sešlo mnoho dětí (některé jsou tady již poněkolikáté), které jsou myšlenkově a intelektem v kategorii IV. Na druhou stranu v mentalitě ještě někteří interpreti vězí alespoň jednou nohou v kategorii druhé.

Jarda: Každá dílna je samozřejmě v něčem jiná, protože každý rok přijedou noví recitátoři (buď zcela noví nebo o rok starší), každý rok se lektorský sbor zčásti obmění, takže každým rokem nastává nové dobrodružství hledání společného jazyka, prověřování a formulování kritérií hodnocení, objevování nových přístupů a cest. V tom není ta letošní dílna radikálně odlišná od té loňské nebo předloňské. Posuny souvisejí spíše s organizací. Například je víc recitátorů v každé kategorii, než bývalo, protože se rozmnožily krajské přehlídky (v souvislosti s novými kraji). S tím souvisí i další posun: aby se vše stihlo, má každá kategorie svůj den. A to zase umožnilo ještě větší prolnutí recitační části DS s přehlídkou kolektivů. Myslím, že je to – navzdory složitější organizaci – změna k lepšímu.

■ **Slyšel jsem závěr interní porady lektorského sboru a bylo znát, že si rozumíte a jste v naprosté shodě ve většině otázek spojených s dětským přednesem. Není v tom možné spatřovat trochu nebezpečí, že zabředneme?**

Eliška: Já nevím, ale právě včera jsem se přistihla, že jsem pozvedla hlas ve chvíli, kdy všichni měli na určitý text a určitého recitátora mnohem kritičtější názor, než jsem měla já, a že jsem si říkala, myslím si o tom něco jiného, tak buď si to myslím špatně a nějak se to vysvětlí, nebo když to řeknu, tak dospějeme k tomu, že se na onen problém znovu podíváme. A myslím, že se to dneska také v několika případech stalo.

Jarda: Nemám pocit, že bychom se v lektorském sboru vzájemně utvrzovali v nějakém jednotném názoru. Na těchto debatách mě naopak baví, že každý z těch šesti lidí, kteří tvoří lektorský sbor, má trochu jiný úhel pohledu – a teprve společnou diskusí se dobíráme nějakých, řekněme, společných závěrů. A pak – my vlastně neformulujeme (zaplaťpámbu) nějaké závěry. Spíš jeden druhého ve společné debatě obohacuje o nové argumenty nebo úhly pohledu, kterých si ten druhý nevšiml. Proto za velmi důležitou fázi práce lektorského sboru pokládám besedy s recitátory a jejich pedagogickými doprovody. A na ty je dobré mít značnou zásobu konkrétních postřehů, srozumitelných formulací a možná i rad. Pokud ale mám výrazně odlišný názor na nějakého recitátora, otevřeně to řeknu i v besedě s ním. Protože si myslím, že je důležité, aby i nejmladší recitátoři poznali, že na jedno vystoupení mohou být různé názory, že je to normální a že je to dobře.

■ **Jste již poněkolikáté členy lektorského sboru, jak se bráníte tomu, abyste neupadali do stereotypů při hodnocení i v přístupu k recitátorům?**

Eliška: To je stejné, jako když je člověk ve škole a učí. Na jednu stranu si uvědomuje, že vykládá stejnou látku, ale ti posluchači jsou noví a pro ně je ta látka nová. To, že tuto látku vykládám poněkolikáté, je moje soukromá věc, a tak jim to musím říct. V tuto chvíli se potkává lektorská role s rolí přednašeče v tom smyslu, že recitátor stojí na jevišti a říká svůj text poněkolikáté, on sám se v něm dobře vyzná, avšak my jsme posluchači, kteří to slyšíme poprvé, teď a tady.

Jarda: Ono je to tak, že nám recitátoři sami nedají upadnout do stereotypů. A pak se o mou „regeneraci“ taky vydatně stará Jakub Hulák. A to tím, že si každý rok pro mě vymýšlí jinou roli na této přehlídce. Předloni jsem byl, mám dojem, předsedou poroty, vloni jsem měl na starosti seminář a diskusi s pedagogy, letos jsem současně tajemníkem jedné poroty a porotcem v druhé… A každá z těchto rolí s sebou pochopitelně přináší trochu jiný pohled na věc, trochu jiný úhel pohledu.

■ **Jak se za posledních deset až patnáct let změnila oblast dětského přednesu ve vztahu ke společnosti i k sobě samé?**

Eliška: To je složitá otázka, ale obávám se, že pro většinu společnosti je recitace stále ještě příliš výjimečný koníček. Že když někdo bude chovat exotické hady, bude stále ještě méně zvláštní pro ostatní vrstevníky, než když bude přednášet. Ale děti, které přednesu propadnou, mají vůli po komunikaci a sdělení. Proto se někdy stává, že jsou k vidění jedinci, kteří nejsou vybaveni vnější technikou, až tak dobře nemluví, až tak dobře nevyslovují, ale zaujmou právě tím, že jejich vůle něco sdělit je tak obrovská, že se jim určité nedovednosti mohou odpustit. Protože to se interpret může doučit! Jde především o osobní sdělení, osobní vyjádření uměleckého textu.

Jarda: Co se týče vztahu společnosti k přednesu (zvláště pak ve škole), tak bohužel dost málo. A v posledním roce se navíc Ministerstvo školství k přednesu postavilo, jak je všeobecně známo, vyloženě macešsky. A co týče přednesu

samotného, tak si myslím, že mu pomohla a pomáhá současná podoba národních dílen (obohacení o dílny pro dětské recitátory, způsob, jakým jsou organizovány a jakým se vedou diskuse s recitátory, množící se dílny pro učitele a vedoucí, a to nejen tady, na Dětské scéně, ale i v rámci jičínských celostátních dílen Dramatická výchova ve škole apod.). Jenom mě zaráží, že právě recitátorské semináře nebývají většinou příliš přeplněny, ačkoliv jsem se na přehlídkách (krajských či okresních) setkal mnohokrát s učitelkami, které vzdychaly, jak by bylo potřeba,kdyby jim tak někdo poradil, co vybírat a jak ten přednes vlastně dělat…

■ **Kam se podle vás bude dětský přednes ubírat v budoucnosti? Jaké tendence v jeho vývoji tušíte?**

Eliška: Svou odpověď vezmu zeširoka. Před časem moje maminka vyjádřila určitou pochybnost, jestli má smysl se sólovým přednesem zabývat v době přesycenosti světa médii všeho druhu. Ale to je stejná otázka, jako jestli bude v budoucnu existovat divadlo. Já myslím, že bude. Dokud budou lidé lidmi, budou mít (doufám) potřebu spolu mluvit, a to z očí do očí.

Jarda: Na prognostika si ani náhodou hrát nebudu. Ostatně v oblasti, která se dotýká umění, to je dost těžko možné. Ale můžu snad vyslovit zbožné přání: Kéž by se jednou přednes dostal do škol jako součást literární výchovy. Kéž by se přednesu a jeho metodice učili budoucí učitelé literatury na pedagogických fakultách.

■ **Kdybyste si měli dnes vybrat nějaký text k interpretaci, jaký by byl, jaká by obsahoval témata, sdělení?**

Eliška: Asi bych hledala text vyjadřující téma, že když se máme, když se můžeme jeden o druhého opřít, když tady jsme jeden pro druhého, tak je to prima.

Jarda: Jaká témata mnou v současnosti „hýbou“? Tak na to se mně, prosím vás, v tuhle chvíli, když jsem se dozvěděl výsledky voleb, radši neptejte!

■ **Jakou máte rádi vodu?**

Eliška: Slanou, mořskou, ne moc studenou, prohřátou sluncem. Mohou v ní být nějaké ryby, malé medúzy a nemusí tam být žraloci!

Jarda: Vodu?!… Narodil jsem se ve znamení Lva.

Zdeněk Remorkér

BYSTŘINY A PEŘEJE

Z bystřin a peřejí
Dílna recitátorů 4. kategorie

Chodbou lesnické školy teče řeka se zrcátky snů. Na obou březích stojí rybáři, lovící je na udici slov a slovíček. Sny a strach, divoké řeky, zbořené mosty, lidské oči, červená nebesa, houby v taxíku, květinky, motýlci, hrající si mimino, zmatek, něco, skrývající se za vanou, boj s drakem, ufoni, písemka z matematiky, molo a moře... vodotrysky fantazie a nápadů, valící se jako povodeň, to vše zachyceno na dlouhý pás papíru dvaceti mladými lidmi, recitátory 4. kategorie. I tak se řeší problém s prostorem a přílišnou „vzrostlostí“ aktérů. Chodba i místnosti, krb, klavír, umyvadlo, okna a vše ostatní mění se pomocí papíru a výtvarna v prostor setkávání se, společné radosti, záznamu hudby v bláznivě barevných koláčích, divadelních etud, papírových soch a cest, v prostor zurčících nápadů a smíchu. Ostatně – pokud se sami chcete přesvědčit, stavte se do šaten před aulou lesnické školy, kde naleznete záznamy 1. a 2. dne dílen.

Zapsala: Petra potápka

Z TŮNÍ A HLUBIN

Lucie Klárová a Veronika Lísalová

Čekala jsem na lektorky na temné chodbě lesárny a téměř se mi nepodařilo je od jejich seminaristů odlišit. Tedy – dokud se energickým způsobem neujaly vlády a nezačal z nich prýštit rej nápadů a podnětů. Pozorovala jsem tok jejich práce a při jedné z klidných zátočin položila jsem jim několik otázek.

■ **Máte rády vodu? Jakou a proč?**
Veronika čili B. /čti: bé tečka/: To už se nás včera ptala redakce Tobogánu. Ale jo – moc. Dobrou a k pití.
Lucie: Jak kdy. Záleží na náladě, potřebě. Nemám vyhraněnou zálibu v nějakém druhu. Nesnáším jen špinavou povodňovou vodu. Ale sprcha včera byla skvělá! Jo – když jsem byla malá, rochnila jsem se prý ve vodě dlouhé hodiny, takže mě pak museli ze škopku vylívat...
B.: A já měla tisíce hraček ve vaně a děsně ráda jsem si s nimi hrála.
A obě máme plavky s sebou!!!

■ **Máte nějaký sen o tom, co byste chtěly dělat za deset let?**
B.: Není pro mě důležité, co budu dělat, ale abych se tím bavila. A aby to bylo s lidmi – potřebuju vidět cíl a výsledky své práce, jinak mě to nebaví.
Lucie: Nemám takovéhle otázky moc ráda, protože myslím, že slova jen těžko můžou popsat sny. Jen bych chtěla, aby to co, budu dělat, pořád mělo smysl a nějak obohacovalo mě i lidi kolem. A je mi jednou, jestli to bude práce s dětmi a nebo s mládeží. Baví mě hledání rozdílných cest a metod, jak na ně.

■ **Překvapili vás něčím vaši seminaristé**?
obě: Rozhodně – tím, jak jsou nadšení, tvořiví, ochotní k jakékoliv činnosti, otevření a pro cokoliv zaujatí. Je to skvělá práce.

■ **V čem vidíte smysl dílen pro recitátory na Dětské scéně?**
Lucie: Našim cílem je nechat se spolu s nimi inspirovat prostorem a časem, tím tady a teď, a vycházet z toho, co se zrovna děje a co nás čeká. Chceme jim dát možnost zpracovat své zážitky z přehlídky už tady a společně.
B.: Smysl vidíme především v odstranění trémy, možné nevraživosti či rivality (ale ona mezi nimi vůbec není), v možnostech nových kontaktů i v jakési ochutnávce jiných způsobů práce.
Lucie: A taky v tom, aby věděli, že na Dětské scéně nebyli jen vystupovat, ale že tady byli i něco zajímavého dělat. Že se něco dělo.
A to tedy dělo!

potápka Petra

rozhovor s Jitkou Buriankovou, organizační pracovnicí kulturního domu, která pečuje na DS o seminaristy

■ **Jakou vodu máte nejraději?**
Minerální a mořskou. Minerální na pití a mořskou na plavání.

■ **Co všechno je pro Vás v době konání Dětské scény jinak než při běžném provozu kulturního domu?**
Daleko větší pracovní nasazení.

■ **Čím vším Vám seminaristé komplikují život?**
Absolutně ničím.

■ **A čím Vám dělají radost?**
Jsou příjemní a jsem spokojena, když vidím, jak nadšeně odcházejí ze semináře.

■ **Co Vás na DS těší?**
Daleko větší kontakt s lidmi. Připomíná mi to mou někdejší práci v hotelové recepci.

■ **Chcete něco vzkázat účastníkům DS?**
Užijte si to a přijeďte příští rok znova!

rozhovor s Jakubem Hulákem, pracovníkem IPOS-ARTAMA Praha, organizátorem Dětské scény Trutnov

■ **Jakou vodu máš nejraději?**
Bystřinu, takovou, která proudí a na kterou se můžu dívat hodiny.

■ **V čem byla příprava letošní trutnovské Dětské scény jiná než v minulých letech?**
Bylo třeba věnovat mnohem větší péči přípravě a koordinaci krajských kol. V souvislosti s novým krajovým uspořádáním vznikly nové přehlídky, velké problémy byly navíc s přehlídkami recitačními, na které se nedostávalo peněz.

■ **Na co ses do Trutnova nejvíc těšil?**
Na to, až přehlídka vypukne, všechny maléry budou za námi a já si budu užívat na divadelních představeních a při setkáních s přáteli.

■ **Jaké místo máš v Trutnově nejraději?**
Městský park mezi lesnickou školou a síní B. Martinů.

Tobogán

NEZÁVISLÝ VODNÍ, PODVODNÍ, PŘÍVODNÍ A NÁVODNÍ LIST NEDOSPĚLÝCH ÚČASTNÍKŮ DĚTSKÉ SCÉNY

ČÍSLO - II NEDĚLE - 16. ČERVNA 2002

PŘED SEŠUPEM

(o souborech, které teprve uvidíte)

ČERV OVANOHA: BUDEME POD DRNEM

JESLIČKY: YANGY BANGY BOU

Jak se chtěl oženit Yangy Bangy Bou?

Malé tělo, velká hlava a klobouček, který je neustále někde v tahu to je stručný popis hlavního hrdiny našeho představení. Jednou, když se šel projít pod Křachtany spatřil půvabnou Lady z Cincingu. Požádal jí o ruku, ale ona ho odmítla, jelikož má v Anglii manžela, kterého sice nesnáší, ale pro jeho prachy se s ním nesmí rozvést. Yangy Bangy Bou byl soufalý... A víc se dozvíte, když se na nás přijdete podívat.

HOLKY NA ZABITÍ+ PAVLÍK: METODA DR. TÉRA A PROFESORA PÉRA

Toto je zmenšenina našeho souboru! Ehm, takže: „Jsme za Semil, jsme čtyři a zahrajem vám… na nervy! Tak se přijďte podívat a podpořit blázinec svým potleskem – ovoce a zelenina letící na jeviště je vítána!!!

P. S.: Máme rádi šopský salát!

P. P. S.: Herectvím ku zdraví!

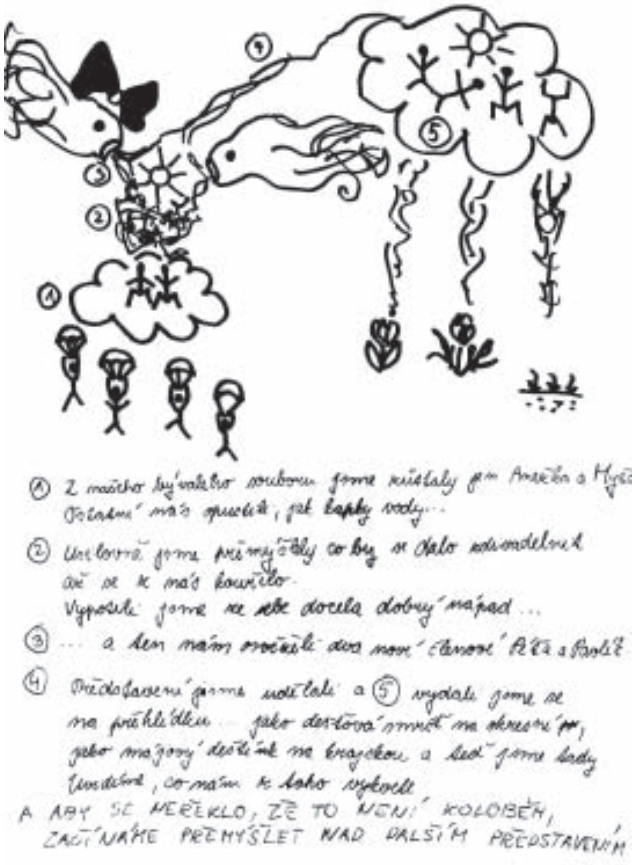

PO VYNOŘENÍ

RECITÁTOŘI 3.KATEGORIE

Měl jsem takovou trému, i když jsem věděl, že je to jenom přehlídka. Vůbec to nedokážu popsat….. ???

Porotcům se moje básnička velice líbila a neměli žádné připomínky. Líbila se jim výslovnost, rychlost, hlasitost i klesnutí hlasem ve správnou chvíli. Mohla bych zvolit i jiný způsob. Vzala jsem si z toho příklad a slyšela i jinou kritiku ostatních. Také jsem si z toho vzala příklad a budu se snažit ty chyby nedělat. ???

Už na krajském kole se mě ptali, jaký k tomu textu mám vztah, odkud je to nářečí a co to jsou plkačky. Tak jsem s sebou vzala kroj, se kterým jsem zpívala v souboru Lišňáček, a řekla jsem si, že to teda předvedu s celou parádou. U nás někdy takhle babky plkají až do teď.

Jenže já jsem byla vylosovaná až 21.! Aula plná, okna zavřená a v kroji se neposadíte. Třeba bych se i napila, ale zkoušeli jste se někdy v kroji vyčůrat?! Takže můj hlavní pocit z toho vystoupení byl: „Vedro, vedro a zase vedro!“

Blanka

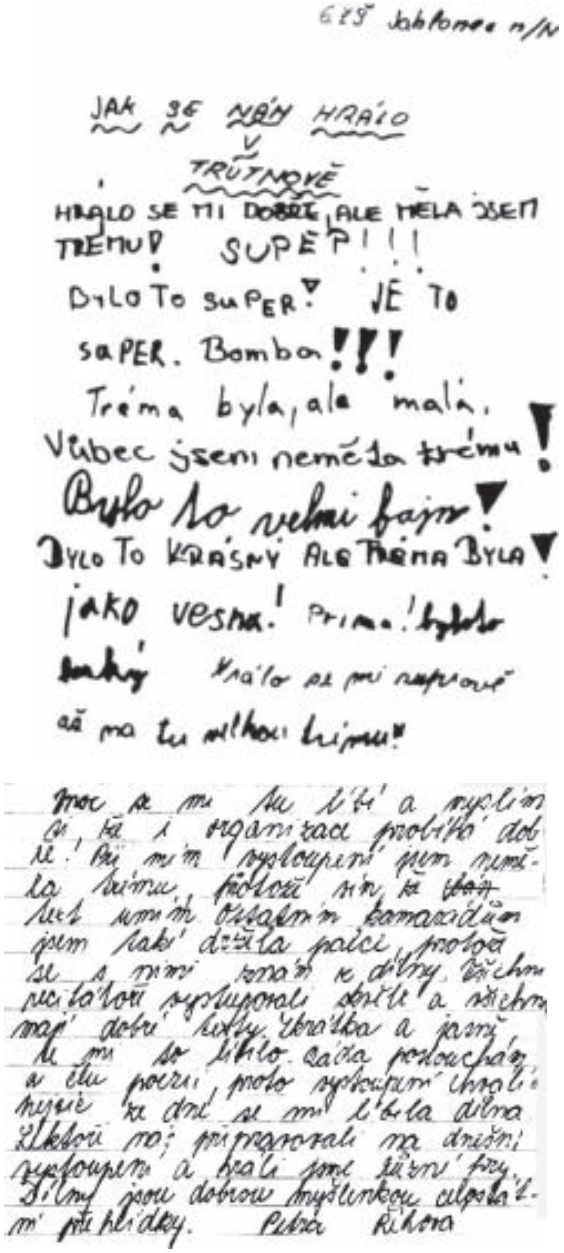

ZKAPALNĚNÍ

třebotovského souboru aneb kdybys byl-a vodou jakou bys byl-a

-horskou bystřinou, protože se už mě ptalo 15 dětí
-asi mořská, protože jsou tam pěkní živočichové a rostliny
-řekou, v řece je krásně čistá voda
-mořem, je tam hodně živočichů
-řeka, je tam kamení
-mořskou. Já nevím (smích). Tak třeba, je hezká.
-moře, mám ráda slanou vodu

anketu zajišťuje Latimérie Podivná

VODOMĚRČINA ČÍTANKA

Vodoměrka se dosud žádné povídky „na Ř“ nedočkala. Dnes vás žádá o „Žbluňk“ neboli povídku z jednoslabičných slov.

PŘEDSTAVUJEME SVOU PLAVČICI

KLÁRU DVOŘÁKOVOU, VEDOUCÍ ČERVA OVANOHY

K romě
L askavé
Á le taky
R ozumné
A naší úči… je to Klára

EMU ZÁMEČNÍKOVOU, VEDOUCÍ DIVADLA JESLIČKY

Ema není nic jen tak,
Má velky skvělý šmak
A má ráda mák.

Zámek, když otevře
A hned ji Ťápka olíže.
Moc radosti v domě je a
Emě se to rýmuje.
Čertík, jenž už doma není,
Na domov vždy milé pomyšlení.
I Josífek se domů těší,
Kamarády vždy potěší.
Ooó Emo, jak rádi tě máme,
Vgpravdu za nic tě nedáme.
A pusinku ti posíláme.

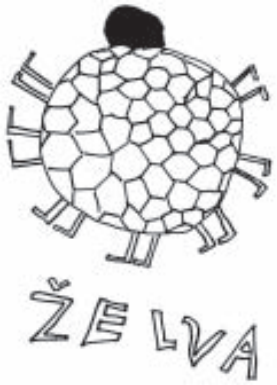

DĚKOVNÝ POZDRAVNÍK RECITOUŠŮM

VODNÍCI I NEVODNÍCI,
SVŮDNÍCI A TANEČNÍCI.
UTEKLO TO JAKO VODA,
BUDE KONEC - JE TO ŠKODA.
PĚKNĚ JSME SE VYČVACHTALI,
TROCHU ZABRAT JSTE NÁM DALI.
MAKALI JSTE JAKO ŠROUB,
BYLA RADOST S VÁMI PLOUT.
POZNALI JSME RÁDI VÁS,
AŤ SE PŘÍŠTE SEJDEM ZAS!

LUCIE & VERONIKA (B.), EVA & KAROLÍNA, ROMANA & TOMÍK

STÁHLI JSME POD HLADINU

RECITÁTORKU IV. KATEGORIE

Je mi 15 let a má touha je divadlo. Proto jsem letos zkoušela štěstí na pražské i brněnské konzervatoři. Bohužel mi tento záměr prozatím nevyšel. Odtud pramení i můj monolog Millie z divadelní hra Maja od irské dramatičky Mariny Carr. Tento monolog mě zaujal v našem libereckém divadle F. X. Šaldy, kde hraje i má učitelka herectví paní Eva Lecchiová. (…) Díky tomuto monologu jsem se tedy dostala až sem na Dětskou scénu 2002.

Vodní víla Ariel

ROMANU OŠMEROVOU A TOMÁŠE NĚMCE, LEKTORY DÍLEN PRO SÓLOVÉ RECITÁTORY III. KATEGORIE

Jmenujte svého nejoblíbenějšího vodníka.

T: Hastrman tatrman.

R: Vodník Česílko… Dan Bárta.

Co voda a vodáci?

T: Miluji vodu i vodáky, miluji potápění, vodotrysky i aqua parky, kde si vždycky užiju a vydovádím se.

R: Já jsem nikdy nevodákovala, chtěla bych to zkusit, ale hrozně se bojím. Málem jsem se se sestřenicí utopila, ale už si zvykám.

Jak se zbavujete trémy?

T: Nepřipouštím si ji, koncentruji se a nevnímám okolí. Dýchám zhluboka.

R: Nemám důvody se s ní setkat. Jestli už se to stane, tak se to snažím rozdýchat.

Co byste na sebe práskli?

Tomáš na Romanu: Učitelka, kterou bych chtěl mít. Má ráda děti, se kterými pracuje. Je protivná, protože je důsledná a umíněná. Ale spolu jsme dobrý tým. 10. srpna se bude vdávat, ale nechtěl bych ji za manželku.

Romana na Tomáše: Hrozně rád jí, chodí na solárko, občas dokáže spadnout i z míče. Spadl z míče a měl z toho koleno měsíc v čudu. Dobře se mi s ním spolupracuje, protože máme stejný názor na děti. Naopak se mi nelíbí, že moc kouří. A je to zrádce, protože místo na moji svatbu jede na dovolenou.

Ptaly se a odpovědi zaznamenaly Iva a Bára

SPLÁCHNUTO

Představení by měla mít delší průběh. DOBREJ DOPROVOD NA KLAVÍR A KYTARU. Nelíbil se nám Otesánek, nerozuměli jsme tomu. Krysař by se měl naučit líp hrát na flétnu, ale jinak dobrý. Byly dobrý houby a smrci.

Sasanka, Tučňák a Sépie

Nejvíc si pamatuju: Bratři Lví srdce (smutné, hezké), Bobr a liška (zrovna jsme z bajek psali test), Bylo nás pět (úryvek, šli na vosy)

Blanka

3. kategorie byla moc hezká. Myslela jsem si, že všichni budou mít vážné prózy, ale mýlila jsem se. Například mě zaujala próza o lišce a bobrovi, Hroší maminka je tatínek a úplně to první, jak se to jenom jmenovalo, jó, Bratři Lví srdce. Taky se mi líbilo, že byli ti, kteří recitovali, dobře oblečení.

???

Podle mého názoru je III. kategorie i celá přehlídka na vysoké úrovni. Na účastnících je znát, kolika přehlídkami prošli, i rozdíl v myšlení poroty v krajích. Jsem rád, že přehlídka není soutěžní, protože do tohoto kola se určitě nedostane každý a ti šťastlivci jsou téměř na stejné úrovni a zde už by rozhodoval vkus každého člena poroty. Důležité je, že si každý účastník dílny uvědomuje, že text říká pro diváka, ne pro sebe.

Jan

Na Dětskou scénu jsem se těšil už od krajské přehlídky. Velice se mi líbily texty ve III. kategorii. Zvlášť bylo pěkné např. Liška a bobr, Pět boulí, … Myslím si, že někteří měli trému, ale jen malilinkatou a někteří vypadali hodně sebevědomě. Některé texty se mi velmi líbily taky v tom, jak byly vtipné nebo náročné. Někdy byly dlouhé, někdy krátké. Mně se líbily všechny a viděl jsem, že je recitátoři a recitátorky dovedly přednést opravdu výborně.

Okoun

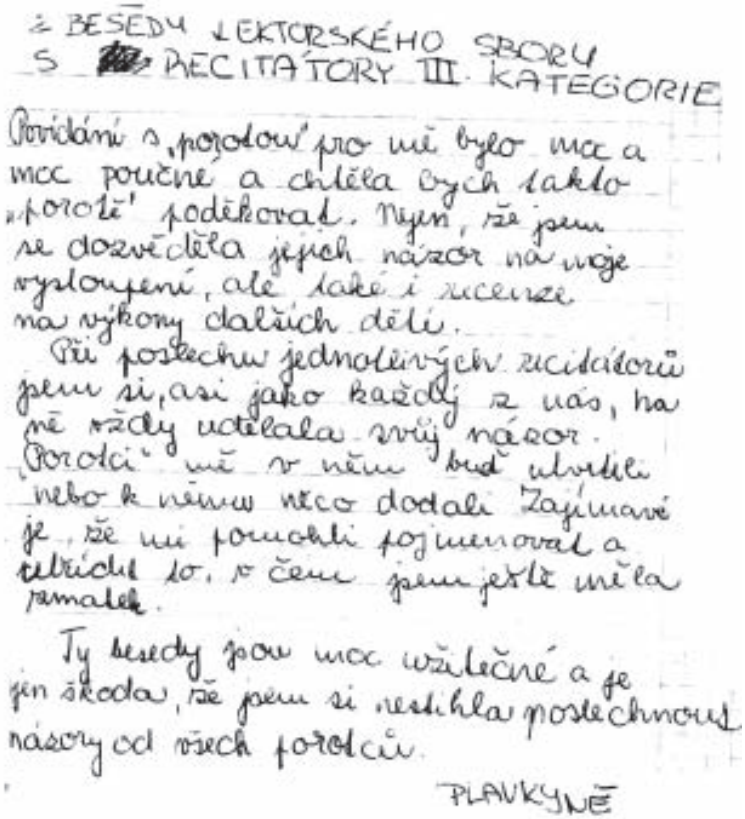
Z BESEDY LEKTORSKÉHO SBORU S RECITÁTORY III. KATEGORIE

Povídání s „porotou" pro mě bylo moc a moc poučné a chtěla bych takto „porotě" poděkovat. Nyní, že jsem se dozvěděla jejich názor na moje vystoupení, ale také i recenze na výkony dalších dětí.

Při poslechu jednotlivých recitátorů jsem si, asi jako každý z nás, ha mě vždy udělala svůj názor. Porota mě v něm buď utvrdili nebo k němu něco dodali. Zajímavé je, že mi pomohli pojmenovat a zdůraznit to, v čem jsem ještě měla rezervy.

Ty besedy jsou moc užitečné a je jen škoda, že jsem si nestihla poslechnout názory od všech porotců.

PLAVKYNĚ

VODOPÁD CHVAL

Možná se někomu může zdát, že o pojmu objektivní analýza jsem za celých 14 let své existence neslyšel. Slyšel. A i přesto, že se mnou někdo nemusí souhlasit, v tomto článku o objektivní rozbor dokonce půjde. Jenom to tak asi nebude vypadat, jelikož zde nemíním uvádět žádné zápory celého festivalu. Původně jsem chtěl, nebyly ale k nalezení. A proto tedy přejdu rovnou k plusům DS v Trutnově.

Výborný kolektiv. (Teď rozhodně vím, o čem mluvím. Zamiloval jsem si ty spousty lidí. Mezi nimi je například můj „soupeř" z celopražského kola Jan Cina. Ne že bych ho měl nějak prokouknutého, ale je to sympaťák na první pohled a vždycky dokáže dobře pobavit. Dále mi přirostl k srdci naprosto nepřekonatelný Jonáš Konývka. A samozřejmě i všechna děvčata…)

Sympatické lektorky. (K lektorkám IV. kategorie opravdu není co dodat. Leda se divím, že se ještě nezhroutily z toho mého neustálého rejpání a tlachání. Jsou obdivuhodně tolerantní a odolné.)

Nádherné prostředí. (Teď myslím ten skvostný lesopark, co obklopuje SLŠ Trutnov, pak taky Krakonošovo náměstí a další pěkná poetická místečka, kde člověk může přemítat o svém textu nebo o těch neskonalých zážitcích z dílny, již tak pracně připravovali vedoucí všech kategorií.)

Příjemná atmosféra. (Dle mého názoru se tu všichni cítí skvěle, a to i přes tu všemi cloumající trému a nervozitu.)

A skvělá organizace.

Pokud někdo z vás nesdílí můj názor, je to jeho věc a já nemám právo mu do tohoto postupu jakkoli zasahovat, avšak stejně musím podotknout, že se mnou nesouhlasí určitě jenom mrzout, kterému se nikdo nezavděčí.

Jonáš

VZKAZY Z LÁHVE

Tentokrát z láhve Poděbradka, minerální voda ochucená, citron, která byla vylovena z Úpy v sobotních pozdních večerních hodinách.

SPLNIL SE MI MŮJ TAJNÝ CEN. DÍKY VŠEM

NAŽ TU BUDU I ZA ROK!

Krysař – příkladní herec, velmi aktuální a jakmile, plnou sekvencí ní dne, nabeh Ivoše Krysaře.

Tak, to stalo se v tabulky bylo vážně výborný chvíle! Kdyby tam byly pivky!!

Jsou tu skvělí lidi, skvělá atmosféra, skvělí učitelé a herci i ostatní prostě jako to

Super!

JE TO TU HUSTÝ!

JE TO TADY SUPER!

Tvrdím se na pár dní změnit v takovou Sedmihradskou zemi určitě taky kvůli Krysaři díky

Chci oznámit že toto představení bylo krásné Boris (KRYSAŘ

TOBOGÁN – nezávislý vodní, podvodní, přívodní a návodní list nedospělých účastníků Dětské scény. Vychází denně. Redakce se na Vás a Vaše příspěvky těší v 1. patře Národního domu. Žádáme zejména nově přijedší soubory, aby nás navštívily nejpozději den před svým vystoupením.

NA SOUTOKU

záznam z veřejné diskuse o inscenacích souborů 1. bloku

V úvodu byl připomenut systém veřejných debat. O představeních se bude hovořit chronologicky. Nejdříve dostane slovo vedoucí souboru, poté seminární třída (která si soubor vylosovala), pak člen lektorského sboru a nakonec naváže diskuse z pléna.

Život je pes – Děti ze ZŠ Třebotov

■ **Potok první - informace vedoucí souboru V. Makovcové**
Nepočítala jsem s delší prací, na textech E. Frynty jsme pracovali od Vánoc, asi 5 měsíců.
Dětem se knížka E. Frynty Písničky bez muziky moc líbila a z toho jsme vyšli.
Nehledali jsme hloubku, ale pracovali jsme pro radost dětí i svou.

■ **Potok druhý – náměty semináře D:**
Představeníčko bylo čisťounké, děti se bavily a užívaly si to na jevišti.
Byla uchopena dětská přirozenost a to je dobře, stejně by si hrály, i kdyby byly samy.
Děti byly muzikální a pohybovaly se spontánně.
Překvapilo nás, že po půlhodinovém čekání dokázaly okamžitě nasadit.
Dospělí a děti se bavili v jedné rovině, hra šla do publika.
Vady jsme našli jen drobné – proč byla stylizace holčiček v paní učitelky tak rychle zrušena? Jakou roli hrály kostýmy? Štafle s obrázky nám připadaly samoúčelné.

■ **Potok třetí – názory lektorského sboru:**
Co vedoucí udělali dobře:
Za prvé - přinesli dětem Fryntu, a to znamená volnost.
Za druhé – 1. A 2. Třída za tak krátký čas zvládla tolik věcí.
Za třetí – radost z komunikace.
Za čtvrté – rozdělení textu podle individuality dětí.
Tvar byl nevyhraněný, mezi pásmem poezie a divadlem. Aranžmá působilo trochu televizně. Byla to hra na školu? Jsou písně pokusy o muzikálové vstupy? Byla patrná nezkušenost dětí – neudržely vždy sbor, některé na sebe nedovedla strhnout dostatek pozornosti.

■ **Klokot vody na soutoku:**
Nebyla využita hloubka prostoru.
Výtvarné prvky zahrají jednotlivě, a pak se odloží, zajímavější by byla animace věcí do jiné polohy *(znak).*
Potřebuje nonsensová poezie rámec? Příběh? *(Vedoucí vysvětlila, že příběh potřebují děti, aby se ve tvaru cítily dobře).*
Písničky byly z nakažlivé radosti – a mě to nakazilo.
Školník nevěděl co má dělat a schovával se za gesta *(Vedoucí: dnes to udělal prvně, nevím. Plénum: Gesta podobná tomu školníkovi často děti odkoukávají, to je normální, vidí to kolem sebe).*

Pak se už debata začala točit ve velkém kruhu a nic nového se neobjevilo.

Otesánek – Dividlo, oddíl Lidičkové, Ostrava

■ **Potok první – informace vedoucí souboru M. Schmidtové**
Představení vznikalo v širší skupině na táboře.
12dní jsme tam pracovali na pohádce a tu pak převzal soubor, ve kterém je 5 dětí z tábora.
S táborem souvisí i použité přírodniny, masky (chtěla jsem zkusit kombinovat prostředky).
Předlohu jsme neměli, děti si stanovily důležité body známé pohádky.

■ **Potok druhý – náměty semináře C**
Byl to zajímavý pokus o neobvyklý jevištní tvar, ale vytratil se příběh.
Na táboře to muselo být zajímavé, na jeviště je to málo sdělné, nepřešlo to na diváky.
Nevíme jak to dopadlo – umřel Otesánek?
Bylo jasné, že děti všemu, co dělají, rozumí, ale diváci ne.
Název asi nebyl vystihující, Otesánek to nebyl.
Vedoucí, která hrála na kytaru, byla nevhodně zapojena. Nedoprovázela, ale manipulovala hrou.

■ **Potok třetí – názory lektorského sboru**
Představení je jednoznačně určeno pro diváka znalého textu.
Kytara představení rytmizuje, utváří ho.
Proč křesťanská symbolika? Modlení? Svatá rodina?
Trnová koruna?
Co znamená text: Chudoba - špatné znamení?
Otec ho nenašel náhodně, spíš ho odčaroval.

■ **Klokot vody na soutoku**
Teď už se nehraje pro táborovou komunitu, teď to funguje jako normální představení, proto je třeba dát klíč ke čtení.
Jednotlivé obrazy jsou pěkné a zajímavé, problém je, že se dají číst různě.
V dobré snaze nabídnout významy za příběhem se příběh ztratil.
Představení nabízí zajímavou výzvu pracovat s tím, co je za příběhem, i to ale musí mít řád.
Obrazy pro mě byly zajímavé a mám pocit, že jsem ten příběh četl a i mu rozuměl (i když jsem některé detaily nepochopil a nerozuměl jsem konci).

Debata se hodně točila kolem významu symbolů a znaků použitých v představení a zabíhala do detailů tak, že se nepodařilo všechny podrobnosti zachytit. Též se ukázalo, že velká část seminaristů pochopila správně význam velkého kruhu – symbolizoval Otesánkovu nenasytnost, chcete-li břicho. Význam menšího kruhu zůstal nevyjasněný.

Stalo se v Hameln – Horní-Dolní ZŠ Sloupnice

■ **Potok první – informace vedoucí souboru E. Sychrové**
Do naší školy chodí 100 a z nich 15 do kroužku, pracujeme spolu třetí rok.
Hudbu složila moje kolegyně, která děti i doprovází.
Vycházím z toho, že děti by si od začátku do konce představení měly něco prožít a odnést a také něco sdělit ostatním.
Příběh jsem napsala sama s použitím převyprávění příběhu z knihy Slavné světové pohádky a knížky V. Dyka.
Chtěla jsem, aby byl o tom, že každý chceme měnit svět, ale nepodaří se nám to a za to nás pak stihne spravedlivý trest.

■ **Potok druhý – náměty semináře A**
Seminář A už plaval ve svých postýlkách, neboť byl značně unaven dopoledními debatami o recitačních vystoupeních, proto jej nahradili zcela pohotové seminaristé z pléna.
Představení vyvolalo debatu o výkladu – holčička, která se zachránila, byla nejméně šťastná, protože se vlastně vůbec nezachránila. A je to vlastně dobře, že děti odešly do Sedmihradska.
Hudba byla někdy dominantnější než to, co se dělo na jevišti.
Musíme ocenit práci se šátky.

■ **Potok třetí – názory lektorského sboru**
Vědí o čem to je, fungují vztahy.
Hudba a chór vytváří situaci.
Šátky ano, ale jestli si s krysami neodhodili i důležitý výrazový prostředek.
Proč jsou odcházející děti imaginární?
Kde je Sedmihradsko a kde je Hameln? Na konci jsme na to ale přišli.
V závěru bylo asi moc patosu, vyzněl jako prázdné gesto.

■ **Klokot vody na soutoku**
Jsem vděčný za to téma, které si našli, protože pohádková předloha je velmi toporná.
Místy se pere Dykův jazyk se slabým jazykem předlohy. Ty dvě jazykové roviny jdou proti sobě.
Píšťalka se ozve třikrát? Jednou odvede krysy, potřetí děti – proč neodvede nikoho podruhé?
I zde se už asi z celkové únavy začalo složitě zkoumat, jak je to s píšťalkou a proč neodvede děti rovnou. Nakonec ale kdosi připomněl, že Krysař sám rozhoduje o tom, koho odvede.
Vedení postavy Krysaře bylo výborné.

Pohádky na dobrou noc – 6. ZŠ Jablonec nad Nisou

■ **Potok první – informace vedoucí souboru M. Vaníčková**
Tento potůček nám chyběl, protože soubor musel brzy po svém představení odjet domů.

■ **Potok druhý – náměty semináře B**
Dva příběhy byly představeny ve společném rámci jako dva sny.
Oba příběhy mají společné téma – odlišnost.

■ **Potok třetí – názory lektorského sboru**
Představení mělo zásadní potíže s hlasovou hygienou, mluva byla celkově špatná.
Byla patrná snaha rámcovat (pyžama), děti však nesdělovaly, chyběly postavené situace.
Práce se stromy vypadala zpočátku zajímavě, ale nakonec zajímavá nebyla.

■ **Klokot vody na soutoku**
Představení vycházelo nikoliv z F. Nepila, ale z dramatizace M. Dohnálkové, bylo by slušné z hlediska autorských práv tuto informaci uvádět.
Základním kamenem úrazu bylo, že se děti s textem neztotožnily, neinspiroval je, takže výsledek vypadal secvičeně. Děti nejednaly.

Veřejná diskuse skončila o hodinu později, než bylo plánovalo. Úderem desáté začala ve vedlejší místnosti diskotéka, která účastníky debaty rozehnala. Někteří pokračovali v hovoru nad představeními ještě před městským úřadem. Jiní zamířili do tepla restauračních zařízení. A někteří přemýšleli o tom, nakolik se nový model rozmlouvání nad viděním osvědčil.

Zapsala kosatnice Iva

POVODÍ

nezávislá recenze na představení

Letošní přehlídku představení Dětské scény otevřely malé děti ze ZŠ v Třebotově ve středních Čechách pásmem veršů Emanuela Frynty pod názvem Život je pes aneb "Copak se, tupče, říká lef?" A přestože šlo o jejich první vstup na jeviště, podařilo se jim prezentovat Fryntovy texty s nadhledem a s pochopením pro nonsens. Václava Makovcová dokázala z Fryntových Písniček bez muziky vybrat ta čísla, která jsou dětem ve věku 1. – 3. třídy blízká hlavně orientací na svět zvířat a také tak trochu na svět školy. Ale právě škola přinesla komplikace: bylo sice dobře, že navození konkrétních situací dětem umožnilo, aby neupadaly do tzv. školského, ale popravdě řečeno špatného, mechanického a nezúčastněného kolovrátkového odříkávání. Ale nastolené situace by si žádaly větší míru ujasnění, bohatší motivaci, přesnější práci s mizanscénou, atd.atd., zkrátka a dobře přesnější a domyšlenější divadelní práci – ale na to ani nemohou mít děti v daném věku, ani to vlastně neumožňují a neunesou Fryntovy nonsensové verše. Jako by etudy, hry a cvičení, umožňující dětem na počátku práce zažít a plně pochopit situaci, vztahy, jednání postav, které jsou ZA verši, a tedy i s plným pochopením a sdělně je interpretovat, přežily začátky práce a byly zafixovány, namísto aby zůstaly jen uvnitř výkonů dětí jako jejich obsah . A tak se stalo, že některé situace začnou divákovi vrtat v hlavě – jakou funkci má v inscenaci školník, proč tam stále visí obraz s tematikou jediné básničky, jak je míněna hra s čepicemi a co vlastně znamenají, co učitelky donutí zlámat ukazovátka, proč v určitých scénách "jako" spolu mluví... a tak dále. Zkrátka a dobře, použité divadelní prostředky naznačují souvislosti, které nejsou a vlastně asi ani nemohou být dotaženy - určitě tu platí, že méně bylo by více. Sborový projev je technicky méně srozumitelný než sólové party, ale to je konec konců věc dalšího vývoje souboru, chce to čas a techniku. Suma sumárum: dobrý dojem ze začínajícího souboru, hlavně z toho, že děti věděly, co říkají a proč to říkají, a činily tak s potěšením.

Málo zkušený, i když složený ze starších dětí, byl soubor následující - kroužek školní družiny ZŠ Mozartova ul. z Jablonce nad Nisou (vedoucí Marcela Vaníčková) s dramatizací dvou z Nepilových Pohádek z pekelce - O kaštanu, který se trápil a O hadovce smrduté. Totiž – dramatizace? V programu čteme "recitační inscenace" , ale vlastně to tak docela nebylo ani divadlo, ani přednes, přednesu chyběla vědomá práce s autorovým původním (nutno říci, že velmi kvalitním) textem, divadlu chyběly situace a vztahy. A ať už to bylo divadlo či přednes, ze všeho nejvíc jsem postrádala vyjádření tématu, které je v obou pohádkách velmi výrazné, pro děti srozumitelné a jejich světu blízké. Nemyslím si přirozeně, že by se na autora nesmělo sáhnout – ale proč vlastně to byly pohádky na dobrou noc, proč děti byly v pyžamech, proč se původní Nepilovo telátko změnilo v ovečku, proč se naopak houbařův synek nezměnil v dcerku, když to hrála dívenka., proč tak statická módní přehlídka, proč byly klobouky voleny celkem nahodile, bez vztahu (barvou, tvarem) k houbám, jejichž znakem měly být, proč se představitelky kaštanu po celou dobu mechanicky vlnily... asi by se daly najít další otázky. Ale nejdůležitější je, že inscenaci chybělo vědomí, o čem že se vlastně hraje. Ke kladům vystoupení patřily stromy, zejména smrčky, jejich vytvoření z těl dětí a textilu, i dobrá práce se sborovým přednesem.

Jako třetí soubor dne se představil oddíl Lidičkové souboru Dividlo DDM Ostrava Mariánské Hory, který uvedl zajímavou variaci na notoricky známou pohádku o Otesánkovi. Vedoucí skupiny Malvína Schmidtová má zřejmé divadelní ambice i zájem o nepopisné, neiluzivní a znakové divadlo. Zajímavý je už scénář inscenace, který na nějakých šesti či osmi řádcích uvádí jen jednotlivá slova, která tvoří text inscenace. Čitelné je v první polovině inscenace i to, co vedoucí popisuje ve včerejším zpravodaji, tj. fakt, že inscenace začala vznikat na táboře ze hry s větvemi a dalšími přírodními prvky a motivy, což velmi dobře harmonuje s tím, že Otesánek je dítě z pařezu. V této části inscenace je také řádka velmi působivých situací při práci s větvemi, které tvoří les, zajímavý je nápad s poražením stromu (otočení větve k zemi) nebo "vyřezávání" Otesánka (otec rovná ruce jeho představitele do požadovaných pozici). Přírodní materiál je uplatněn i na kroužku, který se posléze změní ve velké kolo reprezentující Otesánkův nenasytný chřtán. Ale nejasná je funkce masek, nedovedu si jasně vysvětlit, proč nakonec Otesánek vstoupí to kruhu – svého chřtánu (pozře sám sebe?), proč nakonec dostává na hlavu cosi, co vyvolává asociaci s trnovou korunou... Jako by zvolené prostředky vcelku dobře fungovaly v jedné půli inscenace a v druhé jako by byl zvolen nějaký jiný, ale už ne příliš jasný řád. Navíc problémem (zejména v druhé části) je nejasnost většiny pantomim – vím, že se odehrává scéna trhu, ale u většiny aktérů nevím, koho a jakou činnost představují, neboť vytvářejí neurčitou, nepřesnou posunčinu. A tak na jedné straně pěkné momenty, kdy se hadr v ruce maminky změní jejím jednáním v dítě, nebo když tužbu po dítěti evokuje nekonečná řada jmen. Ale proč se v textu objeví "chudoba – špatné zmanení", ještě k tomu se vztyčeným ukazováčkem – chtějí mě inscenátoři poučit o sociálních problémech chudých lidí? Je pak hlad, tak charakteristický pro žrouta Otesánka, v nějaké vazbě na chudobu, znamená jednu z jejích stránek? Ale proč by pak Otesánek pohltil celou vesnici? Zkrátka problémem je čitelnost znaků a symbolů – i když asi děti i jejich vedoucí věděly, co by chtěly sdělit. Ale jen chtění nestačí, je třeba zvolit prostředky, které jsou srozumitelné i divákovi, který nebyl účastníkem celého procesu vzniku inscenace. Je vidět silné úsilí o divadelní tvar - ale mnohé zůstalo jen uvnitř souboru.

Blok představení prvního dne uzavírala inscenace souboru Horní-Dolní ze ZŠ Sloupnice ve východních Čechách. Základem inscenace Stalo se v Hameln je jedna z četných variant vyprávění o krysaři (z knihy Slavné světové pohádky) doplněná písní o Sedmihradské zemi z Krysaře Dykova. .Inscenátorka – zkušená Eva Sychrová – vědomě a promyšleně pracovala se znaky a s proměnami rekvizity – odpudivě šedivé šátky se proměňují z kostýmní součásti v odpadky, v náčiní na trhu, v pasti, zbraně, tyglíky jedu, a posléze v krysy, které v působivé akci na kraji rampy končí v řece. Těch znaků je tu ovšem víc, dupot krys reprezentuje ťukání a pleskání, k této složce inscenace počítám i zřejmě dobře promyšlenou barevnost kostýmů a kostýmních součástí: v oblečení aktérů jsou určující dvě polohy – různé odstíny červeně a tmavé barvy (šedá, hnědá, tmavěmodrá), doplněné několika bílými skvrnami. Vedle šedých šátků, reprezentujících krysy a to, co s nimi souvisí, včetně kostýmu Krysaře, několik červených kusů textilu, představujících starostu a radní města Hameln, tedy nositele podvodu spáchaného na Krysaři. V inscenaci jsou vlastně jen dvě role – Starosta a Krysař a k sólovým partům patří ještě Vypravěčka – sólistka, odlišující se od ostatních i kostýmem (bílé šaty a černý žinylkový šál). Ostatní členové souboru tvoří chór, který se proměňuje i v kompars – občany města i v krysy,.Jinak řečeno, střídají se party vyprávěcí s jednotlivými sólovými replikami. Zajímavým rysem inscenace je fakt, že děti, které Krysař v závěru odvede do oné na počátku obdivované Sedmihradské země, jsou přítomny jen v reakcích občanů města Hameln – a svým způsobem i v tom, jak s nádechem rezignace se ona píseň zpívá v závěru. Řada momentů byla velmi působivá – počínajíc vstupem dětí na scénu, některé naopak byly nedotažené, a proto nepříliš čitelné (scéna, kdy se občané Hameln radují z toho, že se zabavili krys – kým v té chvíli přesně jsou a co znamená jejich konání?). Nicméně – pro mne nejzajímavější zážitek prvního přehlídkového dne.

Marně přemýšlím, zda lze najít nějaký jednotící prvek tohoto bloku, ale nacházím spíše kontrasty – kontrasty záměrů a výsledků uvnitř v některých představení, kontrasty mezi dětmi malými a velkými, zkušenými a nezkušenými, plně zúčastněnými a vcelku mechanicky plnícími zadaný úkol, mezi dětmi dobře a slabě vybavenými, mezi vedoucími více a málo znalými věci. Zdánlivě běžný život - ten dělá to a ten zas ono, ale je otázka, co kromě radosti z výletu a možnosti vidět jiné soubory účast na celostátní přehlídce nabízí těm méně zkušeným a méně zaujatým pro divadelní sdělení. Je možné, že i méně divadelně zdařilá práce může mít pro zúčastněné děti podstatný význam - ale to se na přehlídce těžko rozeznává.

Důležitý je ale jeden obecný poznatek: jestliže předstupujeme před publikum, přesněji řečeno před diváky, kteří nejsou zasvěceni do života souboru, je nutné hledat takové prostředky, které mají diváci možnost pochopit. A jestliže si začneme s nějakou symbolikou, musíme počítat s tím, že divák začne v každé maličkosti hledat významy, které inscenátor ani nemusel mít na mysli.

Eva Machková

KRUHY NA VODĚ

ČEŘENÍ

Z dětského diskusního klubu

Venku se schyluje k bouři. Mračna nacucaná vodou se už už chystají vychrstnout na zemi svůj obsah. Krve a piva lační piráti počínají svůj hodokvas a naši stateční námořníci škunerů Dividlo, Třebotov, Jablonec a Sloupnice, pod vedením kapitánek Dan Jandové a Žákové, pozvolna vplouvají do klidných vod přístavu Na Nivách.
Začíná dětský diskusní klub:

ZŠ Třebotov - Život je pes
Náladoměr představení ukazuje vysoký stupeň sympatií na všech frontách.
Hlavními asociacemi jsou: škola, sranda, lelek, básničky, děti, přestávka, legrace, štěstí, nuda (vzbudila spíše překvapení).
Postřehy: Srandovně tancovali. Mně se líbilo, jak přišly učitelky. To bylo legrační celý. Legrační písničky. Roztříštění a rozdrobení lelci.

6. ZŠ Jablonec nad Nisou - Pohádky na dobrou noc
Náladoměr herců: hrálo se skvěle, někdo měl velkou trému.
Hlavní asociace: houbaři, houby, les, polštář, kaštan, hřib, spaní, pyžamo, sny, ospalost, bez konce, postel.
Postřehy:Chybělo trochu veselosti. Paní vychovatelka vybrala role. Pyžamo tam bylo pořád. K tomu spaní se hodilo, k tomu celému ne. Teď říkali, že je to sen, a ve snu by měli mít oblečení. Třeba krásný (zasnění). Hrát v pyžamu je dobrý, pohodlný, lepší než džíny. Houby byly srandovní, protože měly klobouky. Obě pohádky byly o někom, komu křivdili, a pak ho vzali ho party. Jak to, že se všem dětem zdál stejný sen? My jako diváci jsme ten rámec úplně nepřečetli.

Dividlo "Lidičkové" Ostrava - Otesánek
Náladoměr herců: hrálo se jim velmi dobře, ale už to zahráli líp.
Postřehy hrajících: To nikdo nepochopí. Na táboře jsme se rozhodli pro formu klasické pohádky a vedoucí určila, že to bude Otesánek. Ten kruh je symbol všech špatných vlastností. Ona ta pohádka nebyla úplně Otesánek, byla o touze lidí. Hlavní myšlenkou je boj mezi přírodou a lidma. Je to pro dospělé, děti to nepochopí.
Postřehy diváků: Mně se líbila, ale já jsem ji až tak moc nepochopila. Já jsem to pochopila: že tu jednu nesněd a ona se ubránila. Když ji chtěl sníst, tak ho odstrčila. Kdyby někdo tu pohádku neznal, tak by to vůbec nepochopil.
Když děláme divadlo, tak ho neděláme pro sebe, ale pro toho, kdo se na něj dívá. Otesánek umřel ve vlastním břiše.

HORNÍ-DOLNÍ ZŠ Sloupnice - Stalo se v Hameln
Náladoměr všech: děsná únava způsobená večerem a dobou povečeřovou.
Asociace: k zamyšlení, divný, přesvědčivé, zvláštní, závist, hezké.
Nejpůsobivější momenty představení: návrat posledního dítěte do města, hledání nápadu, jak se zbavit krys, pohoda po vyhnání krys z města.
Čemu diváci nerozuměli: použití šátků a metaforám jimi vytvořeným, proč jsou to potkani, když je vyhnal krysař, jak to přesně dopadlo.

Znaveným námořníkům pomalu padají víčka a ve svých kajutách se za šplouchání vln pozvolna ukládají k zaslouženému spánku. Dobrou noc a zítra ráno šťastnou plavbu!

Vodoměrka Klára
Potápka Petra

OD PRAMENE K ŘECE

aneb Z deníku vedoucího

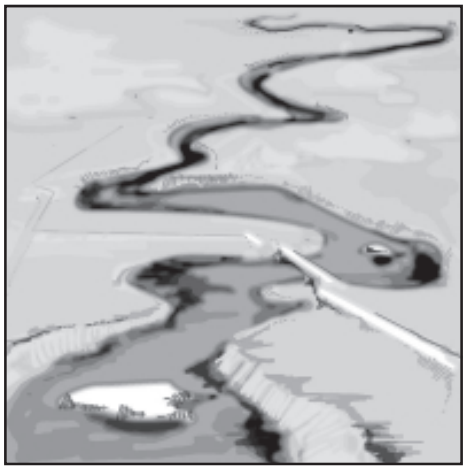

Divadlo Jesličky, ZUŠ Na Střezině Hradec Králové

Je začátek školního roku, je nutno(?) s něčím předstoupit před žáky, nabídnout východisko pro práci v hodinách kolektivních i sólových. Nabízím Velkou knihu nesmyslů od E. Leara. Děti vybírají, jsou nadšené, pohoda, činnost se rozvíjí... Vznikají sólová vystoupení, etudy i kolektivní představeníčko, pomalu pronikáme do nesmyslového světa, skamarádíme se s podivným dědečkem Learem. Já začínám uvažovat o celém pásmu, hledám "tmelivo", nacházím je v úvodu knihy: Jak milé znát pána jménem Lear, co plesků třesků sepsal už ...
Pak mne napadá, že jsem se vlastně už dlouho neobjevila ve světě dětského divadla (moje parketa je Wolkerův Prostějov, Šrámkův Písek), stávám se ambiciózní (kde se to ve mně vzalo?) a chci do soutěže. Ale – nestíháme, ani soustředění stav nezachrání. Vybíráme tedy jen jeden kousek – Jak se chtěl oženit Yangy Bangy Bou – a vystupujeme (já už bez ambicí) na regionální přehlídce a jsme vybráni.
V "Yangy Bougym" jsem se hlavně snažila, aby se děti "neskrývaly" v chóru, aby byl každý "sólistou" , i když mluví hromadně, nestával se "masou". Proto zná každý chlapec text Yangyho a každá dívka Lady, a kdo bude hrát, se určuje až na jevišti před diváky.

Ema Zámečníková

Červ Ovanoha, ZUŠ J. Štursy, Nové Město na Moravě

Červ Ovanoha? Jandl? Budeme pod drnem? Jak? Na začátku školního roku se v meziročníkovém souboru ZUŠ J. Štursy v Novém Městě na Moravě sešlo 7 mladých lidí, kteří spolu dosud nebyli zvyklí pracovat. Navíc dostali za "pedagoga" praktikantku, kterou zatím znali jen jako jednoho žáka z dramaťáku.
Co se asi tedy dělo několik prvních měsíců? Seznamovali jsme se, oťukávali, sžívali se, zvykali si na sebe.
Ve chvíli, kdy jsme věděli, co můžeme jeden od druhého očekávat, jsme začali hledat téma, které by nás spojovalo. Ale hledat sdělnou a divadelně přenosnou myšlenku, aniž bychom měli předlohu, bylo těžké. Tak jsme začali hledat text a získaly si nás básně Ernsta Jandla. Četli jsme je, hráli si s nimi, spojovali je. Byl začátek prosince a my jsme věděli, že Jandla bychom rádi slepili do tvaru, který by o nás vypovídal.
Nakonec jsme se rozhodli nejprve vybrat básně, které jsou nám nejbližší, a teprve potom je skládat za sebe a hledat v jejich uspořádání smysl.
Čtvrtek co čtvrtek (tento den se totiž na jednu vyučovací hodinu scházíme) se konečný stav měnil. Pokaždé jsme našli něco, co bylo potřeba upřesnit, přidat nebo škrtnout.
A tak je to s "Budeme pod drnem" dodnes. Stále v něm hledáme, upravujeme a tápeme. Posedlí touhou po dokonalosti si ale uvědomujeme, že nejdůležitější je to, že máme z představení radost a hrajeme ho s nadšením a snahou přenášet naše názory na diváky.

Klára Dvořáková

Holky na zabití + Pavlík, ZUŠ Semily

Každý rok se pokouším se svými dětmi – žáky LDO – vytvořit představení. Je to pro mě normální práce. A děkuji, že můžu dělat, co mě dokonce i baví. Někdy, jako tentokrát, se stane zvláštní situace: děti mě přesvědčí o věci, textu, o kterém si nemyslím, že by byl zpracovatelný dětským divadelním souborem. Nejlepší je, když se nechám ukecat, a jen tak zpovzdálí koriguju, co a jak.

Hana Mocková

PRAMENY

JAK SE CHTĚL OŽENIT YANGY BANGY BOU

Na břehu na indickém,
kde mladé dýně jsou,
tam v hloubi lesa sám a sám
žil Yangy Bangy Bou.
Dvě židle a půl svíce
a hrnec bez poklice,
to bylo vše, co vlastnil tam,
když v lese bydlel sám a sám,
toť bylo vše, co vlastnil tam
ten Yangy Bangy Bou,
ten Yangy Bangy Bou.

Šel jednou pod křachtany,
kde mladé dýně jsou,
až ke kopečku z kamínků,
ten Yangy Bangy Bou.
Vtom uslyšel hlas dámy
hovořit se slípkami -
"Vždyt to je lady z Cincingu
zde na kopečku z kamínků,
vždyť to je lady z Cincingu!"
děl Yangy Bangy Bou,
děl Yangy Bangy Bou.

Velká kniha nesmyslů
Edward Lear
úryvek

SLEPÉ RAMENO

Společenský večer pro recitátory

Kdo si po přečtení názvu této večerní akce na stránkách informační brožury představoval, že půjde o formální, intelektuálně laděné setkání podmalované tichou a melancholickou hudbou, propletené hovory o múzách a umění, ten se plete, a nevěříte-li svým uším, já tam byl a po nějaký čas se na své uši nebudu moci spoléhat také. V tělocvičně SLŠ se konala diskotéka, kterou s nadšením, nasazením a šarmem sobě vlastním organizovali studenti VD DAMU, kteří vedli dílny s recitátory. Akce se zúčastnili jako pozorovatelé i mnozí vedoucí, všichni se dobře bavili, zářili a odpočívali. V rytmu hudebních hitů zde účastníci setkání vytvářeli klipy a tančili - zasloužený odpočinek.

Zdeněk Remorkér

CO DNES A CO ZÍTRA

Neděle 16. 6.

7.00 - 8.00 snídaně - recitátoři
7.30 - 8.15 snídaně - soubory
8.00 - 8.45 dílny pro recitátory
SLŠ-2 II. kategorie
SLŠ-3 III. kategorie
SLŠ-4 IV. kategorie
8.30 - 12.00 dílny pro děti ze souborů
DA ZUŠ-1 dílna
ZUŠ-2 dílna DB
ZUŠ-HS dílna DC
DDM dílna DD
8.30 - 12.30 semináře pro dospělé
MěÚ seminář B
ZUŠ-DT seminář C
Nivy seminář D
9.00 - 11.15 **SLŠ-A** vystoupení recitátorů IV. kat.
10.00 - 11.20 2. blok vystoupení souborů
Jak se chtěl oženit Yangy Bangy Bou
Divadlo Jesličky, stálá scéna kino
ZUŠ Na Střezině, Hradec Králové
Budeme pod drnem **kino**
Červ Ovanoha, ZUŠ J. Štursy
Nové Město na Moravě
Metoda Dr. Téra a profesora Péra **ND**
Holky na zabití + Pavlík, ZUŠ Semily
11.15 - 12.30 oběd - recitátoři
12.30 - 14.00 oběd - soubory
12.30 - 14.00
SLŠ-A beseda lektorského sboru s recitátory IV. kategorie a jejich doprovodem
SLŠ-1 diskusní klub pro doprovod recitátorů II. a III. kat. + seminář A
SLŠ-2 dílna **pro recitátory II. kat.**
SLŠ-3 dílna **pro recitátory III. kat.**
14.30 - 15.50 2. blok vystoupení souborů
Jak se chtěl oženit Yangy Bangy Bou
Divadlo Jesličky, stálá scéna kino
ZUŠ Na Střezině, Hradec Králové
Budeme pod drnem **kino**
Červ Ovanoha, ZUŠ J. Štursy
Nové Město na Moravě
Metoda Dr. Téra a profesora Péra **ND**
Holky na zabití + Pavlík, ZUŠ Semily
17.00 - 18.00 **MěÚ** diskusní klub pro seminaristy
17.30 - 18.00 **ND-S** diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů
17.30 - 18.30 **Nivy** dětský diskusní klub
18.30 - 19.45 večeře - soubory
20.00 - 21.00 **Nivy** dětský diskusní klub
20.00 - 21.00 **MěÚ** veřejná diskuse o inscenacích 2. bloku
21.15 **ND** večerní představení
Útěk do Egypta přes Království české
Divadlo Dagmar Karlovy Vary

Pondělí 17. 6.

7.30 - 8.15 snídaně - soubory
8.30 - 12.00 **dílny pro děti ze souborů**
= dílna DA ZUŠ-1
= dílna DB ZUŠ-2
= dílna DC ZUŠ-HS
= dílna DD DDM
8.30 - 12.00 **semináře pro dospělé**
= seminář A ZUŠ
= seminář B MěÚ
= seminář C ZUŠ-DT
= seminář D Nivy
9.00 - 11.10 **3. blok vystoupení souborů**
Určitě jste o něm slyšeli ND
ZUŠ Jindřichův Hradec
Čtvrté přikázání kino
aneb obrazy z dětství
Lannovka, DDM České Budějovice
Naslouchej ND
HOP, ZUŠ Ostrov
11.30 - 13.00 oběd - soubory
13.30 - 15.40 3. blok vystoupení souborů
Určitě jste o něm slyšeli ND
ZUŠ Jindřichův Hradec
Čtvrté přikázání
aneb obrazy z dětství kino
Lannovka, DDM České Budějovice

BUBLINA

Inspiruje Vás dáma na fotce? Myslíte si, že víte, co zrovna říká? Doplňte bublinu a doneste nám ji do redakce! Nejvtipnější text bude v zítřejším vydání zveřejněn.

Naslouchej ND
HOP, ZUŠ Ostrov
16.00 - 17.00 **diskusní klub pro seminaristy** MěÚ
16.30 - 17.00 **diskuse** lektorského sboru s vedoucími souborů ND-S
16.30 - 18.30 **dětský diskusní klub** Nivy
17.15 - 18.30 **veřejná diskuse o inscenacích 3. bloku** MěÚ
18.30 - 19.45 večeře - soubory
20.00 - 22.15 večerní představení
Drak ND
Divadlo Jesličky, stálá scéna
ZUŠ Na Střezině, Hradec Králové

VYSVĚTLIVKY:

SLŠ	Střední lesnická škola
ND	Národní dům
ZUŠ	Základní umělecká škola
Nivy	Kulturní dům Nivy
kino	kino Vesmír
MěÚ	Městský úřad

PLIVANEC NAKONEC

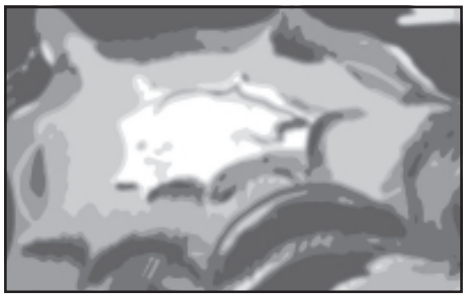

■ *Redakce se pokorně omlouvá Machalíkové, že si ji spletla s Herdovou a Herdové, že si ji spletla s Machalíkovou. To my ne, to šotek!*

DĚTSKÁ SCÉNA

Deník Dětské scény - Trutnov 2002. Číslo 2.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecká, Klára Hradílková, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 15.6.2002 v 23,15. Vychází - 16.6.2002 ve 12.00. Náklad - 300ks.

str. 42+43

Z BYSTŘIN A PEŘEJÍ

KRUHY NA VODĚ - str. 42+50

strana 52

NENECHTE SI UJÍT HULÁKOVKU!

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 3 pondělí - 17. června 2002

TRUTNOV

VODA NA MLÝN

Kde vidíte hranici mezi recitačním vystoupením a divadelním představením?

■ Jsem ráda, že dneska už se od takového přísného dělení upustilo. Pamatuji se na dobu, kdy vedoucí souborů si opravdu lámali hlavu s tím, do jakého šuplíku patří. V divadle i recitaci by mělo jít hlavně o kvalitu řeči a o to, jestli má nějaké poselství pro nás posluchače nebo diváky. Aby to nebylo "mnoho povyku pro nic".

Eva Sychrová

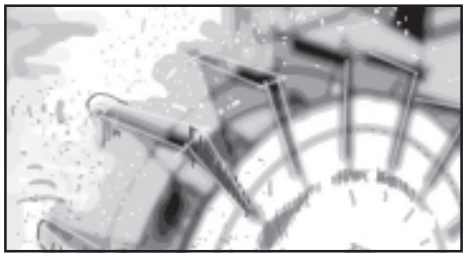

■ To je přesně to, čemu za dlouhou dobu svého zájmu o divadlo hrané dětmi ve zdrcující většině případů vůbec nerozumím.

Anonym

■ Hledání této hranice mě nevzrušuje.

Jana Křenková

■ Tak někde v ∞ (tam, kde se setkávají ═══════), takže někde uprostřed.

Josef Brůček

BYSTŘINY A PEŘEJE

Diskusní dílny recitátorů 4. Kategorie

I dnes se postupovalo osvědčeným modelem, v němž se ve 3 rozích auly lesnické školy vytvořily na sobě nezávisle zurčící tři studnice moudrosti a zkušeností (dvojice lektorů), a kolem nich se nakupilo více či méně žíznivců, lačnících po kapkách živé vody. A protože těmito žíznivci nebyli žádní nekňubové, ale recitátoři 4. kategorie, čili mladé dámy a mladí pánové, změnila se brzy celá aula v klokotající, bublající a hřmící veletok.

Ze všech – z lektorů, z recitátorů i z posluchačů - tryskala radost z dopoledních výkonů. Lektoři tak často velmi oceňovali dovednosti i schopnosti přednést text, zaujmout posluchače a držet jejich pozornost na uzdě, vytvořit skutečně vtipnou etudu ("Kdyby to viděl Novotný s tím jeho toporným humorem!"), mít jasné stanovisko k tomu, co sdělujeme, práci s dynamikou, vědomí kontextu ("Nestačí mít jen odněkud získaný úryvek. Jděte po původním textu a přečtěte si ho. On totiž může být o něčem úplně jiném, než si na základě úryvku z čítanky myslíte."). A zároveň právě na to mnohdy upozorňují jako na věc chybějící v tom či onom výkonu. Všude vládne pohoda a porozumění, byť někdy některé slovo trošku zabolí... ale svou kůži na trh neseme přece dobrovolně a to nás na tom taky baví, ne?!?

Potápka petra

Z TŮNÍ A HLUBIN

Libor Vacek a Lenka Kašičková

■ Jaká byla podle vás letos úroveň 4. kategorie?

Lenka: Já nemám tolik srovnání s jinými lety, ale mně se moc líbila. Zdá se mi,že tu byla spousta zajímavých textů, zajímavě udělaných a hlavně spousta textů, které se potkali s těmi lidmi. Málokdy to šlo proti sobě.

Libor: Já jsem na DS po spoustě let, takže se mi taky obtížně srovnává, nicméně mám srovnání s těmi, kteří jsou o malinko starší, a mám pocit, že úroveň byla velmi slušná. Většina účastníků měla zajímavé texty, zajímavý přednes, a hlavně se snažili o nějakou svoji výpověď, o svoje sdělení toho textu, a to je ze všeho nejdůležitější. Takže já jsem spokojený.

■ Pokud byste se měli zamyslet nad celými 3 dny recitační přehlídky, překvapilo vás něco?

Libor: Ono to není až tak překvapení – já jsem to tak trochu očekával. Myslím si, že celkově úroveň všech kategorií byla velmi vysoká a vyrovnaná.

Lenka: Trochu jsem se bála toho maratónu, že budu 3 dny sedět a poslouchat recitátory, a překvapilo mě, že to bylo v pohodě. Určitě díky tomu, že úroveň byla velmi vysoká. Překvapilo mě, že to vlastně nebyla až taková práce. Mnohdy to bylo přímo potěšující slyšet, co si recitátoři myslí a jak uvažují.

■ Máte pocit, že všechny 3 dny měly něco společného? Třeba to, že se vybírají stejné druhy textů nebo se objevují stejné problémy atd.?

Libor: Vidíte, a to je zrovna to, co je překvapivé - že se tu nic takového neobjevilo. Aspoň já v tom necítím nikde žádnou takovou trendovou záležitost. Od těch nejmenších po největší, všechno bylo pestré dramaturgicky a vlastně se tam neobjevovaly příliš často se opakující texty. Snad na začátku – u 2. kategorie – jsme měli pocit, že je tam přemíra prózy, ale vlastně pak to byla spíš náhoda losu, protože první dvě třetiny byly víc prozaické, ale ta další veršovaná. Takže se ukázalo, že ono to jak taky docela vyrovnané. Takže já si myslím, že je nějaké překvapení v tom, že se tady najednou neobjevují ty texty, které se v minulosti velmi často vracely - většinou velmi nevhodné texty pro takové věkové kategorie. Takže se přece cosi povedlo, protože se je snad podařilo vymýtit a nějaké poznání je na postupu, takže je to všechno daleko pestřejší. Je vidět, že jejich rodiče a pedagogové věnují daleko větší péči dramaturgii a nesahají jen tak po tom, co někde slyšeli. Je tam daleko více toho hledání.

Lenka: Nemůžu než souhlasit.

■ Máte něco, co byste recitátorům rádi vzkázali?

Libor: Buďte sví. Buďte sami sebou, říkejte nám o sobě!

Lenka: Hledejte dál a hlavně se toho držte a pokračujte dál!

■ Máte rádi vodu? Jakou a proč?

Lenka: Já vodu miluju. Voda je můj živel. Na koupání, na pití, jakkoliv. Jsem v ní jako doma!

Libor: Ne, že bych měl vůči vodě nějaký zásadně odtažitý vztah, ale nevyhledávám ji.

BYSTŘINY A PEŘEJE

Diskusní klub pro doprovod recitátorů III. a IV. kategorie

V místnosti se dřevěným stropem v budově SLŠ se sešlo s Martinou Longinovou tentokrát jen šest osob, pět dam a redaktor DS. Důvodem k tak malé účasti mohlo být (jak pravila Martina) to, že jsou všichni předebatováni. V našem úzkém kruhu se ale sešli samí „skalní", všichni měli poznámky k jednotlivým výstupům, a to způsobilo, že celý rozbor měl spád a byl velmi zajímavý. Vracet se k rozborům jednotlivých výstupů, textů a k hodnocení interpretů by asi nebylo příliš funkční, a tak se opět zaměřím jen na některé výroky, postřehy a nejčastěji zmiňovaná témata.

Předně se hovořilo o tom, že hranice dětského věku se posouvá níž a že většina interpretů IV. kategorie (s výjimkou dvou až tří) byla schopna sdělovat své myšlenky a názory velmi dobře, objevoval se poměrně malý počet chyb, vystoupení byla hodnocena jako vyzrálá a na vysoké úrovni. V kladném slova smyslu byl vyzdvižen fakt, že někteří interpreti měnili na poslední chvíli text, a tak prokazovali, že jsou

Některým interpretům bylo „vytknuto", že se ještě nenaučili pracovat s reakcemi diváků, především se smíchem. Diskutována byla i situace, kdy interpret uvedl název a jméno autora na závěr svého vystoupení, přítomní se shodli, že ačkoliv název nese jisté poselství a je jistě pečlivě vybírán autorem, může se záměr odložit jej na závěr výstupu někdy vyplatit. Na hodnocení některých vystoupení VI. kategorie se přítomní nedokázali zcela shodnout, ale shodu našli v přesvědčení, že i to je v pořádku, protože vnímání každého z nás je odlišné.

Diskuse byla ukončena kvapně a všichni se neorganizovaně rozběhli směrem ke kinu Vesmír, kde pokračoval další program Dětské scény.

Zdeněk Remorkér

KRUHY NA VODĚ

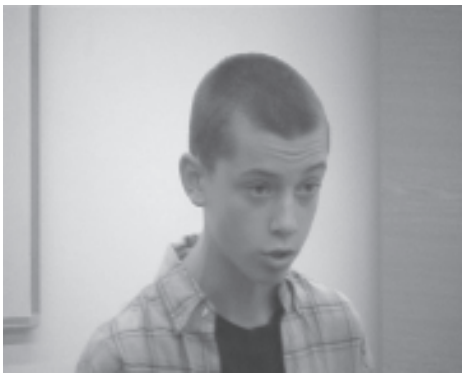

BYSTŘINY A PEŘEJE

Dílna pro sólové recitátory II. kategorie s Karolínou Kalinovou a Evou Německou

Pro děti a lektorky setkání od pátku celkem páté, pro mne první. Na prvních setkáních bylo 26 účastníků, dnes ráno 12 a na poslední odpolední už jen 7. Taková malá daň za odjezdy.

Velké balicí papíry s rozpracovanými obrázky na podlaze nasvědčovaly tomu, že jsem přišla do rozdělané práce. Začalo mě to zajímat. Zalezla jsem do koutku a čekala jsem , kdy to začne.

Děti seděly u svých archů papíru a tázavě hleděly na Karolínu a Evu. Ticho prolomila Eva: " Chtěli byste se Esty na něco zeptat?" Děti chtěly a já jsem pochopila, že jsem se ocitla někde uprostřed strukturovaného dramatu.

O Estě jsem se dověděla od dětí mnoho zajímavého – že je černoška, jak vypadá její vesnice, s čím si hraje, jaké předměty jsou pro ni důležité... Na mnoho věcí se ptala Esta sama (prostřednictvím Karolíny v roli) a tak jsem zjistila i mnohé pozoruhodnosti o naší civilizaci (proč nosíme paruky, co je karneval, co je soutěž).

Pak si každá ze tří skupinek vybrala jednu věc, která je pro Estu důležitá a pantomimicky ji předvedla, ostatní hádali, o jakou věc jde.

Dalším krokem bylo v plné rolové hře ukázat, co by se stalo, kdyby Esta o svoji důležitou věc přišla a co by to pro ni znamenalo.

Nakonec Esta dostala od dětí dárky na památku, rozloučila se a odjela zpět do Afriky.

Dílna byla završena rychlou závěrečnou improvizační hrou.

Děti se rozloučily s lektorkami a mně zbyla trocha času na několik otázek. Zde jsou.

■ Jak se vám s dětmi z II. kategorie recitátorů pracovalo?

Eva: Mně dobře. Děti byly otevřené, bylo vidět, že dělají věci s chutí.

Karolína: Souhlasím. Nepříjemné bylo, že naše děti recitovaly první a některé z nich hned odjížděly.

■ Vstoupila jsem až do závěrečné fáze dramatu o Estě. O co všechno jsem přišla?

Karolína: Začínali jsme africkou hudbou. Děti se snažily do ní vcítit, hýbat se podle ní a představovaly si, jak vypadají lidé, kteří na ni tančí.

Eva: Pak cestovatel (já v roli) vyprávěl dětem o holčičce Estě, kterou potkal na svých cestách v Africe a která napsala dětem dopis. Pak děti navštívila sama Esta a děti se jí mohly zeptat na cokoli.

Karolína: Ještě jsme zapomněly na rituál přijetí mezi dospělé. Každý si vymyslel své druhé jméno, při rituálu ho pošeptal Estě a ta mu jako symbol přijetí mezi dospělé dala korálky. Podle barev korálků se pak děti rozdělily do skupin na malování Estina světa. Dál už to znáte.

■ Jak jste si formulovaly cíl tohoto dramatu?

Karolína: Dozvědět se o jiné kultuře a vžít se do těch lidí.

Eva: Dětský svět na jiném místě nám připadal hodně atraktivní.

■ Co dalšího jste v dílně dětem nabídly?

Neděla byla s Estou, předcházely jí seznamovací hry, hlasová rozcvička před vystoupením, hry a improvizace seznamující s technikami, které jsme pak chtěly použít v Estě.

■ Čím vás děti překvapily?

Eva i Karolína: Tím, že byly hodné. Vysokou úrovní jejich recitačních výkonů.

■ Co si odvezete ve své paměti domů?

Eva: Obličeje dětí, které tu s námi zůstaly nejdéle.

Karolína: Jejich nadšení. A také otázku, jak je "brzdit" v okamžicích, kdy už chtějí pracovat a my jim potřebujeme ještě něco říct.

■ Jakou máte rády vodu?

Karolína: Moře. Vlny, sluníčko, potápění.

Eva: Čistou. Je krásná, jsem Vodnář.

Zaznamenala kosatnice Iva

Dílna DA pro děti ze souborů – taneční sál ZUŠ

Lektorkou dílny nazvané Divadelní improvizace je Hana Šimonová, studentka katedry VD DAMU, členka skupiny PRA.L.I.NY. Na její dílnu se v neděli přihlásilo 11 dívek, všechny ve věku 10 – 12 let. Úvodní část byla věnována práci s prostorem, rytmem a pohybem. Rytmická cvičení se střídala s hrou na stroj vyrábějící lízátka, ponožky apod. Po zahřívacím kole začaly první jednoduché improvizace, jejichž spouštěcím momentem bylo tělové napětí a postoj jednotlivých protagonistů, začínaly ze štronza a ve štronzu opět končily. Následovala cvičení zápas, duet, dabovaná atd., jejichž nároky na pozornost a partnerské cítění se postupně zvyšovaly. Moc pěkné cvičení (nazvané „brankář") spočívalo v tom, že k vybrané osobě přicházeli v rychlém sledu jednotliví členové skupiny a vedli s ní krátké dialogy, které na sebe nijak nenavazovaly.

Lektorka dívky poměrně často v jejich hře zastavovala a upozorňovala je na chyby a důležité momenty, které svou podstatou brání úspěšně rozvíjet improvizace. Mezi nejčastější připomínky a postřehy patřily ty, jež zdůrazňovaly důslednou práci s imaginární rekvizitou, partnerské cítění, připravenost okamžitě reagovat na nové (třeba jen nepatrné) podněty, aktivní těžiště, práci s gestem atd. Děvčata se chtěla před etudou několikrát domlouvat, což jim bylo okamžitě znemožněno. Zásadně se aktéři jednotlivých improvizovaných výstupů museli vzdát klišé i zavedených postupů a mnoho cvičení pracovalo s různými druhy asociací. Jak po celou dobu zdůrazňovala lektorka, šlo jen o jakousi „ochutnávku" a nahlédnutí do zpracovaného a promyšleného systému. Všechny zde přítomné dívky byly vybavené základními divadelními dovednostmi, kultivované a spontánní, což se projevovalo po celé dopoledne, a to zejména v úvodních zahřívacích cvičeních, jejichž pravidla jim nebyla neznámá. Jenom je škoda, že ty samé dívky nemohou v započaté práci pokračovat i druhý den a proniknout o kousek dál do tajů improvizace. Většina z nich totiž dnes odjíždí domů.

Po skončení dílny jsem se osmělil (my redaktoři jsme poněkud stydliví) a zeptal jsem se Hanky Šimonové na to, jak se k improvizaci dostala.

Hanka: Jsem členkou skupiny PRA.L.I.NY (Pražské Ligy Improvizací Nyní), která se zabývá divadelní improvizací. Toto hnutí se k nám doslalo z francouzsky mluvících zemí, kde vzniklo asi před dvaceti pěti lety. Tam se dnes pořádají celostátní turnaje na profesionální i amatérské úrovni. Turnaje mají pevná (hokejová) pravidla, je na nich přítomen rozhodčí, který píská fauly a dbá nad dodržováním pravidel. Jednotlivé týmy (složené u nás ze čtyř hráčů, ve Francii jde o týmy šestičlenné) se mezi sebou utkávají ve dvou až tříminutových soubojích, které mají různá pravidla. Naši diváci (dnes již kamarádi našich kamarádů) napíší na začátku témata, která se postupně losují a stávají se tématy jednotlivých soubojů. Soutěží se v různých kategoriích: dabovaná, s vypravěčem, s předmětem, prskavka, diapozitivy atd. Jde o systém pravidel, která jsou pro zájemce k sehnání na internetové adrese www.praliny.cz. Vznikají tak improvizované výstupy, jejichž cílem je pobavit diváka. Rozhodně se zde neřeší nějaká hluboká témata, ale jde mj. o rozvíjení spontánních reakcí. Tato cvičení jsou vhodná pro rychlé vybavení divadelními dovednostmi - jako gradace, temporytmus atd. Za zmínku stojí, že lektorka dílny pro dospělé seminaristy Sandra Tittoni patří do skupiny Lipho-Marseille, která se v tomto směru zabývá improvizací.

Zdeněk Remorkér

seminář Vyprávět divadlem

Právě jsem se chystala zaklepat na dveře s nápisem Trdýlko na ZUŠ, když v tu chvíli se otevřely a v ústrety mi vyšel mladý a sympatický muž. "Jdete dovnitř? Teď je ta pravá chvíle – vstupte!"

Poslechla jsem pokynu, vstoupila – a způsobila šok v tvářích přítomných seminaristů i lektora samého. Pochopila jsem, že jsem se zřejmě stala součástí etudy, jejímž tématem bylo probouzení, jak mi došlo o něco později.

I když by se tak mohlo zdát, není tenhle seminář o žádných schválnostech. Jeho jedenáct seminaristů se spolu s lektorem Václavem Klemensem pustilo do pokusu převyprávět alespoň fragment Werichovy pohádky O lakomé Barce, a to prostřednictvím divadla, jeho možností, zákonitostí a postupů. Dnešní dopoledne tedy trávili rozebíráním svých čtenářských zážitků a kladením si nejrůznějších otázek. Dokážeme převyprávět příběh? Co nás na něm baví? A baví nás vůbec? Co je to nadhled? Je něco, vyprávěné humorem, schopné nadhledu? Je to laskavý humor?Je možné tenhle humor při inscenování opustit? Je chudoba kladnou vlastností? Jsou tyhle postavy realistické? Je tam vůbec nějaká kladná postava?!?...

Fontána otázek a tok odpovědí, které proudily mezi seminaristy, mě nenechaly ani na chvíli na pochybách, že vyprávět divadlem lze a v tomhle semináři se to určitě podaří.

Potápka Petra

Z TŮNÍ A HLUBIN

Václav Klemens

■ **Máte rád vodu?**
Ano. Mám rád jakoukoliv vodu, s výjimkou té, která mi teče do bot.

■ **Jste zkušeným lektorem různých seminářů. Byl jste už někdy na DS?**
Kdysi jsem byl jako porotce v Ústí nad Orlicí a jednou jsem tam i vedl seminář. Tady v Trutnově jsem poprvé.

■ **V čem je pro vás osobně zajímavá práce lektora na takovýchto seminářích**?
Rozhodně mě takhle práce obohacuje, a to setkáváním s lidmi, kteří divadlo dělají ze svého zájmu, ze své potřeby, což u profesionálního divadla není vždycky. Navíc je to inspirace, zopakování a připomenutí věcí, které jsou zdánlivě samozřejmé, ale člověk na ně zapomíná.

■ **Co pokládáte za nejdůležitější pro dětské divadlo?**
Z mého pohledu je to asi radost ze hry, která je tvořivá a důležitější než všechny ty otázky kompozice, struktury, tematizování atd. Nejdůležitější je, když se podaří rozpoutat a uvolnit hravost a fantazii herců i diváků.

■ **Udělalo vám v poslední době něco radost?**
Když přemýšlím nad tím "tady a teď", tak rozhodně přelíbezné městečko Trutnov. Kdykoliv mám čas, procházím a objevuju jeho zákoutí a zkratky. A pak taky moji seminaristi, s nimiž se nám podařilo poměrně rychle otevřít oboustranně příjemnou komunikaci.

■ **Stanovil jste si ve svém semináři Vyprávět divadlem nějaký cíl, kterého chcete dosáhnout?**
Domluvili jsme se, že cílem nebude nějaký návod, jak dělat divadlo. Byl bych rád, kdyby si odsud odnesli schopnost ptát se a klást otázky.
Tak ať se vám to podaří!

Potápka petra

PRAMENY

JAK SE PEDRO DOSTAL DO NEBE A Z NEBE

URČITĚ JSTE O NĚM SLYŠELI. O Pedrovi. Pedro Urdemalas se jmenoval a byl to zloděj a rošťák a švindlíř a šprýmař, jaký se jen tak v Americe nenarodí. Taky se narodil v Mexiku.
Jenže na stará kolena se přestěhoval do Texasu. Moc se mu tam zalíbilo, protože tu našel víc ťulpasů než doma, kde už ho všichni znali. A tak si v Texasu vesele žil a pil, hrál falešně karty a tahal lidem z kapes všechno, co tam mělo zůstat.
Jak povídám, přišel sem na stará kolena. I hlavu měl už holou jako koleno. Proto nosil sombrero a nesundal ho, ani když přišel čas a musel šupem do pekla.
Ale nebyl by to Pedro, kdyby čerty neošidil. Jo, už je to tak, Pedro jim vzal roha a hnal se po schodech rovnou před nebeskou bránu. A hned na ni zabušil.
"Kdo je to?" zabručel svatý Petr, když slyšel bouchání.
"To jsem já, Pedro, tvůj jmenovec."
"Jaký Pedro?" chtěl vědět svatý Petr.
"Pedro Urdemalas."
"Ukaž pas. Kde jsi se narodil?"
Takhle se svatý Petr vyptával, protože byl něco jako nebeský celník. Bez pasu a bez řádného zapsání nikoho přes tu hranici, co dělí zemi od nebe, prostě nepustil.
"Pas jsem ztratil," vymlouval se Pedro. "Ale narodil jsem se, to přísahám! Narodil jsem se v jednom údolí mezi dvěma kopci."
"Jak se jmenovalo to údolí?" vyšetřoval svatý Petr.
"To nevím. Každý mu říkal jinak. Ale rostly tam melouny a fazole a tráva pro krávy a oves pro koně a kukuřice pro prasata. Uprostřed tekla řeka a ryb v ní bylo tolik, že do sebe trkaly jako berani. Když přišly deště, všechno se zelenalo. A když přišlo sucho, zem byla hnědá a rozpukaná jako moje sombrero."
"Co mi to tu vykládáš?" rozzlobil se svatý Petr. "Co je mi do melounů a do fazolí a do trávy pro krávy? Člověče, já jsem svatý duch! Já se živím vánkem nebeským a piju rosu z obláčků. Jestli mi přesně nepovíš, kde jsi se narodil a kdy to bylo na den a hodinu, tak ti nemůžu vystavit pas. A bez pasu jsi pro mě nikdo! Takové je boží nařízení."
"To už je tak dávno, že se nepamatuju," stěžoval si Pedro. "Byl jsem úplný mrně, když jsem se narodil."
"Tvoje chyba," řekl přísně svatý Petr. "Bez papírů do nebe nesmíš a basta."
"Měj slitování, když jsme oba Petrové," žadonil Pedro. "Tak mi aspoň to nebe skulinkou ukaž, ať můžu v Texasu všem hříšníkům vykládat, o co přijdou. Nech mě jen trošinku nakouknout."
Svatý Petr byl bručoun, ale dobrák. Huboval, ale na docela malou škvírku bránu pootevřel. A Pedro, místo aby se podíval, strčil do té škvíry prst.
"Konec. Zavíráme!" řekl svatý Petr.
A Pedro zaječel: "Auvajs! Přiskřípneš mi prst!"
Svatý Petr nikdy nikomu ze zlé vůle neublížil. Tak i teď si jenom povzdychl a otevřel bránu víc.
Jenže Pedro, místo aby prstem ucukl, vrazil do škvíry celou ruku. Petr chtěl bránu přibouchnout a Pedro znovu zaječel: "Moje ruka! Zmrzačíš mi celou ruku!"
Zmrzačit někomu ruku, to by si svatý Petr nevzal na svědomí. Proto otevřel vrata ještě víc.
A Pedro, místo aby pracku vytáhl, chňapne druhou rukou po svém sombreru a hodí klobouk do nebe. Sombrero se kutálelo po obláčku.
"Můj klobouk! Já jsem ale smolař! Vítr mi vzal z hlavy moje jediný sombrero! Jak teď můžu jít do pekla? Na hlavě nemám ani vlas, a ty víš, jmenovče, jaká v pekle zuří výheň! A na zem zpátky taky nemůžu. Víš, jak touhle dobou v Texasu praží slunce?"
Svatý Petr taky neudělal bez klobouku krok, protože měl taky hlavu jako koleno. A tak měl pochopení. Utřel si z čela pot a otevřel bránu docela.
"Skoč si pro to sombrero! Ale ať jsi hned zpátky!" povídá. Pedro se rozběhl za kloboukem a Petr se za chvíli podíval do slunce. Slunce měl totiž místo hodin.
Tak zjistil, že ten rošťák je pryč už nějak moc dlouho. Uběhlo třicet minut, pak třicet hodin a nakonec třicet dní. A Pedro se pořád nevracel.
Jinak šlo v nebi všechno normálně.
Až jednou se jeden anděl rozplakal a v pláči letěl za Pánembohem.
"Pane, někdo mi ve spaní vyškubl z křídla brko!" stěžoval si. "Máme tady někde zloděje."
"Co to pravíš?!" rozzlobil se Pánbůh. "Zloděj na tomto svatém místě! To bych měl pěknou reputaci, kdyby tě někdo slyšel! Kšá! Kšá! Leť si brnkat na harfu a na brko zapomeň! Koukej, vyfouknu ti pěkný obláček, abys měl polštářek pod kolena, až se budeš modlit."
Tak anděl odletěl s polštářkem, ale spokojený nebyl. A příští den sletěl před nebeský trůn další anděl. Klepal se studem, a všechno, co měl, si přikrýval rukama.
"Jak to vypadáš" zhrozil se Pánbůh. "Kde máš svou řízu? Jak můžeš běhat po nebi nahatý jako kuře?"
"Někdo mi ji ve spaní stáhl!" naříkal anděl.
"Někde tu máme nestydu a zloděje!"
"Co to pravíš?" rozzlobil se Pánbůh. "Už ani slovo - a hned se oblékni!"
Nato Pánbůh vyfoukl tomu andělovi z obláčku nebeskou řízu a poslal ho na hodinu modlení.
Když třetí den přiletěl zase jiný anděl s pláčem, nepustil ho už Pánbůh radši ani ke slovu. Rovnou se sebral a cupital za svatým Petrem.
"Petře!" začal přísně. "Koho jsi to pustil v poslední době do nebe? Řádí nám tu nějaký poberta a nestyda k tomu."
Svatý Petr se dušoval, že nikdo bez pasu a bez řádného osvědčení bránou neprošel. Ale pak se zarazil.
"Vlastně jednomu se k nám zakutálel klobouk," povídá.
"Pustil jsem ho pro něj, ale ještě se nevrátil."
"Jak se jmenoval ten hříšník?" chtěl vědět Pánbůh.
"Pedro," rozpomínal se svatý Petr. "Pedro Urdemalas."
"Pedro Urdemálas!" chytil se za hlavu Pánbůh.
Jo, na to nemusel být ani Vševědoucí, aby věděl, co je Pedro za švindlíře a šizuňka a šidila a šprýmaře.
"Pedro Urdemalas!" zalkali andělé a drželi si řízy těsně u těla.
"Za ním!" závelel Pánbůh. "Musíme ho najít a okamžitě vyhodit!"
Andělé se rozletěli po nebi a nakukovali pod každý obláček. To bylo nějakého lítání! Ale každý se vrátil, celý ulítaný, z křídel mu kapal pot, a Pedro nikde. Jako kdyby se propadl.
"Že on se propadl do sklepa!" napadlo svatého Petra.
"Do sklepa!" vylekal se Pánbůh. "Do mého sklepa, kde mám ty nejlepší sudy s nebeskou manou!"
"Ale tu žádný smrtelník ještě neokusil," chlácholil ho svatý Petr.
"Právě proto!" naříkal Pánbůh ještě víc. "Takovou nebeskou kořaličku kdyby jen jednou ochutnali, tak nám ti hříšníci z Texasu vezmou bránu útokem! Kšá! Kšá! Všichni do sklepa!"
Andělé se spustili šipkou rovnou do nebeského sklepa. Všechno tam prohledali, každou skulinu a pavučinu vysmejčili, ale Pedro nikde.
Když s tou smutnou novinou přiletěli za Pánembohem, nezbylo, než aby se zamyslel.
"Už to mám!" povídá za chvíli. "Kde je Gabriel?"
Gabriel byl archanděl a mezi cherubíny vyhlášený silák.
"Zde stojím, pane!" ohlásil se.
"Gabrieli, sletíš na zem. Namíříš si to do Texasu a přitáhneš mi sem za flígr prvního Texasana, na kterého kápneš!"
Gabriel připažil křídla a spustil se z nebe jako kámen, zaplachtil nad texaskou plání a uviděl kovboje na koni, jak objíždí stádo krav a přitom brnká na kytaru a prozpěvuje si. Hned ho popadl za límec a stoupá s ním vzhůru, až do nebe.
"Posaď se," přivítal ho Pánbůh.
Texasan se usadí za zlatou bránou na oblačnou židli a kouká, ničemu nerozumí, a připadá si jako v nebi.
"Vidím, že máš kytaru," usmál se Pánbůh. "Umíš *Jó, třešně zrály?*"
"Jasně," povídá ten honák. "To zná v Texasu každý dítě."
"Tak zahraj a zazpívej!" řekl Pánbůh.
Texasan si pošoupnut klobouk do čela a uhodil do strun. *"Jó, třešně zrály, sladký třešně zrály,"* spustil - a přestal.
"Tak pokračuj. Proč nehraješ?" zamračil se Pánbůh.
"Vyschlo mi v krku," povídá Texasan. "Nebyl by tu lok něčeho ostřejšího?"
Pánbůh se zamračil ještě víc, ale pak podal honákovi půllitr rosy. Byla to rosa nasbíraná z hvězd, a když ji Texasan vypil, rozsvítily se mu oči.
"Jó, třešně zrály, sladký třešně zrály!" hulákal jako na lesy.
"Jupíííí!" ozvalo se najednou odněkud z mraků a hnědé a rozpukané sombrero vyletělo do vzduchu.
"Tady je!" zaradoval se Pánbůh. "Já věděl, jak ho přivolat!"
Nato silák Gabriel zamával křídly a vletěl do mraků. Když se z nich vynořil, držel Pedra Urdemalase za kšandy.
"Kam s ním?" zeptal se.
"Do pekla! Do pekla!" skandovali andělé.
"Takovou radost Luciferovi neudělám," pravil Pánbůh. "Shoďte ho zpátky na zem," povídá. "A toho zpěváka taky."
Tak se z vůle boží ten šejdíř, šizuňk, švindlíř a šprýmař zase vrátil do Texasu a nejspíš se tam potlouká až dodnes.
Ledaže by ho čert odnes!

Pavel Šrut: Prcek Tom a Dlouhán Tom a jiné velice americké pohádky (Carmen, Praha 1993)

Tobogán

NEZÁVISLÝ VODNÍ, PODVODNÍ, PŘÍVODNÍ A NÁVODNÍ LIST NEDOSPĚLÝCH ÚČASTNÍKŮ DĚTSKÉ SCÉNY

ČÍSLO - III PONDĚLÍ - 17. ČERVNA 2002

PŘED SEŠUPEM

(o souborech, které teprve uvidíte)

ZUŠ JINDŘICHŮV HRADEC: URČITĚ JSTE O NĚM SLYŠELI

Pedro Urdemalas se jmenoval…
Určitě jste o něm slyšeli (o tom šejdíři, šizuňkovi, pobertovi, zloději… a o povedeném nebi, ve kterém nemůžete čekat, že jsou všichni svatí).
A jestli ne, tak se přijďte podívat na naše představení.

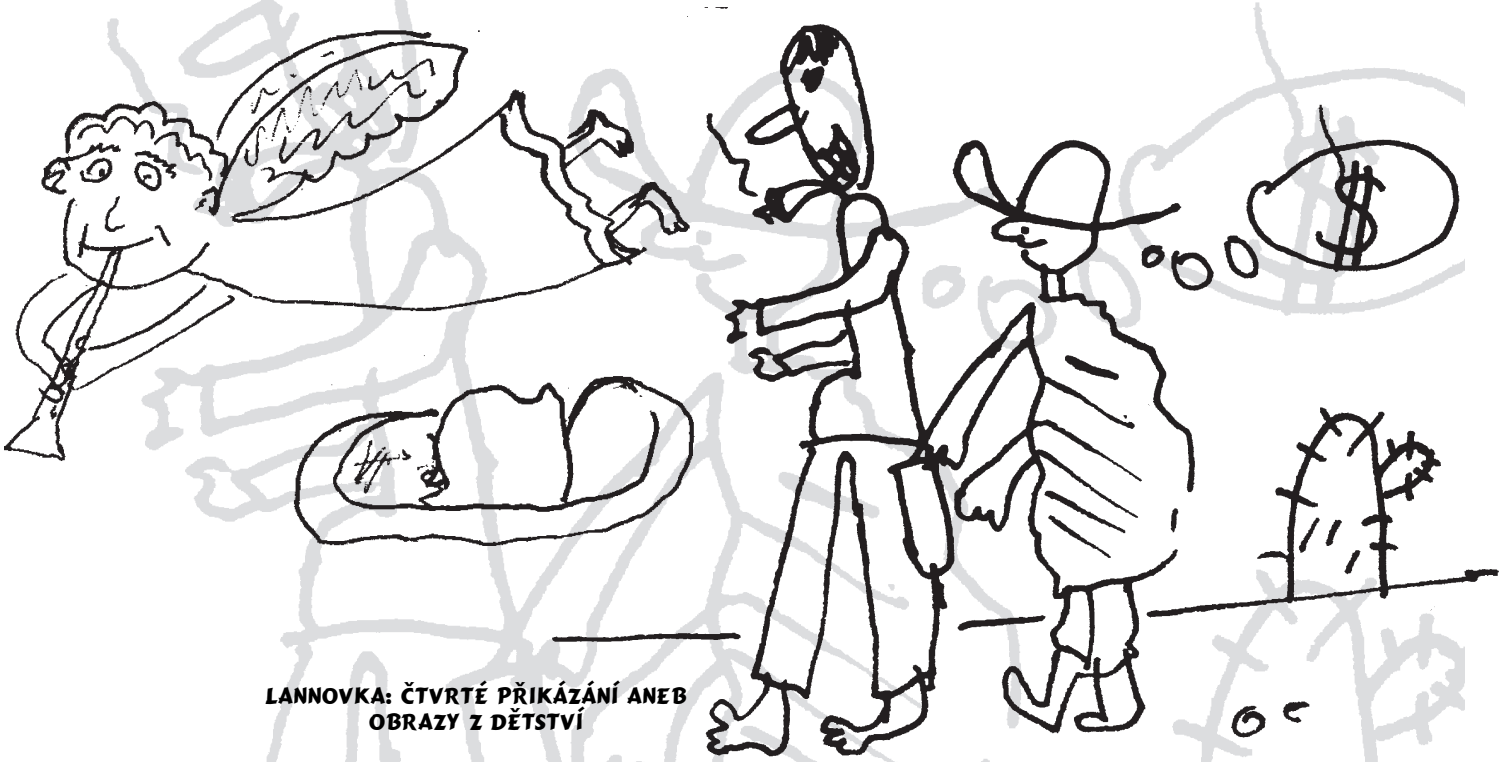

LANNOVKA: ČTVRTÉ PŘIKÁZÁNÍ ANEB OBRAZY Z DĚTSTVÍ

HOP-HOP: NASLOUCHEJ

Tobogán doufá, že se sešoupne i bez upoutávky.

PO VYNOŘENÍ

Bylo to super. Určitě je to životní zkušenost, na kterou nikdy nezapomenu! Nejvíc se mi líbily dílny, protože jsme měli skvělé lektory (Romanu a Tomáše). Tréma byla maličká, ale hned, jak jsem začala s básničkou, jsem se uklidnila. Chtěla bych tu být znovu tři dny.
Korál

Se svým dnešním vystoupením jsem spokojená. Myslím, že v naší kategorii excelovali hlavně kluci, kterým musím vyjádřit obdiv. Mám ráda plné obecenstvo, které mi dává energii pro můj výkon.

Ještě musím poznamenat zklamání z vašeho fotografa (či kameramana), který se dostavil na dnešní recitaci těsně po mém výkonu, načež nebudu viděna na stránkách dalšího deníku.A tak ráda bych odhalila tvář, která se skrývá pod „šifrou“ Ariel

Přednášelo se mi moc dobře, myslím, že tu byli vnímaví diváci. Celá přehlídka se mi líbila a jsem ráda, že jsem se sem dostala, a určitě bych si moc přála tu za rok zase být a setkat se znovu s tou skvělou partou, která se tu vytvořila.
Vodnice

Moje básnička se porotcům líbila, i já z ní měla dobrý pocit. Porotci měli připomínky k lepšímu oddělení pohádek od sebe.
???

Moc se mi líbí přístup lektorského sboru k hodnocení.
Lucka

Mně se recitovalo dobře, ani tréma téměř nebyla. Ale v průběhu

PŘEDSTAVUJEME SVÉ PLAVČÍKY A PLAVČICE

ZUZANU JIRSOVOU A RADKA MARUŠÁKA, UČITELE ZUŠ JINDŘICHŮV HRADEC

Z námý
U znávaný
Z kušený
K ouzelný
A ndílek

R ajstajblík
A chilles
D ráček
E lf
K ouzelník

PAVLA PETROVSKÉHO, VEDOUCÍHO LANNOVKY

P PERFEKTNÍ HRU CHCE MÍT
A AMBICIÓZNÍ ZDÁ SE BÝT.
V VYSOCE INTELIGENTNÍ SVĚT
E ENERGICKÝ V NĚM PLÉT S
L LASKAVÝM ÚSMĚVEM.

P PROFESIONÁLNÍM
E ELEGANTNÍM (S OSOBITÝM STYLEM)
T TRPĚLIVÝM
R ROZUMNÝM
O OTCOVSKÝM
V VŮDCOVSKÝM TYPEM
S SEBEVĚDOMÝM
K KOMEDIANTEM
Ý TVRDÝM REŽISÉREM JE ♡
TVÉ DĚTI

ZKAPALNĚNÍ

aneb jak soubor Ty-já-tr odpovídal na otázku, jaká by chtěl být voda a proč.

-mořská voda, ráda se koupu v moři
-voda v řece, protože řeka teče
-voda ve studánce, abych byla průzračná
-voda ve vodopádu, protože je skvostná
-mořská voda, chutná mi slaná voda
-voda v potoce, protože vesele teče
-voda v řece, mám ráda řeku
-voda v Niagárských vodopádech, je to místo lásky
-voda v tobogánu, protože bych se tam nenudila

napsaly Piraně

SPLÁCHNUTO

Nevím, jak začít, a tak začnu třeba takhle: Jsem ohromená. Jsem ohromená od té chvíle, co jsem přijela do Trutnova. Ani v nejlepším jsem nepočítala s tím, že to bude tak nádherný víkend, který bohužel už končí. Nejvíce jsem samozřejmě byla zvědavá na výkony dětí. Někdy jsem ani nedutala a se zatajeným dechem poslouchala. Nejsem ten typ, který hledá na recitátorech chyby, nedokážu to. Jen sedím, pozoruji reakce lidí kolem sebe a jsem šťastná.

Ještě než začalo vystoupení IV. kategorie, na nás byla vidět pohoda, ale také již nervozita. Překvapilo mě, jak jsme mohli za tak krátkou chvíli vytvořit tak fajn kolektiv.

Všechna vystoupení se mi strašně moc líbila. Sice mě chvíli napadaly myšlenky typu: „Co já tady vlastně dělám?“ Ale rozhodně toho nelituju, že jsem zde mohla být. Byla to pro mě velká zkušenost.
Tereza

Dnešní vystoupení recitátorů IV. kategorie vypadalo už jako opravdové vystoupení. Myslím, že všichni krásně recitovali a dobře artikulovali. Budu jim všem držet palce na dlouhou cestu.
K.

K vystoupení recitátorů IV. kategorie: vtipné texty, osobní výpovědi upřímné, individuality. Konec dobrý, všechno dobré.
(Pod)vodnice

Dne 15. 6. se konal společenský večer recitátorů. Bylo to super. Opravdu skvělé písničky. Byla bych ráda, kdybych měla alespoň ještě jednou příležitost sem zavítat. Opravdu děkuju za tak hezký pobyt.
Adéla

Společenský večer, vlastně diskotéka byla super. Tančili jsme stále a vůbec nám nevadilo, že se jedná především o písně z let dávno minulých. No dobře, je sice pravda, že šedesátá léta nijak zvlášť stará nejsou, ale rozhodně se liší od dnešní popmusic.

Trochu nás mrzelo, že musíme končit tak brzy, ale procházka večerním lesoparkem nám zvedla náladu. Pak jsme ovšem moudře zavelili spát a rozešli se na pokoje. Dlouho jsem nespala. Hned ráno mě čekalo brzké vstávání. A mohu vám říct, že se mi odtud vůbec nebude chtít.
Denisa

Dnešní vystoupení recitátorů IV. kategorie se mi moc líbilo a překvapilo mě. Nedá se říci, že by se mi někdo

vyloženě nezamlouval. Z valné většiny vystoupení jsem se pobavila, zasmála anebo alespoň zamyslela. Dá se říci, že to byl takový bonbónek na závěr.
Plavkyně

Recitátoři měli své texty dobře připravené. Líbily se mi spíše texty s náznakem humoru. Některé texty jsem až tolik nepochopila, proto je nemohu posoudit. Kdybych měla posuzovat zvlášť výkony chlapců a dívek, výkony chlapců se mi líbily více.
Myšpule

Nejzajímavějším zážitkem z Trutnova nebylo recitační ani divadelní vystoupení, nýbrž setkání na pokoji s malou bílou myškou. Že s námi nocuje od pátku, jsme zjistily až následující den. Byla dobře ukryta v 5 l sklenici. Sobotní noc už v ní ale nevydržela. Prokousla se přikrytým papírem a v neděli v 5 hodin ráno nám zběsile pobíhala po pokoji. Až nakonec zdrhla pod dveřmi.
Nevím, kdo si víc oddychl. Jestli ta myš, nebo moje maminka.
Vodovod

Bylo by škoda, kdyby Dětská scéna skončila. Myslím, že tato přehlídka je na velmi dobré úrovni. Úplně jsem valila oči na děcka ze IV. kategorie, byly skvělé! Mně se recitovalo opravdu dobře a v pohodě. Dík, že to pořádáte!
Žabička

Je tu kamarádské prostředí, které dovolí člověku, aby se uvolnil. Není tu ta svazující atmosféra soupeřů, a to je moc dobře.
Taky se mi moc líbí dílny IV. kategorie. Naše dvě skvělé lektorky Lucie Klárová a Veronika Lísalová s námi dělají věci, které nás nejen baví, ale taky nám umožňují se vzájemně lépe poznat.
Recitátorka IV. kategorie

Představení Budeme pod drnem: Pěkně udělané, trošku tísnivé, ale i velmi zajímavé. Líbily se nám pohyby při básničce, ale nerozuměli jsme návaznosti textu na pohyb.
Ráček a Krabík

Představení Jak se chtěl oženit Yangy Bangy Bou: Celkově to na nás působilo zajímavě. Děti měly hezkou mluvu, akorát Lady Smithová by se mohla vyjadřovat hlasitěji. Máme malou výhradu k textu, a to že se nemusí pořád opakovat „on Yangy Bangy Bou". Kluci na jevišti by se mohli víc pohybovat. Jinak to bylo pěkné.
Ráček+Krabík+ Trojzubík

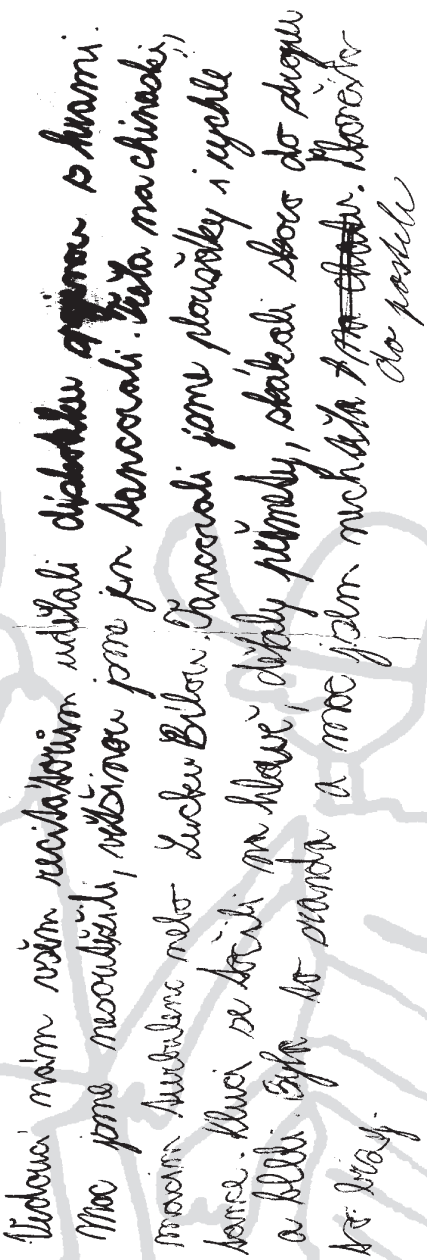

PSÁNO PÁDLEM

Tento příběh společně vytvořili recitátoři lll. kategorie. Využili v něm slov ze svých přehlídkových textů. Zdánlivě nesourodé pramínky se slily v jedno příjemné, osvěžující jezírko, z něhož vytryskl divadelní "piditvar". Premiéra a derniéra zabublala 16.6. 2002 ve 13.30 hodin v parku u kašny

Pubertální dřevorubec šel do Líšně, aby se tam setkal se svým přítelem, který se jmenoval Petržílka. Na hlavě měl malou čepici, protože bez ní vypadal jako hlupák. Cestou však šlápl do vosího hnízda. Vosy se samozřejmě pustily za ním. Jak před nimi utíkal, upadla mu čepice, což nebylo dobré znamení. Už nevěděl, kudy kam. Naštěstí našel řešeto, které bylo ulepené od zavařeniny. Schoval se za něj a hloupé vosy se vrhly na tu sladkou dobrotu. Dřevorubec řešeto zahodil a mohl utíkat dál, protože vosy o něj přestaly mít zájem. Uřícený doběhl do Líšně na sraz, a aby ho přešel šok z vos, šli s Petržílkou do hospody hrát karty. Dřevorubec ale při hře podváděl tak, že si dával s kamarádem znamení mlaskáním o punebí. Petržílka je odhalil, a velmi se rozčílil. Nastala krutá rvačka. Při ní dřevorubec rozštípal hospodu sekerou. Obsluha však zavolala policii, která přijela zrovna v okamžiku, kdy dřevorubec dělal z klavíru třísky. Byl zatčen a sekera mu byla odebrána. Do hospody už nebude moct chodit se sekerou, maximálně tak možná na sekeru.

Recitátoři lll. kategorie
+ Romana a Tomík

STÁHLI JSME POD HLADINU

„PEČOVATELKU" MÍŠU

My: Co tě vedlo k tomu, že budeš dělat na Dětské scéně 2002 pečovatelku?
Míša: Jelikož jsem odmalička zvyklá spolupracovat s dětmi, tak mě tato akce zaujala. Jeden z důvodů je uvolnění ze školy.
My: Celá tato dětská příloha je o vodě. Jak by sis představovala krásné prázdniny u vody?
Míša: Nejlepší by byly prázdniny u Mrtvého moře, kde bych nemusela nic dělat, lehla bych si na vodu a nechala se nést.
My: Které z představení, které jsi viděla, tě nějak zvlášť oslovilo a proč?
Míša: Všechny představení byly hezký. Jedno z nejlepších bylo Život je pes. Pak mě zaujal Otesánek, protože nebyl svou tematikou určen jen pro děti, ale i pro dospělé.
My: Jaký je tvůj nejlepší zážitek s vodou nebo kolem vody?
Míša: Nejlepší zážitky mám ze závodního plavání a ze závodů, kterých se náš tým zúčastnil a někdy uspěl. Plavání je odmalička mým velkým koníčkem.
My: Co bys vzkázala všem, co se na Dětské scéně 2002 podílejí?
Míša: Pro dospělé: hodně síly s dětmi. Pro děti: silné nervy s dospělými. Slunce v dušičce!

Ptaly se Chobotničky

jsem cítila, že to není ono. Nevěděla jsem co, možná prostředí, tréma a únava udělaly své. Myslím, že porotci se na mně vyřádí a už teď mám strach.
???

Napsat o svých pocitech z přednesu… Měla jsem trému, jako asi všichni, které znám, ale o tom to je. Nespadla ze mě, když jsem mluvila, spíš byla čím dál tím větší. Ať už moje vystoupení dopadlo jakkoli, ať už se někomu líbilo nebo ne, jsem strašně ráda, že jsem tu mohla být se všema těma fajn lidma.
Lucka

Na dnešní den jsem se připravoval spíše ležérně. Sice jsem párkrát svůj text přednesl svému rodinnému doprovodu, ale pokaždé jsem si neodpustil připomínku, že přeci před jedním posluchačem nebudu dělat kašpara. Pro klid svědomí jsem si ještě před začátkem vystoupení IV. kategorie zopakoval svůj text na záchodě. (Tímto nechci nijak znehodnocovat můj přednes, ale záchod je místo, kde přece jen není tolik lidí.) S americkým úsměvem jsem světoborně vešel do auly, jako že já jsem v pohodě. Vlastně jsem byl, protože mé pořadové číslo bylo 4, tudíž jsem se nemusel celé dvě hodiny klepat trémou na židli, než přijdu na řadu. Klepal jsem se, i když jsem šel jako čtvrtý. Vlastně jsem se klepal i při recitování. Po pár větách mě však tréma přešla, a tak jsem si v klidu vychutnal svůj přednes i zájem posluchačů. Odcházel jsem na své místo s pocitem úlevy. Tak, a mám to za sebou. Teď si v klidu vychutnám ostatní kamarády.
Víťa Vodomil

Jak se mi recitovalo? Jó, až na tu trému (pak už ze mě spadla) celkem v pohodě. Publikum navodilo tu správnou atmosféru, a protože vím, že ostatní recitátoři z mé i z nižších kategorií na tom byli stejně, tak jsem se nestyděla a vlastně ani nebylo proč, v publiku seděli samí skvělí lidé!

Ráda poslouchám recitaci ostatních a určitě si s sebou domů odvážím spoustu skvělých zážitků. Možná bych taky měla napsat něco do budoucna, něco pro budoucí skvělé recitátory!? Takže, určitě hodně štěstí, držím všem palečky, a pokud se vám něco nezdaří tak, jak jste si představovali, tak nevěste hlavu, vždyť to děláte proto, že vás to baví, a ne proto, abyste byli ti nejlepší a nejúspěšnější. Vždyť jenom to, že se věnujete poezii a tomu, co vás baví, je velikánský úspěch! Tak hodně zdaru a držím palečky!!!

Tereza

Soubor Horní-Dolní: Ve velkém spěchu jsme dorazili do Národního domu. Zkusili jsme se uklidnit, ale moc se nám to nepodařilo, většina z nás stála za horizontem s velkou trémou. Popřáli jsme si štěstí, zazněly první akordy a už jsme byly „v tom“.

Před začátkem strach,
veliký jak mrak.
Je jak děsivý stín,
když nevíme, co s ním.

Pak začneme hrát,
s tím pocitem se prát.
A když dobře skončíme,
úplně ho zničíme.

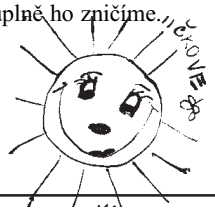

JESLIČKY

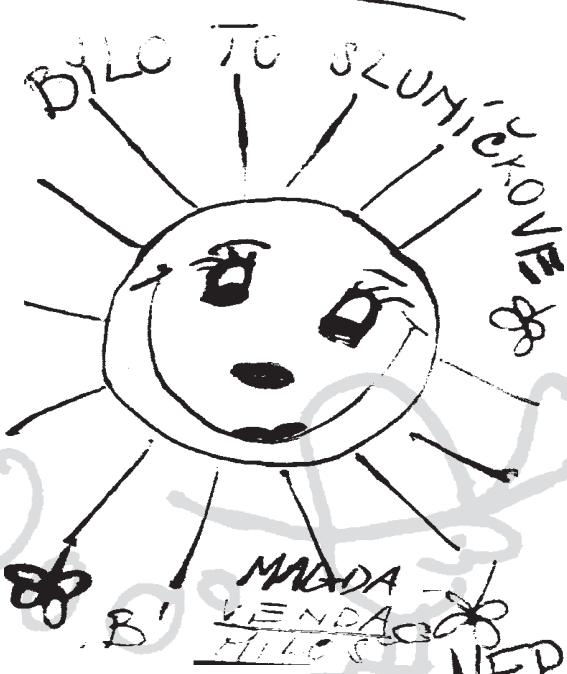

„Kulíšci" byli jsou skvělí!

Sluníčko

VZKAZY Z LAHVE

PŘEDSTAVENÍ JAK SE CATĚL OŽENIT YANGY BANGY BOU BYLO VELICE PĚKNÉ SUPER BYLA ŽELVA

LIDA

NEPŮJDEME SPAT, AŽ RÁNO V 6!

SEMINARISTI

PSÁNO PÁDLEM

Komediant je veselý,
má doma mnoho postelí.
Komediant se umyje
a už je z toho komedie.
I když je stroha, tak přeci,
přidá se sem tam pár věcí.
A tomuhle se napořád
dovedou lidé smát a smát.

Anna

Divadlo, to je krásná věc,
ať jsi dramatik nebo švec.
Jestli chceš, tak si hraj,
z pohádek sestav celý ráj.
Ten, kdo chce býti unešen,
nemusí lézti na třešeň.
Může si zahrát komedii,
při divadle čas rychle míjí.
Kup si novou zástěru,
zahraj si i operu.,
Když budeš cvičit celý rok,
do herce máš už jen krok.

Anna

VODOMĚRČINA ČÍTANKA

PAST

Hle bar, v něm chlap. Snad pil. Já ptám se, proč tam stál (ten chlap).
Dal cár na krk, vzal brk a šel tam, kde stůl žen se chvěl.
Kde hňup byl dřív, než pil?
Hrál, snad míč i kop, gól dal, řval dav…
Teď sed na stůl, brk v ret si dal, zrak žen ho zřel.
Máš žal, jsi smut?
Ach ne, brk pad.
Jsi mlád?
On klek. Syn spí, já mám ho rád.
Tak běž, kam máš! Co bys tu měl? Hlas žen se rděl.
Chlap prch.
KDO PÍT BYS CHTĚL, TAK MĚŘ SVÝCH SIL.

blatouch a svratouch

TOBOGÁN – nezávislý vodní, podvodní, přívodní a návodní list nedospělých účastníků Dětské scény. Vychází denně. Redakce se na Vás a Vaše příspěvky těší v 1. patře Národního domu. Žádáme zejména nově přijedší soubory, aby nás navštívily nejpozději den před svým vystoupením.

NA SOUTOKU

záznam z veřejné diskuse o inscenacích souboru 2. bloku

Jak se chtěl oženit Yangy Bangy Bou - Divadlo Jesličky

■ **Potok první - informace vedoucí souboru Emy Zámečníkové:**
Jak jste si mohli přečíst v Deníku, probíhala práce na představení cestou od mého výběru textu přes hry, etudy a nápady dětí až k představě tvorby celistvého pásma, které nakonec nevzniklo, a zůstal pouze tento fragment. Dětem je mezi 10 až 12 lety a Leara si hodně oblíbily.
-vstup lektorů: Je zajímavé posloucha t asledovat nejen inscenace, ale i vedoucí souborů. Když se na Emu podíváte, vysvětlí se vám samo, proč právě ona si vybírá nonsensový text, proč ho dělá právě takhle, jak to, že má v souboru kluky... ona sama je symbolem nonsensu.
Ema: Beru to jako lichotku. Už jsem Leara dělala před 3 lety se staršími kluky, takže asi na tom něco bude.

■ **Potok druhý - náměty semináře D:**
Náš seminář hodnotil tuto inscenaci velmi kladně, líbila se nám v celku, líbila se atmosféra, komunikace dětí s diváky i mezi sebou, pohyb, využití prostoru, práce s napětím, výtvarné zpracování (i obdobně laděný oděv vedoucí), viditelně kompaktní vztahy ve skupině dětí. Zdálo se nám, že napětí bylo budováno i výbíráním představitelů hlavních rolí přímo před diváky. Nadchla želva, přirozený projev dětí i jejich zaujetí hrou. Řešili jsme otázku temporytmu inscenace - jedná se v základu o báseň, a ta je na rytmu založena, a tady se nám bořen divadelními prostředky. Další otázkou byly zcizováky a jejich připravenost (vedoucí vysvětlila, že jejich jádro připravené je, ale provedení se pokaždé liší). Možná chyběl výraznější projev zklamání u dětí, které nebyly vybrány - trochu to zpochybňuje náhodnost volby (vysvětlení vedoucí: je to jen prostor pro další napětí, ne základ inscenace a navíc to hrají už poněkolikáté a ono se to vytrácí).

■ **Potok třetí - názory lektorského sboru:**
Citlivá práce s textem, porozumění si s ním, zajímavé a inspirativní jiskření mezi kluky a holkami odpovídající jejich věku, dodržení proporcí mezi kázní a spontánní hrou, střídmost a kvalita přednesu, v níž je cítit pečlivá průprava.
Otázky nastoluje právě setkání básně a inscenačních odboček, které může někdy zavést. Zde však směřuje k interpretace textu dětmi, přiměřené věku i zvolené formě. Zcizování umožňuje vidět na jevišti nejen produkt práce, ale i stanovisko a cestu k ní., Leara i uvažování o něm. Želva - zajímavá, je to však moment, kde se ztrácí polarita mezi kluky a holkama -kluci ztrácejí svou pozici protipólu.

■ **Klokot vody na soutoku:**
Děti by se měly více vzájemně slyšet.

Kdyby se více přitlačilo na reakce, vzniklo by klišé. Vedoucí by při používání improvizace měl myslet krok dopředu - co se stane, až to bude obehrané? Otázkou je, nakolik jsou děti vzhledem ke svému věku schopné rozehrát reakce tak, aby byly přirozené.

Budeme pod drnem - Červ Ovanoha ZUŠ J. Štursy

■ **Potok první - informace vedoucí souboru Kláry Dvořákové**
Jsou to první děti, s nimž pracuji, a dosud jsem byla vždy jen aktérkou, ne inscenátorkou. Neznám všechny ty divadelní zákonitosti, ale zkusila jsem dát dětem Jandlovy texty, který je zaujaly. Pracovali jsme na nich 4 měsíce, pak jsme se pokusili společně je slepit. Do ničeho jsem je nenutila a mohla jsem jim dát jen to, co sama umím, takže to má spoustu chyb, ale děti to baví a mají chuť pokračovat.

■ **Potok druhý - náměty semináře B:**
Inspirovalo nás to přečíst si Jandlovu poezii. Cítili jsme snahu souboru sdělit nám něco závažného a dlouho jsme se snažili rozkódovat, co je to - snad téma uzavřeného světa dívek, do kterého zasáhne jiný svět chlapce? Svět dívek na nás působil velmi negativně a agresivně, jakoby z jakéhosi zmechanizovaného světa sci-fi. Z chlapce jsme měli příjemný, hravý pocit a bylo nám ho líto. Nebyl nám jasný závěr - proč přijal pohyb dívek, proč ony odešly, co to znamená...Viděli jsme řadu nabídek, které ale nebyly vysvětleny a dokončeny - chcete něco sdělit, ale k nám to nedojde.
Vedoucí: dětem je mezi 13 - 15 lety a protipóly světů kluků a holek je to, co je právě teď nevíce zajímá. Nejsou masou jednotně myslících dívek, ale každá jedná sama za sebe. Tématem je boj jedince se skupinou, který se vyhrotí, až je pro skupinu natolik nebezpečný, že ji zevnitř rozbije. Ideály, se kterými holky přišly, nakonec nefungují, kluk všechno naboura a ony se nakonec přiklánějí na různé strany - proto "rozpačitý" závěr.

■ **Potok třetí - názory lektorského sboru:**
My sami jsme nalezli několik výkladů závěru, ale tento nás nenapadl. Čím více máme o inscenaci informací, tím nám je jasnější. Pochopili jsme klíč, ne však nuance Přesto základním problémem je celková neujasněnost, volná vazba mezi pohybem a textem, pohyb se někdy s textem zcela míjel, někdy ne. Nedostatky spatřujeme také v práci se slovem. Zajímavé by bylo, kdyby roli jedince měla dívka. jaký motiv měla agresivita dívek na počátku?

■ **Klokot vody na soutoku:**
Jsou zrovna tyto Jandlovy verše dobrým materiálem pro téma jedinec kontra skupina? Navozuje to otázky rámce a textu a toho, co je kdy podstatné.
Slovům nebylo rozumět, ale neměla jsem pocit, že je to nutné. Jenže slova by měla něco sdělovat. Na krajské přehlídce hráli v intimnějším prostoru a působili velmi soustředěně a zaujatě, ale i tam mluvili velmi potichu - možná je to znak jejich problémů s významem a potřebou slov.

Metoda Dr. Téra a profesora Péra - Holky na zabití+Pavlík

■ **Potok první - informace vedoucí souboru Hany Mockové:**
Nechci vám o tom moc říkat, ale spíše znát váš názor. Pustila jsem se do něčeho méně obvyklého, a tak mě zajímá, jak se to podařilo.

■ **Potok druhý - náměty semináře C:**
Jedná se o velmi složité téma a těžko uchopitelnou povídku, a i proto možná inscenaci chybělo napětí i gradace. Taky jsme někteří velmi brzy věděli, o co půjde, a přestalo nás to bavit. Konec byl velmi rozmazaný a bez pointy. Není to otázka špatného výběru, ale toho, jak na jevišti vytvořit napětí.
- někde v tomto momentě se jednotlivé přítoky soutoku slily a je jen těžké rozeznat, z jakého potoka byly napájeny. Následuje tedy

■ **Klokot vody na soutoku:**
Objevuje se snaha vybudovat tajemno vnějšími prostředky -osobou v kápi, svícemi, sloužícími jen jako rekvizity, světly, zhasínáním a rozsvěcením svící.
To, že v příběhu je více postav než herců, nabízelo možnost jejich prokreslení. Také mohly být přepsány do ženských, aniž by to uškodilo příběhu.
Scénografie byla nešťastně zvolená - bariéra stolu a nevyplněný prostor neumožňovaly hereckou akci.
Nakolik je únosmé a možné realistické činoherní herectví v tomto věku? Jsou děti schopny budovat takto roli a nést jí napětí?
Pomohli si vyprávěním - začátek byl zajímavým vykročením, a tak mám pocit, že je to možné.
Chyba je už v textové předloze, v níž není jasný základní konflikt. Tím, že jste chtěli, aby diváci netušili, co se děje, jste je zároveň ztratili.
Konflikt je mezi klidem na jevišti a napětím rostoucím v divácích. Jenže to potřebuje momenty, z nichž zamrazí, a těch bylo málo.
Lepším slovem je rozpor. Napětí pramení buď z překvapení nebo z obav o někoho, a to souvisí s hereckými schopnostmi.
Naše děti byly velmi nadšené.

■ **A v závěru ještě malý potok třetí - nározy poroty:**
Je to zajímavý pokus jít nevyšlapanou cestou hororu.
Očekávání bylo navozeno, ale nenaplněno - chyběla gradace, napětí, objevovaly se nelogičnosti, problematický byl i konec s hádankou, co se vlastně děje. Je v tom příslib nadhledu.

zapsala Petra potápka

POVODÍ

nezávislá recenze na představení

V druhém dni přehlídky souborů jsme viděli dvě vystoupení recitační, jedno divadelní. Začínaly děti z **LDO ZUŠ Na Střezině v Hradci Králové pod vedením Emy Zámečníkové**. Uvedly jednu z rozsáhlejších básní Edwarda Leara **Jak se chtěl oženit Yangy Bangy Bou**. Skupina se skládá ze čtyř chlapců a šesti děvčat, vesměs odrostlíků na počátku dospívání. Inscenátorka a pedagožka (nutno zdůraznit, že obojí tu bylo v rovnováze, jak vzápětí vysvitne), nabídla chlapcům příležitost vystupovat v zřetelně mužských rolích v kontaktu a dialogu s děvčaty. Možná právě proto bylo chlapců víc, než bývá ve skupinách dramatiky běžné. Dozrává čas nad problémem chlapců v kolektivech dramatické výchovy se zamýšlet a hledat odpovědi, nejen stav konstatovat nebo nad ním naříkat. Feminizace řad učitelů a vedoucích je faktem, který nejspíš nezměníme, je to ostatně stav celého (nejen našeho) školství. Ale jestliže bychom chtěli získat více kluků, potřebných pro inscenace, nebo jinak řečeno nabídnou i chlapcům všechna dobrodiní blahodárné dramatické výchovy, nezle čekat, že se to nějak zlomí samo, ale je potřeba hledat cesty, jak jim nabídnout látky i role, které spontánně přijmou, ale také styl chování učitelek i charakter klimatu skupiny, v níž jim bude dobře. To znamená věcnost, ne citové výlevy, ráznost místo něžností, pohyb místo povídání, a určitě ještě další a další momenty, které je přitáhnou a udrží. Nevím, jaké procento chlapců má Ema Zámečníková ve svých skupinách celkově, ale zdá se, že je přinejmenším na dobré cestě.

Na tomto vystoupení mě ale zaujala ještě jedna velmi důležitá věc – a svým způsobem tím odpovídám na dnešní anketní otázku: přestože tu byly postavy a role, výtvarné prvky, akce, nepochybně šlo o vystoupení ryze přednesové. Podle mne bývá hranice mezi přednesem a divadlem někdy těžko definovatelná, ale myslím, že je popsatelné těžiště obou těchto druhů jevištních produkcí. U přednesu těžiště vidím v interpretaci autorova textu, přičemž je možné využít nejen kostýmů, pohybu, rekvizit, hudby, ale i rolí, vztahů mezi postavami a situací a dějů jimi tvořených, a inscenace přesto zůstává přednesem, pokud tyto prvky nepřeváží a nepřekryjí literaturu. Divadlo je naopak založeno na rolích, vztazích, situacích (nejlépe ovšem dramatických) a dějích, a samozřejmě že tomu všemu slouží i literární texty, ale literatura nepřevažuje nad dramatičností a divadelností. Otázku týkající se hranici neumím zodpovědět proto, že nejede o absenci či meze některého z těchto elementů jevištního ztvárnění, ale právě o jejich proporce, převahu, důležitost, o jádro a těžiště věci. Jinak řečeno – záleží na cíli, který inscenátoři sledují a na akcentu, který na prvky své práce kladou.

V Learově text o snaze Yangy Bangy Bou se oženit se Emě Zámečníkové podařilo přednes a divadelní prvky dobře vyvážit. Dovolím si tu srovnání s vystoupením souboru z Třebotova z předchozího dne, což je o to snadnější, že Frynta a Lear jsou si velmi blízcí: zatímco v představení třebotovských se vážky až příliš nakláněly k divadelnosti, ve vystoupení hradeckém byly úsporné a omezily se jen na ty nejnutnější prvky. Ve výtvarné složce to byly jen dva klobouky, reprezentující dvě hlavní postavy, a kus látky, jímž se vytvořila želva. A dále tu byla mizancséna – aranžmá přednašečů v prostoru, vytvářející významy a odpovídající jejich (víceméně jen potenciálním) rolím.Dominantní byl přednes a pochopení i vyložení autora. O pochopení a vztah k Learovu nonsensovému textu svědčilo nejen zaujetí dětí, ale i typ hry s jeho textem, odpovídající learovským principům, stejně jako schopnost tentýž text vícekrát opakovat v různých výrazových variacích. Shrnuto a podrženo – dobrý začátek dne, příjemný zážitek z vystoupení.

Některé vnější prvky jakoby v následujícím vystoupení Budeme pod drnem skupiny **Červ Ovanoha ze ZUŠ v Novém Města na Moravě** byly téhož rodu: nekonvenční básník , kterého si interpreti (sotva už lze mluvit o dětech) sami vybrali a oblíbili, text plus pohyb po jevišti, úsporné vizuální prostředky. Ale diametrálně odlišný výsledek – asi proto, že byl dost odlišný začátek a motiv celé práce, a v neposlední řadě i nesrovnatelná zkušenost vedoucí: vedle mimořádně zkušené a Emy Zámečníkové úplná začátečnice, která se teprve hledá. Nechci proto být příliš tvrdá, ale musím přiznat, že vystoupení na mne působilo spíše jako pohybová lekce či etuda, jejíž součástí jsou také slova či slovní spojení a věty. Pokoušela jsem se jít s textem, ale vnímala jsem spíše tříšť slov, a když jsem pak nahlédla do scénáře, byla jsem překvapena texty, které jsem si z představení (ač jsem ho viděla dvakrát) nezapamatovala, protože to v mém vnímání byly jednotlivosti bez hlubších souvislostí. Vedoucí skupiny v zpravodaji přiznává, že na počátku bylo zalíbení v textech Ernsta Jandla, a teprve pak společně hledali, jak je dohromady "slepit", jak Klára Dvořáková doslova uvádí. Chápu, že je to lákavé, když se sóla či jednotlivá čísla začnou dařit, ale obvykle se pak dost dobře pozná, že jednotící prvky jsou jakoby zvnějšku dodané a snaha ať už inscenátorů, anebo diváků dohledat je obvykle zůstává jen konstrukcí.

Třetí vystoupení dne patřilo divadlu – skupina **Holky na zabití + Pavlík ze ZUŠ v Semilech**, tedy tři dívky a jeden chlapec se pokusili o úkol dost krkolomný: ve čtyřech osobách sehrát povídku **Edgara Alana Poea Metoda dr. Téra a profesora Péra**. Povídka není z nejvhodnějších k dramatizaci, ale byla by za určitých okolností schůdná. Je to tak trochu horor (jak jinak u tohoto autora), ale výstavbou především anekdota s pointou: autor líčí svoji návštěvu v psychiatrickém sanatoriu, při níž se postupně odhaluje, že za zaměstnance se vydávají blázni, zatímco ošetřovatelé jsou uvězněni v celách, a že se tak stalo, když se zbláznil psychiatr. Scénář šitý na tělo čtyřčlennému souboru neumožnil gradaci situace a postupné odhalování skutečného stavu věcí, takže nakonec ani nemohla vyznít pointa. Zůstalo monotónní informování diváka o skutečnostech v povídce obsažených, a to v sólových výstupech jednotlivých šílenců, kteří ale postrádali partnera a neměli tedy možnost vytvářet situace. Vlastně jsme všechno věděli od začátku, dobrodružství odhalování se nekonalo. Škoda, neboť Poe je pro vyšší věkové kategorie dětských divadelních souborů lákavou výzvou.

Obecnější závěr z inscenace ze Semil: i počet členů skupiny, nejen její složení a zkušenost, ovlivňuje a někdy i limituje volbu předlohy k inscenaci.

Eva Machková

KRUHY NA VODĚ

ČEŘENÍ

I ve včerejším podvečeru dopluli značně přežraní námořníci (tentokrát ze škunerů **Jesličky, Červ Ovanoha a Holky na zabití+Pavlík**) do klidných vod nivských, aby zde pobesedovali nad svými představeními.

Kajuta se příjemně zmenšuje (děti sedí v kruhu), kapitánka Dana Jandová zahajuje instruktáž o náladoměru a jeden soubor za druhým na něm demonstruje své "předehrací", "hrací" i "pohrací" pocity. Technika střídá techniku a názor střídá názor. A jaké že padaly (míněno názory)?

Ke škuneru jesličkovskému (Jak se chtěl oženit Yangy Bangy Bou):

Mně se to líbilo tak napůl. Želva – to se mi fakt strašně moc líbilo. Želva, nápad opravdu skvělej. Líbí se mi, když děti rády hrajou. Dělaj to rádi. Představení se mi líbilo, protože bylo jiný než ostatní. Byla tam spousta energie, nabité, veselé. Inspirativní. Já jsem se strašně pobavila.

Ke škuneru červoovanožskému (Budeme pod drnem):

Mně se líbilo, jak tahají za provázky. V představení bylioni, ti byli jiní, manipulovali s člověkem. On byl jinej než oni, snažil se k nim dostat, pak to vzdal. Neměli ho rádi, odstrkovali ho, chtěli ho ovládat. On když odcházel, tak dělal to, co oni, když přicházeli; nepochopila jsem, jestli je odmítnul. Chtěl je ještě víc naštvat. To, co sdělujete, to bychom my měli pochopit; jako byste kvůli příběhu zapomněli na poezii.

Ke škuneru semilskému (Metoda Dr. Téra a profesora Péra)

Trik s kloboukem byl pěkný. Je to most pro diváky. Úvodní scéna působila horrorově. Od začátku to spělo k tomu, že jsou všichni blázni. Čekala jsem zápletku a on byl konec. Bláznovství se projevilo vždy, když zhasla svíčka. Ředitel ústavu byl vlastně vůdce bláznů. Začátek mi připomněl Krysaře. Možná ta tajemnost byla v těch tmavých barvách.

P.S. Pro všechny námořníky: Poslouchat vaše uvažování převedené do slov bylo vzrušující. Díky za lekci přemýšlení.

Vodoměrka Klára a kosatnice Iva

PSÁNO NA VODU

Z tvorby Edwarda Leara:

Byl jeden dědeček na lodičce,
volal: „Jsem na vodě, na vodičce!"
Když mu řekli „Omyl!"
duševně se zlomil,
ten nešťastný dědeček na lodičce.

Byl jeden dědek v Londýně, jenže
náhodou spadl do řeky Temže.
Namísto v Londýně
zůstal pak v hlubině
Temže, jež teče ve městě témže.

Jeden starý rybář od Vídně
měl nos dlouhý přímo nestřídmě.
V noci však na vodě
nebyl mu ke škodě:
měl na něm svítidlo, ten rybář od Vídně.

OD PRAMENE K ŘECE

aneb Z deníku vedoucího

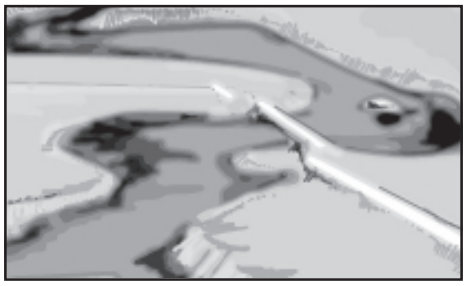

HOP-HOP ZUŠ Ostrov

„Kterak se z práce na dialogu stala souborová práce"

Tvoření „Naslouchej…" bylo oproti běžné souborové práci poněkud neobvyklé. Chtěli jsme si v letošním roce od souborové práce odpočinout a věnovat vyučování sami sobě, hrám, cvičením, pohybu a etudám. Zkrátka užít si „normální dramaťák".

Hodiny přednesu se pak staly prostorem pro krátké výstupy (monology, dialogy), ale i pro klasický přednes, jak se kdo rozhodl a hlavně též s kým se na přednesu (dle rozvrhu ve škole a dle osobního času) setkal.

Dva protagonisté „Naslouchej" Ondra a Jony se na své hodině přednesu rozhodly pro vánoční pohádky Zb.Malinského, které znal především Jonáš z domova, z každoročního poslouchání desky při strojení stromečku. Líbila se mu možnost opět hrát na vánoce (již jeden vánoční pořad ve dvojici dělal), a zároveň mít vytvořený dialog. Ondra se nechal také nadchnout , a tak jsme z oné desky vybrali pohádku pro dvě osoby: pro rybáře a kapra („Jak kapr poprvé v životě uviděl prskavky). Vymysleli klíč, scénografii, dialogy.....Ale nějak nám začala chybět hudba. Tondu jsme si tedy původně „najali" jako muzikanta, který pohádku doprovodí. Ale pak se klukům zalíbila skutečnost, že jsou tři chlapi natolik, že se rozhodli ještě pro další pohádku ve třech. („Jak to bylo s jedličkou a červeným ptáčkem") Vymysleli jsme propojení...práce šla velmi rychle. V podstatě si „blbli".

Mnohem problematičtější se stala – po vánocích dodělávaná – třetí pohádka. Nějak jsem si nedovedla představit, jak se bude realizovat ta, kterou si kluci vybrali: „Jak přízemní mrazík Ferda udělal moc tenký led", pro kluky: „o hokejistech". Po jejím dokončení, až když jsem viděla všechny tři pohádky vedle sebe, jsem zjistila, že mé obavy se naplnily. Byla opravdu jiná. Vytratilo se z ní téma o přátelství a pomoci, byla pouze o hokeji. Nějak jsme zapomněli při tom klučičím bláznění na dvě důležité postavy – na mrazíky. Museli jsme tedy pohádku opět zbourat. A vystavět znovu, s tím, že jsme se více drželi předlohy Z. Malinského.
A „Naslouchej..." je na světě.

Irena Konývková

ZUŠ Jindřichův Hradec

Určitě jste o něm slyšeli

Nejprve nás, a pak i děti, zaujal Šrutův humor. Postavy autorem nastolené nás samy vybízely k hledání a hře. Hledali jsme nebe i Pedra po krčmách...

A z tohoto hledání vzniklo naše představení. Chtěli jsme, aby v něm byl pan Šrut i my.

Zuzka Jirsová a Radek Marušák

Lannovka DDM České Budějovice

Herectví z pískoviště

V podstatě se mi dostal do ruky do rukou text, který vypovídá o věcech, které se kolem nás dějí a ke kterým bychom neměli být příliš lhostejní, protože se jich ne v tak extrémní podobě, jak ukazuje naše hra, často na svých dětech dopouštíme sami.

Zpočátku jsme měl strach, jestli je možné vůbec takovou věc s dětským souborem dělat (i protože tam vystupují dospělé postavy jako maminka, babičky a dědeček). Jednou jsem venčil na písku syna a viděl jsem 3 děti, jak si hrají na rodinu – na maminku, tatínka a dítě. Jednou dítě zadávalo úkoly, čímž vznikly podmínky pro vznik dramatické situace – dítě dostalo ve škole 5, tatínek přišel pozdě domů, mamince vystydla trpělivost a večeře. A hned bylo o čem hrát. A hrály to skvěle! V tu chvíli mi bylo jasné, že to půjde. V podstatě jsme tohle pískové herectví aplikovali na zkouškách., protože kdybychom to hráli a ne si na to hráli, tak by to mohlo být možná i směšné.

Pavel Petrovský

PSÁNO NA VODU

Rybí zpěv

Ivan Wernisch

Ťup a Pupp vypluli si jednou v bárce ozdobené vlaječkami na řeku s dámami. Jelikož však jedna z dam záhy spadla do vody a namístě utonula a druhá zešílela a bylo nutno utlouci ji pádlem, a jelikož se přitom namočil koš se svačinou, vraceli se Ťup i Pupp domů ve špatném a dost možná, že ještě horším rozpoložení.

Příště, pravil Ťup, mrzutý též proto, že si při utloukání šílené dámy zadřel třísku právě do toho ukazováčku, kterým se rád dloubal v nose, příště, až si zase takhle vyplujeme s dámami na řeku, necháme dámy na břehu, Puppe. A Pupp na to: hm, tak to bude lepší. A ještě bychom, Ťupe, až si zase někdy takhle vyplujeme s dámami na řeku, měli nechat na břehu i svačinu. Tak, souhlasil Ťup a dodal: a ještě bychom, až si příště zase takhle vyplujeme s dámami na řeku, měli snad zůstat na břehu taky, ne? Sláva! zvolal Pupp. Příště, až si takhle vyplujeme na řeku, zůstaneme doma, otevřeme marmeládu a budeme si hrát na slepou bábu.

Ano, už se těším na příští výlet, radoval se Ťup, pravda stále ještě trochu mrzutě, měl přece třísku ve svém nejmilejším ukazováčku, a pak se náhle otázal:

Poslouchej, Puppe, kdo to tak krásně zpívá? Slyšíš?

Slyším. To budou asi labutě, řekl Pupp.

Kdepak, to jsi někde četl, řekl Ťup. Budou to ryby!

To jsi taky někde četl, Ťupe, řekl Pupp.

CO DNES A CO ZÍTRA

Pondělí 17. 6.

7.30 - 8.15 snídaně - soubory
8.30 - 12.00 **dílny pro děti ze souborů**
8.30 - 12.00 **semináře pro dospělé**
9.00 - 11.10 **3. blok vystoupení souborů**
Určitě jste o něm slyšeli ND
ZUŠ Jindřichův Hradec
Čtvrté přikázání kino
aneb obrazy z dětství
Lannovka, DDM České Budějovice
Naslouchej ND
HOP, ZUŠ Ostrov
11.30 - 13.00 oběd - soubory
13.30 - 15.40 3. blok vystoupení souborů
Určitě jste o něm slyšeli ND
ZUŠ Jindřichův Hradec
Čtvrté přikázání
aneb obrazy z dětství kino
Lannovka, DDM České Budějovice
Naslouchej ND
HOP, ZUŠ Ostrov
16.00 - 17.00 **diskusní klub pro seminaristy** MěÚ
16.30 - 17.00 **diskuse**
lektorského sboru s vedoucími souborů ND-S
16.30 - 18.30 **dětský diskusní klub** Nivy
17.15 - 18.30 **veřejná diskuse o inscenacích 3. bloku** MěÚ
18.30 - 19.45 večeře - soubory
20.00 - 22.15 večerní představení **Drak** ND
Divadlo Jesličky, stálá scéna
ZUŠ Na Střezině, Hradec Králové

Úterý 18. 6.
7.30 - 8.15 snídaně - soubory
8.30 - 12.00 dílny pro děti ze souborů
8.30 - 12.00 semináře pro dospělé
9.00 - 11.10 4. blok vystoupení souborů
O lakomé Barce ZUŠ-DT
Tak co?, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou
Naša Divá Bára kino
Dohráli jsme, ZUŠ Uherské Hradiště
Cestující ve vlaku kino
Petr Šmíd, 5. ZUŠ Plzeň
Škola roku 1902 ND-MS
Sluníčko, 1. ZŠ Kladno
11.30 - 13.00 oběd - soubory
13.30 - 15.45 4. blok vystoupení souborů
Naša Divá Bára kino
Dohráli jsme, ZUŠ Uherské Hradiště
Cestující ve vlaku kino
Petr Šmíd, 5. ZUŠ Plzeň
2x **Škola roku 1902** ND-MS
Sluníčko, 1. ZŠ Kladno
2x **O lakomé Barce** ZUŠ-DT
Tak co?, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou
16.00 - 17.00 diskusní klub pro seminaristy MěÚ
16.30 - 17.00 diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů ND-S
16.30 - 18.30 dětský diskusní klub Nivy
17.15 - 18.30 veřejná diskuse o inscenacích 4. bloku MěÚ
18.30 - 19.45 večeře - soubory
20.00 - DISKOTÉKA PRO DĚTI
tělocvična ZŠ Gorkého

VYSVĚTLIVKY:

SLŠ	Střední lesnická škola
ND	Národní dům
ZUŠ	Základní umělecká škola
Nivy	Kulturní dům Nivy
kino	kino Vesmír
MěÚ	Městský úřad

BUBLINA

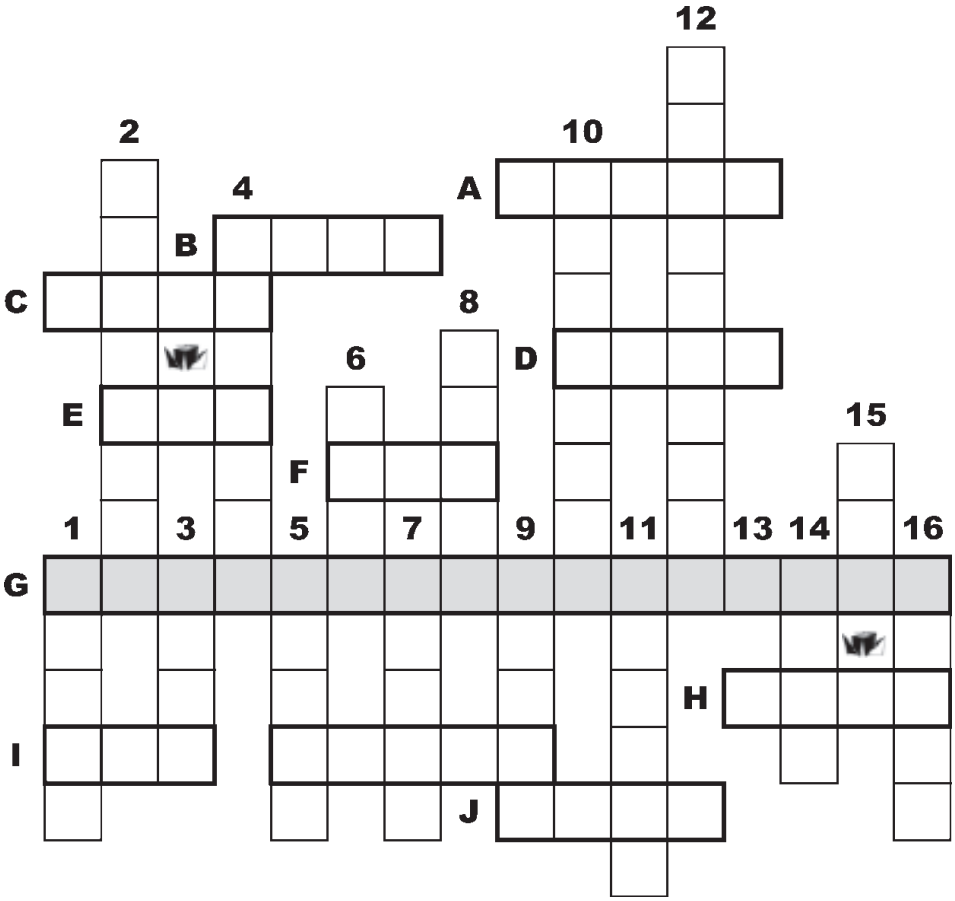

HULÁKOVKA

KŘÍŽOVKA pro pozorné diváky Dětské scény

Redakce Deníku Dětské scény má důležitého člena, který není uváděn v tiráži na obálce časopisu. O koho se jedná, se dozvíte v tajence.

Ve svislém směru doplňujte výrazy, které souvisejí s inscenacemi Dětské scény, které jsme dosud viděli. Pomohou vám při tom další slova ve směru vodorovném.

Ze správných odpovědí, které doručíte do redakce dnes do 22 hodin, jednu vylosujeme a autora odměníme.

SVISLE: 1. Jméno významného německy píšícího básníka, které zaznělo v představení Budeme pod drnem. – 2. Součást majetku Yangy Bangy Boua. – 3. Název doplňkového představení, které teprve uvidíme. – 4. Která houba „snáší vajíčka“? – 5. Králičí maso bylo v představení Metoda dr. Téra a prof. Péra údajně upraveno na způsob jiného zvířete. Které to bylo? – 6. Základní otázka v diskusích o divadelních inscenacích. – 7. Český autor, jehož dvě pohádky se staly předlohou jedné z inscenací. – 8. Čím se vyznačuje houba, která v jednom z představení vadila ostatním houbám? – 9. Místo, kam si s sebou tygr vozí mříže v představení souboru z Třebotova. – 10. Další součást majetku Yangy Bangy Boua. – 11. Jaký typ klobouku měla na hlavě liška v Pohádkách na dobrou noc? – 12. Jak se také označuje zařízení, v němž se odehrával děj příběhu E. A. Poea? – 13. Jak je označena seminární třída zaměřená na recitaci? – 14. Jakým slovem označujeme hlavní myšlenku divadelní inscenace? 15. Kolik ukazovátek bylo zlomeno v představení Život je pes? – 16. Rakouský básník, autor předlohy jednoho z recitačních pásem.

VODOROVNĚ: A. Co zpravidla odděluje hlediště od jeviště? – B. Jediné slovo, které vyřkl Otesánek ve stejnojmenném představení. – C. Čeho nejvíce využívají seminaristi třídy D při své práci? – D. Které zvíře bylo na obrázku v představení Život je pes? – E. Oslovení šéfredaktorky Deníku DS. – F. Divadelní hra Karla Čapka. – G. Tajenka. – H. Jakým slovem skončila společná modlitba Mařenky a Čecha s Němcem v představeníDivadla Dagmar? – I. Co vás bude bolet, když budete dlouho sedět v první řadě v sále Národního domu?; Co dělá vedoucí souboru, když je rozčilený při zkoušce? – J. Co umí Otesánek ze všeho nejlíp?

DĚTSKÁ SCÉNA

Deník Dětské scény - Trutnov 2002. Číslo 3.
Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecká, Klára Hradílková, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 17.6.2002 v 1,30. Vychází - 17.6.2002 ve 12.00. Náklad - 300ks.

TŮNĚ A HLUBINY
str. 55

UŽ JSTE ČETLI ZVLÁŠTNÍ PŘÍLOHU?
HLEDEJTE V NÁRODNÍM DOMĚ!

ROZHOVOR S Z. JOSKOVOU, Š. ŠTEMBERGOVOU A S. PAVELKOVOU
STR. 64

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 4 úterý - 18. června 2002

TRUTNOV

VODA NA MLÝN

Co vám v Deníku Dětské scény chybí?

- Chybí mi nudné články, stylistické chyby, nezajímavé rozhovory, hloupé recenze a hrozná redakce. To všechno totiž marně hledám a nenacházím!!

  Pečovatelka Maruška

- Nemám pocit, že by mi něco scházelo. Snad jen přemýšlím o otázce zveřejňování předloh inscenací dopředu (rubrika Prameny). Někdy se tím možná zbytečně vyzradí to, co by divákům mělo odhalit představení.

  Radek Marušák

- Nic. Připadá mi maximálně nabitý a využitý.

  Yvona Čermáková

- Větší písmenka!!!

  Michal V.

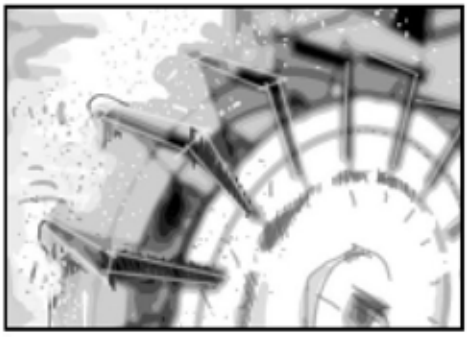

- Mohlo by tam být více fotek recitátorů – hlavně ze 4. kategorie. Třeba by mohla vyjít zvláštní příloha s jejich fotkama. A moc se mi líbí recenze paní Machkové (rubrika Povodí) pro její objektivnost.

  Veronika Lísalová

- Nic. Je čtivý, skvělý, plný zajímavých názorů. Každý den se na něj těším.

  Honza Karafa

- Seznam hospod otevřených i v nedělních nočních pozdních hodinách. Ale jinak se mi líbí.

  Irina Ulrychová

- Myslím, že je v něm všechno – soubory, představení, diskuse, dětská část, vnitřní odlehčení... Možná někomu bude scházet, jak dneska hrála Brazilie.

  Pepa Brůček

BYSTŘINY A PEŘEJE

Tiskařský šotek ve včerejším vydání Deníku Dětské scény omylem schoval část textu za fotografii. Proto otiskujeme celý článek ještě jednou.

Diskusní klub pro doprovod recitátorů III. a IV. kategorie

V místnosti se dřevěným stropem v budově SLŠ se sešlo s Martinou Longinovou tentokrát jen šest osob, pět dam a redaktor DS. Důvodem k tak malé účasti mohlo být (jak pravila Martina) to, že jsou všichni předebatováni. V našem úzkém kruhu se ale sešli samí „skalní“, všichni měli poznámky k jednotlivým výstupům, a to způsobilo, že celý rozbor měl spád a byl velmi zajímavý. Vracet se k rozborům jednotlivých výstupů, textů a k hodnocení interpretů by asi nebylo příliš funkční, a tak se opět zaměřím jen na některé výroky, postřehy a nejčastěji zmiňovaná témata.

Předně se hovořilo o tom, že hranice dětského věku se posouvá níž a že většina interpretů IV. kategorie (s výjimkou dvou až tří) byla schopna sdělovat své myšlenky a názory velmi dobře, objevoval se poměrně malý počet chyb, vystoupení byla hodnocena jako vyzrálá a na vysoké úrovni. V kladném slova smyslu byl vyzdvižen fakt, že někteří interpreti měnili na poslední chvíli text, a tak prokazovali, že jsou schopni zvážit, který z připravených textů se jim bude v danou chvíli lépe říkat. Také se v této souvislosti hovořilo o tom, že doporučení krajských lektorských sborů o výběru textu pro Dětskou scénu v Trutnově jsou „jen“ doporučení, která musí interpret se svým vedoucím zvážit. Jen ve zcela výjimečných případech se hovořilo o problematickém dramaturgickém výběru, ale častěji diskutující doporučovali zkrácení některých obsáhlejších textů. Velmi zajímavý byl postřeh, že velmi účinným nástrojem pro rozpoznání pravdivosti sdělení je vést interprety k tomu, aby své texty přednášeli před svými vrstevníky, jejichž reakce jsou velmi hodnotnou zpětnou vazbou. Některým interpretům bylo „vytknuto“, že se ještě nenaučili pracovat s reakcemi diváků, především se smíchem. Diskutována byla i situace, kdy interpret uvedl název a jméno autora na závěr svého vystoupení, přítomní se shodli, že ačkoliv název nese jisté poselství a je jistě pečlivě vybírán autorem, může se záměr odložit jej na závěr výstupu někdy vyplatit. Na hodnocení některých vystoupení VI. kategorie se přítomní nedokázali zcela shodnout, ale shodu našli v přesvědčení, že i to je v pořádku, protože vnímání každého z nás je odlišné.

Diskuse byla ukončena kvapně a všichni se neorganizovaně rozběhli směrem ke kinu Vesmír, kde pokračoval další program Dětské scény.

Zdeněk Remorkér

BYSTŘINY A PEŘEJE

Seminář DD – Setkání mezi literaturou, divadlem a výtvarnou výchovou, lektor: Bohumila Plesníková

Aneb Barevné proudy v ponorce

Dětskou dílnu D můžete najít v Domě dětí, který je skryt uvnitř velké základní školy. Sama klubovna je prostorem zvláštním. Ne zcela pravidelný půdorys, malá okénka, šedý koberec, šedé židličky, chtělo by se říci: strohá neutralita. Jenomže ta neutralita tam nesedí. Nevýhodou je malé množství světla, a proto je nutno přisvítit zářivkami i v dopoledních letních hodinách. Okny je vidět ven na zelený trávník a keře, jen je to vše nějak daleko. Proto ta asociace ponorky. A navíc. Ponorka má tu moc se nořit do hloubek nevídaných...

O půl deváté ráno se v šedé ponorce vylouplo 12 potápěčů ze tří divadelních ostrovů. Na ponorce velí Miluška Plesníková. Ta na nic nečekala a započala seznamování. Po chvíli se všichni potápěči znali jmény a šeď ponorky počala blednout. Co se vám vybaví, když se řekne barva? Potápěčům slova jako radost, duha, fixy, vír... A neobvyklé barvy znáte? Jaká je purpurová ? Co je indigo? Klidně se obraťte na potápěče, mají to v malíčku. Můžeme barvám přisoudit některé lidské vlastnosti ? Neprozradím, ale potápěči - však víte...

Potápěči se rozdělili do dvou týmů a každý z nich dostal velkou čtvrtku s barevnými kolečky a vlatnostmi. Hledali k barvám přívlastky. A tak už vím, že černá je smutná i zlá,hrubá a nepřístupná. Žlutá zářivá a kyselá. Světle modrá je...jen si to zkuste sami!

Dál potápěči svorně hledají, jaké asociace názvy barev vyvolávají. Červená je oheň a krev a rtěnka a karneol. Šedá je myš a kámen a mrak a silnice a pytel a popel.... Hrajte si dál.

Po špičkách se prostorem ponorky pohybují básničky D. Fischerové inspirované barvami.

Modrá
je zticha
Ta nepospíchá
Nebe se smíchá
s podvečerem

A ticho pluje
modrým šerem
Svět sotva dýchá
svět sotva dýchá

Potápěči pak leží. Poslouchají klavírní skladby Z. Vřešťála. Jmenují se po barvách, proč asi? Když se potápěči vrátili ze světa hudby zpět na ponorky, vyprávěli o zákoutích, která jim hudba nabídla. A nakonec jim byla zjevena jména skladeb – to překvapení ! Modrá, červená, žlutá. Nevěříte?

Po krátké přestávce se potápěči více rozběhli po celé ponorce. Představovali si barevné světy a vydali se do nich na procházku, na loudanou i na běhanou. Ozvučili svoje představy.

Na neutrální půdě získali další informace o tom, co barvy znamenaly v různých civilizacích. Jaký měly význam v různých kulturách.

Přišla též chvíle, kdy se potápěči museli rozhodnout, ve kterém světě ze tří navržených chtějí ještě zůstat a poznat ho více. Rozhodování netrvalo dlouho. Každý pak sám vytvořil z různých druhů papírů kousek svého světa. Jak? Stříháním, trháním, lepením, mačkáním.... Jak kdo chtěl.

Byla i vernisáž. Krásná. Škoda, že jste tam nebyli. Chcete vědět alespoň názvy vystavovaných objektů? Sladká zahrada v červeném podání. Tajemství modrého světa. Holé a opeřené kuře ve žluté zahradě. Líbí?

„Byl jednou jeden svět a ten byl žlutý. Byl jednou jeden svět a ten byl červený. Byl jednou jeden svět a ten byl modrý. A byla jedna holčička a jmenovala se Barborka.“ Znáte? D. Mrázková a Neposlušná Barborka. Potápěči se změnili v geografy. Rozdělili si velké území na papíře.Ti ze žlutého světa tvořili mapu svého světa, modří a červení taktéž. Vodové barvy byly smíchány do nejrůznějších odstínů jednobarevných světů. A ponorka? Barevněla.

Potápěči přiložili své mapy k sobě. Přesně podle hranic. Představili vstupní brány do svého světa. Do červeného se mohlo kudykoliv, do žlutého lesem, do modrého cestou. Stejně jako Barborka vstoupili i do jiných světů – štětcem ve vodě namočeným. Už tušíte? Ale ano, na modro – červené hranici se zrodila fialová barva. Na žluto – modré hranici se nesměle rozlévala zelená. Na žluto – červené hranici probleskovala...ale ano, však vy víte dobře která.

Tím byla proměna šedé ponorky v barevný pestrý svět zakončena.

kosatnice Iva

Z TŮNÍ A HLUBIN

Rozhovor s Miluškou Plesníkovou, kormidelnicí ponorky DD

■ Jakou vodu máš ráda?
Čistou, protože ta je k něčemu.

■ Jaké barvy má tvoje voda?
Odstíny modré a zelené.

■ Jak bys svoji dílnu představila někomu, kdo se na ni teprve chystá?
Příběhy barev v našem smyslovém světě. Působení barev.

■ Jakou barvu máš nejraději?
Modrozelenou, protože to je barva bláznů a to já určitě jsem.

■ Jakou barvu mělo pro tebe dnešní dopoledne?
Nejdříve šedou a pak se barvy přidávaly do jasnější podoby.

■ Myslíš si, že měl interiér této místnosti vliv na práci v dílně?
Určitě. Ale je to dobře. Ta tlumenost způsobuje, že se dětem do barev více chce a práce pak v prostoru více vyniknou.

■ Co se podle tebe dětem na barvách nejvíc líbí?
Jejich přítomnost a živost a když se na ně upře pozornost, jejich vnímání se rozšíří a barvy začnou k dětem víc promlouvat. Víc je pak obohacují, začnou si jich víc všímat.

kosatnice Iva

Z TŮNÍ A HLUBIN

Rozhovor s Ladislavou Košíkovou

■ Jaká byla vaše cesta k pohybu?
Jako malá jsem tancovala mezi pampeliškami na zahradě....., věnovala jsem se tanci v souboru Hradišťan, a tam jsem poznávala lidovou kulturu, hry a první pocity z pohybu. Lidový tanec je u nás prioritou. Potom jsem se stala choreografkou Hradišťanu, vystudovala na JAMU taneční umění a postupně jsem pronikala do podstaty lidových rituálů a archetypů.

■ Jak se vám pracuje s touto skupinou seminaristů, liší se v něčem od ostatních, které jste již vedla?
Spolupracuje se nám velmi dobře, jsou vstřícní. Důležitá je atmosféra, aby se vnímali, vzájemný kontakt se nám vydařil. Je zde hodně studentů KVD DAMU a vedu je k tomu, aby se sami podíleli na vytváření celého semináře. Požádali mne, abychom se více věnovali průpravným cvičením, aby se z té snůšky etud sami mohli dopracovat k samostatné tvorbě.

■ Co je podstatou, nejzákladnější charakteristikou celého semináře?
Vždy zdůrazňuji, že tělo je jako hudební nástroj, musíte se nejdříve naučit - jak jej naladit, jak vytvořit tón – rozvíjet pohybové dovednosti bez poznání vlastního těla nejde. Vše je založeno na improvizaci, stejně jako původní lidové tance. Cestou, jak uchovat folklór, je bohatit jej o výrazové prostředky, které nabízí současné umění.

■ Jak bude seminář pokračovat a kam chcete vaši práci dovést?
Budeme se i nadále učit vnímat sebe, ale i své okolí, přenášet pocity ze světa, který nás obklopuje, do pohybu, pronikat do podstaty předmětů a nacházet krásu v přírodě, naslouchat lidem a vnímat vším, celým tělem. Po dobrém zvládnutí průpravných cvičení využijeme těchto znalostí a budeme se pokoušet o tvar. Půjdeme do přírody a pokusíme se ji pohybem přenést do této sterilní místnosti, možná nám tady vyrostou pampelišky a já mezi nimi budu moci opět tančit.

■ Co vám osobně tato práce přináší?
Dílny pro seminaristy vedu velmi ráda, obohacuje mě to a přináší inspiraci, nápady a podněty do další práce. Člověk si v praxi ověří, co lze, co je reálné.

■ Jakou máte ráda vodu?
Prameny vody čisté.....

Vzkaz od seminaristů: *Dílnu můžeme jen doporučit, lektorka je tanečnice a my se cítíme jako neméně dobří tanečníci, užíváme si, nezáleží na zkušenostech. Všechno nás bolí, ale těšíme se vždy na novou lekci, nenudíme se!*

Zdeněk remorkér

BYSTŘINY A PEŘEJE

Cesta k pohybovému tvaru

Cesta....., zjevně přicházím do rozdělané práce, všech dvanáct seminaristů již prošlo společně určitou část cesty, zdá se, že si mne ani nikdo nevšiml, každý je zabrán do činností, které se zaujetím připravila vedoucí semináře Ladislava Košíková. Její nadšení pro věc je zjevně nakažlivé, všichni jsou soustředěni, nikdo zbytečně nepřemýšlí, nechávají se vést, důvěřují. Úvodní uvolnění na zemi se postupně proměňuje, rozkrývá se přede mnou scenérie, kterou bych v této strohé místnosti nečekal. Hudba podmalovává a dokresluje pohyb všech seminaristů, kteří jsou jemně, ale srozumitelně vedeni pokyny své lektorky k tomu, aby se jejich pohybový projev rozvíjel na základě momentálních pocitů a nálady, aby gradoval a dynamicky se proměňoval. Pohybová improvizace se přetavuje, její legátová forma se postupně proměňuje ve staccatovou, seminaristé ovládají prostor, vztahují se k němu, nejprve každý sám a posléze ve skupině. Vše pomalu ustává a seminaristé (nyní již tanečníci) usedají do kruhu k debatě o uplynulé třičtvrtěhodinovce. Hodnotí posun ve své práci, ve vnímání prostoru a tělového napětí, práci s dynamikou pohybu a spontánnost své improvizace.

Tvar....., tedy o žádný tvar se ještě nejedná, nikdo se o nic podobného nesnaží, dokonce se zdá, že prozatím ke tvaru ani nesměřují. Následují další a další průpravná cvičení, která rozšiřují a prohlubují dosavadní zkušenost s pohybem jako nástrojem sebevyjádření. V další hodině se seminaristé seznamují se zvládáním skupinové dynamiky, a to opět ve vztahu k prostoru. Postupným nabalováním postav vznikají živé obrazy, z nichž se seminaristé snaží vyčíst vše, co tyto výjevy naplňuje. Nejde o vnějškový popis, ale o vyjádření vnitřního pocitu a napětí. Složení skupin se obměňuje, poslední cvičení je známé hnětení hlíny a jiných materiálů, vznikají obdivuhodné tvary.....a útvary.

Přestávka....., po ní se všichni odebíráme do přírody, ještě neuschla tráva, bosé nohy, vyjevení kolemjdoucí. („To bude asi to tai-chi," pravila dáma v klobouku paní s kolem.) Cvičení, která následují, čerpají z těch předchozích, jen s tím rozdílem, že jejich cílem je vytvoření již postrádaného tvaru. Pohybové kreace mají čerpat motivy z přírody kolem nás – strom, tráva, květ.... pro někoho možná ještě poněkud neučesaný, ale přece jen tvar. Vznikají kompozice složené z motivů, které do skupiny přinesli jednotlivci, je třeba se naučit přesně převzít pohyb, gesto, napětí i dynamiku, ozvučit jednotlivé části a složit je v jeden celek. Někteří se svěřili, že se jim, díky snaze o věrné napodobení a technické zvládnutí pohybu, vytrácí radost a obsah. Zkouší znovu a znovu, znovu nacházejí cestu k pohybovému tvaru.

Zdeněk remorkér

NA SOUTOKU

záznam z veřejné diskuse o inscenacích souboru 2. bloku

Určitě jste o něm slyšeli – ZUŠ Jindřichův Hradec

■ Potok první – informace vedoucích souboru Zuzany Jirsové a Radka Marušáka.
Zuzana: Jedná se o velmi různorodou skupinu dětí z 6. až 9. tříd – některé jsou v souboru dlouho, jiné krátce, mají různou míru talentu, zkušeností i hladiny postupující puberty. Text jsme jim proto našli my, ale byl jimi přijat jako podnět k hrám s různými způsoby charakterizace Pedra, s dotvářením situací a motivů. Od počátku jsme měli inscenační klíč, jímž bylo lehce "inzitní" představení s řadou míst jen volně postavených a umožňujících dětem jejich improvizaci přímo před diváky. I dnes jsme něco viděli zcela poprvé. Postupně se většina struktury dostává do řádu a fixace, ale stále zůstávají "volná místa".
Radek: Děti hodně bavilo hrát si s tímhle textem. Pak se ale objevily problémy s jeho stylizací, dané nejspíš věkem (otázka kostýmů apod.), ale my jsme na ní trvali. Oni to nakonec přijali a "dorostli" do ní.

■ Potok druhý – náměty semináře B:
Výborný výběr kvalitní předlohy, skvělá nadsázka ve všem (scéna, kostýmy atd.), s výjimkou její nedotaženosti v hereckém projevu. Kladem je prolínání dramatické hry do inscenace. Oceňujeme výtvarnou stránku (autorkou Zuzana, částečně pomáhaly děti z výtvarného oboru ZUŠ). Otázka mexického klobouku (není to kýč?) – vedoucí vysvětlují, že byl podnětem k dramatickým hrám, a proto je důležitou součástí.

■ Potok třetí – názory lektorského sboru:
Jedná se o velmi vzácný případ, kdy je literární předloha divadelními prostředky převedena na jeviště a získává zcela nový řád. Velmi dobře byl zvolen základní klíč zkratky a téměř komiksový princip stavby, který však není dotažen v situacích, postavených na herectví, kde se ztrácí temporytmus a místy i srozumitelnost. Nepozorná práce se slovem pak vzbuzuje pocit nezájmu herců, což inscenaci ubírá na kvalitě a vtipnosti. Princip komiksu přestává v určitém momentě (okrádání Pánaboha) fungovat a vznikají dva plány, které jdou proti sobě a matou nás. Právě dramatická hra někde rozbíjí divadelní tvar, v čemž jsou největší možnosti další práce na této inscenaci – totiž v důsledné stylizaci. Velkým přínosem je kvalita práce s dětmi.

■ Klokot vody na soutoku:
Oceňuji řady zajímavých pohybových nápadů. Jak vznikaly?
Radek: Hodně nápadů přinesly děti, pak jsme na nich pracovali ve skupinkách a ukazovali si navzájem různé varianty. Děti se spolupodílely na výběru těch nejzajímavějších, ale rozhodující slovo jsme pak měli my.
Zdálo se mi, že některé z těchto krásných nápadů nebyly dotažené a chvílemi jsem měla pocit studu dětí.
Zuzka: To je dáno věkem, nemotivovaností, našimi nedostatky i velkou rozdílností ve vybavenosti dětí.

Čtvrté přikázání aneb obrazy z dětství – Lannovka České Budějovice

■ Potok první – informace vedoucího souboru Pavla Petrovského:
Soubor pracuje při DDM České Budějovice asi rok a půl, má zhruba 20 členů od 8 do 18 let. Této skupině je mezi 13 a více lety s výjimkou dvou dívek a tato je jejich druhá práce. Text byl vybrán pro ně. Původně se jedná o divadelní hru, určenou dospělým hercům i divákům, my jsme ji upravili pro naše potřeby. Text jsem našel já a skupině se líbil. Souhlasili s tématem, protože se jedná o věci, které se okolo nás dějí, ke kterým nesmíme být lhostejní a jichž se sami dopouštíme. Myslíme si, že je potřeba o nich mluvit a hrát. Měli jsme už asi 13 – 15 repríz, 1 x měsíčně hrajeme na Malé scéně večerní představení a někdy dopoledne pro děti 2. stupně ZŠ (nejraději pro 8. a 9. třídy).

■ Potok druhý – náměty semináře C:
Oceňujeme téma, které pokládáme za velmi důležité. Otázkou však je, jak bylo sděleno, a v tom se naše názory rozdělily do dvou táborů. První inscenaci zcela odmítl, protože pokládá zvolené prostředky (hudba, herectví) za účelné, vypočítavé, na efekt, "chtěli nás dostat". Děti, které hrály, nemohou mít takovouto životní zkušenost. Objevuje se pocit "citového vydírání", a to tím, že nám inscenátoři nedali ani chviličku na to se nadechnout, zamyslet se nad tím, jací jsme rodiče. Většina z nás měla pocit manipulace a jediné možné cesty, po které musíme jako diváci kráčet bez možnosti jakékoliv volby. Hledali jsme aspoň nějakou naději, ale i květiny byly zničeny, a výsledný pocit je, že být dítětem je strašné. Ale to přece není pravda!
Druhá část semináře ocenila sílu a emotivnost představení a necítila se citově vydíraná, přesto připouští, že je zasáhlo více téma než forma. Agresivita by měla být tématem, ne formou.

■ Potok třetí – názory lektorského sboru:
I my jsme se rozdělili do dvou táborů a diskuse byla velice bouřlivá. Ocenili jsme téma a také se domníváme, že je nutné o něm mluvit a přemýšlet. Otázkou je způsob jeho sdělování. Hrající děti nemohou mít nadhled a odstup pramenící ze životní zkušenosti, což vede k demonstrování problému, které je veskrze negativní a bez možnosti jakékoliv alternativy. Vzniká tak čemobílý plakát, nerozbitná hranice mezi nesmiřitelnými tábory dětí a dospělých.
Vždycky by měla být přítomna alternativa. Původní předloha ji nabízí v rámci, kterým je představení se herců divákům, jejich veřejné přijetí role a opětovné vystoupení z ní. Pokud je vynechán, najednou schází odstup a vzniká pocit strachu a zla. Druhá část lektorů se klaní k názoru, že se jedná o záměrnou provokaci na jevišti, která námi chce zatřást poukázáním na problém.
Je to otázka interpretace a nadinterpretace, kdy použiji cizí text pro svou vlastní záměr, a pokud v něm něco vynechám, musím to nahradit něčím jiným.
Také v jevištní formě jsme nalezli řadu problémů – nelogičnosti v poloze vypravěče, oddělení herectví demonstrovaného, vyprávěného a psychologizovaného, v práci se světly, ve frázování hlasu...

■ Klokot vody na soutoku:
Vnímal jsem to jako sdělení od lidí ve věku, kdy inklinují k čemobílému vidění světa a k takovéto zjednodušené výpovědi a pohledu na dospělé.
Inscenátoři pracují s velkým přeexponováním všeho, a pak nemají postavy žádnou možnost dalšího vývoje, gradace, což vede k hysterickému jednání a citovému vydírání.
Proč byla zvolena takováto forma? Vnímají děti ze souboru svět takhle negativně?
Reakce vedoucího: Záměrně jsme zvolili razantnější formu. Počítali jsme s rizikem nepochopení. Děti měly potřebu poukázat na tento problém. Nebylo našim záměrem někoho psychicky zdeptat, ale chtěli jsme, aby si z představení diváci něco v sobě odnesli bez ohledu na formu či žánr. Myslím, že divadlo je o složitosti světa a ne o jeho zjednodušování.
Ničení živých rostlin není znak.
Je to otázka volby předlohy – chybí v ní kladná postava a je agresivní.
Nastoluje to otázky odpovědnosti tvůrce, inscenátora, a to vůči dětem, s nimiž pracuje, i vůči dospívajícím divákům. Tohle může vést až k legalizaci nezdůvodněné revolty dětí proti rodičům.
Chtěl bych upozornit na problém těchto přímočarých interpretací, které se snadno můžou vymknout z rukou. Myslím tím sektářství, okultismus...
Používání tohoto estetického principu provokace je ale možné jen tehdy, má-li divák stejnou šanci bránit se a přijmout ji jako vzájemnou hru, a tím se s ní vypořádat. To, že děti v určitém věku myslí čemobíle, nás jako vedoucí neopravňuje k tomu dělat s nimi čemobílé divadlo. Měli bychom jim naopak nabízet jiné možnosti, dávat alternativy jiných pohledů.
Chtěla bych vědět, co tomu říkaly děti. A co ty hrající?
Vedoucí: Nemají s tím problém. Oddechnou si a jsou v pohodě.

Naslouchej – HOP-HOP Ostrov

■ Potok první – informace vedoucí souboru Ireny Konývkové:
Děláme vždy jeden rok souborové představení a další odpočíváme, což bylo letos. Kluci si měli vybrat monology a dialogy, a to podle toho, jak měli čas. První pohádku si vybral Jonáš s Tondou jako dialog k vánocům, ale pak jim chyběl muzikant, kterému ale brzy bylo líto, že taky nemá text. Nakonec se to rozrostlo na tři pohádky.

■ Potok druhý – náměty semináře B:
Viděli jsme malými věcmi vytvořené velké divadlo. Oceňujeme jeho odlehčenost, nadsázku, humor, přirozenost a dovednost divadelní přirozenosti, vyplývající z velké divadelní zkušenosti. Jen se ptáme, proč po takovém gejzíru nápadů nepřišel nějaký na konec, který nějak vyšuměl? Bylo vidět, že první dva příběhy kluci hrají hlavně pro diváky, ale ten třetí si sami skvěle užívají. Výborné bylo využívání předmětů – v podstatě několika věcí. Potěšila nás voda na jevišti. Trochu se nám zdály loutky zatlačené herci do pozadí.

■ Potok třetí – názory lektorského sboru:
Znovu jsme viděli dokonalou ukázku povýšení literárního textu divadelními prostředky do zcela nové a originální kvality, a to s velikou pokorou, moudrostí a precizností inscenátorů. Nabízí se odpověď na věčnou otázku vztahu mezi dramatickou výchovou a divadelním tvarem, protože zde vidíme, že jsou-li partnery, vzniká jejich propojením kompaktní, svébytný tvar hodný obdivu. Ocenit je třeba i divadelní znaky a propojení všech 3 textů výtvarnými prvky, fungujícími v různých rovinách.
Pozoruhodná je schopnost kluků reagovat na sebe a naslouchat si vzájemně nejen v textu, v rámci, v pauzách, ale v celém tvaru. Dokážou skvěle načasovat gagy a přes veškerou legraci a nadsázku ani na chvilku neshodili vánoční poetiku.

Tobogán

NEZÁVISLÝ VODNÍ, PODVODNÍ, PŘÍVODNÍ A NÁVODNÍ LIST NEDOSPĚLÝCH ÚČASTNÍKŮ DĚTSKÉ SCÉNY

ČÍSLO - IV ÚTERÝ - 18. ČERVNA 2002

PŘED SEŠUPEM

(o souborech, které teprve uvidíte)

SLUNÍČKO: ŠKOLA ROKU 1902

Co pro mne znamená Sluníčko?
-velmi zajímavý kroužek
-zábavný kroužek recitace a divadla
-Sluníčko pro mě znamená zábavu při zkoušení představení
-Sluníčko je pro mě odpočinutí od všech zbytečných starostí
-znamená pro mne pohodu a přátelství
-Sluníčko je pro mě jako jasné kamarádství v kolektivu
-máme to dobře vymyšlené a dobře sehrané
-nové kamarádky, inspirace, legrace, říkanky

Zapsalo Sluníčko

TAK CO?: O LAKOMÉ BARCE

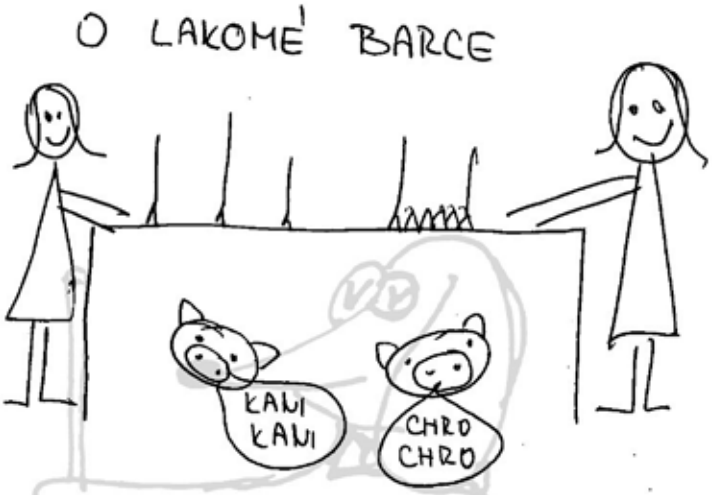

PETR ŠMÍD: CESTUJÍCÍ VE VLAKU

Nudíte se??
Jdete se podívat na Cestujícího ve vlaku.
Cestuje jen pro vás.
hraje: Petr Šmíd

PŘED SEŠUPEM

(o souborech, které teprve uvidíte)

DOHRÁLI JSME: NAŠE DIVÁ BÁRA

Naša divá
Bára

Je to pravda lebo ne,
to, že každý dostane,
co si zaslúží...

...Lesli si myslíte,
že si to zaslúžíte,
tož doňdéte a čujte
V úterý odpoledne v kině VESMÍR

Naša divá
Bára

Hanka není Božena,
paragryja paragrá,
prordala se bez rěna,
paragryja paragrá.

Dostala nás, [redacted] chudina,
paragryja paragrá,

Co jí zbývá, když nás má,
dyjadyja dyjadá,
no nic, jdem na večeřu,
dyjadyja pápápá...

SPLÁCHNUTO

K dílně Improvizace: V téhle dílně se Hanka (lektorka) věnuje tomu, abychom uměli vyřešit trapné situace. Taky je to velmi zábavné. V dílně byla příjemná a tvůrčí atmosféra. Dík.
Pádlo 12

K dílně Pohybovka a klauniáda: Myslím si, že je tahle dílna spíš pro mladší děti. I přesto mě to tam bavilo a o pohyb nebyla nouze!
Bublina 11

Představení Určitě jste o něm slyšeli: Krásně vymyšlené přesuvy scén, moc se mi líbilo, jakou technikou byla scéna namalovaná. Soubor si vybral originální příběh, má výbornou artikulaci. Krásně ztvárněné nebe a naoko lhostejný bůh tomu dodal šťávu.
Krabík

Literárně-výtvarná dílna pro děti: Líbilo se nám tam. Dobrá vedoucí, trochu hektická. Pracovali jsme s barvami (modrá, žlutá a červená) a s hudbou, celkem nás to bavilo. Byli jsme rádi, že jsme si tuto dílnu vybrali a napříště se chystáme do hudby.
Ahoj Ráček+Trojzubík

Představení Čtvrté přikázání: Pěkné, srozumitelný děj. Herci ho velmi prožívali. Dítěti nebylo chvílemi rozumět. Dobře udělané protiklady. Trošku smutné, někteří i brečeli. Jinak není co dodat, snažte se takhle dále.
Ráček a Trojzubík

Představení Naslouchej: Tohle se nám líbilo nejvíce ze všech představení. Prostě to bylo super, není co dodat.
Krabík, Ráček a Trojzubík

KOLOBĚH VODY V PŘÍRODĚ

SOUBOR HOP-HOP

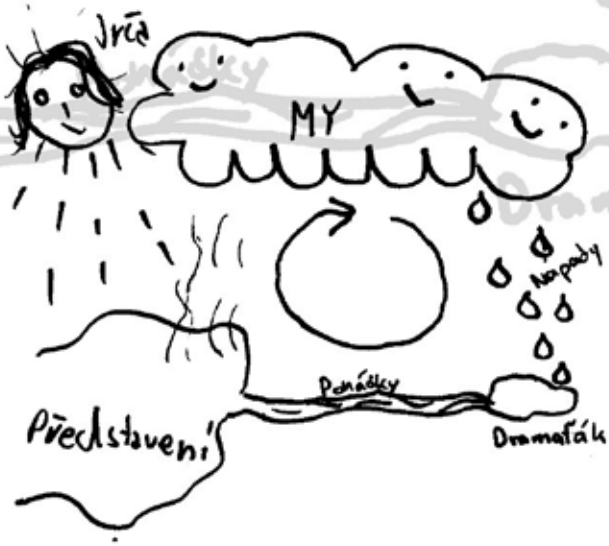

ZKAPALNĚNÍ

„PEČOVATELKY" M. D.

Kdybych byla voda, byla bych:

1. Kostkou ledu, protože mě děsně zajímá, jaký pocity má kostka, když roztává. NEBO
2. Slzou štěstí, protože kdo jinej by měl bejt šťastnější než slza štěstí. NEBO
3. Dešťovou kapkou, protože mě strašně baví klouzat se po deštníku.

Zapsal ???

PŘEDSTAVUJEME SVÉ PLAVČICE

IRENU KONÝVKOVOU, UČITELKU ZUŠ OSTROV

Irena Konývková
rena Konývková
ena Konývková
na Konývková
a Konývková
Konývková
onývková
nývková
ývková
vková
ková
ová
vá
á

„TAK CO?!" – VÍTE JAK SE JMENUJE NAŠE ŠALVÍ UČITELKA A JAKÁ VLASTNĚ JE???

HUMORNÁ
ROZZÁŘENÁ
USMÈVAVÁ
NÁPADITÁ
ÚŽASNÁ
PRIMA
*
POHODOVÁ
SLUNÍČKOVÁ
NAUČÍ-NÁS
BOŽSKÁ
NA-U-UŽ-NÁS-NIC-NENAPADLO
PEČLIVÁ
KREATIVNÍ
NEUDOLATELNÁ
ROZVAŽNÁ
ŠŤASTNÁ, ŽE-NÁS-MÁ

ROMANU HLUBOČKOVOU, UČITELKU ZUŠ CHLUMEC NAD CIDLINOU

STÁHLI JSME POD HLADINU

PANÍ JIŘINU LHOTSKOU, PŘEDSEDKYNI LEKTORSKÉHO SBORU

My: Co všechno si představujete pod slovem divadlo?
J. L.: Vše, na co se dá dívat a zůstat udiven.

My: Ke které vodě byste chtěla jet?
J. L.: K jakémukoli jihočeskému rybníku, kde bude málo komárů a teplá voda.

My: Jaký divadelní žánr se vám líbí?
J. L.: Každý se mi líbí, když věřím hercům, že to, co mi říkají, je pravda.

My: Kdybyste si na tomhle světě měla vybrat věc, kterou máte nejraději, co by to bylo?
J. L.: Moje děti a můj manžel.

My: Co byste chtěla vzkázat všem, co se na Dětské scéně podílejí?
J. L.: Jestli vám náhodou ještě nikdo nepoděkoval, tak moc, moc děkuju.

Zapsaly Chobotničky

PSÁNO PÁDLEM

TRUTNOV POD VODOU

Tam tečou všechny ty potoky souborů
Tam plují herecky nadané ryby
Tam prší každý den tisíce nápadů
Rybáři říkají klady i chyby

Když přijde odliv, tak odhrne oponu
Soubory v akvárku zpívají, hrají
Smutek je neplavec, proto zde utonul
V trutnovském kraji jsou všichni jak v ráji

Vezmi si pláštěnku, občas tu prší
Kritická přeháňka nedá ti spát
Musíš mít, člověče, jen kůži hroší
Aby ses kritice dovedl smát

Maruška

PO VYNOŘENÍ

Generální zkouška pro veřejnost dopadla dobře. Teď máme velikou trému, protože se blíží vystoupení před porotou. Vystoupení nakonec dopadlo skvěle. Už to máme za sebou jsme rádi, že jsme tam mohli být

Anna Šlepnerová

VZKAZY Z LAHVE

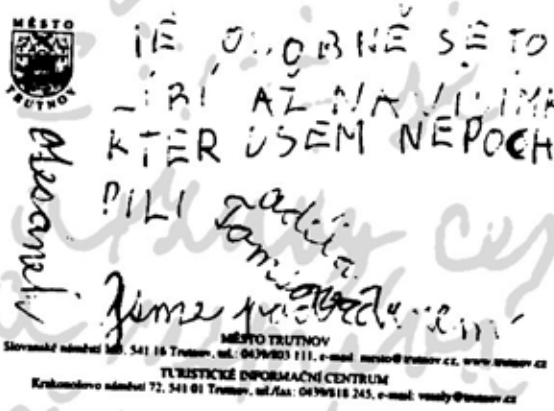

IĚ OBNĚ SE TO
LÍBÍ AŽ NA VÝJIMKY
KTERÝ ÚSEM NEPOCHO
PILI

Nejvíc se mi líbil Soubor Holky na zabití a Brolík s přítelem: Metoda dr. Péra a profesora Péra. Vykazují, že ten doktor měl hezké vlasy a vše to měli nádherné.
Anča Štěpnička –!

NĚ SE
LÍBILO
HO
NA ZAPYTÍ

Milá Emo,
děkujeme za umělecký zážitek
Zdá se, že po dobré mládeži
jako Ivoj, jeskáček, kabelík
to ještě dlouho vydrží.
Ivy Horní-Dolní

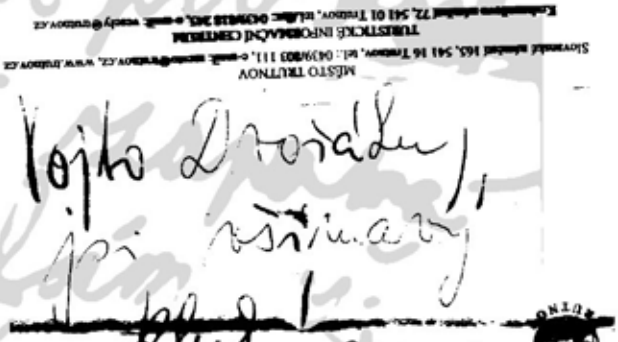

Vojto Dvořáku,
při vzpomínky
na Klub
Slunečnice

Žádný pes
a vzpomínky cení
a vzpomíná se po celý
život. Pes
je pes, není
rozhodně ten pro koně
Je jsem se zapsa-
la a doufám, že
dobře při představení
pes anž
se lépe vi

TOBOGÁN – nezávislý vodní, podvodní, přívodní a návodní list nedospělých účastníků Dětské scény. Vychází denně. Redakce se na Vás a Vaše příspěvky těší v 1. patře Národního domu. Žádáme zejména nově přijedší soubory, aby nás navštívily nejpozději den před svým vystoupením.

■ **Klokot vody na soutoku:**
Úžasná je jejich schopnost zastoupit se i v hraní na hudební nástroje.
Pointa 3. pohádky by mohla být vygradovanější – po tom všem, co podniknou, aby si mohli zahrát hokej, je to pak trochu málo.
Co je to rufrufrák?
Předloha patří mezi často vybírané, přestože není žádný zázrak. Vypadá trochu jako kanava na vyšívání a kluci ji nádherně vyšili.
Jaká je samostatnost kluků při vzniku inscenace?
Vedoucí: je to tvůrčí činnost. Nemůžu říct, kdo přišel s jakým nápadem. Něco přinesu já, něco oni, pak se to nějak změní. Je to proces vzájemné inspirace.

potápka Petra

ČEŘENÍ

Je horké letní odpoledne a vody nivské uvítaly i dnes účastníky dětského diskusního klubu s plným vědomím, že tentokrát by jejich škunery (ZUŠ Jindřichův Hradec, Lannovka z DDM České Budějovice a HOP-HOP z ostrovské ZUŠ) mnohem radši zavítaly do vod neimaginárních.

Opodál usíná sám Pánbůh (neměl to s tím Pedrem vůbec jednoduché…) a náladoměry hodnotící dnešní vystoupení se brzy vyšplhají sympaticky vysoko. A jak to vypadalo konkrétně?

ZUŠ Jindřichův Hradec: Určitě jste o něm slyšeli

Divácké asociace: skvělá posouvací scéna, sranda, sv. Petr, no nebe, bezstarostnej bůh, počasí, křídla, překlápění kulis, zlatočervený klobouk, kříž, Texas, zloděj

Soubor kladně hodnotil zejména zdařilejší odpolední představení a podrobně vyprávěl o své improvizační metodě, jíž vznikaly některé části scénáře. („Každej… co kecnul, to se dalo do scénáře, když to bylo dobrý…") A co že se líbilo divákům? Bůh se slamákem, a že vypadal trochu jako nalitej, otvírání dveří, čištění zubů, počasí.

Lannovka: Čtvrté přikázání aneb obrazy z dětství

Také Lannovce se hrálo mnohem lépe odpoledne: „Zdálo se mi, jako by v tom sále (dopoledne) nikdo nebyl. Neměli jsme odezvu…"

Divácké postřehy: Já jim to docela věřila, že by se to mohlo stát. Hodně to na mě hodilo depresi. Já bych to nechtěla zažít. Já bych řekla, že to bylo až strašně moc negativní Mělo to být mírnější. Herci musí mít dost silný nervy. Já bych nechtěla hrát ty role, …že bych to asi neunesla. Mě by to zajímalo, to téma. Podle mě tam mohla být gradace. Já bych to tak nechal (o míře vyjádřené agresivity).

A soubor: Nám se to líbilo (o textu), bylo to až moc šokující… Hodně jsme si povídali o významech vět… My jsme nechtěli pohádku, na kterou lidi jdou, a pak na ni zapomenou.

HOP-HOP ZUŠ Ostrov: Naslouchej

Také poslednímu souboru dnešního bloku se odpoledne hrálo velmi dobře, na což poukazoval i téměř 100% náladoměr v diváckých řadách.

Divácké asociace: Jídlo pro kapra, led, zima, hudba, topící se hokejisti, Vánoce, voda, mráz, jedle, úspěch, sranda, máma, skvělé jen se 3 herci, červenej pták, mráz samec, U vody je báječně…, celková atmosféra, jelen, ozdoby na stromku, ruf ruf (traktor), hokej.

Závěr patřil otázce, zda je těžší udělat představení vážné, nebo srandovní. Účastníci diskuse bez dlouhých debat odpověděli téměř jednohlasně: „Obojí."

Podvečerní diskusi sledovala, s účastníky se pubertálně smála a zprávu napsala Klára vodoměrka

KRUHY NA VODĚ

POVODÍ

nezávislá recenze na představení

Třetí den přehlídky přinesl rozdíly, otázky a dokonce rozpory v pohledu na meze, funkce a zacílení dětského divadla. Otázky, které je podle mého názoru třeba zformulovat a začít zodpovídat, jak v diskusích, tak na jevišti.

Začnu tím, co není problematické ve své podstatě, ale jen v provedení a jeho jednotlivostech, a čím také začínal blok představení - dramatizací jedné z „Velice amerických pohádek" Pavla Šruta, se kterou pod názvem „Určitě jste o něm slyšeli" přijel soubor ZUŠ v Jindřichově Hradci. Zuzana Jirsová s Radkem Marušákem styl inscenace předurčili naivistickou výpravou i gagem s jejím přemísťováním. V projevu dětí ale jakoby se humor tu a tam vytrácel nevýrazností slovního projevu, jeho malou srozumitelností a zúčastněností. Mnohé pauzy byly bez napětí a vztahů, čímž utlumovaly zájem a účast diváka, v některých skupinových scénách chybělo konkrétně zacílené jednání a viděli jsme v nich jen neurčitou posunčinu: bezradné postrkování andělů v bouřce nad Berlínem, hledání Pedra v nebi, nahrazené jen bezcílným popocházením po jevišti. To jsou dva nejnápadnější příklady, ale v celé inscenaci by se drobných neurčitostí a jisté nezúčastněnosti jak představitelů sólových rolí, tak členů andělského komparsu, dalo najít víc. Myslím si, že problém vězí v předloze, jak už to tak často bývá. Šrutovy pohádky jsou velmi přesně a promyšleně vybudované, mají svůj temporytmus a mnohé (a tato k nim patří) jsou v základu anekdotou s groteskními prvky. Ani anekdota, ani groteska nesnesou mírné, volné tempo, nepřesné zpracování, nelze je dost dobře řešit skrze spontánní aktivity, které jednou vyjdou tak a po druhé onak. Vyžadují stylizaci, přesnou výstavbu, přesné vypracování a umístění gagu, přesnou práci se slovem a situací. Právě pro svou přesnou vybudovanost jsou čtenářsky vděčné i lákavé pro dramatizátory – ale právě tady vězí jejich čertovo kopýtko pro autora inscenace i děti v ní vystupující.

Závěrečné představení bloku – inscenace „Naslouchej" souboru Hop-hop ze ZUŠ Ostrov nad Ohří – je z téhož rodu, ale inscenace Ireny Konývkové byla naopak přesně vybudovaná, vypointovaná, a proto také přesně vnímaná divákem. Předloha Zbyňka Malinského na rozdíl od Šrutových pohádek patří spíše k literárnímu průměru až podprůměru a inscenací je originálně zpracována a povýšena – není to poprvé, kdy se mi vkrádá podezření, jestli slabší literatura nedává inscenátorům více prostoru a možností, třeba i více podnětů k dotažení a domýšlení, a tedy i k větší jevištní invenci, než mnohá díla skvělá a špičková. Ostatně – Irena Konývková takto postupovala už párkrát v minulosti a nechci spekulovat, nakolik vědomě.

O divadelnosti inscenace svědčí i to, že je těžko pouhými slovy popsatelné, v čem její účinnost spočívala, a to nejen proto, že popis by byl několikanásobně delší než to, co je popisováno. Přesné vybudování situací, přesný projev tří chlapců (čistě chlapecký soubor!), jejich plná zúčastněnost na akcích - a doslova duchaplnost (= naplněnost duchem) projevu chlapců. Ale jedna věc je myslím popsatelná: situace, kdy tatínek přinese domů vánoční stromek a jeho představitel přestupuje z role otce do role matky a zpět, vede sám se sebou dialog a ještě má kontakt se stromkem. Obecné

poučení: jeden herec může být v akci sám, bez fyzického partnera, a přesto může být v situaci a ve vztazích – zatímco v semilském představení předchozího dne sólisté zůstávali jen sólisty, neboť neměli ani pomyslného partnera, tedy ani vztah a situaci.

Dostávám se k nejkontroverznějšímu představení dne – ke „Čtvrtému přikázání" dánského dramatika Michaela Ramlose, hraného budějovickým souborem Lannovka. Musím předeslat, že jsem inscenaci přijala a že jsem stoupencem toho, aby dětské soubory hrály také vážné i nejvážnější náměty a témata. V úvodní scéně hry, určené dětským divákům, jsou texty představujících se herců, které z jeviště nezazněly, ale ráda bych je ocitovala: „A: Ve skutečnosti by tohle divadlo mělo být pro děti zakázáno. C: Protože je hrůzostrašné. D: Ale skutečnost – ta skutečná skutečnost - je daleko hrůzostrašnější než divadlo. B: A skutečnost nemůžeme dětem zakázat. D: I když by to bylo někdy nejlepší." To jsou věci, které si skandinávští autoři, píšící pro děti, přiznávají častěji, než my. Ale realita opravdu je pro mnoho děti velmi drsná, a zavírat před tím oči můžeme čím dál méně. Měla by ji reflektovat i dramatická výchova a zejména dětské divadlo. Inscenaci jsem vnímala jako výpověď dospívajících o tom, jak vnímají a cítí jednání nás dospělých, rodičů i prarodičů. Nezbývá než si přiznat, že se to může týkat i mne osobně – možná to je pro někoho z dospělých diváků těžko stravitelné.

Nicméně inscenace měla své problémy a je otázka, nakolik jsou aktéři ve věku mezi 10 a 18 lety schopni herecky zvládnout přiměřeně a vědomě neiluzivní a nepsychologický projev. Za největší problém považuji příliš expresívní, drsný projev rodičů i babiček od samého začátku – jejich křik hned nad miminkem ve mně v první chvíli budil dojem, že jde o kriminální případ týraného dítěte, ve skutečnosti šlo o běžnější případ nedostatečného pochopení dospělých pro zorný úhel dítěte. Příliš mladí aktéři sotva mohou zvládnout projev, který je vnějškově laskavý či aspoň neutrální – vždyť kolikrát v životě řekneme, že děti jsou tyrani, a nic tím zvláštního nemyslíme a také přitom nekřičíme. Je tu ovšem mnoho otázek, které ani v diskusi, natožpak v recenzi nelze nad jedním představením zodpovědět: Kdy, které děti a jak mohou takováto témata inscenovat? Jakému divákovi jsou inscenace tohoto typu určeny – vrstevníkům? Nám dospělým? Nehraničí tento typ divadla s formami paradivadelními? Kam až sahají možnosti dětského herectví? – Něco si o tom všichni nejspíš myslíme, ale máme jasné a podstatné odpovědi? Nevím.

Eva Machková

OD PRAMENE K ŘECE

aneb Z deníku vedoucího

O lakomé Barce – ZUŠ Chlumec nad Cidlinou

Text se mi líbil už dlouho, ale pořád jsem váhala, jestli ho děti přijmou. Nabídla jsem ho v letošním roce

Petrušce, jako absolventské představení 1. cyklu LDO, původně jako divadlo jednoho herce. Jako u všech absolventských prací si děti navzájem pomáhají nápady – tak i nyní si celý soubor užíval roli poradce. Nejvíce Pétě pomáhala Alenka, které se text také velmi zalíbil, a tak spolupráce vyplynula vlastně sama od sebe. Tomu jsem nebránila. Již při práci nad textem je napadala spousta gagů, měly jsme jasno, jak budeme s příběhem pracovat, jaká bude "naše Barka". Holky souhlasily s nápadem vyrobit " skoroloutky" (pimprlata na drátech od kola). Scénu jsme dlouho neměly vymyšlenou, vznikla vlastně náhodou při jedné ze zkoušek u mne doma, kdy jsme k výkrytům použily leporelo mého syna – a ukázalo se to jako dobrý nápad.

Na zkouškách jsme užily spoustu legrace, byla to příjemná práce, která holky bavila a pořád baví – a je to na nich vidět, i když už odehrály spoustu představení. Vlastně pořád je napadají nové situace, akce, které představení obohacují, a to se nestává v dětském souboru často.

Proto mám z tohoto představení i já dobrý pocit.

Romana Hlubučková

Cestující ve vlaku - Petr Šmíd, 5. ZUŠ Plzeň

Petr: Předloni na prázdninovém táboře s divadelní tematikou jsem viděl scénku od Michala Hechta s podobným námětem a moc se mi líbila, protože byla vtipná. Letos na začátku školního roku jsem nastoupil do dramatického oddělení umělecké školy k Michalu Vybíralovi. V jedné hodině jsem dostal nápad pobavit ostatní nějakou scénku, a proto jsem použil části z vystoupení Michala Hechta. Až později mě Michal V. Vyzval, abychom se pokusili scénku nějak dopracovat.

Michal V.: A co jsme v rámci dopracovávání dělali? Z toho, co Petr hrál poprvé, jsou tam dnes tak 3/4, složené z krátkých, relativně samostatných etud. Přestože příběh je poněkud "řídký", jistou posloupnost a logiku má. Proto jsme vyhodili např. etudu s honěním blechy. Zkoušeli jsme také vymýšlet etudy s různými jídly a vyměnili jsme např. jezení jablka za žvýkání žvýkačky. Hodně jsem uvažoval o tom, jestli nechat v představení akce s imaginárními spolucestujícími, a nakonec jsme se rozhodli, že ano:

Za 1. Petr to rozhodně chtěl

Za 2. nám přišlo dobrý, když třeba jídlo dostává od něj.

Dále jsme vyškrtli akci s protijedoucím vlakem, neb zahrát to, že si cestující téměř urazí hlavu tak, aby to nebylo jen mechanické cvičení, se nějak nedařilo. "Velké téma" byla především akce "s velkou potřebou". Původně hrál Petr její druhou část (tedy "po...") dost naturalisticky, což se hodně líbilo dětem a méně dospělým (podle mého to "přeťápl"). Zjemňovali jsme ji tak, aby akce byla "tak akorát", což se částečně podařilo, ale částečně někdy ne (zvláště, když Petr cítí odezvu u diváků). Také jsme se chtěli pokusit propojit pantomimu s improvizovanou hudbou, ale bohužel jsme nakonec nenalezli vhodného hudebníka + - Petrova věku (Mates Vorda nakonec bohužel odmítl), a tak jsme od toho upustili. Zkoušíme najít nějaké zvuky na pusu či tělo a něco málo jsme již do představení implantovali.

Celkově lze říci: když má Petr přesnou představu a "hraje si s hraním", celkem to funguje, když ne, je akce poněkud mechanická a utahaná. Lze taky říct, že stále hledáme rovnováhu mezi fixací tvaru (která dává řád a zároveň hrozí mechaničnost) a užitím improvizací v tomto tvaru, které Petra baví, ožívá v nich, ale rozbíjí se celek.

Škola r. 1902 - Sluníčko – 1. ZŠ Kladno

Na každé schůzce, týden co týden, se děti ptaly: "Co budeme letos nacvičovat na školní akademii?" V září byl ještě čas, v říjnu jiná práce, v listopadu jsem se už styděla a v prosinci na mě skočila chřipka. Během vánočních prázdnin (tradičně se léčím během prázdnin) jsem si navařila kotel čaje, nabrala čtyři díly Českého roku a další knížky s dětskou lidovou poezií, papíry, tužky a zalezla do postele. V té posteli mě to moc bavilo, a to co tehdy vzniklo, baví teď děti. Alespoň to tvrdí.

Eva Vondrušková

Naša Divá Bára – Dohráli jsme, ZUŠ Uherské Hradiště

Tož... Divá Bára je jedním z dalších kroků v lovu na ženskou hrdinku, který probíhá v naší ZUŠ už několik let. Proč Naša Divá Bára? V prvních fázích práce s příběhem jsme se pokoušeli vystavit prostředí vesnice předminulého století, zabydlet je postavami tetek a strýců... A v těchto improvizacích se zcela bezděčně začalo hovořit slováckým nářečím, jazykem babiček a dědečků členů souboru. A bylo to. Na tento jazykový impuls se pak nabalovaly další slovácké reálie – spodnice, písničky, tanečky, housle...

V samotné literární předloze se objevil největší uzel asi v poslední třetině. Postava myslivce – záchrana + šťastný osud Elišky + smíření Báry s obyvateli vesnice byly pro nás tak trochu z jiného literárního světa, než zbytek povídky.

Proto je myslivec nahrazen postavou Muzikanta, proto je osud Elišky a Josífka odsunut stranou..., zkrátka Naša Divá Bára končí poněkud jinak, než je tomu v předloze.

Hana Nemravová

SLEPÉ RAMENO

... a večer přišel Drak z Jesliček

Z TŮNÍ A HLUBIN NEJHLUBŠÍCH

Čestnými hosty letošní Dětské scény byly čtyři dámy, které stály u zrodu dramatické výchovy. Byly to: Š. Štembergová, Z. Josková, S. Pavelková a J. Vobrubová. Tři z nich se nám podařilo dostihnout a pořídit s nimi krátký rozhovor (Jana Vobrubová, bohužel, odjela dříve, než jsme ji stihli o rozhovor požádat).

■ Vím, že jste na Dětské scéně tady v Trutnově poprvé, jak se Vám líbí zdejší zázemí v porovnání s místy konání národních přehlídek dětského divadla v minulosti?

Zdena Josková: Já bych nechtěla upadnout do pamětnického rozjímání. Je fakt, že Kaplice je pro nás něčím, co už se nikdy opakovat nebude - už proto, že jsme byli mladý, a to už dneska nejsme. Lidé tady jsou velmi slušní a chovají se k nám hezky. Zřejmě se zde využívá maximálně to, co toto městečko může nabídnout a poskytnout. Velmi slušné jeviště s hledištěm, mně se líbí i kino, kde je mnohem lépe vidět, protože hlediště je hezky do kopečka.

Šárka Štembergová: Mně se líbí to, že je tady na vybranou několik sálů a každý soubor si může vybrat prostor, který mu vyhovuje nejlíp. Ale prostor pro recitátory je špatně akustický. Ačkoliv ten sál není veliký, zvuk se v něm velmi tříští a rozumět tam není. Prostory tady jsou natolik komorní, že ještě neškodí dětskému projevu.

Soňa Pavelková: Je velmi těžké o tom hovořit, protože to, co tady vy a organizátoři děláte, je jistě záslužné a slušelo by se to pochválit, ale z nejrůznějších důvodů to není ještě takové, jak bych si to představovala.

■ Když se na tu malou část přehlídky, kterou jste viděli, podíváte profesníma očima, jak hodnotíte její úroveň?

Soňa Pavelková: Když budu hodnotit úroveň představení, která jsem v sobotu a neděli viděla, nejsem příliš spokojená. Jsou sice lidé, kteří se věnují práci s dětmi dobře, ale myslím, že jich je nějak málo.

Zdena Josková: Já myslím, že úhlavní problém tohoto oboru je v tom, že děti přicházejí a odcházejí a v žádném souboru není možné vytvořit dlouhodobější kontinuitu. Já mám pocit, že úroveň od té doby, co ji sledujeme, a to je určitě víc jak půl století, stagnuje. Nemám pocit, že se obor vyvíjí kupředu. Měla jsem ten pocit před lety, když vrcholila Kaplice, ještě i v Ústí nad Orlicí.

Šárka Štembergová: Já myslím, že to začíná v rodinách. Daleko větší důraz se klade na cizí jazyky, což je pochopitelné, ale na osobnostní výchovu není kladen dostatečný důraz.

■ Jak myslíte, že se náš obor bude rozvíjet dál?

Soňa Pavelková: Myslím, že časem se lidi zase nabaží peněz a shánění džobů, a buď se stane nějaká opravdu ošklivá věc, která otevře lidem mozky, a nebo to bude otázka vývoje a začne se zase od nuly, ale na kulturu, estetičnost, na člověka, na jeho duši a rozvíjení zase přijde doba. My jsme nespokojený, ale ono je to asi zákonitý, že lidi jsou okouzlený penězi a možností kupovat si baráky, a těch nadšenců, kteří by to dělali zadarmo, je málo. Teď to vidím takhle smutně, ale myslím, že vždycky to má takový vlny a ta společnost se zase vyhrabe. Kulturou roste národ, ne hmotnými statky. Kultura jde vždycky o kousíček dopředu.

Zdena Josková: Já se neodvažuji koukat dopředu, protože mám dost hlavu v "pejru" z toho, co vidím okolo tady a teď, ve všech oborech. Taky nechci spojovat naději na to, že to někdy bude lepší, se svým věkem – to je opravdu pošetilý. Fakt je, že děti i dospělí jsou všichni neuvěřitelně rozptýlení. Já mám oblíbený termín, že ještě mi není sto let a žiju už v sedmým režimu. A když si představím, jak se strašně zkracují období mezi těmi režimy… Četla jsem neuvěřitelně zajímavý a chytrý článek Zdeňka Mahlera, jak se v podstatě všechno začíná vymykat z rukou – vývoj společnosti, vědy, techniky, jak žijeme uprostřed regulérní náboženské války, tak bodejť by uprostřed tohoto rozpadu byly síly, prostředky a patřičná chuť dělat něco tak milého a malého, jako je divadlo s dětmi. Je mi úzko z toho, jak se to valí kupředu.

Šárka Štembergová: A taky je totálně rozházený pořadník hodnot. Ty hodnoty, ke kterým ještě my jsme děti vedly, jako kultura a tak, jsou někde daleko a daleko v pořadníku na zadním místě a ty děti v tom žijí a do souboru si to přinesou. A taky to odčítají z obrazovky televize.

Zdena Josková: Já si představuji dramaťáckého učitele, kterému přijde do prádla takový malý zbohatlíček. A říkám si, co on si s ním počne?

Soňa Pavelková: To vůbec není chyba dětí, ale dospělých, děti za to nemůžou. Já vím, že bychom měly být takové spokojené babičky. Ale nevím, jestli bychom tím něčemu pomohly.

Šárka Štembergová: Myslím, že když byly ty hodnoty v minulém režimu divné, děti u nás v dramaťáku nacházely oázu svobody a byly tam šťastné. Jenže dneska je to jiné. Hodnoty se zamíchaly tak, že jim to nejde proti srsti. To je ten rozdíl – my jsme byly ve funkci oáz a teď se nám to rozlilo do pouště.

Zdena Josková: Já bych nerada, aby to vyznělo tak pesimisticky. Ale napadá mě, jestli to není tím, že když je možné naprosto všechno, není možné nic moc.

■ Jakou máte rády vodu?

Soňa Pavelková: Já mám nejraději vodu z naší studánky.

Zdena Josková: Já mám ze všeho nejraději horský potok.

Šárka Štembergová: Já mám nejraději živou vodu, ať je to ze studánky nebo z potoka nebo z Labe nebo z tajícího sněhu, když ta voda žije, nezkalená, tak je to nádhera!

zapsal Zdeněk Remorkér

Z TŮNÍ A HLUBIN

členové lektorského sboru Jiřina Lhotská a Josef Brůček

Dětská scéna 2002 se přehoupla do druhé půle a únava všech začíná být zjevná. Abychom dali odpočinutí nám i lektorům, rozhodli jsme se dnes neřešit žádné veledůležité problémy, ale položit několik docela obyčejných otázek.

■ Letošní Dětská scéna je co do tematiky poměrně různorodá - myslíte, že se nějaké téma, které stojí za zpracování, dosud neobjevilo?

JB (Josef Brůček): Například homictví. Bude teď velmi důležité se věnovat tomu, aby naše dělnická třída měla skutečně pevně moc v rukou a aby se všude sázely aleje třešniček - tedy třešní, a možná i višní.

JL (Jiřina Lhotská): Hlavně ne povolební, ta tu nepadla a doufám, že v se v představeních neobjeví.

■ Pohlcuje vás divadlo úplně a nebo máte i jiné koníčky, ke kterým občas utíkáte?

JL: Určitě mám koníčky. Člověk musí víc koníčků, kdyby ten jeden náhodou začal kulhat, nebo se s ním něco stalo. A pak by měl kromě koníčků mít i vize. Tak já mám kromě koníčků vize - a to jsou kozy. Jednou budu pěstovat kozy, dělat kozí sýr a s kozama dělat výchovnou dramatiku.

Pepa Brůček je, bohužel, tak rychlý, že se nám za celý den nepodařilo jeho podobu zachytit.

■ A ty koníčky?

JL: Můj největší koníček je můj manžel.

JB: Kromě divadla dělám i fůru jiných věcí a mám radost, že mám možnost v místě svého bydliště projektovat věci, jako například letos čtyřmetrovou sochu skoro čurajícího Žižky na návsi, který bude mít v zadku kliku, a když se s ní zatočí, zazní Kdož jsú boží bojovníci. Loni třeba potulní archeologové vykopali u nás Žižkovo oko. Nebo máme na návsi levitující lejno, které dokazuje, že je tam střed galaxie. Dělám si prostě takové malé radosti.

■ Co vám v poslední době udělalo radost?

JB: Představení Naslouchej souboru Hop-hop z Ostrova. To jsou věci, které člověku udělají radost. Někdy člověku udělá radost, že jede na kole do práce a najednou se zastaví a vidí šmouhu, sluníčko vykreslí v krajině kus nějakého zvláštního tvaru a člověk si náhle všimne toho, co v té krajině je, a říká si najednou: "Fajn, to je dobře, že jsem se dožil téhle chvilky." A to už je pohled

starce, který sbírá tyhlety věci a možná se víc kouká. A tím víc vidí. Ale velikánskou radost mi udělalo dnešní představení, kde jsem měl radost za prvé z toho, že jsem mohl vidět to, co jsem viděl, a za druhé , že jsem se mohl spolupodílet na té radosti a tom vnímání.

JL: Těch radostí já zažívám denně hrozně moc, jenomže je hned zapomínám. Třeba teď mi udělalo radost, jak tu voní stromy a jak bylo včera dobře vychlazené pivo. Pak - no vidíš, a už jsem to zapomněla.

■ **Jakou máte rádi vodu?**

JL: Vodu? Krušovickou!

JB: Stačí se do ní ponořit. Na dvoře mi zbyla díra, tak jsem si do ní udělal bazén a te´d se dop něj nořím. A to mi dělá radost, protože mě to probouzí. Teď jsem byl na dovolané a domníval jsem se, že koupání v moři je blbost. Zjistil jsem však, že když jsou tam vlny, dělá mi radost, když jdu proti té vodě a cítím tu sílu. To je jako když jsem jako malej kluk chodil proti větru. Prostě: voda, do které se člověk může ponořit. Nemusím v ní být dlouho, ale když ta voda všechno smeje, to je moc krásný.

Vidíte sami. Odpovědi vážně nevážné (nebo nevážně vážné?). A je dobře se trochu odreagovat. *kosatnice Iva*

PRAMENY

Lakomá Barka

Nic nesplete člověka tolik jako jméno vesnice. Třeba Hrdlořezy. Kdo se bojí do Hrdlořez kvůli hrdlu, bojí se zcela zbytečně, protože v Hrdlořezích, a to je statisticky dokázáno, hrdla se neřežou o nic víc než kde jinde.
Nebo nedaleko Konstantinových Lázní je vesnice Úterý. Přijďte tam ve středu a jste zase v Úterý. Šest dní v týdnu to jméno lže.
A zrovna tak lhalo jméno vesnice Dejvice, když ještě Dejvice byly vesnice, když z Dejvic do Prahy se chodilo buď Pisseckou branou nebo oklikou.
Nejspíš ještě se dalo věřit vesničce nedaleko Dejvic, která se jmenovala Černý Vůl. S ohledem na starostu to bylo jméno pravdivé, i když barvoslepé, neboť starosta byl zrzavý.
Vraťme se však do Dejvic. Řekli byste Dejvice, dej vice! Tam se asi lidi přehánějí v rozdávání.
Vůbec ne. Lakotili a hamonili. Škrtili, škudlili a byli krkouni.
Ani ponocného si nedrželi. Nevadilo jim, že nevěděli, jak v noci čas plyne. To prý by byl drahý čas, kdyby měl ponocného uživit! Starosta to rád viděl, protože chodil pytlačit do Královské obory. Když nebyl ponocný, nemusil se bát, že někoho v noci potká. Koně koval kovář tak, že jim přendával podkovu z pravé zadní na levou přední, tu zase na levou zadní, a tu pak na pravou přední, až byla kobyla bosa.
Nejlakomější držgrešle byla Barka, farářova kuchařka, a to bylo každému známo. Nejenomže schraňovala šlupky od buřtů a šila z nich záclony, nejenomže se do zrcadla nepodívala, aby se neopotřebovalo, ale to byla ona, co tenkrát, když jela do Loun dostavníkem, místo jízdenky chtěla si nechat koleno vrtat, k čemuž nedošlo jen proto, když kočímu to koleno ukázala, raději ji nechal jet zadarmo, než by zneuctil nebozez.
A téhle Barce povídá farář: „Co kdybychom to druhé prase dali..."
„Ani pomyšlení...!"
„Počkejte, Barko! Myslil jsem na učitelovic, mají tolik dětí, a nám jeden čunik stačí."
„Proč mají tolik dětí, to je jejich věc!"
„A co má ten člověk dělat? Z lakoty tu lidé ani děti nemají, a on, aby v té škole měl koho učit, musí být samozásobitel."
„Tak mu dáme vejslužku, když už musíte rozhazovat, velebný pane."
„Říkejte si co chcete, dva čuníci pro nás dva je moc," chabě trval farář na svém.
Je zajímavé, že přibližně v téže chvíli učitel došel k podobnému závěru: „Já tu mám hladovejch krků jako píšťal u varhan a na faře jsou dva vepři a dva lidi." Načež se zamračil. Čím víc se mračil, tím usilovněji přemýšlel. Když se mu tvář vyjasnila, vzal do kapsy kladivo a hřeb a že prý se jde nadýchat trochu večerního kysliku.
Farář míval psa ovčáka, hlídače, ale Barka ho umořila hladem. To se teď učitelovi šiklo. Šel k faře od lesa a nebylo psa, aby štěk. Ani prve, ani teď, když se vloudil do chlívka k prasatům. Tomu většímu se zdálo něco pěkného, protože kanilo a občas si zachrochtalo jako piják piva. Menší spalo jako dudek. Když mu učitel přiložil hřeb mezi oči, hnulo ovarem, ale maloučko. Učitel sáh do kapsy pro kladivo a ani se mi nechce podrobně popisovat, jak ten hřeb snadno vjel do prasečí hlavy.
Ráno Barka budila faráře větou: „To menší prase je v troubě!"
Povídá rozespalý farář: „A jak se vám tam celé vešlo?"
„Ježišmarjá, ne že ho peču, ale že je kaput!"
„To jste je asi hladem umořila, osobo!" zívl farář a obrátil se ke zdi.
Barka seběhla k učitelovům. Jestli by prý pan učitel neodklidil prasátko, pan farář se dává poroučet. Lhala, aby se zamezilo panice mezi chovateli. Do rána jim na faře jedno zgrejdlo a lidi jsou zlí a ještě by mohli říct, že na faře zatajili červenku nebo co.
„Ale to víte, Barko, s radostí, pro vás všechno!" Učitel vzal pytel a trakař a šel pro prase, že už ho prý někde zakope.
Toho dne se začalo z učitelovic komína kouřit a kouřit už nepřestalo.
Když se Barka ptala učitelovic Toníka u kašny, co tolik topěj, vždyť ještě nemrzne, Toník dělal, že ji neslyší, a Barka si dobře všimla, že má mastnou bradu. Jak jí cestou na faru voda v putně šplouchala, Barka každý třetí krok se zastavila a usedavě přemýšlela, co to učitelovic, ta chamraď setsakramentská, může kuchtit? Tonda má mastnou bradu přece od něčeho mastného. Že by to prase... dyť přece pošlo, ne? Nebo že by nepošlo? Ten učitel ňák přeochotně chtěl vyhovět...
Žralo ji to.
Sotva se setmělo, Barka šla courem kolem kostela ke škole. Vpředu se svítí, z komína se kouří, Barka větří, čmuchá, přece takhle voní vepřová! Teď ji ovanulo zelí, tohle jsou zase škvarky!
Vzala za kliku. Opatrně proklouzla do chodby. Na konci chodby dveře a nad nimi výklenek s oknem pro větrání. Barka se šourá až ke dveřím a poslouchá. No ovšem, tam se debužiruje, asi už je po všem. Talíře, vidličky a nože cinkají do dětských hlasů a smíchu, co xakru jedli? Přišoupla bednu, co stála v rohu, dala na ni škopík, co visel na zdi, a souká se nahoru, aby si to všechno okénkem nad dveřmi zkontrolovala. Přišla o chlup pozdě, učitelová už poklidila se stolu a všechny děti stály v řadě jako čestná rota, od nejstaršího po nejmladší.
Učitel právě uzavíral: „...a pomodlíme se ještě za Barku..."
Barka napjala uši. Přitáhla se výš, stála na škopíku na špičkách jako baletka.
„...aby nebyla tak lakomá," povídá nejstarší Žofka a po ní Pepa:
„...aby nebyla tak závistivá!"
„...a tak špinavá..." vpadl Tomáš.
„...a neučesaná..." mladší Xaver, a ještě mladší Felix:
„... ne tak ošklivácká..."
Bobeš: „...aby nemořila prasátka hladem..."
Růženka: „...a kočičky a..."
Libuše: „a pejsky..."
„... a aby nežrala žížaly," uzavřel Tonda s mastnou bradou.
Barka byla vztekem bez sebe. Ty žížaly ji dodělaly.
Chtěla zahrozit pěstí, leč zapomněla, že zpola stojí na špičkách na škopíčku na bedně a zpola se přidržuje výklenku. Dřív než mohla vychrlit nadávky, svět se pod ní zbortil, škopíček ucukl, Barce se zvedly nohy ke stropu, vzala bradou o spodek výklenku, jekla a letěla, jako když žebřík podrazíš, ztuha naznak na dlaždice v chodbě.
Našli ji tam s očima v sloup.
Dětem namluvili, že se Barce udělalo mdlo, a poslali je spát.
Jenomže Barčino mdlo trvalo trochu dlouho na to, aby to bylo jenom mdlo.
„To vypadá, že je po ní," šeptal ženě učitel.
„Skoč pro faráře."
„Jo, a jak to všechno vysvělím? Řeknou, že jsme ji zabili, že jsme byli v komplotu kvůli praseti, znáš lidi."
Učitelová ztratila hlavu a navrhovala manželovi, aby emigrovali, nebo aby zapálili dům, a podobné hlouposti. Učitel ji neposlouchal, vzal pytel po čunikovi, vecpal do něho Barku, hodil si to všechno přes rameno a šel.
„Kam jdeš, Láďo, Láďíčku, tebe chytnou, já už tě neuvidím!" učitelová se mu věšela na krk.
„Za chvíli jsem tu," konejšil ji, „nikomu neotvírej!" a spolkla ho tma.
Nevěděl přesně, co s Barkou. Chtěl ji posadit ke kašně, ale Bureš se potácel z hospody, a jen taktak se nestřetli. Také se zabýval nápadem, že by ji vynes na zvonici a tam by ji pak našli a řekli by se, že vybírala holubí vejce, to se o ní vědělo, a že ji zvon vzal do lebky. Už zahýbal ke zvonici, když si vzpomněl na Kubáta.
Kubát pro halíř byl schopnej hnát blechu přes stmiště. Noc co noc chodil hlídat do stodoly obilí, aby mu je někdo nevykrad, ale sotva se usadil ve stodole, už ho popad strach, že by ho mohli vykrást v chalupě, a letěl hlídat domů. Když tak proběhal celou noc, ve dne spal. Říkal, že ušetří, že být ve dne vzhůru se při té drahotě nevyplatí.
Učitel počkal, až Kubát přeběhl ze stodoly do chalupy. Potom mu posadil Barku na hromadu zmí, dal jí do ruky lopatu, aby se nekácela, a za chvilenku byl doma.
Kubát hlídá v chalupě. Asi za půl hodinky ho popadne obvyklý strach o zmí a letí do stodoly. A vida ho! Nachytal zloděje s lopatou, zrovna jak se chystá okrást ubožáka! I ty previte! I ty padouchu! Kubát vzal cep a BÁC, BÁC! Zloděj se skácel.
„Ani se nehni!"
To se ví, že se ani nehnul. Totiž nehnula. Kubát poznal, teprve až rozškrt sirku, že to není zloděj, nýbrž ta zlodějka, a to farská Barka.
„Ženská, co vás to napadlo?"
Barka ani muk.
„Ženská, hej, hej, hej!" to už s ní notně třás. „Snad jsem vás... propánakrále, Barko!"
Barka ani muk.
Teď sedí oba ve stodole, koukají na sebe, jenže Barka Kubáta nevidí.
Kubát je z toho zoufalý. Kam ji dát? Najdou ji u mne a řeknou, že jsem ji z lakoty utlouk, znáte lidi! Co s ní?
Ze všech nápadů se mu zalíbil jeden velice škodolibý. Vzpomněl si, že učitel nezamyká a že by mu mohl Barku donést do školy a posadit ji do lavice. To se bude učitel divit, že má o žákyni víc.
Zase se ocitla Barka v pytli, zase se nesla nocí. Jak si chtěl Kubát nadejít kaštanovou alejí směrem ke Královské oboře, byl by málem vrazil do chlapa, který přicházel od obory. I on nesl pytel na zádech. Když spatřil Kubáta, zařval, pustil pytel a odskočil do tmy. Kubát zrovna tak.
Teď stojí oba chlapi za kaštanem, jeden druhého pro tmu nevidí, a mezi nimi na silnici dva pytle. Čekají, co se bude dít. A ono nic. Čekají, až konečně ten jeden, byl to Kubát, to řiskne. Skočí, popadne pytel a upaluje pryč. Ten druhý to vidí, oddechne si, zvedne pytel a také upaluje.
Je to starosta z Dejvic. Byl si zapytlačit v Královské oboře a nese domů statného koloucha. Jenže je v tom přece jenom malý háček. Starosta nese pytel, to je pravda, ale je to pytel, který upustil Kubát, zatímco Kubát utek s pytlem, ve kterém byl starostův kolouch.
Tak se stalo, že Kubát potmě posadil učitelovi do školní lavice místo Barky koloucha, zrovna když starosta vcházel doma do kuchyně a povídá ženě: „Jen se koukni, co jsem dneska ulovil!"
Nás nemůže překvapit, že z pytle se vykutálela farská Barka, víme přece proč. Ale starostová to nevěděla, a když spatřila, jak se Barka kutálí, zajala ji mdloba a prašila sebou.
Teď tu obě ležely vedle sebe jako dva špalky. Starosta, bývalý dragoun, už něco v životě zažil. Celkem klidně popadl vědro s vodou a vychrst ji na starostovou. Samosebou že Barku přitom také polil.
Starostová si sedla, Barka si sedla, starostová vstává, Barka vstává. Starostová ječí, Barka se nezdržuje a hurá ze dveří do tmy.
Ráno, než se začalo učit, našel učitel ve třídě koloucha. Seděl v první lavici. Chvíli si lámal hlavu, jak a co, ale pak si řekl, že kdo se moc ptá, moc se dozví a koloucha zavěsil do komory, aby zvěřina uzrála. Jen to udělá, volá ho před školu Kubát. Jestli prej v noci nic neslyšel, jako učitel. Ne, neslyšel. A Kubát slyšel? Ne, taky neslyšel. Tak proč se ptá? Inu jen tak.
Začali zvonit na ranní a farář, přesný jako poštovní panáček, zahýbá od fary. Spatří Kubáta s učitelem, přidá do kroku a volá:
„Jestlipak to už víte o naší Barce?"
V učiteli i Kubátovi hrklo. V každém zvlášť.
„Představte si," oznamoval velebníček, „představte si, že se jí přes noc na hlavě vyrazily dvě boule!"
„To ji něco poštípalo?" zkoušel učitel.
„To jsou boule jako od cepu. Měla prý zlý sen, a jak se v posteli přehazovala, spad na ni cínový svícen. Hlava ji bolí jako střep!"
„A co říká doktor?" s úlevou se ptal Kubát.
„Kdo by utrácel za doktora! Ona se s pomocí boží z toho vylíže!"
„I bez pomoci boží," chtěl říct učitel, ale neřekl.
Farář se v dálce zmenšoval a Kubát s učitelem se za ním mlčky dívali. Od Prahy foukal studený vítr, nad krajem visela špinavá peřina plná sněhu. Kubáta zastudila sólo vločka v týle a zívl. Mrkl na nebe a pomalu šel domů. Učitel ještě chvilku lelkoval, než vešel do školy přiložit do kamen.
Vloček přibývalo, v Dejvicích začal nový den.
A tím to vlastně končí. Jestli jste doufali, že Barka se napravila a přestala lakotit, že učitele tlačilo v žaludku i ve svědomí ukradené prase, že Kubát dostal rozum, důstojný pán že našel důstojnost, že Dejvice si odhlasovaly změnu jména na Hamonín, to jste raději měli přečíst nějakou pohádku, a ne tuto pravdivou příhodu.

Jan Werich, Firmfárum, Albatros, Praha 1992.

PRAMENY

Božena Němcová

Divá Bára (úryvek)

Když se hodně už setmělo, přišel kostelník a ponocný, aby odvedli Báru na hřbitov. Panna Pepinka mrkla na ni, aby prosila pana faráře, chtěla také dobré slovo dát za ni, - ale Bára nechtěla rozumět; a když pan farář sám řekl, že by se dal snad trest ten uprosit, pohodila vzdorně hlavou řkouc: „Když jste ráčili usoudit, že jsem trestu hodna, tedy si ho podstoupím!" - a šla s muži.

Lidé vybíhali ven, - mnozí ji litovali, ale Bára si žádného ani nevšimla a vesele kráčela k hřbitovu, který ležel u paty lesa nedaleko obecné pastvy. - Otevřeli malou komoru, kde kosti a máry složeny byly, přáli jí: „Pánbůh tě tu opatruj!" - a odešli domů. Z komory bylo malé okénko s dlaně, kterým bylo vidět do údolí a na les. - Bára se postavila k tomu okenečku a dívala se dlouho, dlouho ven. - Smutné musely to být myšlenky, které jí hlavu probíhaly, neboť slza za slzou padala z krásného oka na brunátnou tvář. - Výše vystupoval měsíc, jedno světlo za druhým haslo, tišeji a tišeji bylo kolkolem; přes hroby kladly se stíny vysokých jedlí, jež u zdi stály, nad údolím vznášely se lehounké mlhy. - Jedině štěkot a vytí psů přerušovalo tichost noční. - Bára dívala se na hrob matčin, připomínala si osamělé mládí, nenávist a opovrhování lidí a po prvé cítila všeho toho tíži, po prvé přišla jí myšlenka: Kýž tu, matko, vedle tebe ležím! - Myšlenka rodila myšlenku, jeden obraz stíhal druhý - objímala v duchu krásnou Elšku a na lesní stezce vykouzlila jí obrazotvornost vysokého, ramenatého muže s ráznou tváří v mysliveckém oděvu. - Ale konečně se odvrátila od okénka, mlčky zavrtěla hlavou, a rukama zakrývajíc si tvář, klesla s hlubokým povzdechem na zem. Plakala a modlila se. Umíněna konečně vstala se země a chtěla si lehnout na máry: když tu u okénka zaštěkne pes a hrubý hlas se ozývá: „Báro, spíš?" - Byl to Jakub a Lišaj. - „Nespím, táto, ale budu hned spát; proč pak jste sem přišel? Já se nebojím." - „Dobře tedy, děvče, spi! Já budu spát zde, vždyť je teplá noc!" - a otec ulehl si s Lišajem pod okénko. - Spali dobře až do rána.

Ráno, když začalo svítat, přicházel lesem muž v mysliveckém oděvu; Jakub vidíval ho chodit v lese i po údolí začasté, - nevěděl ale, kdo je.

„Co tu děláte, Jakube?" - ptal se myslivec, když ho byl došel.

„I pane, zavřeli mi tu moji dívčici přes noc, a tu nedalo mi to doma být."

„Báru? - Co se stalo?" ptal se s podivením myslivec. Jakub v krátkosti pověděl vše. I zaklel myslivec, pak strhl ručnici s ramena, pověsil na strom, vyšinul se hbitě přes zeď hřbitovu a vypáčiv silnou paží dveře kostnice, stál před Bárou, kterou byl hřmot probudil. Vidouc myslivce před sebou, měla za to, že ještě ve snu; - slyšíc ale jeho hlas, divila se, jak tam přichází, a nemohla rozpačitostí ani na jeho pozdrav poděkovat.

„Nediv se, Báro, že jsem tak sem vrazil; jdu okolo, vidím tvého otce, slyším, co se s tebou dělo; že´s tu, to mne rozhněvalo. - „ Pojď pryč z té umrlčiny!" - pobídl myslivec a vzal Báru za ruku.

„Ne tak, pane - zůstanu zde, až sem pro mne přijdou - řekli by, že jsem utekla. Vždyť mi tu nebylo tak zle," zdráhala se Bára, vytáhnouc zlehka ruku z ruky myslivcovy.

„Tedy zavolám otce a zůstaneme zde oba," řekl myslivec a zavolal přes plot na Jakuba. Vlezl tedy i Jakub přes plot a vešel k Báře, a Lišaj nevěděl ani, co dělat radostí, když Báru zase viděl. - Jakub vida, kde Bára spala, byl by se hned pustil do pláče; by tedy slzy zakryl, šel na hrob své nebožky. - Myslivec sedl si na máry; Bára hrála si s Lišajem, ale viděla přece, že myslivec neodvratně na ni hledí; rděla se a bledla a mocněji tlouklo jí srdce než v noci, kdy prasama v kostnici byla.

„A což není ve vesnici nikdo mimo otce, který by sem k tobě byl dohlídl?" ptal se po chvíli myslivec.

„Mimo Elšky a otce nikoho; otec přišel, Elška přijít nemůže, a jiného není, kdo by mne tak miloval. - A ty, viď?" pravila, dívajíc se psovi do očí. - „A k hřbitovu se přiblížit každý se v noci obává," - doložila ještě.

„Divím se tvé smělosti, jako jsem se divil tvé síle. Vždy jsem matce o tobě povídal," - řekl myslivec.

„Vy máte, pane, ještě matku?" ptala se Bára důvěrně.

„Ano, starou matku - bydlíme spolu vysoko na vrchu, tři čtvrtě hodiny odtud, v lese - v myslivně. Já jsem myslivec. Matka moje přeje si dceru, viděla by mne ráda šťastného. Nenašel jsem nikde ženu, jakou bych si přál, až jsem tebe viděl. - Báro, já nejsem přítel dlouhých řečí; - mám tě rád od té chvíle, co jsem tě viděl - já se tě naučil i znát, třebas s tebou byl nemluvil, - a jestli jsem posud ničehož ti neřekl, stalo se tím, že jsem si netroufal dojít tvého slova. Nyní víš vše; řekni i ty, jestli se ti líbím - a chceš-li být mou ženou. Ve Vestci nyní být nemůžeš; seber si tedy, co máš, a pojďte hned s otcem ke mně do lesa, kde tě budou lidé milovat.

Bára stála jako socha, ani sebou nehnula, ani promluvit nemohla. - Myslivec nevěděl, jak to vyložit si má, ale chtěje se dovědít pravdy, a byť by i trpká byla, ještě jednou Báry se ptal, zdali chce být jeho ženou. - Tu se pustilo děvče do pláče a zvolalo: „Bože, což je to pravda, že mne máte rád?" - Myslivec jí to ústy i rukou dáním dosvědčil, a tu teprve, vyznala svoji dávno k němu chovanou lásku. - Jsouce srozumění, vyšli ven, přiklekli k Jakubovi a myslivec pravil: „Znáte mne, tatíku, víte, že mohu ženu zaopatřit, dávno již. Žádná se mi ale nelíbila, až jsem viděl vaši dceru, tu jsem si zamiloval. Právě jsme se spolu domluvili; dejte nám tedy vaše požehnání. Třebas to bylo na hřbitově, všude zem Páně, všude Bůh!"

Jakub se neptal, co a jak, jen když Bára spokojena byla; požehnal je a pak se domluvili.

Jak se podivil kostelník, když po klekání přišel pro Báru a v kostnici ji našel v společnosti otce a ženicha, za jakéhož se ihned myslivec vydal.

Větší ještě podivení bylo na faře a po celé vsi. Lidé myslili, Bůh ví jak Bára zkrotne, jak bude ponížená, - a ona se vrátila co nevěsta, a ještě k tomu takového muže. - Ani věřit tomu nemohli, že by to možná bylo, že by se mohla divá Bára komu zalíbit - a ono se to stalo. „Ta má z pekla štěstí!" povídala si děvčata.

Opravdovou, velikou radost měla Elška, když jí Bára svého ženicha přivedla. „Vidíš, Pán Bůh ti splatil službu, kterou´s mně prokázala a za kterou jsi tolik zkusila. - Já věděla, že najdeš i ty člověka, který tě bude milovat. Jen ji mějte hodně rád, ona toho zaslouží," obrátilo se dobré děvče k myslivcovi, podávajíc mu ruku, kterou on upřímně stiskl.

Rád by si byl vzal myslivec Báru hned s sebou, ale ono to přece tak rychle nešlo, a panna Pepinka nechtěla připustit, aby Bára před svatbou odcházela; raději prý všecky tři ohlášky najednou, když je ženich nedočkavý. Jakub se také nemohl od pastýmy hned odtrhnout.

Bára želela nejvíc Elšky; když ale druhý den na pana faráře došel list z Prahy, v němž paní teta píše, že ona celé svoje jmění věnuje Elšce, ale jen pod tou výminkou, když si vezme toho mladého lékaře, ktery ji (paní tetu) vyléčil; - ať se pan farář zeptá, chce-li nebo nechce; když i pro Elšku mimo to lístek přiložen byl, pln nejkrásnějších nadějí na brzké shledání, tu neměla Bára již žádných přání více.

Před svatbou se všichni lidé s ní smířili, i kostelníková jí přála štěstí a odevzdala jí od Josífka lístek. Elška ho Báře přečetla, a tu teprve se dověděla, co Elška dávno věděla, že Josífek ji miluje, k vůli ní jen že knězem být nechtěl; když se ale vdá, že rád přání rodičů vyplní. Po týdnu vystrojila panna Pepinka Báře svatbu, a stará myslivcová přišla také a odvedla si do lesa dceru, na kterou se byla dávno již těšila. Jakub šel s nimi.

Když si myslivec svoji mladou ženu po stavení prováděl a do pokojíka přivedl, kde bylo jeho lože, sundal nad ním zavěšený suchý již věneček. „Znáš ho?" ptal se Báry. Byl to tentýž, co na vrbě uvázl na svatojanské ráno. - Bára se usmála. - „A na koho jsi myslela, když ho do vody házela?" - ptal se myslivec, přivina si ji k srdci. - Bára neodpověděla, ale objala ho a pozdvihla k němu s usmáním milým oči, jež lidé nazývali buličí, myslivec však za nejkrásnější měl na celém širém světě.

J. Jiránek, Nakladatelství, 1943 Železný Brod

KRUHY NA VODĚ

CO DNES A CO ZÍTRA

Úterý 18. 6.

7.30 - 8.15 snídaně - soubory
8.30 - 12.00 dílny pro děti ze souborů
8.30 - 12.00 semináře pro dospělé
9.00 - 11.10 4. blok vystoupení souborů
O lakomé Barce ZUŠ-DT
Tak co?, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou
Naša Divá Bára kino
Dohráli jsme, ZUŠ Uherské Hradiště
Cestující ve vlaku kino
Petr Šmíd, 5. ZUŠ Plzeň
Škola roku 1902 ND-MS
Sluníčko, 1. ZŠ Kladno
11.30 - 13.00 oběd - soubory
13.30 - 15.45 4. blok vystoupení souborů
Naša Divá Bára kino
Dohráli jsme, ZUŠ Uherské Hradiště
Cestující ve vlaku kino
Petr Šmíd, 5. ZUŠ Plzeň
2x **Škola roku 1902** ND-MS
Sluníčko, 1. ZŠ Kladno
2x **O lakomé Barce** ZUŠ-DT
Tak co?, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou
16.00 - 17.00 diskusní klub pro seminaristy MěÚ
16.30 - 17.00 diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů
ND-S
16.30 - 18.30 dětský diskusní klub Nivy
17.15 - 18.30 veřejná diskuse o inscenacích 4. bloku MěÚ
18.30 - 19.45 večeře - soubory
20.00 - DISKOTÉKA PRO DĚTI
tělocvična ZŠ Gorkého

Středa 19. 6.

7.30 - 8.15 snídaně - soubory, seminaristé
8.30 - 12.00 dílny pro děti ze souborů
8.30 - 12.00 semináře pro dospělé
10.00 - 10.40 5. blok vystoupení souborů
Japonské pohádky ND
DDS TY-JÁ-TR (CO?!), DDM Praha 7
11.30 - 13.00 oběd - soubory
14.00 - 14.40 5. blok vystoupení souborů
Japonské pohádky ND
DDS TY-JÁ-TR (CO?!), DDM Praha 7
15.00 - 16.00 diskusní klub MěÚ
pro seminaristy
15.30 - 16.00 diskuse ND-S
lektorského sboru s vedoucími souborů
15.30 - 17.00 dětský diskusní klub Nivy
16.15 - 17.00 veřejná diskuse MěÚ
o inscenacích 5. bloku
18.00 - 19.30 večeře - soubory
20.00 večerní program
Ida Kelarová a Romano Rat
koncert se uskuteční v Městském parku, za nepříznivého počasí v Národním domě

VYSVĚTLIVKY:

ND	Národní dům
ZUŠ	Základní umělecká škola
Nivy	Kulturní dům Nivy
kino	kino Vesmír
MěÚ	Městský úřad

PLIVANEC NAKONEC

Z kuloárů do redakce pronikla zpráva, že mnozí luštitelé si dosud lámou zuby na křížovce Hulákovce. Posunujeme proto termín odevzdání tajenky o jeden den. Na vaše odpovědi čekáme v redakci do úterka /22.00/.

BUBLINA

Inspiruje Vás muž na fotce? Myslíte si, že víte, co si zrovna myslí? Doplňte bublinu a doneste nám ji do redakce! Nejvtipnější text bude v zítřejším vydání zveřejněn.

PSÁNO NA VODU

Po kotníky v potůčku
Jacques Brel

Po kotníky mi potok kolotá
Pozorně se dívám na běh života
Po kotníky mi potok kolotá
Dívám se bez jediného slova

Jemné rybky mi svůj osud vyprávějí
Vlnkami se elegantně prohánějí
A já hezkými slovy jako v měď
Do vody jim vyrývám odpověď

Po proudu pluje dopis od milého
Možná kdysi kamsi zmizelého
Ach jak rád bych tu dívku vedle sebe měl
Dívku které bych prsty hýčkat směl

A když žába za soumraku usíná
A mezi rákosím i vážka jediná
Voda můj obličej přiláká
A ukáže mi obraz hlupáka

Jdi po břehu
Leonard Cohen

Lásko jdi po břehu všech potoků
v nichž ryby uvidíš.
Jdi po břehu všech potoků
tam potkáme se spíš.

Jdi po břehu všech řek
tah úhořů sleduj chceš?
Po břehu řek má lásko
vždyť já tam budu též.

Jdi břehem oceánů
dívej se na velryby
všech oceánů lásko má.
Budu tam bezpochyby.

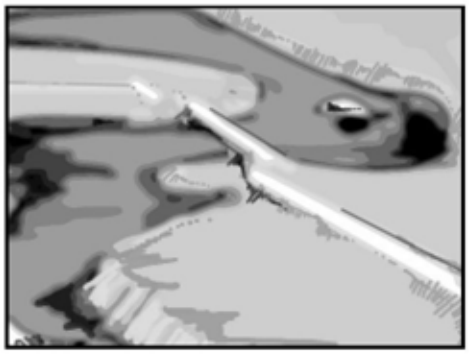

Most přes rozbouřenou řeku
Paul Simon

Když je ti zle, když nemůžeš se hnout
z místa a ze sevření
pomyslných pout,
když pláčeš, já ti utřu slzy, tak už dost,
jsem s tebou, opři se a podržím tě,
tak neboj se a přejdi, smutnooké dítě,
jsem most přes rozbouřenou řeku,
jsem tvůj most.

Když ležíš naznak a nikde ani náznak
že soumrak ještě počká,
než nás zaplaví,
když v prázdných tvářích je jen prázdná zlost,
jsem s tebou, opři se a podržím tě,
tak neboj se a přejdi, smutnooké dítě,
jsem most přes rozbouřenou řeku,
jsem tvůj most.

Jitřenko, teď máš šanci, sviť.
Měsíc spí na obloze, vybělená kost.
Všechny tvé sny se toulají
po cestách, které znám,
jsem přítel, věř mi, podržím tě,
tak neboj se a přejdi, smutnooké dítě,
jsme most přes rozbouřenou řeku, jsem tvůj most.

DĚTSKÁ SCÉNA

Deník Dětské scény - Trutnov 2002. Číslo 4.
Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Diabola, Petra Rychecká, Klára Hradilková, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 17.6.2002 v 23,42. Vychází - 18.6.2002 ve 12.00. Náklad - 300ks.

BYSTŘINY A PEŘEJE
KLAUNSKÉ A RECITAČNÍ
str. 55

Tobogán
TEXTY VAŠICH NAŠICH DĚTÍ
strana 71-73

TAJENKA HULÁKOVKY
STR. 75

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 5 středa - 19. června 2002

TRUTNOV

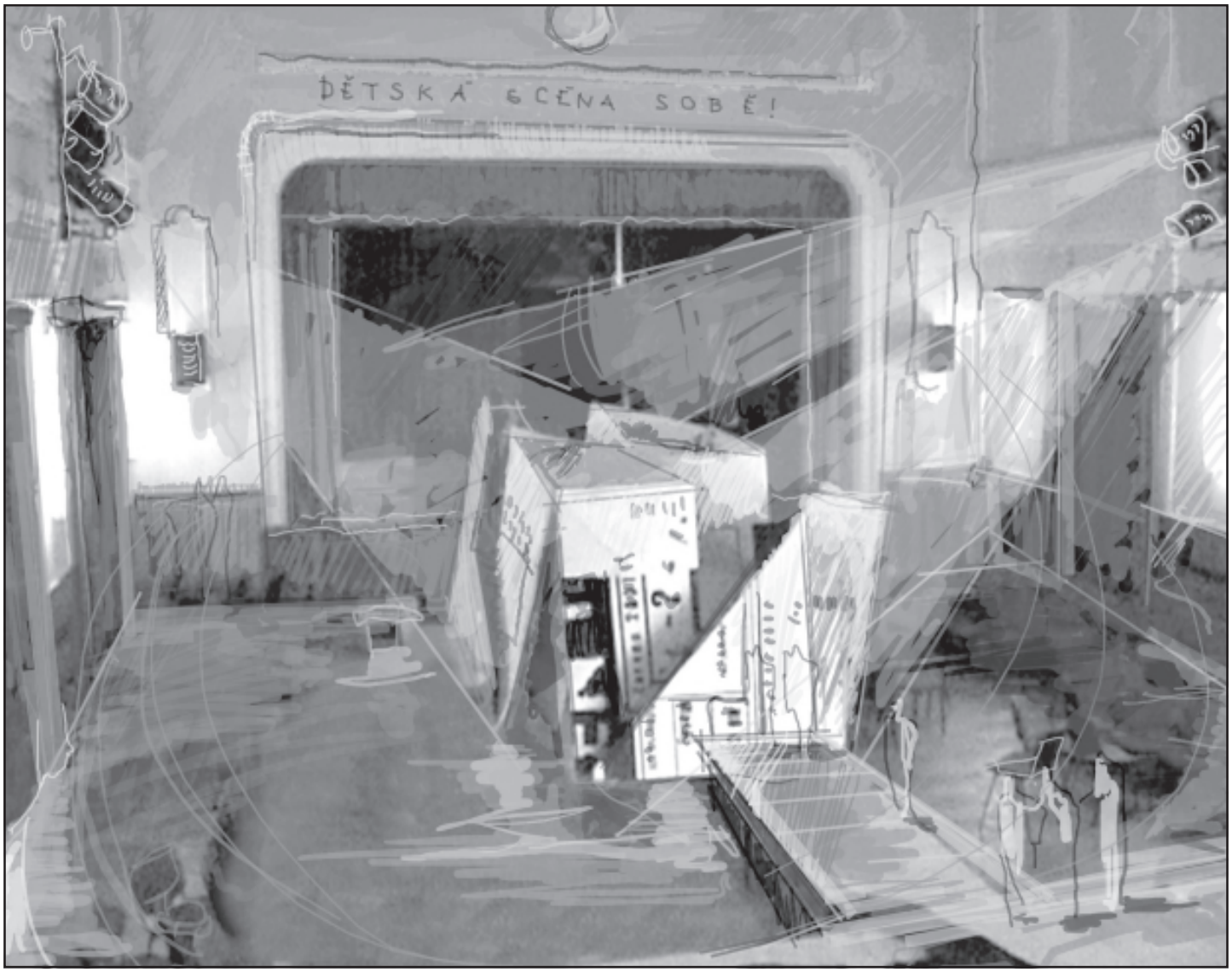

VODA NA MLÝN

Jaká znáte zaklínadla dramatické výchovy?

■ Hra v roli. Těžiště. Tvořivost. Cítit partnera.

Lenka + Věra z déčka

■ Vůbec mě to neoslovilo.

bez podpisu

■ Ty děti to tak chtěly.

I. Konývková

■ Kakatomále. Halubahubahou.

Romana + Tomáš

■ Řeřicha, ředkev, křen a tuřín, držte mě držte, já dnes zuřím.

Hanka

■ Já dramatickou výchovu zásadně nezaklínám, nicméně ji držím tak zkrátka u pusy.

Míla

To jste mě šokoval. Co se doma uvaří, to se doma sní. Pod pokličkou oni to vaří.

tanečnice

Prima. Pod to se toho schová. Zvlášť někteří lidé mají rádi prima.

Studenti

Predikační vztah.
Přirozenost a radost.

M. Longinová

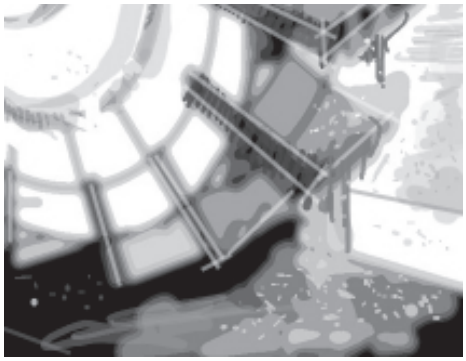

■ Já bába po bohu pomohu co mohu a co nezmohu nechám pánubohu.

I. Ulrychová

■ Ze všeho nejdůležitější je proces. Upřednostňujeme ho před produktem.

Šéfová

■ Ať bere, kde bere, kdo nebere, ten bere. Kdo bere, toho možná někdo sebere.

H. Karaffa

■ To všechno vymyslely děti.

J. Provazník

■ My si na to jen tak hrajem.

E. Machková

■ Štronzo. Když už nic nefunguje, tak štronzo.

Darina

■ Nemluv a jednej.

Anonym

■ Čárybunda bulibulibunda. To je přípravná fáze.
Ten strach na tom jevišti měl moc velkou špičku.

Anonym

■ Ten text se vám sesul, vymknul, rozdrobil,uhnul.... a já jsem to nějak nepřečetla.

Anonym

BYSTŘINY A PEŘEJE

Pohyb a klauniáda

Kapitán: Sylva Vlčková, absolventka ateliéru dramatické výchovy Divadelní fakulty JAMU

Plavčíci: kolem dvaceti dětí ze souborů, které v těchto dnech vystupují

V hlídkovém koši: Zdeněk Remorkér a Žampus

Paluba: parkety, zrcadla, klavír, obložení (asi nějaká výletní loď)

Podmínky pro plavbu: bezvětří, posádka poměrně zdecimována nápory silných zážitků posledních dnů, všichni se tváří statečně

Směr a cíl plavby: Pohyb a klauniáda (pro dezorientované čtenáře: někde mezi Červenonosí zátokou, Hravými ostrovy a úžinou Improvizací)

Po jednoduchém rozhýbání se všichni dosud ještě čerstvě vyhlížející plavčíci pohybují prostorem tak, aby se jejich tělové napětí přesouvalo do různých částí těla. Cílem je měnit jejich přirozenou polohu a podpořit tím grotesknost pohybu. Následuje honička s motivací – běháte po horkém písku, po střepech, kdo má babu je úplně nahý atd. Rozehřátí a udýchaní usedají s lektorkou do kruhu na zem (tedy vlastně na palubu). Jeden po druhém si berou do ruky nabízené předměty. Jeden a půl metru dlouhý silnější provaz se záhy mění na mikrofon, preclík, volant, svatozář, chobotnici, střeva, sluchátka atd. Menší míček děti promění v klaunský nos, pomeranč, slunce, globus, lebku, klíště….Lekce pokračuje návratem k postavičkám, které vznikly v úvodu, všichni přejímají jejich postoj, tělové napětí i akcent, posléze se snaží jejich nejcharakterističtější znaky zveličit a posílit komičnost výrazu. Po vyčerpání nápadů se všichni vrhnou do pohybové variace hry na tichou poštu. Ve hře beze slov pokračují, práce ve dvojících, instrukce - pohybem a zvuky veďte improvizované rozhovory. Důraz je kladen na okamžitou reakci, bezprostřednost a dynamiku, ale děti jsou již poměrně unavené.

Následují etudy, které zájem a nadšení posádky opět získají:

a) v kufru jest imaginární rekvizita, zahrajte nám s ní etudu a my budeme hádat, co to je

b) ztvárněte vlastnosti a stavy napsané na lístečcích (bolest, vztek, agresivita, zamilovanost, stáří, únava…)

c) zahrajte ve trojicích klaunský výstup s jedním předmětem, využijte všech dovedností rozvíjených po celé dopoledne

Plavba končí, břehů klauniády jsme ještě nedosáhli, ale směr a nejnebezpečnější útesy už známe, jenom škoda, že toho času je vždycky tak málo!

Zdeněk Remorkér

Z TŮNÍ A HLUBIN

Rozhovor se Sylvu Vlčkovou:

■ Jak jste se ke klauniádám dostala?

Jela jsem s kamarádkou do Amsterodamu a tam jsme se začaly učit klaunským pouličním výstupům. U nás pouliční vystoupení nemají žádnou tradici, ale v některých zemích jsou běžnou součástí života. Potom jsem zkoušela trochu vystupovat v Praze i v Brně. Postupně vznikla patnácti až dvaceti minutová show, se kterou jsem mj. navštěvovala i dětská oddělení nemocnic. Jde o to, dát dětem dobrý pocit, radost, navodit domáckou atmosféru, pomoci navázat vztahy s personálem, mezi ostatními dětmi – tato vystoupení mají terapeutický účinek. Samozřejmě nikdo se nemůže nutit, ale nesmí se při tom zapomenout ani na děti, které se stydí a kontakt by rády navázaly. Je to poměrně složité, protože na těchto odděleních bývají děti různého věku..

■ Jakou výbavu musí mít člověk, aby byl klaunem?

Děti mi připadají vybavené samy od sebe. Myslím, že pouliční klaun musí mít vyvinutý především pozorovací talent, měl by být pohybově vláčný a samozřejmě dobrý improvizátor - je to hodně o empatii. V Amsterodamu znám jednoho klauna, který je schopen zaujmout svým vystoupením až pět set lidí. Zastavuje tramvaje, řídí dopravu, vodí lidi – tomu já říkám aktivní pantomima, to je opravdu umění. Takhle narychlo se na tu otázku ani nedá odpovědět, přečti si to v mojí diplomce!

■ Proč vlastně lidé – klauni vyhledávají takový způsob komunikace s divákem, co je k tomu vede?

Je to mnohem víc tady a teď, na běžné představení ti přijde vybraný a většinou informovaný, připravený divák, tady je mnohem víc neznámého, něčeho co nemusí vyjít. Možná někdo tento druh pantomimy dělá proto, že se v tom našel.

■ Jakou máš ráda vodu?

Vodu hodně piju a potom mi lidé často vyčítají, že hodně čůrám, ale nejraději mám vodu mořskou.

BYSTŘINY A PEŘEJE S TŮNĚMI A HLUBINAMI

Trojrozměrná komunikace mezi autorem, interpretem a posluchačem s lektorkou Martinou Longinovou

Seminář vedený Martinou Longinovou má hned dvě zvláštnosti - jednak je dvoufázový (první tři přehlídkové dny byl spojen s účastí na vystoupeních recitátorů a především s diskusním klubem pro doprovod recitátorů) a druhak je individuální (účast v něm byla lektorkou omezena na 5 účastníků, nakonec má frekventantky dvě). Takže vlastně pracuje jako triumvirát a to dle starého latinského hesla stačí, neb tři dělají společnost... Seminář se zvláštnostmi vyžaduje jistě zvláštní zacházení. Práce s poezií zajímá tzv. Kavárenské povaleče - osoby, které raději než v posilovně tráví čas v kavárničkách, jelikož jejich prostředí tento typ lidí inspiruje. Cíl byl proto jasný. Najít kavárnu s alespoň průměrným pressostrojem a pokud možno značkovou kávou (v našem prostředí dejme tomu Illy) a do ní k posezení a povídání přizvat seminář A. Povedlo se a tak jsem se kolem čtvrté odpoledne pod slunečníčky sešla s M. Longinovou a L.Klárovou a společně jsme věnovaly tichou milou vzpomínku J. Machalíkové (ta totiž právě seděla v rozžhaveném autobuse a mířila na Wolkrův Prostějov). Po chvilce vzájemného oťukávaní začal tok naší řeči plynout volně a ukázalo se, že je o čem se bavit.

Seminář A je zaměřen na sólový přednes. Seminaristky si přivezly své texty, na kterých chtějí pracovat. J. Machalíková si vzala texty, s nimiž vystoupí na WP 2002 (Sakiho Hračky míru a Eso od Svatavy Antošové). Pracovala proto především na závěrečné interpretační fázi. L. Klárová zvolila část Šiktancovy skladby Adam a Eva. Zde se jednalo více o práci na rozboru textu a jeho přípravě pro interpretaci.

Ale zpět k vlastní práci v semináři. Jeho první část poběhla formou diskusí nad konkrétními přednašeckými výkony při celostátní dílně pro dětské recitátory od pátku do neděle. Už zde byly nastoleny otázky dramaturgického výběru textu, technického vybavení recitátora, potřeby formálního a myšlenkového rozboru textu, ale i využití rekvizity při práci s textem. Nad konkrétními výkony se i zobecňovalo a byly pojmenovávány současné tendence ve vývoji dětské recitace.

Od pondělka šlo o přednes " dospěláků". Lektorčiným cílem bylo nabídnout vedoucím dětských recitátorů možnost vyzkoušet si práci na textu se vším všudy. Jak se sama vyjádřila - od píky. A byla ráda, že seminaristkly k práci přistupovaly nadšeně, s porozuměním a že byly pilné. Nebránily se zažívat na vlastní kůži proces, který podstupují s dětmi.

Pondělek byl zasvěcen základům

hlasové výchovy. Konkrétně tedy aktivnímu uvolnění těla, práci s bránicí, rozeznívání masky, posazení hlasu, dechu, artikulaci vokálů, uvolnění čelisti, aktivizaci jazyka a rtů. A jak? Samozřejmě formou nejrůznějších vtipných hlasových cvičení. Cíl dne: hlasová příprava k mluvnímu projevu.

Teprve po důkladné hlasové průpravě dochází na text. Analýza textu, jeho stavba a členění. Následují výrazové prostředky, které úzce souvesí s osobnostní recitátora. Podle momentálních potřeb se konají exkurzy do literární teorie. Jistě, při dohromady pětidenní práci není moždné text " udělat". Jde spíše o hledání možností, setkání s metodikou a otevření další cesty. V tomto směru shledala Martina své seminaristky jako velmi vnímavé. Jsou navíc schopné přes zvoleného autora filtrovat své vidění světa. Samy se s textem praly. Dosud nemají " učitelský blok", chtějí se učit něčemu novému.

A jak už je letos zvykem, došlo i na otázky:

■ Lucko, jak bys charakterizovala seminář A?

Měl domácí a vtipnou atmosféru. Vyhovovalo nám, že je nás tak málo. Třeba v pondělí jsme se málem nesešly, protože v Trutnově jsou dvě budovy ZUŠ. Tak jsme mezi nimi běhaly a nemohly jsme se dohonit. V tu chvíli to bylo dost vtipné. I cvičné texty byly dost vtipné.

■ Martino, jak se ti pracovalo s Janou a Luckou?

Dobře. Hned na začátku jsme se na sebe "navlnily". Brzy jsem měla pocit, že si rozumíme. Na cestu k interpretaci cestu máme stejný náhled.

■ Lucko, přinesla ti Dětská scéna nějaký podnět k přemýšlení o práci s recitátory?

Určitě. Na dětské dílně jsem si uvědomila, že recitace je cesta pro ty, kteří nemají zájem o divadelní aktivity. Rozvíjí je, umožňuje jim přemýšlet nad textem. Uvědomila jsem si, že i ve škole má přednes svůj význam a nemusí to být jen záležitost základních uměleckých škol. Pracovala jsem tu na začátku i jako lektorka dílny pro recitátory IV. kategorie. Z práce s nimi jserm zjistila, jak je to obohatilo. Také si myslím, že přehlídka je i možností setkání dětí se zájmem o litaraturu. Potkají se tu s těmi, které baví totéž a ten zážitek není individuální jako když si někdo doma sám čte.

■ Martino, co ti udělalo na semináři radost?

Že Jana Machalíková jela odtud rovnou na Wolkrův Prostějov, takže jsme se mohly věnovat úplnému usazení už hotového textu.

A doufám, že Lucka si svého Šiktance zítra nakousne tolik, aby ho pak mohla dotáhnout do konce podobně jako teď Jana své texty.

■ Otázka pro lektorku navíc: jakou máš ráda vodu?

Čistou. Slanou. Mořskou. Sladkou - a pivo.

Dodatek na konec: Čím blíž k cíli, tím víc víry, i když síly mizí!!!

kosatnice Iva

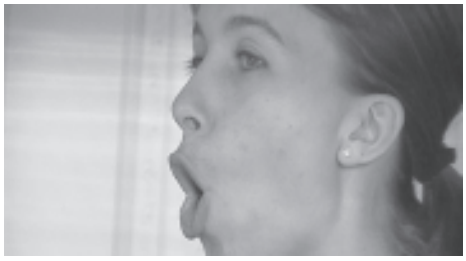

Z TŮNÍ A HLUBIN

Pány Petra a Pavla, čili lektory Petera Janků a Pavla Vacka, jsem odchytila ve chvíli, kdy odcházeli z posledního představení odpoledního bloku a mířili na diskusi s vedoucími souborů. Tento rozhovor jsme tedy vedli na pochodu rozpáleným městem a s toužebnými myšlenkami na odpoledne u vody. Toho se nám v nabitém programu DS nedostalo, ale rozhovor přesto proudil jako horská řeka a vesele bublal přes kameny mých otázek. Přečtěte si sami:

■ Začněme nejprve dnešní anketní otázkou. Jaká znáte zaklínadla DV?

Peter: To je kontext, do kterého já moc nevidím.

Pavel: Mě napadlo: všichni o tom něco vědí, ale nikdo nic na sto procent.

■ A v jakém kontextu jste doma?

Peter: Můžu parafrázovat. Myslím si, že je to velmi blízké profesi, která musí o něčem vědět všechno a o všem něco.

Pavel: (Tady by měly být dlouhá pomlka.) Já bych měla teoreticky vidět do kontextu dětských duší, ale čím jsem starší, tím jsem pokornější, protože to je něco tak složitého, nádherného a nepředvídatelného.

■ Překvapilo vás něco v poslední době?

Pavel: Sklizeň třešní – ta jejich hojnost není moc pozitivní.

Peter: Na Slovensku čekáme, jestli se nějaké překvapení uděje.

Pavel: Tady se mi líbí, protože i věci kolizní, kontraverzní, většinou vyzní pozitivně pro všechny zúčastněné strany.

Peter: Oceňuji organizační systém přehlídky. Je to pro mě veliká zkušenost, protože jsem poprvé v porotě dětské přehlídky a je to velká inspirace.

Pavel: Já jsem taky v této porotě poprvé a mě překvapilo (tomu asi nikdo nebude věřit), že je to docela náročné. Opravdu je to náročné. Skoro na nic nemáme čas a pořád se tím zaobíráme. Už jsme přeanalyzovaní.

Peter: Vždycky vzpomínám na to, že jezdívám hodnotit i profesionální divadlo, a tam to vždycky přejde, tak se pohladí, pousměje, někdo se zamračí, zatímco na amatérských nebo na neprofesionálních přehlídkách se všechno rozebírá do šroubku. Ale o to je to hodnotnější. A když se to podá způsobem srozumitelným a empatickým, tak si z toho obě strany odnesou svoje.

Pavel: S tím souvisí, že amatéři jsou otevřenější připomínkám.

Peter: Možná i v tom, že amatér nebo neprofesionál – já vždycky říkám, že amaré znamená dělat něco s láskou – jsou vždycky otevření, protože si uvědomují, že jejich cesta nekončí. A u profesionálů to většinou končí jakousi pózou, které umělec uvěří, a pak nedokáže překročit svůj stín. A to je přitom možná jeho smůla. V tom je možná i otevřenost amatérů, že chtějí slyšet a vědět, co si můžou odnést do své další práce. A od profesionálů se to vyžaduje.

■ Vysledovali jste nějaké obecné trendy inscenací na DS? Existují nějaké znaky současného dětského divadla?

Peter: Ujistil jsem se v tom, že na Slovensku, a asi i tady, se vytvořily dva tábory, z nichž jeden zastává dramatickou výchovu, která nemusí sledovat žádný cíl divadelního tvaru, a ta druhá zase mluví o divadle, které se prezentuje. Já jsem si tu na některých představeních potvrdil, že to jsou cesty, které navazují jedna na druhou a že je možné uskutečnit jejich spojení. Je to pro mě potvrzením toho, že to, na čem se staví, co se roky dělá, je dobré a že je to správná cesta. Některé inscenace byly tak vystavěné, tak dobré, tak moudré, že si z nich hodně můžou vzít i ti profesionálové.

Pavel: Já musím konstatovat, že já jsem to nikdy nevnímal jako rozpor. A tady, pokud se něco povedlo, tak za tím byl přesně ten soulad procesu a produktu. Pokud se něco nepovedlo, tak většinou to někde mezi těmito dvěmi spojenými veličinami, proměnnými, nefungovalo. Tam, kde se odbyl proces, projevilo se to v tvaru, tam, kde se spěchá na tvar... je to určitá harmonie a je to cítit.

■ Co vám dělá radost?

Peter: Jsou malé radosti, které si člověk dopřeje. Z těch drobných, věcných radostí - já si rád kupuji pera a notesy. To je taková praktická radost. A ta lidská radost – jako hudebník a divadelník se věnuji události střetnutí se, živého kontaktu mezi jednou a druhou stranou, a když se podaří, že něco vznikne a vytvoří se dialog, je to radost.

Pavel: Mně dělá radost, když něco můžu poznávat, když se s něčím setkávám, když se tomu můžu divit a žasnu, a teď mi to nějak do sebe zapadne, ať už je to v rovině knih, kontaktů s lidi a podobně. Mám radost z poznání v širokém slova smyslu.

Ptala se Petra potápka

NA SOUTOKU

záznam z veřejné diskuse o inscenacích souboru 4. bloku

Naša Divá Bára – Dohráli jsme, ZUŠ Uherské Hradiště

■ **Potok první - informace vedoucí souboru Hany Nemravové:**

O vzniku inscenace jsem už všechno uvedla Deníku DS, takže bych jen doplnila, že od hledání podoby vesnice v minulosti jsme se dostali k jazyku a ten s sebou přinesl další věci. Měli jsme problém s dějovou linkou příběhu, který dětem připadal zajímavý až do okamžiku příchodu myslivce. Dokonce jim připadalo, že text psaly 2 spisovatelky.I proto jsme myslivce nahradili postavou houslisty, ale pořád jej hledáme a stále se mění...

■ **Potok druhý – náměty semináře C:**

Ocenili jsme celou řadu zajímavých okamžiků – péči věnovanou přípravě, z níž vyplývá zajímavá hudba, zpěv, výtvarná složka, nasazení herců, zejména při zpěvu. Takhle nějak asi vnímáme dnes literaturu 19. století.

Řešili jsme otázku slováckého nářečí, které zřejmě pomáhá posílit celek. Ptali jsme se na to, co má být těžištěm a snad i tématem inscenace – jestli snaha sdělit příběh Divé Báry a nebo přenesení folklórních prvků na jeviště. Obého je tam pro nás málo. Zdá se nám, že v inscenaci je hodně zajímavých, ale nedotažených momentů, které nemají dostatečný prostor pro rozehrání, vygradování, vyřešení... např. vztah Báry a houslisty. Ocenili jsme výtvarnou práci s šátky jako symboly, ale i tu pokládáme za nedotaženou. Zajímá nás, kdo volil téma a látku.

Vysvětlení vedoucí: na každoročním večírku s knihami byla dětmi vybrána tato. Je to ale výsledek našeho dlouhodobého hledání ženské hrdinky v literatuře. Toto byla 5. repríza a máme dvě obsazení, takže odsud pramení nevyhranost příběhu.

■ **Potok třetí – názory lektorského sboru:**

Také jsme ocenili volbu předlohy a nalezení aktuálního tématu, kterým je vyčlenění odlišného jedince ze společnosti. Představení působí čistě (někdy je v něm ale až přespříliš čisté a sterilní bílé barvy), ale objevila se v něm celá řada nedořešených momentů (např. obrazy ze života Josefa jsou zcela jiného rázu i textově). Postava Báry nemá možnost žádného vývoje tím, jak je exponována, i prostorovým povýšením nad druhé. Stejně tak postava houslisty, která není nastolena jako postava a zasáhne spíše jako "deus ex machina". Oceňujeme to, že byla oběma obsazením dána příležitost.

■ **Klokot vody na soutoku:**

Chyběla mi vášeň (zloba, nenávist, láska, odpor...).

Pro vášeň nebyl prostor. Viděli jsme jen naťuknuté situace bez možnosti je rozehrát, spíše jen obrázky.

Nepodařilo se vybudovat vztahy, které nenarůstaly a chvílemi se dokonce rušily.

Vztahy se dařilo budovat a rozkrývat v momentu tancovačky.

Byly to spíše folklorní obrázky, které byly spíše naznačené. V tom vidím možnost další práce a dramatického vývoje.

Možná by bylo lepší důslednější hraní si s tématem na základě montáže, které by odromantizovalo předlohu.

Cestující ve vlaku – Petr Šmíd, 5. ZUŠ Plzeň

■ **Potok první – informace vedoucího Michala Vybírala:**

Také odkazuji na Deník, kde jsem vše napsal. Je to práce s pantomimou, která má svá pravidla, omezení i vtipy. Snažili jsme se o držení základního příběhu a naše hlavní práce spočívala v jeho dočišťování, zkracování, budování představivosti, zachování hravosti... Jen bych rád uvedl, že toto není můj samostatný jednočlenný soubor, ale vedu skupinu sedmi dětí, které se na této věci také podílely.

■ **Potok druhý – náměty dvoučlenného semináře A:**

Ocenili jsme pečlivou práci s pohybem, poměrně jasná a srozumitelná gesta, cit pro jevištní prostor, pro tempo, rytmus, to, že to drželo pohromadě. Otázkou je jistá mechaničnost závěru a míra převzatosti a vlastního vkladu chlapce.

■ **Potok třetí – názory lektorského sboru:**

Na Petrovi je vidět řada dovedností a schopnost zručného zacházení s nimi. Naše úvahy směřovaly také k míře původnosti a samostatného vkladu, k tomu, zda se nejedná spíše o imitaci M. Hechta, a k tomu, do jaké míry tato imitace slouží rozvoji vlastní tvořivosti. Otázkou je, zda tyto etudy, které slouží spíše k učení se a kterých vzniká v průběhu roku v souborech celá řada, mají co dělat na jakékoliv přehlídce a nejsou spíše určeny pro vnitřní potřebu aktérů. Řešili jsme i míru nevkusu a vulgarity... Myslíme, že úkolem pedagoga je nabídnout dítěti jiné možnosti řešení těchto situací.

■ **Klokot vody na soutoku:**

Viděla jsem původní etudu M. Hechta a toto bylo skoro celé převzaté od něj. Ovšem od dospělého to vyznívalo jinak.

Vysvětlení vedoucího: Petr prý viděl M. Hechta jednou. Spolu jsme pak vymysleli celou řadu věcí, ale v pantomimě je těžké vytvářet nové věci a říct, co je naše a co ne.

Je otázka, jak odhadnout míru samostatnosti a vlastní tvořivosti dítěte. Možná by bylo přínosem, kdyby si Petr toto nechal jako svou základní výbavu, a na jejím základě vytvořil 3 samostatné a vlastní věci.

Imitace druhého ochuzuje dítě o proces vlastního hledání.

Z hlediska cizinky Sandry (vedoucí semináře B) chyběla výstupu poetičnost a zůstal jen skeč.

Pantomima je stylizovaná zkratka lidského chování a jednání a dává prostor pro osobní vyjádření, což zde chybělo.

Škola roku 1902 - Sluníčko, 1. ZŠ Kladno

■ **Potok první – informace vedoucí souboru Evy Vondruškové**

Pracuji jako vychovatelka ve školní družině a toto jsou děti z dramatického kroužku ve věku od 3. do 6. třídy, s převahou čtvrťáků, které jsou spolu asi rok. Od září jsme se zabývali tématem škola – v budoucnosti, v minulosti, současná, děti psaly básničky. Já jsem pak vybrala verše z Českého roku a vytvořili jsme inscenaci pro školu, kterou jsme pro veřejnost hráli asi počtvrté.

■ **Potok druhý – náměty semináře B:**

Představení podnítilo dlouhou diskusi a vyvolalo v nás pocit potěšení a radosti ze setkání s něčím novým, s nápadem retrospekce školy do roku 1902. Zdálo se nám však, že nastolení textů bylo poněkud mechanické a chtěli bychom znát jejich účel. Otázkou je výběr textů a rolí z hlediska pozic ve skupině, a také technické dovednosti dětí, které postrádají smysl pro rytmus a srozumitelnost.

■ **Potok třetí – názory lektorského sboru:**

Líbila se nám živost dětí. Problémem bylo časté mechanické odříkávání textů, řada popisných ilustrací a gest, nefungující vztahy a jejich vztah k přednášeným textů. Zajímal nás záměr vedoucí souboru, protože není zcela jasná koncepce – slouží folklór jako zástupné texty a nebo jsou podstatou určenou divákům? Co je rámec a co obsah? Odsud zřejmě pramení i nejistota dětí, která se projevuje v odříkávání textu a v nemožnosti budování vztahů mezi nimi. Nejsou vytvářeny dramatické situace. Také délka stojí za zamyšlení.

■ **Klokot vody na soutoku:**

Zdálo se mi, že si děti nehrály, přestože by mohly. Taky mám jinou představu o škole z roku 1902.

Je to zajímavá možnost, jak dětem přiblížit minulost.

Minula se ambice věci a její naplnění,

Tobogán

NEZÁVISLÝ VODNÍ, PODVODNÍ, PŘÍVODNÍ A NÁVODNÍ LIST NEDOSPĚLÝCH ÚČASTNÍKŮ DĚTSKÉ SCÉNY

ČÍSLO - V STŘEDA - 19. ČERVNA 2002

PŘED SEŠUPEM

(o souborech, které teprve uvidíte)

DDS TY-JÁ-TR (CO?!):

JAPONSKÉ POHÁDKY

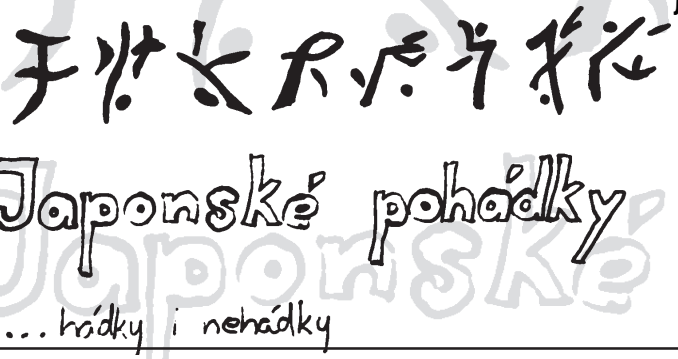

PO VYNOŘENÍ

Hrálo se nám dobře. Publikum bylo skvělý.

JAK SE V PONDĚLÍ HRÁLO HOP-HOPU?

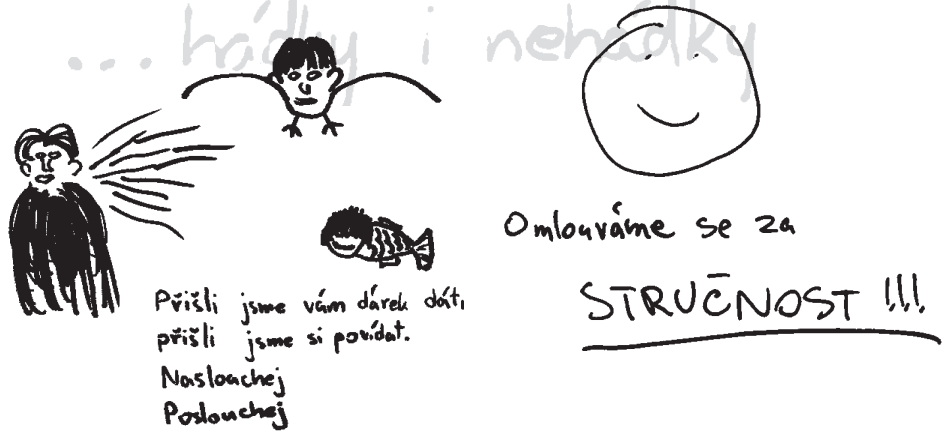

JAK SE HRÁLO PÉŤOVI ŠMÍDOVI

Piwj, 17.6.! 18. červen.
1. Představení Bylo Překrásné.
2. Představení Zdrcující i hrozné,
Protože mě Přepadla únava
U obou 2 Představení Byly skvělí
diváci.

SPLÁCHNUTO

O představení Naslouchej:

Toto představení se mi velmi líbilo. A bylo to představení Vánoční pohádky. Měli to velmi vtipné a byli jenom tři a zvládli to líp než nějaké představení. Prostě bylo to senza.

Boris

Hudební dílna: Hned jak jsme vešli do budovy hudební školy, dýchla na nás úžasná atmosféra staré doby. Zvenku vypadal dům obyčejně, ale uvnitř bylo opravdu krásné prostředí, zdi i sloupy byly zdobeny ve starém, krásném a trochu strašidelném slohu. Na zdech byly obrazy, které kreslily děti z této školy. Vešli jsme do třídy a přivítala nás velice sympatická učitelka jménem Petra.

Ze začátku jsme hráli různé hry na seznámení. Pak jsme poslouchali hudbu a psali si, co jsme si při této hudbě představovali. Každý si vybral jednu ze čtyř skladeb, a protože nás bylo sedm, u každé skladby nás byl různý počet. Scénky byly zajímavé, zkoušeli jsme přiřazovat ke scénkám různou hudbu a pozorovali, jak to scénku změní. Zkoušeli jsme i základy rytmiky, které nám moc nešly. Poté jsme si sami vytvořili tři písničky a jednu scénku s písničkou. Bylo to úžasné, scházeli jsme dolů krásným, strašidelným domem, kde jsme prožili příjemné dopoledne.

Hradecká Nežárka

Improvizační dílna: Co znamená slovo improvizace? Improvizace je jednání v dané situaci bez přípravy. V dnešní dílně jsme měli tyto způsoby improvizace: 1. Asociace=první slovo, které vás napadne, když se řekne určité slovo. Např. kočka=myš=ocas=ucho=části těla 2. Dabing

Kája

JAK SE NÁM HRÁLA BARKA?

Takže hrálo se nám dobře, skvěle, úžasně, výborně, nádherně…….atd. P. S.: Protože nás to baví, bavilo a bavit bude, a to více než vás.

JAK SE HRÁLO SOUBORU ZE ZUŠ UHERSKÉ HRADIŠTĚ:

Hrálo se nám velmi dobře, byla dobrá akustika. Tereza
Dobře, líp než minulý rok. Andrea
Dobré publikum. Eliška
Jo, hodně dobré. Eva
Chyběla tu slovácká atmosféra. Škoda, že jsme si to naše „slovácké“ nepřivezli s sebou.
Mohlo to být lepší. Ivana

Hrálo se nám dobře, před tím jsme měli 5 představení. Hraje se nám všude dobře, ale doma nejlíp. Někdy se spleteme, ale dokážeme improvizovat. První představení se hrálo hůře než druhé, protože publikum bylo složené převážně z dětí školního věku, které představení moc nerozuměly. Pocity z představení neutrální, menší nedostatky by se měly vylepšit.
Pocity publika: hodně se povedlo, skvělé nářečí.
Názor souboru: Máme velmi rádi toto představení, protože je nám blízké a hlavně máme rádi jiskření mezi Bárou a Muzikantem.

Zpracovala Kája

SOUBOR SLUNÍČKO:

Pocity před: špatně, tréma, pohoda, strach, depka, dobře, vystrašeně, bojím se, že něco zkazím.
Pocity po: vyjevený, unavený, šťastný, zpocený, úleva, že se Ondrovi nic nestalo

---

STÁHLI JSME POD HLADINU

PETRA JANKŮ, VÝTVARNÍKA A SCÉNOGRAFA, ČLENA LEKTORSKÉHO SBORU

Jméno: Peter Janků

Oblíbená - teplota vody: 27 stupňů Celsia

- **skupenství vody: kapalná**
- **roční období: podzim**
- **nápoj: podle nálady (čaj, cola, pivo)**

Kdy a kde jste se naučil plavat? 5 let, v Kováčové (dospělácký bazén)

Nejoblíbenější píseň o vodě: Nepij Jano, nepij vody

Jak byste seřadil živly? 1. země, 2. oheň, 3. vzduch, 4. voda

Jel jste někdy na toboganu? Ne

Jaký pocit byste začaroval do kapek deště, které by padaly na lidi? Uvolnění, svobodu

Připravili Water Emental, Voda se Šťávou
a Pacific Blue alias Narcotic Green

ZKAPALNĚNÍ

Tradičně jsme se ptali na vodu. První pod pádlo nám přišli kluci ze skupiny HOP-HOP.

My: Jaká by se z vás stala po zkapalnění voda?
Tonda: Mořská.
Ondra: Odpadní.
Jonáš: Sladká.

My: Jakou vodou byste chtěli být+proč?
O: Slanou, protože bych na každém ulpěl a nikdo by mě nechlastal.
J: Nechtěl bych být minerální vodou, kterou zavřou do lahví a vypijí. „A je po mně.“
T: Nechtěl bych být vodou, kterou někdo vypije, protože nechci projít lidským tělem.

V sítích nám uvázl i Péťa Šmíd, kterého jsme zpovídali hned po představení.

My: Jakou bys byl vodou, kdyby tě teď někdo zkapalnil?
Petr: Slanou, jsem strašně zpocený.

My: Jakou bys byl nejraději vodou?
Petr: Vodou z oceánu, protože se dostane po celém světě a žije v ní mnoho živočichů.

Podvodní průzkum provedly medúzka Verča a fafanka Jitka

VZKAZY Z LAHVE

MĚSTO TRUTNOV
Slovanské náměstí 165, 541 16 Trutnov, tel.: 0439/803 111, e-mail: mesto@trutnov.cz, www.trutnov.cz
TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM
Krakonošovo náměstí 72, 541 01 Trutnov, tel./fax: 0439/818 245, e-mail: vosaly@trutnov.cz

JÍBILOSEMI
HOLKY
NA ZABITÍ

MĚSTO TRUTNOV

Splnil se mi můj sen
mám dobrou kamarádku
vždycky sem se snila
a teď je moje nejlepší kamarádka A PROTO JI MOC POZDRAVUJI ahoj Kála

MĚSTO TRUTNOV
Slovanské náměstí 165, 541 16 Trutnov, tel.: 0439/803 111, e-mail: mesto@trutnov.cz, www.trutnov.cz
TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM
Krakonošovo náměstí 72, 541 01 Trutnov, tel./fax: 0439/818 245, e-mail: vosaly@trutnov.cz

MĚSTO TRUTNOV

Praktický doktora Tomáš a Petra
Vaše představení se vám
VELMI líbilo, ale bylo trošku
upovídané a ucourané ale přesto
fakt super.

MĚSTO TRUTNOV
Slovanské náměstí 165, 541 16 Trutnov, tel.: 0439/803 111, e-mail: mesto@trutnov.cz, www.trutnov.cz
TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM
Krakonošovo náměstí 72, 541 01 Trutnov, tel./fax: 0439/818 245, e-mail: vosaly@trutnov.cz

PSÁNO PÁDLEM

DRAK

(BÁSEŇ INSPIROVANÁ DIVADELNÍM PŘEDSTAVENÍM)

DRAK, TO JE FAKT
NENOSÍ FRAK
MÁ DVĚ HLAVY DRAČÍ
A POŘÁD SE MRAČÍ

KDYŽ DRAK TROCHU ZAFUNÍ
NENÍ VIDĚT NA LUNY
KDYŽ MU OHEŇ Z HUBY VZPLANE
NEBUDOU RŮST RŮŽE PLANÉ

VANNA

KRESLENO PÁDLEM

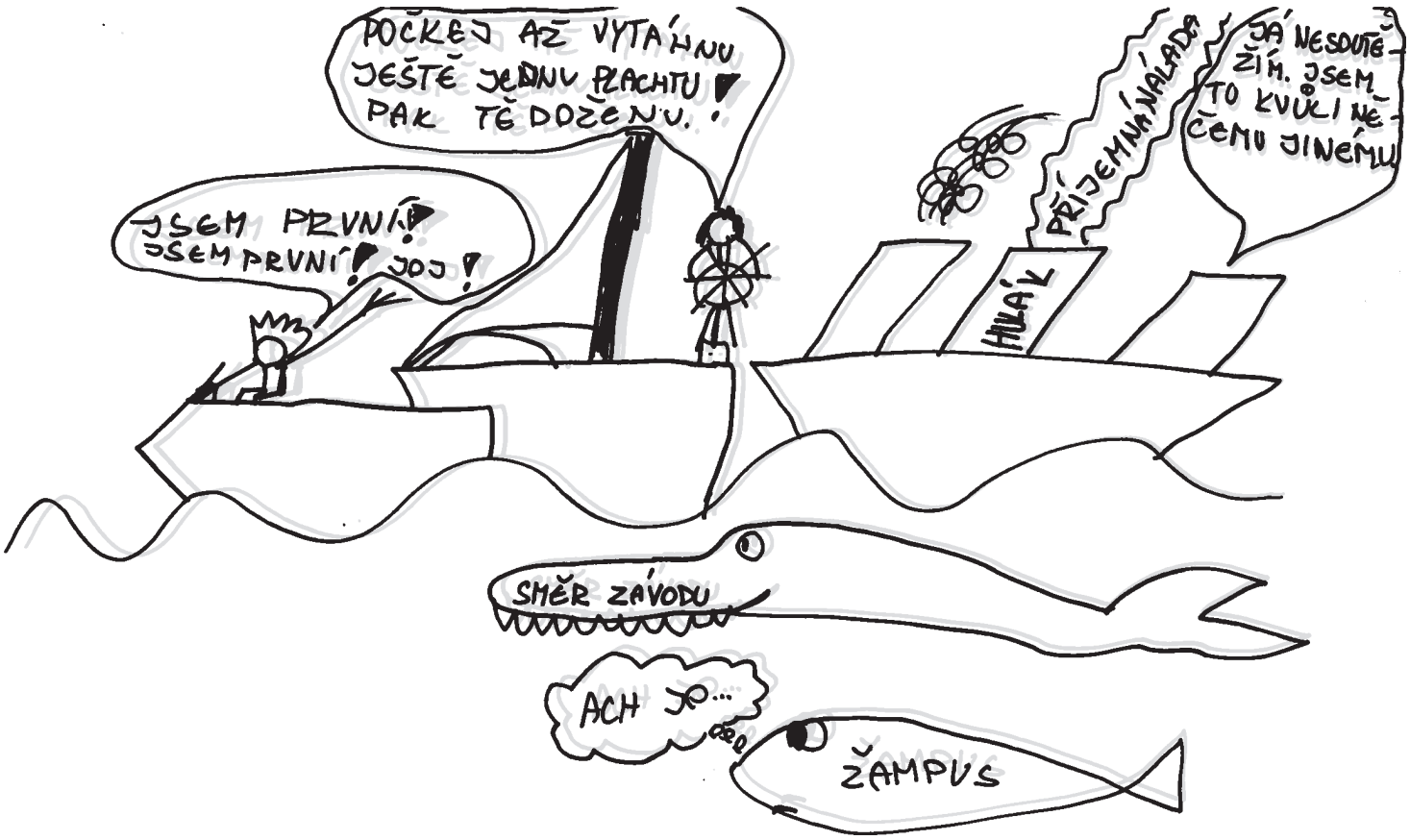

TOBOGÁN – nezávislý vodní, podvodní, přívodní a návodní list nedospělých účastníků Dětské scény. Vychází denně. Redakce se na Vás a Vaše příspěvky těší v 1. patře Národního domu. Žádáme zejména nově přijedší soubory, aby nás navštívily nejpozději den před svým vystoupením.

což je škoda. Mohlo se tím dát dětem vědět o tom, jak fungovala kdysi škola, přesněji divadelně toto realizovat, přenést ducha doby přes vztahy dětí, a dát tak dětem v hledišti možnost samostatného porovnání si dneška s minulostí.

Mohla to být hra dnešních dětí na školu v minulosti, což by nabídlo více prostředků a nápadů.

Holky mohly zůstat holkama, kluci kluky.

O lakomé Barce – Tak co?, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou

■ **Potok první – informace za nepřítomnou vedoucí souboru Romanu Hlubučkovou:**

Jedná se o učitelku MŠ, holky jsou součástí jejího 7-členného souboru. Je jim 13 a 15 let a představení bylo několikrát hráno ve škole.

■ **Potok druhý – náměty semináře D:**

Představení v nás zanechalo pozitivní, dobrý dojem. Ocenili jsem vybavenost děvčat, dobrou práci s textem, schopnost práce s loutkou, časování atd., ale zdálo se nám, že mají na víc (vyšumělé gagy). Otázkou je původní koncepce – líbil se nám princip, který ale nebyl naplněn vkládáním jejich věcí. Chyběla silnější režijní práce. U Werichových textů není snadné něčí pohnout, aniž by to bylo nahrazeno jinou kvalitou.

■ **Potok třetí – názory lektorského sboru:**

Ocenili jsme zajímavý princip, dobře koncipované dva plány, které ale nebyly režijně dotažené. Zajímavá a funkční byla výtvarná stránka, nápadité využití leporela koresponduje s Werichovým textem i s hrou holek. Dobrá je jich práce s loutkou, schopnost jednání, sdělnosti, použití groteskního principu i v technice vedení loutek. Možná by bylo dobré více se opřít o původní předlohu i ve vypravěčských partech.

■ **Klokot vody na soutoku:**

Prasata byla z jiného ranku. – I vedoucí se zdála nečistá, ale nakonec nejlepší.

Holky strhávaly pozornost na sebe a nebylo možné sledovat loutky. Navíc díky loutkám mohly být lépe vyřešeny divadelní zázraky.

Vnucuje se otázka proporcí – je možné měnit původní autorský text? Co je důležitější?

Holky mají každá jiné tempo, a proto se často míjejí a nepotkávají.

Loutky jsou příliš malé a titěrné.

V předloze se jedná v podstatě o černý humor, a kdyby loutky byly větší, ztratil by se humor, který umožňuje právě potlačení individuálních rysů loutek do stylizovaného prostoru. Je to poctivý a dobrý klíč. Spíše mi vadilo zbytečné a laciné zdvojování fórů v obou rovinách – textu i hry holek.

A také předstírání "jako omylů, jako zapomenutí" atd.

Kdyby v rámci zvoleného principu přesně dodržovaly Werichův text, bylo by to naprosto přesné.

potápka Petra

ČEŘENÍ

Také v úterním podvečeru doplulo několik škunerů (pro tentokrát Tak co?. Dohráli jsme, Petr Šmíd a Sluníčko) do vod příznivých dětskému diskutování. Nejprve kratičké počáteční seznámení, a již se hovoří „k věci", tj. o jednotlivých představeních dnešního bloku.

Tak co? Ze ZUŠ Chlumec nad Cidlinou: O lakomé Barce

Divácké asociace: loutky (a moc pěkné), potěšení ze hry, zvláštní divadelní zpracování, hrály s chutí, velká legrace (jak se dohadovaly v zákulisí), koláčky, pěkně namluvené postavy, Barce vdechly dobrou duši, leporelo, srandovní prasata.

Kapitánky Tak co? nás seznámily s genezí inscenace: jak na ní pracovaly společně čtyři měsíce, vyráběly loutky, nejprve nevěděli, jak na scénu, a nakonec použily leporelo Pavlíka, syna nemocné učitelky.

A co bylo pro diváky inspirativní? Humor. Bylo to tak neobvyklé, že se nám to strašně líbilo. Je málo takových dobrých představení s loutkami.

Dohráli jsme ze ZUŠ Uherské Hradiště: Naša Divá Bára

Divácké postřehy: Zčásti jsem byl zklamanej, že už to skončilo, že to nebylo dál. Líbilo se mi, jak kluci táhli Josífka, aby přeskočil oheň. Divá Bára to hezky hrála (jak přeprala kluky). Líbila se muzika, hra na housle, jednoduchost kostýmů, jak Bára hrála ducha, jak mluvili tím nářečím, jak si každá dívka hlídala toho svého kluka, jak se Eliška vrátila (dala Báře pusu a Josífek chtěl taky), jak střídali scény dětských her s písničkou, jak se Anča nechtěla kamarádit s Bárou.

Co se divákům nelíbilo? Chvilkama hodně velký pauzy; holky se spletly, a pak se rychle opravily; drobné chyby v nářečí; mně se tam nelíbily ty brambory, jak byly udělaný.

Petr Šmíd z 5. ZUŠ Plzeň: Cestující ve vlaku

Napřed Petr pantomimicky předvádí, jak se mu hrálo, a následně to komentuje slovy: „Doopravdy tréma, klasickej průběh, na závěr radost, že už tom mám za sebou."

Diváci se velmi úspěšně pokouší slovně reprodukovat průběh představení a na závěr jej hodnotí. Padají téměř pouze výroky typu: „strašně hezké", „vtipné", „krásné".

Sluníčko z 1. ZŠ Kladno: Škola roku 1902

Soubor nejprve popisuje náročné první představení v Národním domě, potom mluví o své minulosti a o tom, že někteří jeho členové se připojili až letos.

Po úvodních chválách v diváckých řadách padne, „mně připadlo, že z toho neměli požitek, z toho hraní". Dále se diváci shodují na tom, že soubor hrál o tom, jaké to ve škole bylo dřív, „ale hodně zjednodušené". S blížícím se koncem diskuse jeden ze členů Sluníčka prozradí, že „my tam měli mít ještě jednu písničku" (kterou ovšem po krajském kole vynechali) a soubor nadšeně přitakává: „My bysme to tady mohli zahrát." Vzápětí ovládá parket a diváci mohou být svědky nefalšovaného nadšení ze hry a zpěvu.

A víte, že „Marjánka doopravdy chyběla"? „Jela do Itálie…"

Tak hodně štěstí na cestu domů a všechny další plavby!

Klára vodoměrka

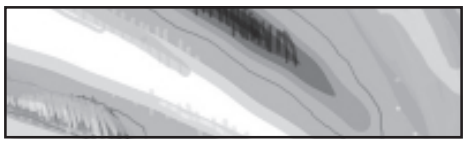

POVODÍ

nezávislá recenze na představení

Čtyři představení čtvrtého dne byly každé ze zcela jiného soudku – věkově, žánrově, zkušeností vedoucích... Dokonce se na přehlídce objevilo konečně i představení loutkářské.

Odpolední blok začínal inscenací **ZUŠ v Uherském Hradišti Naša divá Bára** podle Boženy Němcové. Haně Nemravové se podařilo se skupinou dospívajících vyřešit úkol, jaký se v dětském divadle zatím myslím neobjevil – zdramatizovat realistický příběh z dávných časů tak, že neklade nesplnitelné nároky na mladinké aktéry. Hlavním pomocníkem jí v tom byl folklór – "překlad" do slováckého nářečí, kostýmy využívající pečlivě vybraných prvků lidových krojů, zpěv, náznak hry, obřadu či jednoduchého tance. V dramatizaci se také podařilo výběr postav omezit na vesnickou mládež, starší generace se tu promítala jen do reakcí Báry a jejích vrstevníků, zkrátka mladí herci se nemuseli nutit do psychologické drobnokresby, k níž by povídka Němcové mohla svádět. Zajímavé na tom je, že se Haně Nemravové v klasické české literatuře podařilo objevit téma dnes (a určitě nejen dnes) živé – pozici člověka, vymykajícího se ze svého prostředí, a to nejen sociálně, ale svou "divostí" pro ostatní. Podezřením z podivného původu, ale ve skutečnosti hlavně svou opravdovostí, obětavostí a statečností. V inscenaci nefungovalo vše tak, jak by si divák přál, lze hledat jednotlivosti, které by se daly řešit jinak, přesněji a jasněji, ale většina z nich je spíše dílčího charakteru. Myslím, že jediným vážnějším problémem je nevyjasněnost postavy houslisty – Bářina nápadníka, který ji nakonec odvádí z nepřátelsky naladěné vesnice. Potíž je už v jeho exponování, poprvé se na jevišti objeví jakoby mimo roli a mimo situaci, jakoby to byl jen hudebník doprovázející divadlo. Teprve v dalších situacích se stává zřetelně postavou příběhu, ale jeho funkce je jakoby nedořešená. Přitom on by to měl být, kdo Báru ocení právě pro ty vlastnosti, které ji ze skupiny vesnických děvčat vylučují. Přesto – pěkné představení, příjemný zážitek, zajímavý a důležitý podnět.

Velmi příjemný dojem jsem si odnášela i z Werichovy **Lakomé Barky**, s níž přijela dvojice děvčat ze **ZUŠ v Chlumci nad Cidlinou** (vedoucí Romana Hlubučková). Malinké, jakoby jen improvizované loutečky, scéna vytvořená rovněž velmi prostými prostředky ve stylu dětského leporela. Dvě dívky animují loutečky i scénu, vyprávějí i mluví dialogy, obojí se smyslem pro humor, i když ne s humorem tak robustním, jaký si obvykle spojujeme s Werichem. Dalo by se uvažovat o temporytmu některých sekvencí, který tu a tam narušilo opakování vtipu, např. spolknutí postav tmou: opakovaný vtip není vtipem, ledaže by byl obměněn nebo stupňován. Dalo by se uvažovat o přiměřenosti výstavby celku vůči výstavbě Werichovy pohádky – ale to všechno nic

nemění na faktu, že Barka stejně jako Bára vyvolala příznivý dojem, že to jako celek bylo pěkné představení.

Velmi smíšené pocity jsem naopak měla z pantomimického vystoupení Petra Šmída z Plzně, který předvedl etudu Cestující ve vlaku. Chlapec je zřejmě velmi šikovný, a je dobře, že se pantomima v dětském divadle objevila. Ale jednak to byla opravdu jen etuda, kterou bych přijala jako součást veřejné hodiny LDO ZUŠ pro rodiče, ne jako ucelené představení. A co hůř - té záliby v různých tělesných trapnostech je tam na můj vkus příliš. A konečně: v programu a ve zpravodaji jsem si až dodatečně přečetla o inspiraci Michalem Hechtem, nicméně inspiraci nějakým dospělým profesionálním vzorem jsem z toho navzdory své neinformovanosti během vystoupení cítila – táhl mi hlavou neodbytně Mr.Bean a jeho trapné historky. Dělá-li to ovšem dospělý, je to cosi jiného... Pocity z velké části nepříjemné.

V dnešním odpoledni jsme viděli i vystoupení dětí z **1. stupně ZŠ v Kladně** (vedoucí Eva Vondrušková). Zdrojem textů byl Český rok Plicky a Volfa, vedoucí si dost atypicky z této hojně využívané knihy vybrala texty týkající se tak či onak školy, vyučování, vyučovací látky a učení vůbec a pásmo textů nazvala mnohoslibně "**Škola roku 1902**".Sliby tohoto názvu se příliš nenaplnily a škola, kterou jsme viděli, se od té současné lišila hlavně některými prvky oblečení dětí. Navíc se textově jednalo o pásmo veršů, čemuž nasvědčovalo, že některé texty děti recitovaly směrem k divákovi. Ale jakoby se naopak inscenace rolemi dětí i učitelů, rozehráváním výuky a přestávek, vybavením jeviště spíše klonila k divadelnímu tvaru. Na konci děti vyvedl z míry pád jednoho z chlapců z pódia (naštěstí pád bez následků) a v jejich věku i při jejich malé zkušenosti není divu, že smíchy tak tak dokázaly doříkat své texty. Ale nutno ocenit, že přesto dohrály až k rozdávání vysvědčení. Dojem? Začátečnická práce, v lecčem rozpačitá či budící rozpaky, ale to vůbec nevylučuje perspektivu do budoucnosti.

Obecné poučení dne na závěr: pro mne jen onen dramaturgický přínos Divé Báry.

Eva Machková

SLEPÉ RAMENO

Tajenka z křížovky Hulákovky zní: *REDAKČNÍ PES MATĚJ*. Výhercem zvláštního dárku od Jakuba Huláka se stali: Lidičkové z Dividla v Ostravě.

Výhru vyzvedněte u Jakuba ve středu po šestnácté hodině.

OD PRAMENE K ŘECE

aneb Z deníku vedoucího

TY-JÁ-TR: Japonské pohádky

Japonské pohádky byly první zcela samostatnou prací nejmladší skupiny Ty-já-tru. Ještě vloni chodili do souboru se starší částí, dnes 15-17 letých lidiček.

A proč Japonské pohádky? Dlouho jsme hledali téma, objevovaly se nápady z rodu nerealizovatelných... Až jsem si vzpomněla na svého kamaráda Noriho.

Nori je herec, režisér a výtvarník z Japonska. Do Čech se poprvé podíval před pár lety, když dělal konkurz do Kroftovy inscenace Babylónská věž. V té nakonec i hrál a v Praze se mu zalíbilo natolik, že se rozhodl zůstat natrvalo. I když hraje po celé světě – teď je někde v Mexiku, Japonsku nebo v Jižních Čechách.

Nori začal chodit na zkoušky našeho souboru, nosil texty japonských pohádek v angličtině a okouzloval nás všechny spoustou netradičních nápadů. Texty pohádek vznikaly postupně. Text jsme si společně nejprve přeložili, hrály se etudy. U všeho byla spousta veselí a rámusu. Však také Nori o našich dětech tvrdil, že jsou dost hlučné, ale že mají výborné nápady. To by se mu prý s japonskými dětmi nikdy stát nemohlo. Ty by byly tiché jako pěna a plnily by bez diskuse jeho nápady.

Všichni jsme poznali nejen novou kulturu a poetiku, někteří navíc prima člověka, který je zdaleka, ale bylo nám dohromady všem moc dobře. A starší soubory, v tom dobrém slova smyslu, záviděly, že Nori zkouší právě s námi.

Radka Tesárková

KRUHY NA VODĚ

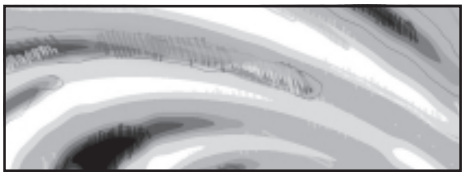

PSÁNO NA VODU

Černá voda

Po hluboký vodě
Po černý hlubině
Utržený kvítí
Pryč ode mne plyne.

Že nebylo nikdy
Lásky mezi náma,
Voda si to kvítí
Sama zutrhala.

Zutrhala z břehů
Lilije studený,
Zanesla to na hrob
Mýmu potěšení.

Studená lilije
Z břehů utržená,
Jak já vodu poznám,
Že vona dno nemá?

Tu hlubokou vodu
Nemůžeš vyměřit,
Jako očím z uhle
Nedá se uvěřit.

Josef Kainar

Verše od vody

I/
Voda stejná
Lehostejná
To co přijme
Nedá zpátky
Voda je domeček zlý

Z anděla jenž do ní svržen
Zbyla zbroj
Zbyla malinkatá zbroj
Na těle stříbrného cejna

II/
Viktorka věděla co dělá –
Zešílet umí ledakdo
Ale že v noci
Nad splavem

Tam si krasopaní sukýnky umáčí
Tam kapři
V nehybném chumáči
Čelem proti proudu
Proud se převaluje
Rybář tam lehce zešílel
Zešílel Lehko mu je

III/
Vypráví se tady o porybném
Že se vrátil domů
O vlas po půlnoci
Těžký deštěm

Mokrý Těžký Starý
Jeho mladá žena lokte za hlavou
Jen zářily A horká modrá žilka
Na bílé pleti

Porybný ji zabil

A šel se utopit
Šel k řece jako k soudci
Mokrý a starý
Odevzdal se jí
S důvěrou v řád S pekelnou nadějí
Že voda jako černá soudní kniha
Listuje v nás co nejbedlivěji
Když ode dna nás
Mokrým prstem
Zdvíhá

IV/
Ta velká věc Ten svět
Se všelijak otáčí a vrtí
Voda je pořád vodorovná
Jenom se nebát vody ani smrti
Vyšplíchneš
Vzkřikneš
Všechno se to srovná

Josef Kainar

CO DNES A CO ZÍTRA

Středa 19. 6.

7.30 - 8.15 snídaně - soubory, seminaristé
8.30 - 12.00 dílny pro děti ze souborů
8.30 - 12.00 semináře pro dospělé
10.00 - 10.40 5. blok vystoupení souborů
Japonské pohádky ND
DDS TY-JÁ-TR (CO?!), DDM Praha 7
11.30 - 13.00 oběd - soubory
14.00 - 14.40 5. blok vystoupení souborů
Japonské pohádky ND
DDS TY-JÁ-TR (CO?!), DDM Praha 7
15.00 - 16.00 diskusní klub MěÚ
pro seminaristy
15.30 - 16.00 diskuse ND-S
lektorského sboru s vedoucími souborů
15.30 - 17.00 dětský diskusní klub Nivy
16.15 - 17.00 veřejná diskuse o inscenacích
5. bloku MěÚ
18.00 - 19.30 večeře - soubory
20.00 večerní program
Ida Kelarová a Romano Rat
koncert se uskuteční v Městském parku,
za nepříznivého počasí v Národním domě

Čtvrtek 20. 6.

7.30 - 8.15 snídaně - soubory
8.30 - 12.00 semináře pro dospělé
seminář B
MěÚ
seminář C
ZUŠ-DT
seminář D
Nivy

VYSVĚTLIVKY:

ND	Národní dům
ZUŠ	Základní umělecká škola
Nivy	Kulturní dům Nivy
kino	kino Vesmír
MěÚ	Městský úřad

PSÁNO NA VODU

Potok

Dost vody proteklo už pod mosty
A krve krve celé řeky
Ve stopách lásky ale
Veliký bílý potok teče věky
V zahradách luny kde se každý den
Slaví tvůj svátek v záři ohňostroje
Ten potok zpívá ze spaní
Ta luna to je hlava moje
A v ní se velké modré slunce točí –
Slunce tvých očí.

Jacques Prévert

BUBLINA

PLIVANEC NAKONEC

DĚTSKÁ SCÉNA

Deník Dětské scény - Trutnov 2002. Číslo 5.
Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecká, Klára Hradilková, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 18.6.2002 v 23,10. Vychází - 19.6.2002 ve 12.00. Náklad - 300ks.

POSLEDNÍ POVODÍ

str. 84

DĚTSKÁ SCÉNA

BUBLINA str. 85+86

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 6 čtvrtek - 20. června 2002

TRUTNOV

VODA NA MLÝN

Čeho se vám nedostávalo na letošní DS?

■ Spánku.

Klára tobogánka

■ Césara.

Kleopatra

■ Vůbec ničeho. Jsem překvapená ...jela jsem s netrpělivostí a očekáváním a strašně se mi tady všechno naplnilo, protože všechno bylo. Včetně obrázků v Deníku, jak je dělaný časopis, jak se děti snažily, jak lektoři vedou semináře, jak lektorský sbor při besedách povídá... všechno se mi líbilo.

Darina Martinovská

■ Já jsem tu od včerejšího večera a mám jedinou drobnou výtku, šel jsem spát hladový.

anonym

■ Hudradla se mi nedostává.

Irena

■ Koupání, stínu, času, vody... . Hudby, muziky... možná dnešní koncert to zachrání.

anonym

■ To je na mě strašně složitá otázka.
anonym

■ Na letošní Dětské scéně mně scházela dvakrát delší noc. A taky o půl hodiny delší diskusní klub, aby se mohla rozvinout debata. Myslím, že to je výborný systém, když se debatuje napřed v semináři...ale chápu, že je to všechno nabité.
Miloš

■ Deště, bouřky, hromy , blesky, prostě strašného napětí, které tady vůbec nebylo. Ve všem všudy.
Yvona Čermáková

■ Na nic si nevzpomínám. Snídaně.
Eva Machková

■ Tomáše Doležala a dalších přátel, kteří tu nejsou. Ale nejvíce mi chyběla Dana Svozilová
Honza Karaffa

■ Já jsem byla velice spokojená skoro se vším… nemůžu říct, že bych byla s něčím nespokojená. Myslím, že je to zorganizované velice dobře, navíc jsem starý bard a vím, kam mám jít, kde mám být a tak, takže si dovedu zařídit, co potřebuju. Dostalo se mi názorů lidí, kterých si velice vážím.
Hana Mocková

■ Pokud bychom chtěli něco vylepšovat, dalo by se uvažovat o větším programu na sblížení dětí a všech těch lidí, kteří to dělají.
Míla

■ Já jsem poměrně spokojená tím, že jsme mohli pobýt více dní. Že to není jen přijet, odehrát a odjet. Jsem spokojená, že děti měly svůj večer, takže navázaly přátelství a lásky, a jsem spokojená s formou diskuse s porotou. Zdálo se mi málo pozvaných dětí na dopoledních představeních. Vzpomínám, jak se hrálo před plnými sály a bylo to o moc lepší. Taky bych ocenila předem nabídku malých sálků na hraní.
Irena Konývková

■ Sakra..... Já nevím. Já jsem spokojen. Velmi spokojen. Jedině snad to mi vadí, že recitátoři tady nezůstávají až do konce.
Jonáš

■ Trochu oddechu od těch intelektuálních aktivit.
anonym

■ To nemůžu říct.
anonym

■ Více jídla pro děti.
anonym

■ Aby to bylo delší. Krátká doba, ještě bychom zůstali.
Jitka

■ Hrozně moc to rychle letí a já vůbec nevím, co je za dny.
anonym

■ Můj soubor mi tu scházel. Byla bych ráda, kdyby viděli to, co dělají ty ostatní.
Dana Žáková

■ Špatné nálady.
anonym

■ Čas na to dojít si na koupaliště.
anonym

■ Čas na to, aby člověk mohl všechno vstřebat. Valilo se jedno za druhým... ale je dobře, že to tak bylo.
Martina Longinová

BYSTŘINY A PEŘEJE

Dílna DC – Hudba v divadelním představení – Petra Svozilová (ateliér dramatické výchovy Divadelní fakulty JAMU Brno)

Hned v úvodu celé dílny, na kterou ve středu ráno přišlo do budovy ZUŠ na náměstí 10 dětí ze souborů, začala Petra Svozilová klást otázky zjišťovací i doplňovací. Jste tady? Proč jste sem přišli? Chtěli jste přijít sami? Řekl vám to vedoucí? Máte rádi hudbu a zpěv? Co myslíte, že se tu bude dít?

Před prostým výčtem a popisem jednotlivých cvičení si neodpustím tuto poznámku. Celé dopoledne bylo perfektně připraveno, ale mělo něco navíc. Petra, která zjevně věděla, kam chce děti na konci dílny dovést, se neupnula ke svému plánu a nedržela se jej zuby nehty. Reagovala bystře a instinktivně na velmi unavené děti. Celou první polovinu dílny zcela změnila, tak dlouho hledala styčný bod mezi ní a dětmi, až jej našla, s dětmi se potkala a nakonec jim předala, co si předsevzala. Možná to nebylo úplně vše, ale jistě toho bylo víc, než by byly děti ochotny přijmout, kdyby Petra nekompromisně trvala na své přípravě.

Na všechny otázky pokládané v úvodu odpovídaly děti spontánně, ačkoliv (nutno podotknout) někteří tvrdili, že rozhodně zpívat nebudou. Po již zmíněných pokusech o realizaci naplánovaného, si všichni vyslechli čtyři asi dvouminutové ukázky. Šlo o inspirativní skladby filmové hudby Michaela Nymana. Úkolem dětí bylo zapsat všechny asociace, které jim hudba evokuje. Následoval rozbor jednotlivých skladeb na základě zapsaných poznámek. Usezené děti celkem ochotně uvítaly rozhýbání za zvuků bubnů, a když jim byly nabídnuty rytmické nástroje, za jejichž zvuku improvizovala lektorka na klavír, zaujetí dětí se stalo viditelným a nakažlivým. Každý ze členů skupiny, složené ze čtyř asi čtrnáctiletých dívek a šesti desetiletých dětí, se představil jménem do rytmu bubnů, dokonce i další instrukce děti dostávaly od lektorky v rytmu bong. To děti aktivizovalo pro další práci. Od této chvíle spolupracovaly velmi dobře.

Opět se všichni navrátili k již rozebraným skladbám a vybrali si podle libosti jednu, na které by chtěli dále pracovat. Vznikly tak čtyři dvou a tříčlenné skupinky, jejichž úkolem bylo vytvořit hrou beze slov situaci, jež by odpovídala sdělení hudby. Podmínkou bylo, aby byly schopni scénku několikrát přesně zopakovat. Všechny skupiny si navzájem předvedly své scénky a pojmenovaly si je navzájem, pak je opět zahrály, ale do hudby, a snažily se pojmenovat, k jakému posunu v jejich vnímání hudba přispěla. Do třetice děti sehrály svoje výstupy do zcela odlišné skladby a opět hledaly a pojmenovávaly, jak se změnil charakter jejich sdělení. Tak tedy došlo k tomu, že scénka nazvaná Stavba pyramidy byla přejmenována na Namáhavá a otrocká stavba pyramidy, a nakonec její název zněl Komedie o stavbě domu či Mravenci. Děti velmi objevně pojmenovaly, že hudba v inscenaci posiluje nebo zcela mění významy sdělení. Ještě před přestávkou si vyslechly od své lektory, na které v tuto chvíli již visely očima, krátkou promluvu o dalších prostředcích utváření misanscén.

Druhý blok práce byl zahájen společnou četbou dvou Tolkienových veršů:

Kam do daleka
cesta vás moří
proudí si řeka
hvězdy už hoří

kam s těmi ranci ?
Smutek vás chytá
elf s pannou v tanci
poutníka vítá.

Propal ubrus
jenom směle
vylej mlíko ve spíži
kosti vysyp u postele
víno flákni do díží
šálky házej do hmoždíře
pak je roztluč palicí
když nestačíš na talíře
koulej s nimi světnicí.

Úkol vytvořit píseň děti poněkud zarazil, ale Petra jim nabídla pomocnou ruku. Pro texty společně hledali jejich náladu a tempo, ve kterém by píseň měla znít, potom vybírali z pěti rytmických doprovodů, nahraných na CD nosiči, dále se shodli na tónině, ve které se bude jejich skladba hrát (opět se uplatnila lektorčina schopnost klavírní improvizace), a nakonec se většina dětí odvážně pustila do pokusů složit melodii písně. Zpívaly do připraveného mikrofonu a znělo to opravdu dobře, za doprovodu rytmických nástrojů. Na vokály se již nedostalo, někteří hudebníci museli končit přesně na čas, a tak přišel poslední úkol. Vytvořte svou vlastní píseň. Některá ze starších děvčat uměla hrát na klavír, ostatní skládali text a tvořili.

Zajímal-li by někoho text vzniklé písně, doporučuji každému z hloubavých čtenářů, aby se pozorně začetl do stránek Tobogánu.

Zaznamenal Zdeněk Remorkér

Z TŮNÍ A HLUBIN

Rozhovor s lektorkou dětské dílny DC Petrou Svozilovou

■ Lišily se od sebe nějak jednotlivé dny tvého semináře?

Nijak zvlášť, v zásadě se měnila jen struktura a pořadí jednotlivých cvičení.

■ Co ty a muzika? Jak spolu ladíte?

Zpívám ve třech hudebních skupinách, jedna je taneční, druhá funk-soul a třetí skupina se zabývá autorskou tvorbou.

■ Které z těchto hudebních oblastí se věnuješ nejraději?

Každá kapela má svou tvář i svou atmosféru. Ani jedna mi nestačí, aby naplnila mou duši. V jedné se mohu vyřádit a ta druhá zas chytá za srdce.

■ Jak se připravuješ na dílnu, jako byla tato?

Připravím si strukturu,ale zároveň si nachystám záložní koš cvičení a nápadů. Musím mít pocit, že mám připraveno něco navíc, kdyby to nefungovalo. Pak už je to jen o naslouchání, a když nevím, tak se seminaristů zeptám, co by je bavilo. Je to o tvořivosti. Tvorba nemůže být úkol. Musí se vytvořit prostor, aby to začalo bublat a lidi bavit.

■ Jak ses dostala k divadlu a dramatické výchově?

Chodila jsem od 1. třídy do PIRKA v Brně, na střední škole jsem maturovala z dramatické výchovy, a po absolvování Ateliéru dramatické výchovy na DiFa JAMU v Brně studuji doktorandské studium.

■ Jaké je téma tvé disertační práce?

Dramatický proces tematizace a symbolizace. V podstatě jde o umění odečítat témata, která skupina nabízí, a vztáhnout je do konkrétní práce.

■ Děje se v dramatické výchově v současnosti něco, co ti připadá opravdu zajímavé?

O tomto víkendu byla ukončena jednání mezi katedrami výchovné dramatiky na JAMU a DAMU a Ministerstvem školství o zavedení osnov dramatické výchovy na základních školách a gymnáziích. Byl vytýčen obsah a kompetence, které se směřují více k divadlu, jak tomu bylo dříve. Spatřuji v tom určitý posun, neboť dříve bylo za dramatickou výchovu považováno všechno, co mělo osobnostní rozměr. Dramatická výchova se zřetelněji vymezuje od příbuzných oborů.

■ Jakou máš ráda vodu?

Průzračnou, ve které se láme světlo a když je v ní člověk dlouho, tak mu není zima.

Ptal se Zdeněk Remorkér

BYSTŘINY A PEŘEJE

Seminář B - improvizace

Cvak.Brbrbrbrbrbr.....uáááááááá áááááá á.....ííííí.....nenenenene.....áááááá áááááá.....žíííííí.....uaaaaauuu .....áááááá .....uf! Dvě horské dráhy, narvané lidmi, se rozjíždějí, nabírají rychlost, řítí se do zatáček, vrcholů, dolíčků a nakonec pomaloučku přistávají na zemi, uprostřed Malého sálu Městského úřadu v Trutnově. Ozývá se francouzská pochvala, český smích a tlumočená připomínka: "Pracujte s imaginací, respektujte navozenou představu, jinak dostanete trestné body!" Seminář B, vedený francouzskou lektorkou Sandrou Tittoni za statečného překladu Andrey Hanzálkové, postupuje dále. Vznikají fotky z večírků, probíhá překážkový běh s podlým ničením soupeřů, odehrávají se příběhy vypravěče, na které skupina reaguje jako jeden muž, jedna žena (chudák Jimmy měl svou poslední šanci... a zase nic), příběhy o blechách v kožichu černého psa či tramvajačky Anežky a jejího černého dne. Lektorka chvílemi místo vysvětlování hraje 2 až 3 postavy najednou a nikdo ani nedutá. Až pak následuje smršť otázek a připomínek k vlastním improvizacím: "Jsme moc složití a moc to komplikujeme... improvizace má svá pravidla!... hrajte jen jeden příběh a dejte si na něj čas... reagujte víc vizuálně, ne slovy.... je těžké neutíkat příběhu..." Řeší se otázky ilustrace a improvizace, cesty ke cvičení schopnosti improvizovat a neodbourávat se navzájem, poslouchat se. Skupina se postupně vyvíjí ve schopnosti vzájemného naslouchání a společné práce a nakonec všichni odcházejí docela spokojeni s tím, kam se během dopoledne dostali.

Dokonce i na horskou dráhu!

Zapsala Petra potápka

Z TŮNÍ A HLUBIN

Rozhovor se Sandrou Tittoni za vydatné pomoci tlumočnice Andrey Hanzálkové

■ Jak se vám líbí Trutnov?

Já jsem zatím poznala v České republice jenom Prahu. Tady je to velice odlišné od Prahy, ale líbí se mi, že nás po ránu budí ptáci.

■ Měla jste už čas se projít?

Zatím jenom po restauracích.

■ Viděla jste nějaká představení na Dětské scéně?

Ano, všechna.

■ A odlišuje se nějak české dětské divadlo od francouzského?

My vlastně nemáme dětské přehlídky s takovými prostředky, jak je tomu tady v Trutnově, i když včera mi Jaroslav Provazník vyprávěl o festivalu v Grenoblu, kde jsem ovšem nikdy nebyla. Ale jsou některé divadelní skupiny, které pracují s dětmi – profesionální herci pracují s dětmi.

■ Překvapilo vás něco na představeních, která jste tady viděla?

Já jsem nikdy předtím neviděla poezii na scéně – režírovanou poezii jako představení. Samozřejmě jsou věci, které se mi líbí více, jiné méně. To je normální.

■ V čem je těžiště vaší práce doma ve Francii?

Pracuji s dětmi ve třídách, kde během školního vyučování na základě požadavků učitele určitý počet hodin vedu dětskou dílnu. Obsahem práce jsou improvizační cvičení a cílem je dát dětem chuť k divadlu. V dílnách děti vytvářejí příběh prostřednictvím hry. Vždy je přítomen učitel, který dělá paralelní práci, kdy děti do pracovního sešitu hodnotí hodinu a divadelní představení, které pak uvidí.

■ To je součástí dílny?

Ano. Dílna je moje práce a s ní souvisí divadelní představení. Většinou v dílně vycházíme z myšlenky divadelního představení, na které se děti půjdou podívat. I když ho ještě neviděly, začneme dílnou, a po něm pracujeme na tom, co viděly a co mají chuť k tomuto příběhu říct.

■ Poslední otázka: máte ráda vodu a jakou?

Miluju Středozemní moře.

■ Děkuji a přeji hezký den!

Rozhovor s tlumočnicí Andreou Hanzálkovou

■ Byla jste už někdy na obdobné akci?

Ne.

■ A jaké jsou vaše dojmy?

Je to pro mě nová a zajímavá zkušenost.

■ Překvapilo vás něco na seminářích?

Tak to ani ne. Já jsem o tom neměla moc informací, a tak jsem si nic nepředstavovala. Takže jsem všechno brala, jak to přicházelo.

■ A myslíte, že je něco, co se vám zapsalo do paměti a na co budete v budoucnu vzpomínat?

V každém případě jsme měli dobrou skupinu, rozuměli jsme si a vytvořilo se hezké prostředí. Takže asi na tohle.

Petra potápka

Z TŮNÍ A HLUBIN

Rozhovor s Danou Jandovou a Danou Žákovou, lektorkami dětského diskusního klubu

■ Jak se vám líbí na letošní DS?

Dana Ž: V Trutnově jsem poprvé, na Dětské scéně jsem byla naposledy před pěti, šesti lety. Pokažé vidím něco nového, získávám nové zkušenosti při práci v dílně. Mám teď možnost vidět to trochu z jiného úhlu. Pomáhá mi to srovnat si věci v hlavě.

Dana J: Mně se tu líbí atmosféra. Mám pocit, že to je přehlídka, která je úžasně uvolněná. Není tu ta upocená atmosféra typu honem honem. Je pro mě hodně pracovní. Zajímavá nová zkušenost při práci s dětmi.

■ Jak se vám pracuje v dětském diskusním klubu?

Dana J: Já jsem si nedovedla představit, že to bude tak náročné. Pokaždé je to jiné. Záleží to třeba na věkové kategorii dětí. Někdy jsem spokojená a někdy si zoufám. Mám smíšené pocity. Někdy se ta reflexe nemůže dát dětem "natvrdo". Takže se člověk snaží je dovést k tomu, že v představení nějaký problém může být. Je to náročné pro děti (jsou třeba hodně unavené) i pro nás. Snažíme se hlavně navázat kontakt tak, aby nedošlo ke křivdě. Opravdu jsem takovou náročnost nečekala.

Dana Ž: Ani já jsem si nedovedla představit, co vlastně tu budu dělat a den ode dne je to lepší. Nabírám zkušenosti. Není cílem otrávit dětem život, protože za spoustu věcí nemůžou.

■ Co vás potěšilo na dětském diskusním klubu?

Dana Ž: Měla jsem strach, že všechno budeme muset z dětí dolovat. A ony děti dovedou docela trefně diskutovat o věcech, které si říkali dospělí. Umí přesně formulovat. To mě velice těší.

Dana J: Potěšilo mě, jak se ke mně děti velice přátelsky hlásí, i když se potkáme pak později. Takže mám pocit, že jsme k něčemu opravdu společně došli.

■ Jakou máte rády vodu a proč?

Dana J: Je to různé, teď bych asi řekla, že studenou (smích). Ale jindy slanou a teplou.

Dana Ž: Já bych se ráda viděla na lodi. Vodu mám raději chladnější. Hlavně po ránu, abych se probudila.

vodoměrka a kosatnice

NA SOUTOKU

záznam z veřejné diskuse o inscenacích souboru 5. bloku

Představení bylo dnes sice pouze jedno, ale potoků se v soutok spojilo více. K představení Japonských pohádek se totiž vyjadřovaly všechny seminární skupiny (až na seminář A, který v poledne svou činnost ukončil).

Japonské pohádky – Ty-já-tr (CO?!), DDM Praha 7

■ Potok první – informace vedoucí souboru Radky Tesárkové:

V představení hrají děti ze 2. – 7. třídy základní školy. Část souboru pracuje prvním rokem. Začali jsme čtením pohádek, které jsme překládali z angličtiny. Nejdříve byly pohádky 4, do inscenace zbyly 2. Celou práci vedl japonský režisér.

■ Potok druhý – náměty semináře B:

Zaujal nás scénický prostor, ale není zdůvodněný. Funguje jen někdy, např. v případě střetu démonů a vesničanů. Bylo zapojeno hodně dětí a to je dobře. Hudba byla kvalitní. Předloha byla neobvyklá – ale proč tyhle dvě pohádky? Objevily se dobré nápady (např. stínohra), ale nebyly maximálně využity. Rekvizity nebyly sjednoceny – některé byly imaginární a jiné reálné, působilo to nesourodě. Japonská stylizace byla malá. Některé děti vypadávaly z rolí.

■ Potok třetí – náměty semináře C:

Představení nebylo čisté – ani české, ani japonské. Vše se prolíná dohromady. Hudba, pohyb, použité prostředky. Příběh byl demonstrován, nepovedlo se vyjádřit vztahy, zažít a prožít je.

■ Potok čtvrtý – náměty semináře D:

Dětí hrálo sice hodně, ale nebyly zapojeny v tahu příběhu. Nabízí se otázka: jak velká část inscenace odpovídala japonskému stylu a jak velká evropskému? Nevíme sice, jak hodně se soubor věnoval Japonsku, ale i my tušíme, že některé detaily jsou spojeny s rituály, které mají svůj přesný symbolický význam (např. čelenka je spojena se symbolickými rituály, ale tady znamená jen kus oděvu). Některé stylizované pohyby byly velmi krásné, ale nebylo jasné, do jaké míry se hledal význam gest a symbolů.
(komentář vedoucí: Nori byl okouzlen nápady, které děti vkládaly do jeho představ. Všechno se tak promíchalo.)

■ Potok pátý – názory lektorského sboru:

Látka byla zajímavá a táhla. Tvar byl příliš komplikovaný. Přínosné bylo střídání dětí v rolích. Látka však byla zpracována bez ohledu na archetypální a kulturní souvislosti, a to je škoda. První pohádka působila morbidně. Kdyby byla zpracována v japonském duchu, vyznívalo by to úplně jinak (jezevec má pro Japonce určitě jiný význam). Představení chyběl řád v použití výrazových prostředků. Úvod byl nastolen realisticky, další vstupy byly stylizované. Nebylo jasné, kudy se příběh bude dál ubírat. Přitom vznikalo hodně zajímavých obrazů, ale jejich propojením nevznikal logický celek (např. bylo možné číst: démoni vybili vesnici – včetně Momo Tara a jeho rodičů, pak vlezli do broskve, ale Momo Taro se nečekaně vrátí a začne s nimi bojovat. Tak to ale určitě nebylo myšleno.) Postavy nebyly přesně motivovány. Rozdělení na více hracích prostorů fungovalo jenom někdy. Z toho všeho vyplývá základní otázka: o čem se mělo hrát?

■ Klokot vody na soutoku:

V případě první pohádky se přenášel příběh, ale ne jeho význam. Tak byla látka zploštěna a při jejím čtení vznikly nejasnosti.

Stylizace fungovala v případě hudby a pohybu.

V Japonsku hraje hudba velkou úlohu a může zastupovat i postavu, tady tomu tak ale nebylo.

Jazyková stránka byla také neujasněna (poznámky typu: “Blbý, co?” byly z jiného světa). Nabízí se proto otázka, do jaké míry existuje textový scénář inscenace, zda děti neměly příliš velkou volnost v jazykovém projevu.
(komentář vedoucí: Od překladu jsme se přes etudy dopracovali k textu, který se fixoval. V současné době ale děti používají i slova, která ve scénáři nejsou.)

Děti hrají vždy jenom část role určité postavy. Znají ji celou? Proč si role předávají?
(komentář vedoucí: Je to štafeta, aby měl každý šanci zahrát si kousek.)

Předávání rolí ale něco znamená. Nabízí významy.
(komentář vedoucí: Je to pedagogický záměr, ne divadelní.)

Dívka, která obstarávala projekci na meotaru, působila rušivě.
(komentář vedoucí: Dosud to nikdy nedělala. Zastupovala nemocného člena souboru, proto to bylo tolik vidět.)

Měli jsme si všimnout lodičky na stropě nebo ne?
(komentář vedoucí: Ano, měli.)
Většina diváků si jí vůbec nevšimla. To byla škoda.

Symbolů bylo opravdu příliš mnoho. Ty se mísily mezi sebou. To nám znemožňovalo čtení pro nás už tak obtížně čitelných japonských pohádek.

Než byla diskuse zcela dokončena, byli její účastníci vyzváni k tomu, aby se vyjádřili k její podobě. Z názorů seminaristů vyplynulo, že se tento model debat osvědčil, a byl shledán funkčním. I lektorský sbor se vyjádřil, že se mu dobře spolupracovalo nejen mezi sebou, ale i se seminaristy.

Budiž tedy poslední větou rubriky na soutoku tato:

Konec dobrý, všechno dobré! Šťastnou cestu zpět k vašim říčkám, potokům, rybníkům a tůňkám.

kosatnice Iva

Tobogán

NEZÁVISLÝ VODNÍ, PODVODNÍ, PŘÍVODNÍ A NÁVODNÍ LIST NEDOSPĚLÝCH ÚČASTNÍKŮ DĚTSKÉ SCÉNY

ČÍSLO - VII ČTVRTEK - 20. ČERVNA 2002

SPLÁCHNUTO

PŘEDSTAVENÍ NAŠA DIVÁ BÁRA:

Byla vidět chuť, s jakou to účinkující hráli. Hezký zpěv a bezvadná znalost nářečí. Dobře do toho prostředí zapadají kostýmy. Oceňuji, že tam je živá hudba (nahrávka by tam nesedla), Divá Bára by mohla mít trošku zvýrazněné oči.
P.S.: Mějte se všichni krásně!

Krabík

PŘEDSTAVENÍ O LAKOMÉ BARCE

Známý příběh byl zajímavě ztvárněn. Dobrý nápad použití loutek a kulis. Pár vtipků mi připadalo zbytečných (bylo jich tam až moc). Bylo hezké, že to holky hrály s chutí.

Krabík

PŘEDSTAVENÍ ŠKOLA ROKU 1902

Podle mého názoru jsou to mladší, šikovné děti. V představení sice byly chybičky a menší výpadky paměti (to se stává úplně všem, tak si z toho nic nedělejte). Ale mohli byste to hrát přesvědčivěji. Přeju vám hodně štěstí.

Krabík

PŘEDSTAVENÍ JAPONSKÉ POHÁDKY:

Dobré masky, hezky udělané, pěkné písně.

???

Působivé představení, hezky provedená scéna, pěkné kostýmy, no prostě fajn. Akorát mám jednu výhradu k textu, a to hrubé výrazy. Jinak to bylo fajn.

Krabík

Bylo to hezký, víc to první. Líbily se mi masky. Holky hrály kluky, i když měli tolik kluků. Líbilo se mi, jak se střídali. Bylo to hezky jednoduchý, hezky mluvili. Hezký byl hrnec s nožičkama.

dramaťák z Horního Maršova

HUDEBNÍ DÍLNA:

No... ehm... jak bychom...Prostě... bylo to boží. Tečka.
Akce+hudba = divadlo. Tečka.

Aďa a Mary z Červa Ovanohy

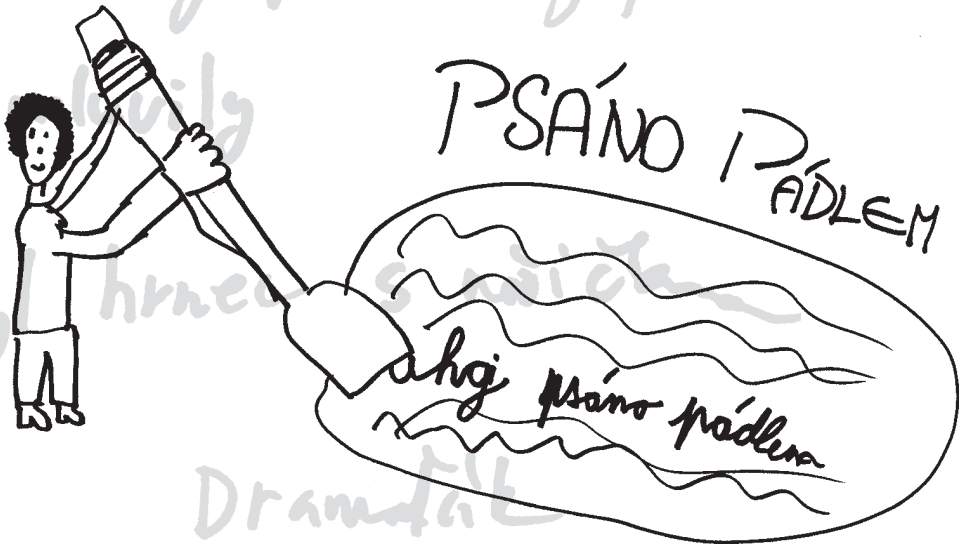

STÁHLI JSME POD HLADINU

LUBOŠE ZE SOUBORU DOHRÁLI JSME.

Jaké byli vaše první pocity z představení?

Luboš: Všichni jsme byli ze začátku vyšokovaní z počtu diváků i ze zvyšující se úrovně trutnovské Dětské scény. Nakonec jsme se rozdýchali a hráli.

Jak dlouho jste nacvičovali Divou Báru?

Luboš: Od října.

Jak jste přišli zrovna k Divé Báře?

Luboš: Vybírali jsme z několika námětů a knížek. Nakonec jsme hlasováním rozhodli pro Divou Báru.

Kolik je hodin?

Luboš: 15.55.

Tak to asi půjdeme…

Luboš: Jo.

(pokračujeme po představení)

Jak se ti tady na přehlídce líbí? (celkově, nálada v souborech atd.)

Luboš: Každým rokem stoupá úroveň. Představení jsou zase lepší…. a lepší…

Co bys řekl závěrem?

Luboš: Nashle. Slunce v duši.

rozhovor připravili ???

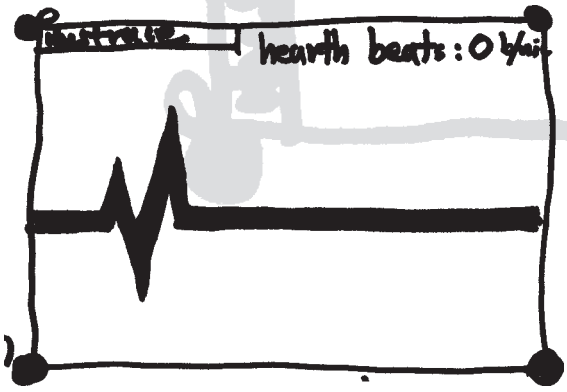

ZKAPALNĚNÍ

NÁHODNÝCH ÚČASTNÍKŮ DĚTSKÉ SCÉNY.

Jaká bys byl/a voda a proč?

- vodopád – síla, svoboda, na nic si nehraje
- vodní vír – rychlost, všechno se míchá a točí, síla, dynamika
- řeka – důstojnost, svoboda, síla
- rosa – je taková … inspirující
- horský potůček – rychlý, prudký, teče si, kam se mu zachce, je naprosto nevázaný, pohodový
- studánka – čistá a klidná, v chladivém lese, jak psal Skácel

připravili ???

LETOŠNÍ DĚTSKÉ SCÉNY.

Jaká voda by byla letošní Dětská scéna?

- bouřlivá, protože tu bylo hodně zajímavých, ale i veselých věcí
- barevná, perlivá, osvěžující
- od chlorované z kohoutku až po krásný pramen
- barvy duhy
- skvělá, osvěžující… ani ne horká, ani ne studená
- stojatá
- stojatá a občas vyšplouchne bublina
- bylo to vtipný, dobré rekvizity
- teplá
- příjemně vlažná koupel
- mírně tekoucí, s občasnými vyvřelinami
- kalná
- průzračná, perlivá, čistá, vířící
- rybník, stojatá voda
- docela čistá, bystře proudící a chladivě osvěžující
- normální sladká
- vlažná z vodovodu
- průměr
- nevím
- boršč, ve kterém plave všechno možný
- všechny druhy alkoholu dohromady
- sladká
- horká
- divoká
- dobrá jako teďkon

Anketu připravili: Water Elemental, Voda se Šťávou a Pacific Blue alias Narcotic Green

SPLÁCHNUTO

HUDEBNÍ DÍLNA

napsal: Žampus

Zprvu jsem jako „poloviční“ člen redakce **Deníku Dětské scény** jen nečinně přihlížel jako vždy, ale u této dílny jsem to nevydržel a po přestávce (11.hodina) jsem se přidal. Už od začátku mě tato dílna zaujala, ale neodvážil jsem se podvolit svým emocím a jít za nimi. Ze začátku účastníkům této dílny plavčice Petra řekla, ať si udělají básničku na svoje jméno. Ale nikdo si s tím nevěděl rady, tak naladila na jinou notu. Pustila na věži určitý rytmus, něco do toho říkala a oni to museli v rytmu opakovat. Potom CD-přehrávač přehrál 4 skladby a děti psaly na papír své asociace z jednotlivých skladeb. 1. skladba byla veselá, 2. smutná, 3. tajemná a 4. vznešená (toto jsou mé názory na skladby). Na tyto cca 2 minutové skladbičky dělaly ratolesti této dílny krátké scénky. Rozdělily se do skupin, podle toho, která skladba se jim líbila. Nejdříve svou scénku zahrály bez hudby, potom s hudbou a nakonec s jinou hudbou, než která k určité scénce patřila. Mezi různými hudebními variantami těchto scének si říkaly, jak se scénka změní, když k ní pustí jinou hudbu, a přidávaly scénkám jména. Poté se rozhýbaly při bubnech. Když už byly rozhýbaní, Petra nechala bubny, začala k nim hrát na klavír a řekla dětem, aby si vzaly nástroje, které tam připravila. Utvořily takovou mini-skladbičku, a když dokončily Mozartovo umění, měly 15 minutovou přestávku(která skončila v 11:05).

Po přestávce jsem se přidal i já. Petra vyndala 2 básně od Tolkiena, přepsané na papíře, a měli jsme si stoupnout do prostoru tak, jaká by ta báseň (kdybychom ji zhudebnili) byla. Jestli by byla rychlejší nebo pomalejší, veselá či smutná. 1., veselá, šla docela dobře, ale 2. nám moc nešla. Potom Petra odešla a zadala nám úkol, abychom si udělali vlastní píseň. Nejdřív to vůbec nešlo, ale potom jsme se rozjeli. Bylo to fakt super.

Tento seminář se mi líbil ze všech nejvíc. Petra byla navíc asi nejpřátelštější ze všech lektorů. (pro ostatní lektory: Promiňte!!!) Když na začátku viděla, že básničky na jména děti opravdu nebaví, pozměnila svůj program. Nejlepší lektorkou týdne je...Petra!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Píseň, kterou jsme složili, Vám nyní předvedu:

Dílna huudební byla sůper,
moc se nám líbila,
Pétra, byla hrozně fajn
prostě Pétra byla hrozně fájnová

Loučí se s Vámi Žampus!!!

KRESLENO PÁDLEM

TOBOGÁN – nezávislý vodní, podvodní, přívodní a návodní list nedospělých účastníků Dětské scény.

ČEŘENÍ

Ačkoli ve středečním podvečeru dorazil do nivských vod jen jediný škuner (DDS TY-JÁ-TR (Co?!) z DDM v Praze 7), nebylo možné jej přehlédnout, respektive přeslechnout, protože začal výrazným zpěvem své japonské písničky. Nadšené kapitánky Dany, vedoucí dětského diskusního klubu, pak seznámil s jejím českým překladem („Hej, Momotaro, hej, Momotaro, co to máš dobrého v batohu. Dej mi knedlík…).

A protože děti z TY-JÁ-TRu byly skutečně jedinými účastníky dnešního diskusního klubu, byl jeho průběh určován otázkami, které padaly z kapitánských řad. Děti mluvily hlavně o panu Nori, Japonci, který jim s představením pomáhal, a o genezi inscenace („Nori nám přinesl texty v angličtině, my jsme je překládali, scénář první pohádky jsme si psali sami.“ „Nori nám přinášel nápady, př. obě zaječice si maj zpívat stejnou písničku.“ „Ze začátku jsme nacvičovali, jak se chodí v Japonsku, to jsme pak nepoužili.“ „Nori nás naučil bojové pohyby, ty jsme pak použili v písničce.“ „On byl hrozně pohyblivej. Jen tak z kleku se postavil na hlavu. Všechno nám předved, třeba Tereze, jak má hrát opici.“).

Dalším tématem bylo srovnávání českých a japonských pohádek („Japonské jsou drastičtější.“ „Jsou tam démoni.“ „Místo koláčů se dávaj na cestu knedlíky.“ „Lišej se zvyky, zvířata, která tam žijou, kostýmy.“) a konstatování, že naše české pohádky jsou vlastně taky drastické, ale jinak. A jak děti chápaly zabití staré ženy a její následnou konzumaci stařečkem? „Když jsme to překládali, lekli jsme se. Napřed jsme si mysleli, že je to překlep.“

Závěrem tedy alespoň ve stručnosti, jak herci sami hodnotili práci na inscenaci: „Srandičky.“ „Bylo to dobrý.“ „Všichni nám záviděli.“

Příznivý vítr pro TY-JÁ-TR i všechny ostatní soubory!

Klára Tobogánová alias Vodoměrka

POVODÍ

nezávislá recenze na představení

Poslední den jako by přehlídka ztratila dech co se počtu představení týká, neboť jsme viděli jen jedno. “Japonské pohádky” souboru TY-JÁ-TR z Prahy 7. Zajímavé na inscenaci bylo zejména to, že jejím hlavním autorem byl v Praze žijící japonský divadelník Noriuki Sawa, kdežto vedoucí souboru Radka Tesárková – ač uvedena v programu jako vedoucí souboru i spoluautorka inscenace – se prohlašuje za asistentku režie, organizující a dohlížející na plynulý chod práce. Bohužel pan Noriuki Sawa měl být přítomen a zodpovědět přehršle otázek, které se člověku vnucují nad tematikou, příběhy i jevištními prostředky.

Přestože u nás japonské pohádky čas od času vycházejí a existují v několika různých překladech či převyprávěních, úvodní Pohádku z hor Křes-Křes jsem zatím nikde nenašla – a je docela možné, že překladatelé a zpracovatelé japonských pohádek pro děti měli dobré důvody ji nezařazovat. Žánrově bych ji řadila kamsi mezi evropské pohádky s tematikou vesnického života, někdy nazývané realistické, a pohádky zvířecí. Ale budiž, v žánrovém zařazení problém není, ten je v tom, že se Středoevropan těžko dobírá symboliky zúčastněných zvířat , zejména jezevce - možná má svůj stabilní charakter (asi jako v českém folklóru mazaná liška), možná má v Japonsku jezevec nějaké tabu, týkající se jeho snědení, a odtud třeba vychází celá zápletka. Nevíme – Japonec tu není a vedoucí souboru se po jeho vysvětlení nepídily. Pohádka o Broskevníčkovi – Momotarovi se naopak v českých sbírkách japonských pohádek pravidelně objevuje a je také svým příběhem přehlednější, srozumitelnější, neboť se v základních motivech shoduje s řadou pohádek evropských: chlapec se narodí z ovoce (viz dívky zrozené z jablka, z citrónu, z pomeranče...), stane se hrdinou a dosáhne vítězství za pomocí “tří tovaryšů”, s nimiž se cestou rozdělí o jídlo. Myslím, že volba první z obou pohádek nebyla šťastná, a pokud už měl autor inscenace důvod ji volit, bylo by potřeba ji jevištně jasně vyložit - pak by její uvedení mohlo být obohacením naší kultury o jiný pohled na život. Takto ale nevíme, jaký pohled to vlastně je.

Druhý a rovněž velmi podstatný, možná ještě podstatnější problém je v míšení a neutříděnosti použitých jevištních prostředků, ve směsi stylizace v duchu japonského neiulzívního divadla s prvky či několika rovinami divadla evropského, oscilujícími mezi zjednodušeným znakovým projevem a dětskou hrou na jedné straně a realistickým či quasirealistickým projevem na straně druhé. Začíná to u scénografické složky: neiluzívní japonské divadlo se odehrává v plném světle, zde se mnohokrát zhasíná a rozsvěcí, vedle dětí, které představují stůl nebo hrnec, projekce broskve, vody, ostrova... vedle znakového vaření jakoby realistická scéna buzení chrápajícího starce... a ovšem i nedůsledné využití jeviště ve tvaru ulice s dvěma hracími prostory – někdy výměna hráčů i jejich prostorů je odůvodněna (jako bych se já jako divák přesunula k jinému hracímu prostoru), vzápětí na to se na jakoukoli divadelní logiku dvojího prostoru rezignuje, někdy se postavy vyměňují, jindy si roli ponechává týž hráč a přebíhá jen ze strany na stranu... Zkrátka a dobře, jakmile se pokouším pochopit řád inscenace, ztrácím se v houští otázek, z nichž řada by mne vůbec nenapadla (např. proč některé děti mají ponožky nové, jiné s obrovskými dírami), kdybych dostala jasný inscenační klíč.

Zřejmě v inscenaci zůstalo z tradic japonského divadla to, co děti zvládly (zajímavé sborové scény démonů se stylizovaným pohybem, stylizovaný zápas) , ale těžko by mohly zvládnout vše, neboť jeho herectví vyžaduje mnohaletý trénink. Ale kéž by to ostatní bylo v řádu důsledně neiluzívního divadla!

Nerada bych se v poslední den přehlídky pouštěla do zobecňování, ale chtěla bych aspoň vyjádřit na závěr pár postřehů z letošní přehlídky.

Především odjíždím přes všechny výhrady k jednotlivým inscenacím či k jednotlivostem některých dalších s pozitivními pocity a úvahami. Bývala doba před takovými dvaceti, třiceti lety, že jsme z Kaplického divadelního léta, předchůdce dnešní přehlídky, odjížděli nadšeni – ale popravdě řečeno, nadchly nás tehdy inscenace, nad nimiž bychom dnes zlomili hůl už možná v regionálním kole.Dětské divadlo se změnilo směrem k vyšší náročnosti jak témat, tak divadelních prostředků, rozrůznilo se co do typu souborů a inscenací i věkově. Ještě před nějakými pěti, natožpak deseti patnácti léty, bychom inscenaci jako je Čtvrté přikázání kategoricky odmítli jako celek, především kvůli tématu, dnes vážně uvažujeme nad realizací. A možná za rok, za dva nebo za tři přijde někdo, kdo toto téma zvládne uspokojivěji. Možná také za čas uvidíme dětskou pantomimu, která naplní všechny požadavky na dětské divadlo, protože vyjde z tvořivé práce dětí. Možná se někdo chopí podnětu Hany Nemravové, která odvážně sáhla po realistickém obrázku z vesnice 19. století, třeba příští inscenace podle E.A.Poea bude bezproblémová... Ale nedělejme si iluze, vždy budou představení nezdařená, problematická, dobře míněná, ale neúspěšná. Takový je život, takové je divadlo, tak funguje práce s dětmi.

Takže: nashledanou, stojí za to se setkávat.

Eva Machková

KRUHY NA VODĚ

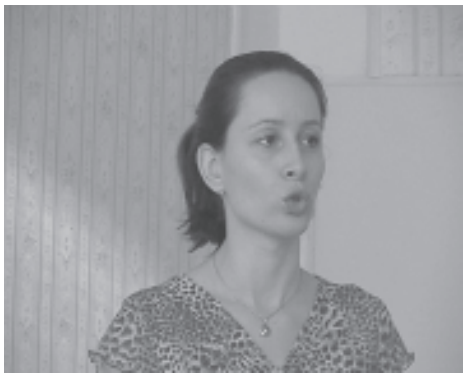

SLEPÉ RAMENO

Částečná kontrolní zpráva ze společné večeře lektorského sboru v restauraci, jejíž jméno sice neznáme, ale říká se tam Na Nivách.

Závěrečné schůze se zúčastnilo celkem 32 lektorů a organizátorů Dětské scény 2002 (včetně redakce, samozřejmě...). Jednání zahájila předsedkyně J. Lhotská, která všechny přítomné s úsměvem přivítala. Ti byli poněkud zaraženi, ale dříve než stačili jakkoli zareagovat, byla schůze přerušena personálem hostince, který účastníky vyzval k objednávkám. Zajímavé je, že celkem 48% účastníků si objednalo malé nebo velké pivo, 10,12% bílé víno a 0,96% nealkoholický nápoj (jistě není náhoda, přátelé, že v tomto výčtu je poloviční člen redakce Žampus, celý člen redakce Remorkér a paní Zina!!!). Dalších 31% účastníků schůze jsme se neodvážili zahrnout do celkové statistiky. Brzy se ale ke slovu dostala opět předsedkyně J. Lhotská a oznámila, že dalším bodem schůze je kulturní vložka, aby lektorský sbor nevyšel ze cviku. Všichni se začali těšit na hodnotný kulturní zážitek, jen Peter Janků nikolivěk – byl to totiž aktérem avizovaného vystoupení, jelikož kuloáry rozšířily zprávu o jeho aktivní písničkářské činnosti. Přesile se nelze ubránit a tak uchopil podávanou kytaru a pustil se do práce. Nutno podotknout, že publikum bylo nadšeno. Nejen jeho slovenčinou, ale i skvělým výrazem. Abych ale použila to správné zaklínadlo: většinu posluchačů jeho vystoupení velmi oslovilo! Obzvláště závěrečná píseň se slovy: " Všetci sú Slováci , len to zabudli".

Po kulturní vložce začala redakce cítit velký hlad ve svých útrobách (pro polovinu jejích členů to bylo také první jídlo v tomto dni) a jala se objednávat jídlo. Souhrnem to byla 4krát krkovice, 2krát kuřecí řízek, 1krát ryba a několikero toustů. Co si dali ostatní už jsme nesledovali, jelikož nás práce zavolala zpět ke strojům. Vraceli jsme se ve dvou skupinách – nejprve ti zodpovědnější (Žampus, Kosatnice, Matěj a Pavel) a pak ti méně zodpovědní (Remorkér, Potápka a Vodoměrka). Ty zodpovědnější trochu zamrzelo, že Vodoměrka se cestou pokusila vzít si s sebou i housle patřící souboru z Uherského hradiště, který jí je nic zlého netuše půjčil. Ale vše dobře dopadlo. Byly zachráněny i housle a i vydání Deníku číslo 5.

A jak dopadla schůze? Na to se neptejte, my jsme do šesti do rána pracovali!

Za redakci kosatnice Iva

PSÁNO NA VODU

Řeka

; Mluvnickým rodem se řeka uchyluje od řady flumen, fluvius, le fleuve, der Fluss, což je řada jedlitě mužská. My si řeku automaticky představujeme jako bytost ženskou, mytizujeme ji do ženskosti se všemy ženskými vlastnostmi půvabu, vláčnosti, plavnosti, úskočnosti, zrádnosti. Této představě napomáhá ovšem vydatně, že všechny české řeky mají jména ženská, takže z mluvnického rodu jménem Rýn, pád, nil, Ebro, Quadalquivir, Mississippi nás ovívá cosi velmi cizího, exotického. Výjimkou je tu snad jen Dunaj, řeka citově anektovaná lidovou písní moravskou a ovšem i slovenskou.

Obdobně ja nám ještě nad určenost mluvnického rodu i voda představou venkoncem ženskou, ostatně ve shodě s národy románskými (aqua!). Nejde nám do hlavy, jak Němec může říkat to voda - das Wasser.

Pavel Eisner,
Čeština poklepem i poslechem

BUBLINA - zvláštní příloha

BUBLINA

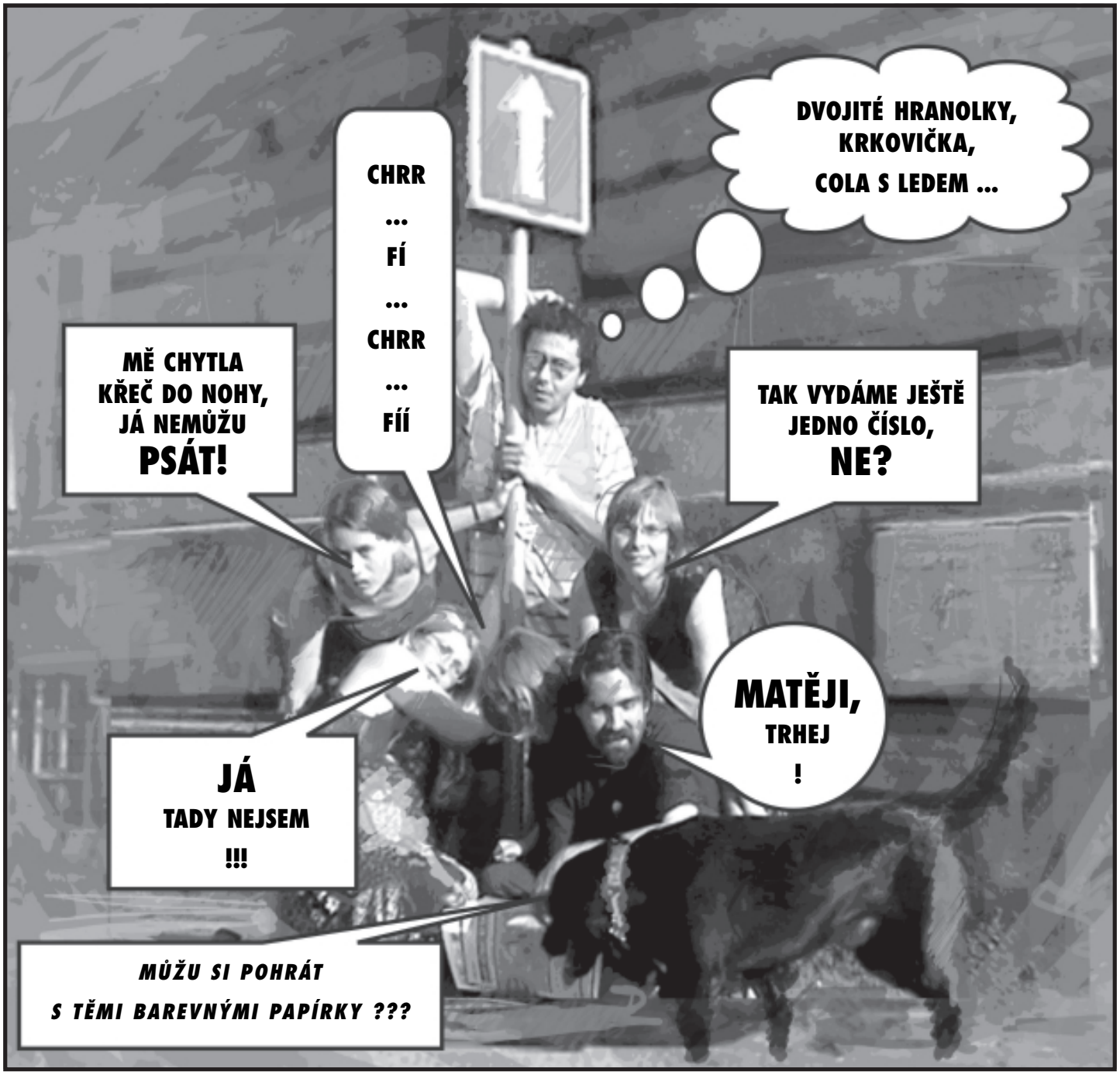

CO DNES

Čtvrtek 20. 6.

7.30 - 8.15 snídaně - soubory
8.30 - 12.00 semináře pro dospělé

seminář B	MěÚ
seminář C	ZUŠ-DT
seminář D	Nivy

VYSVĚTLIVKY:

ND	Národní dům
ZUŠ	Základní umělecká škola
Nivy	Kulturní dům Nivy
kino	kino Vesmír
MěÚ	Městský úřad

PLIVANEC NAKONEC

Uf, to bylo vedro,
řekl starý Pedro.
Vylil vody vědro.

Uf, to bylo horko,
potop se, ponorko,
chcípni, dřevomorko!

Uf, to byla dřina,
žádná kapalina
- krom potu na kusu lina!

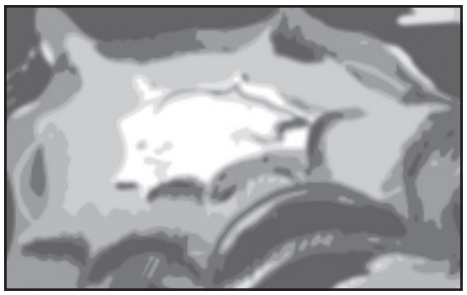

DĚTSKÁ SCÉNA

Deník Dětské scény - Trutnov 2002. Číslo 5.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecká, Klára Hradilková, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 19.6.2002 v 23,04. Vychází - 20.6.2002 ve 12.00. Náklad - 250ks.